

॥ रावणवहो ॥

RÂVAṆAVAHA ODER SETUBANDHA

PRÂKṚT UND DEUTSCH HERAUSGEGEBEN

VON

SIEGFRIED GOLDSCHMIDT.

MIT EINEM WORTINDEX

VON

PAUL GOLDSCHMIDT UND DEM HERAUSGEBER.

1. LIEFERUNG: TEXT, INDEX.

STRASSBURG
VERLAG VON KARL J. TRÜBNER

LONDON
TRÜBNER & CO.

1880.

॥ रावणवहो ॥

RÂVAṆAVAHA ODER SETUBANDHA

PRÂKṚT UND DEUTSCH HERAUSGEGEBEN

VON

SIEGFRIED GOLDSCHMIDT.

MIT EINEM WORTINDEX

VON

PAUL GOLDSCHMIDT UND DEM HERAUSGEBER.

STRASSBURG
VERLAG VON KARL J. TRÜBNER

LONDON
TRÜBNER & CO.
1880.

LIBRARY
DEC - 5 1966
UNIVERSITY OF TORONTO

PROFESSOR ALBRECHT WEBER

IN TREUE GEWIDMET.

Indem ich, um den Fortschritt des Werkes nicht aufzuhalten, eine ausführlichere Einleitung bis zum demnächstigen Abschluss der zweiten Lieferung — Uebersetzung und Commentar — verschiebe, beschränke ich mich hier auf die dem Leser dieses Heftes notwendigsten Mitteilungen.

Die handschriftlichen Grundlagen dieser Ausgabe zerfallen in folgende Classen:

R, die Recension des Râmadâsa, welcher A. D. 1596 — nämlich im Jahre 1652 Sâhasâṅka's und 40 Jalâladdîn's laut der Unterschrift — auf Befehl des Kaisers Akbar den Commentar Râmasetupradîpa zu unserm Gedicht verfasste. Von dieser Recension lagen mir 4 Mss. vor, sämmtlich in Devanâgarî und sämmtlich, ausser dem Text, die châyâ und den Commentar enthaltend:

R^H aus der Bibliothek des Dr. Fitzedward Hall, 547 Bll. (Bl. 487 neu), geschrieben von dem Kâyastha Mânaçâhi çaṃvat 1687, also nur 35 Jahre jünger als Râmadâsa's Autographon; ein vortreffliches Ms. aber kein ganz treuer Repräsentant seiner Classe. In R ist mehrmals durch Saṃskṛtisierung einer echten Prâkṛtform oder durch andre Fehler das Metrum zerstört: so[1] I 46 durch सत्रएहं statt सत्तएहं; II 16 durch अहिल्लीत्र statt अहिलित्र; II 36 durch das Eindringen des häufigen Versschlusses णिवहं statt -वहं; VI 83 durch ऊससित्र statt उव्भित्र; XI 130 durch उग्घाडित्र statt उग्घडित्र. Allen diesen Schäden des Metrums nun, die sowohl durch den Consensus der übrigen R-Mss. als — soweit sie auf die Skṛtübersetzung überhaupt influieren können — durch die châyâ und den Commentar als für R charakteristisch erwiesen werden, hat R^H allein unter den Mss. seiner Classe durch die Conjecturen संतएहं, परमुहोहिं, चल्ल, आल्लम्वित्र, उग्घाडि nachzuhelfen versucht. Ferner ersetzt dieses Ms. mehrere Formen, die entweder die einzig richtigen, oder die schwereren, oder doch an den betr. Stellen unzweifelhaft die Lesarten R's sind, durch vermeintlich bessere: so II 40 पावड durch पात्रड; II 43 गारव durch गोरव; IV 52 णिराद्दत्र durch णिराअत्र; V 45 रसाअल व्व (dies war die Lesung R's) durch °ल्लम्मि व; V 53 गलत्थण durch गलहत्थ; IX 88 पवित्त (eine schlechte aber für R charakteristische Lesart, s. ZDMG 32, 110) durch पअत्त; X 63 हिरिसित्र durch हरिसित्र; XI 96 मि durch वि; XII 88 सोमित्ति durch सोमित्ति; XIV 67 ण दट्ठु durch

1) Man berücksichtige überall auch die „Verbesserungen und Nachträge“ und, wo bei Citaten die Zahlen fehlen, den Index.

दिट्ठुं: XIV 74 भसल durch भमल![1]) In den Lesarten त्थणिं रसोल्लण II 8, दिट्ठि-विसिणं IV 63 zeigt R^{II} sogar deutlich den Einfluss fremder Recensionen. — Aus alle dem ergibt sich, dass zwischen R und R^{II} bereits die Tätigkeit eines halbgelehrten Schreibers oder Correctors liegt.

R^{h} aus derselben Bibliothek, 386—1 Bll. (Bl. 5 fehlt), copiert saṃvat 1818 von dem Tripâṭhin Kṛshṇa in einer Ortschaft bei Benares (कासिपुरसमीपे सदासापुरनिवासिना): sehr flüchtig geschrieben, nie corrigiert und von oberflächlichen Schreib- und Lesefehlern wimmelnd, die ich, da sie sich mit Sicherheit ausscheiden lassen, nicht in die vl aufgenommen habe. Von diesen äusserlichen Mängeln abgesehen gibt der Codex ein sehr treues Bild der Recension R, die sich, zumal zwischen R^{h} und R^{II} ein specielles Verwantschaftsverhältnis nicht besteht, mit diesen 2 Mss. fast durchweg feststellen lässt.

R^{I}, India Office Colebr. 1124, 392 Bll., copiert, wie sich aus einem mit copierten Kolophon ergibt, aus einem saṃvat 172 . von [Râ]macandra geschriebenen Ms., hat einige unbezeichneten Lücken z. B. XV 4—7, 11—14. Dieser Codex, von einem gänzlich unkundigen Schreiber herrührend und der schlechteste von allen, ist gemeinsamen Ursprungs mit R^{h}, weshalb ich mich seiner zur Controle dieses Ms. und in ein par Fällen zur Ergänzung von Lücken desselben bedient habe. Citiert habe ich ihn sehr selten, er kommt aber, wo nicht das Gegenteil ausdrücklich constatiert ist, überall als Bestätigung der Lesarten von R^{h} in Betracht. — Charakteristisch für die durch R^{hI} repräsentierte Classe von R-Mss. ist das Vorkommen des dieser Recension eigentlich fremden Verses Anhang (= A) 1, und ferner die in éinem Verse, V 45, nach Art der C-Mss. durchgeführte Worttrennung im Prâkṛt.

R^{b} (resp. R^{B} — so bezeichne ich die 2te Abschrift der Verse XII 44—76) Kgl. Bibliothek in Berlin Chambers 530, von Höfer (Seine Zeitschr. II 488ff.) und Weber (Verzeichniss der Sanskrithandschriften No. 1355) ausführlich beschrieben[2]), 284 Bll., zusammengestellt aus mehreren fragmentarischen Copien verschiedener Schreiber, deren einer — laut der Unterschrift von X — der Kâyastha Râmadâsa in Kâçî, saṃvat 1707, war; die Verse XII 13—24 fehlen,

---

1) In mehreren dieser Fälle stimmt, wie man aus der vl sieht, R^{II} ganz oder teilweise zu C; da es sich aber hierbei durchweg um lectiones faciliores handelt, die sehr wohl hier wie dort durch Conjectur entstanden sein können, folgt aus d i e s e m Consensus nichts entscheidendes für den Einfluss von C auf R^{II}.

2) Trotz der vielfachen Bemühungen, die auf dieses durch falsche Verszahlen, irrtümliche und secundäre Pagination etc. arg verwirrte Ms. gewant sind, ist dasselbe noch immer nicht definitiv in Ordnung gebracht. Bl. 2 von XII und Bl. 2 von XIII, beide die Verse 3—8 ihrer resp. Âçvâsa enthaltend, sind vertauscht; ebenso die Âçv. V und XV, und zwar hat, wie die Aufschrift und Pagination von XV ergeben, diese letztere Vertauschung bereits in Indien stattgefunden. Dieser Umstand erklärt es, dass den früheren Benutzern des Ms. die deutliche Schlussbezeichnung im letzten Vers von XV und der daselbst genannte wahre Namen des Gedichtes — Râvaṇavaha — entgehen konnten, bis ich Paul Goldschmidt (s. Specimen des Setub. S.103) auf die Verwirrung aufmerksam machte.

XII 44—76 sind doppelt da. Wie jede Seite der vl zeigt, entfernt sich dieser Codex weiter von dem Typus R als einer der bisherigen, sowohl in nebensächlichen orthographischen Dingen als durch wirkliche Correcturen, namentlich falsche Samskrtisierungen: s. z. B. संखाण für संखाग्र II 4, ओह्रन्ती für °प्पन्ती III 18, प्पसुत्त für पासुत्त IV 1, छेवो für छोहो IV 17, यूर für रुन्द V 85, त्थामं für त्थाहं VIII 40, पब्भट्ठ für पम्हट्ठ XV 7. Seine Abweichungen von R sind so massenhaft, und viele darunter stimmen in so auffälliger Weise zu C[1]), dass wir ihn für die directe oder indirecte Abschrift eines Originals halten müssen, das zwar zu R gehörte, aber stark, und z. T. nach einem C-Ms., corrigiert war. Der Commentar ist in diesem Ms. beträchtlich abgekürzt. — Uebrigens stehen, trotz des individuellen Charakters eines jeden, sämmtliche R-Mss. dem gemeinsamen Original — dem Archetypus R — noch so nahe, dass sie vielfach selbst seine oberflächlichsten Fehler und orthographischen Seltsamkeiten widerspiegeln[2]).

Mit diesen Mitteln, zu denen noch die Controle eines jeden Wortes durch die châyâ und, als Controle der letztern, der höchst ausführliche Commentar hinzukommt[3]), liess sich die Recension R mit grosser Sicherheit herstellen. Dass diese keine durchweg gute war, zeigt sofort ein Blick in die vl, in die ich oft genug ihre schlechten Lesarten verweisen muste. Zu ihrer Charakteristik stelle ich hier, ausser den oben bei der Beschreibung von R[II] bereits erwähnten, noch einige besonders eclatanten Verderbnisse zusammen: I 23 हिअए खलइ zerstört das Metrum; I 56 णिक्कन्त seichte, durch die châyâ veranlasste, Conjectur für णिम्महिअ, welches der term. techn. für das Ausströmen des Geruchs ist, s. Index und Pâiyal. 199; I 61 दिप्प für दृप्प zerstört den Reim; II 19 णिहिं व Fälschung des unverstandenen णिहि ब्व = निधीनिव; II 23 ओहासिअ für die doctior lectior ओहामिअ, s. Prâkrtica S. 14f.; die vl zu II 46, IV 39, V 8, X 11[4]), XI 49 ergibt मुज्झिज्जइ = मुह्यते, neben welchem R's विमुहिज्जइ, मुच्छिज्जइ, संवज्झन्ति als lect. faciliores erscheinen; III 51 पभणन्तं sinnlose Conjectur zur Herstellung des Metrums für भणन्तं, das zufällige Verderbnis von भणन्तं war; V 41 मूअलिअ gegen das Metrum für मूअलइअ, cf. VIII 66, XI 61; V 87 गोविअ für गुमिअ entstanden aus der Uebs. गोपित; VI 18 णिअमिअम्मि पमन्ते lectio facilior für णिअमिए पामन्ते; VI 47 गोच्छं Correctur für रगोच्छं, in

1) S. z. B. कित्तीए ब्व für कित्तीअ व II 6, घडिज्जन्तं für घट्टि° II 7, मुहम्मि दिअसस्स für दि° मु° IV 10, अहिसेसं für °सेअं IV 65, मुअइ für मुएइ VI 47, विअडन्त für विह° VII 38, सकोत्थुअं für °त्थुहं VIII 15, सम्मुहं für समु° VIII 63, मिअ für मिव IX 40, प्पहम्म und मणिप्प für प° und °प IX 43, णिवसणं für णिअत्थं X 70, अत्थमइअ für °मइ व XII 11 etc.

2) S. z. B. Fälle wie धूम्म IV 37, तणम्व VII 8, पूरिअवं XI 44, दिसाहि त्थएइ XIII 51, सामल XIII 52, काइहि XIV 12 etc.

3) Fälle, in denen erst durch diese Controle die wirkliche Lesung R's ermittelt wird, sind nicht selten, z. B. XI 116 पिअ, XI 119 भणिअं, XII 73 वारण etc

4) Wenn nämlich meine Annahme, dass C hier मुज्झिज्जन्ति las, richtig ist.

Folge deren für मुअइ metri c. मुएइ! eintrat; VI 57, VII 50, IX 68, 88, XIV 57 पवित्त resp. किरन्त Fälschung für परिन्त, s. ZDMG 32, 110f.; VI 59 पुणाआणं Skṛtisierung[1]) von पुणामाणं, zur Wahrung des Reims ist dann उणामाणं zu उणाआणं verfälscht; VII 11 मेलिआपविद्दो! Verderbnis aus मेलिअ-प्प°; VII 21 पइणा Conjectur für पअल्ला, s. Prâkṛtica S. 12; VII 67 पाअव für वा° zerstört den Reim; VIII 15 ण दिणं lect. fac. für इणं; VIII 66 सामलिअ für सामलइअ gegen das Metrum, cf. V 41; VIII 68 ब्भट्ठ Skṛtismus für प्फलिअ; IX 27 णिज्झरेहि गब्भिआइ Skṛtismen für ओज्झरेहि गब्भिणाइ, उद्धुअ Fälschung metri causa; IX 85 णिअलिअ eine das Metrum zerstörende Conjectur für das unverstandene अल्लिअ, cf. die Verkennung von अहिलिअ II 16; X 18 ओवअत्त verlesen für ओवअन्त und daher mit अपवृत्त! erklärt; X 37 परिपण्डुर gegen das Metrum; X 40 चअन्ति lectio facilior für अएन्ति, s. ZDMG 32, 105; X 51 ergibt sich किरण-परिकिखप्पन्ता als ursprüngl. Lesart und ससि als alte (cf. C) Glosse, in Folge deren metri c. das übrige gefälscht ist; XI 58, XIV 42 पब्भट्ठ durch den Einfluss der Uebs. für पम्हट्ठ, cf. R^{b} XV 7; XI 61 सामलिअअ falsch für °लइअ, s. oben zu V 41, VIII 66; XII 40 विअम्भिअ Conjectur für विम्भिअ gegen das Metrum, s. ZDMG 32, 109f.; XIII 68 उग्गअ lectio facilior für उल्लअ, s. Index s. v.; XIV 51 प्पविद्ध für पव्विद्ध gegen das Metrum; XV 14 विवल्लाअमाण für °ल्लाअ, s. Note ad locum; XV 19 त्थामो skṛtisierende lectio facilior für त्थाहो; XV 38 णिव्वलइ घअं für णिवडइ तुप्पं, s. Note ad locum; XV 58 सुव्वसि für सुव्वइ sinnlos und daher mit शृणोपि! erklärt; XV 74 मण्डलं व für °लो व्व gegen die Construction durch den Einfluss der Skṛtübs.; XV 91 जाआणुअम्पिण gegen das Metrum für जाअ-अणु°.

R^{vl}, die in Râmadâsa's Commentar überlieferten variae lectiones zu im ganzen 66 Versen[2]). Ein Teil davon ist ganz unerheblich, einige (z. B. उहिऊण für इहि° V 52, णवरि für णवर V 78, त्थामं für त्थाहं VIII 40, कुप्पइ für जूरइ XI 3, पाआवो für पाआरो XII 55) sind handgreiflich blosse Schreibfehler Conjecturen oder Skṛtisierungen; von den erheblichen Varianten aber liegt der weitaus gröste Teil zugleich in einer oder mehreren meiner andern Quellen vor, sodass also Râmadâsa in seinem Apparat nicht viel wesentliches gefunden hat, was in meinem fehlte. Jener Apparat aber war, wie sich zeigen lässt, von

1) Unter Skṛtisierungen verstehe ich zunächst das directe Eindringen von Skṛtformen oder skṛtischen Schreibungen wie तपणस्स XIII 85, ललाट XIV 81, भोग XIV 25 etc. — an welcher Art Fehlern merkwürdiger Weise selbst Hem. keinen Anstoss nahm, s. अटइ u. dergl. in seinen Scholien; namentlich aber die Verdrängung idiomatischer Pkṛtformen durch leichtere, aber oft ganz falsche, die für das rohe Sprachgefühl den wirklichen oder vermeintlichen Skṛtprototypen näher standen, wie von सत्तएह गब्भिण छोह durch सअएह गब्भिअ छेव etc. Dieses ist, wie jeder Kenner weiss, die ergiebigste aller Fehlerquellen für Prâkṛttexte.

2) Nämlich zu I 31. 44. II 17. 44. III 9. 20. 59. V 5. 30. 52. 78. VI 16. 26. 35. 51. 53. 62. 86. VII 8. 45. 49. 54. 62. 64. VIII 16. 23. 24. 36. 40. 41. 43. 72. 93. IX 7. 25. 38. 39. X 22. 33. 42. 49. 72. 73. 78. XI 3. 20. 43. 48. 84. 88. 97. 119. 123. 134. XII 9. 13. 43. 55. 59. 66. XIII 4. 8. 93. XIV 5. XV 44. 83.

dem meinigen ganz verschieden: denn einerseits enthielt er die am meisten charakteristischen Lesarten von C und K nicht, andrerseits erweisen sich die citierten Varianten, zum Teil wenigstens, durch ihre Orthographie etc. als aus Jaina-Mss. stammend[1]), welche Classe in meinem Apparat nicht vertreten ist. Wenn nun trotz dieses verschiedenen Ursprungs R's vl in der meinigen fast gänzlich aufgeht, so ist dieses ein günstiges Präjudiz für die Vollständigkeit der letztern.

C, mein ältestes Ms., Devanâgarî, India Office Colebr. 667, 69 Bll., geschrieben çàke 1518 — also im gleichen Jahre mit der Abfassung von R's Commentar[2]) von dem Astronomen (ज्योतिर्विदामग्रणी) Govinda, Nîlakaṇṭha's Sohn, den Text enthaltend. Dieses Ms. enthält, von den namaskâras des Copisten, dem Kolophon und 2 kritischen Anmerkungen (s. V 44, A 1) abgesehen, kein Wort Skrt; auch die Unterschriften der Âçvâsa[3]), die metrischen Anweisungen[3]) (जुगगत्रं, कुलत्रं etc.) und die in den Text gedrungenen Glossen[4])

1) Es finden sich nämlich die Schreibungen resp. Formen तणाय I 31, समयं VIII 41, भय VIII 72, मियंक X 33, छाया X 49, मिलियो XII 66, निब्भर VI 16, निसम्मन्तं XI 20, निसण XI 97, न XI 123, सागर VI 86, ग्रंसुत्राणि IX 25. Im Apparat tritt diese Eigentümlichkeit von R^{vl} nicht genügend hervor, einmal weil sie sich meistens nicht in den Varianten selbst, sondern in den umgebenden Wörtern zeigt, die ich in der vl nicht mit citiert habe; sodann weil ich, von dem Schwanken der Mss. verführt, diese charakteristischen Schreibungen anfangs für Fehler hielt und deshalb mehrfach unterdrückt habe. Constant ist keine dieser Jaina-Eigentümlichkeiten durchgeführt, selbst nicht die, bei den Jainas bekanntlich unerlässliche, yaçruti nach ग्र ग्रा; diese Inconstanz weist vielleicht auf den Ursprung von R^{vl} aus mehr als einer Quelle hin, vielleicht aber beruht sie auch bloss auf der unwillkürlichen Alterierung der Jaina-Orthographie durch die an die Mâhârâshṭrî gewöhnten Copisten. Auf jeden Fall beweist R^{vl} die Existenz einer Jainarecension unsres Textes, und da die Citate aus demselben bei Hemacandra ebenfalls den Charakter des Jaina-pkrt tragen, habe ich durch Confrontation dieser letzteren mit R^{vl} die etwaige Identität der in beiden Quellen vorliegenden Recensionen festzustellen versucht — ohne Resultat, da jene (27) Citate und diese variae lectiones niemals dieselbe Stelle des Textes treffen. — Einigemal citiert R die Varianten in Skrt, z. B. VI 35, VIII 36, XII [illegible] — hierdurch wird es zweifelhaft, ob X 49, XI 123 छाया und न wirklich als Jainaformen aufzufassen sind.

2) Von diesem rühren noch mehrere auf Prâkṛt bezügliche Mss. der Colebr. Sammlung her z. B. Colebr. 774, jetzt 1715, die châyâ zum Pkṛt des Prabodhacandrodaya (s. ed. Brockhaus p. VI), Colebr. 190 Prâkṛtapiṅgala.

3) Es ist auffallend, wie oft diese Angaben in C falsch oder entstellt sind. So unterliegt es keinem Zweifel, dass in der Unterschrift von VII सत्तमो für समत्तो zu lesen ist; II 36, V 87, XIII 31 sind die Verse des kulaa falsch gezählt, nämlich 35, 7, 73! statt 36, 8, 12; XI 119 steht जुगगत्रं fälschlich; endlich ergeben alle Stellen (s. Note zu IV 17) die hybride Schreibung ग्रन्यकुलत्रं statt ग्रन्न°. Da für diese Dinge C meine einzige Autorität war, habe ich einige solche Fehler, die ich nicht für blosse lapsus calami halten konnte, stehen lassen.

4) Solche Glossen sind u. a. X 21 ग्ररुद्व zu ग्रवद्व, und nach Analogie dieser Stelle ist wohl über XIII 18, 55 ebenso zu urteilen; XI 61 ग्राग्रड्डिग्र zu ग्रग्घिग्र; XII 95 मुह zu दार; XIII 17 सुन्दरीहिं zu वन्दीहि; XIII 30 उल्लाग्र zu तणाग्र; XIV 21 दण्ड zu उक्का; XIV 53 घोर zu गरुग्र. Ob solche Fälle wie VI 63 महि (Gl. zu मूल?), XI 63 वहल (Gl. zu संघाग्र?) etc., in denen das Metrum in Ordnung (nachträglich in Ordnung gebracht?) ist, hierher gehören, ist unsicher.

sind in Pkṛt; die einzelnen Wörter, resp. Teile der Composita, sind durchweg durch Zwischenräume und Puncte von einander getrennt. Dies alles weist darauf hin, dass diese Classe niemals von einer châyâ oder einem Skṛtcommentar begleitet war[1]). Aus dem Mangel einer solchen Controle erklärt sich die enorme Verwahrlosung des Textes im einzelnen, die sich, obgleich ich hunderte der oberflächlichsten Schreibfehler unterdrückt habe, in der vl deutlich widerspiegelt. Der Bestand des Textes stimmt sehr nahe zu R, näher als eine der andern Recensionen, indem C nur 3[2]) von den Versen R's auslässt und nur 4[3]) bei diesem fehlende enthält. Ferner teilt C mit R einige der eclatantesten Verderbnisse: so II 16 अहिलीअ. II 23 ओहासिअ. II 36 णिवहं. V 41 मूअल्लिअ, VIII 66 मामल्लिअ, X 51 die Glosse ससि. XII 40 विअब्भिअ. XV 91 जाआणुअम्मिण. Viel durchgreifender aber als diese Uebereinstimmungen tritt die Verschiedenheit beider Recensionen hervor, sowohl in der Orthographie und in der Wahl zwischen gleichwertigen Doppelformen als namentlich in Lesarten von materieller Bedeutung. Der weitaus gröste Teil der besprochenen Verderbnisse R's findet sich in C nicht; dagegen zeigt er eine Menge ihm eigne, z. B. II 16 अणुद्दज्जमाण für अणुणि°, s. ZDMG 32, 112; II 24 fehlt das durch den Reim garantierte पअ, womit die das Metrum herstellenden Lesarten सआ und जलअ als Ursache oder als Folge zusammenhängen; IV 51 दंसिउं Fälschung für दीसिउं, s. ZDMG 28, 493; V 41 ist das eingeschobene अ ein mislungener Versuch das durch मूअल्लिअ zerstörte Metrum herzustellen; VI 44 पडिरसइ wohl Conjectur für पडिसमइ; VII 20 परिसप्पन्ति lectio facilior oder Skṛtismus (cf. Index s. v. परिसक्कण) für पडिसक्कन्ति; X 15 णिमग्गं Skṛtismus für णिउड्डुं; X 51 कर für किरण mislungener Versuch das durch ससि zerstörte Metrum herzustellen; X 70 णिवसणं Skṛtismus für णिअत्थं; XII 45 आहत्तं — Fälschung für आहम्मिउं s. Note ad locum; XII 57 संचालिइ für °लेन्ति wie eben; XII 84 पआआ! Skṛtismus für वडाआ; XIII 64 वङ्कल wohl lect. facil. für पङ्कअ; XIV 74 भमर Skṛtismus für भसल; ferner sämmtliche oben besprochenen Fälle von eingedrungenen Glossen; endlich eine Masse grammatisch correcter aber leichter Lesarten an Stelle von auffälligen Formen R's, wie III 14 विकखम्भं für विक्क°, पहं für वहं, III 21, XII 88 पाहिन्ति सोम्मिन्ति für पाहिन्ति सोम्मिन्तिं. III 59 आणिएणं für आइ°. IV 20. X 63 गुमराभि हरिसिओ für सुमि° हिरि°. VIII 19 हरिअ für भ°. XI 42. 126 मउल मइलिअ für मउअ मउइअ. XII 30 णिमिअ für णिविअ. XIII 44 कुसुम für कुसुअ, XIV 67 ण दिट्ठुं für इट्ठुं, XV 89 समब्भहिअ für समो°. — R und C ergeben sich somit als zwei in verschiedener Richtung degenerierte Abkömmlinge éiner, selbst schon nicht mehr intacten, Recension.

1) Der allgemeinen Evidenz dieser Tatsache gegenüber kommt der vereinzelte Fall XII 57 nicht in Anschlag. Wer diesen Fehler verschuldet hat, muss allerdings eine châya vor Augen gehabt haben.

2) Nämlich, da V 64 (s. Note ad loc.) nicht zu rechnen ist, XI 55. 99. XIV 36; es bedarf wohl kaum des Hinweises, dass diese Verse, namentlich die 2 ersten, auch aus inneren Gründen höchst verdächtig sind.

3) A 1. 2. 10. 14; s. aber die Athetese C's zu A 1.

C², Devanâgarî, Bombay Government, 81 Bll., copiert saṃvat 1930 für Dr. Bühler (s. Monatsber. Berl. Akad. 1874 S. 282) von einem [saṃvat] 1904 geschriebenen Original in Bikaner; eine erbärmlich schlechte indirecte Abschrift entweder der Vorlage oder — was ich für wahrscheinlicher halte — einer gelegentlich corrigierten Copie von C, fast ohne Wert und daher nur bei besonderer Veranlassung citiert.

Der Archetypus dieser Classe zeigte vereinzelte Spuren der yaçruti, die er — jedoch in andrer Weise als die ed. Bomb. des Hemacandra — durch eine modificierte Form des ऋ, resp. ऋा, bezeichnete. In C ist dieses Zeichen einigemal (z. B. XI 93 ओयारिऋ. 103 पेछामि य. XII 76 चिर-यालं) nachgeahmt in einer Form, die am meisten einem mislungenen ल gleicht, C² las es mehrmals direct als ह्ल! In diesem Archetypus waren ferner र und व nicht zu unterscheiden, wodurch in solchen Fällen, wo beide Lesungen dem Abschreiber gleich nahe lagen, wie bei राम und वाम, धारिऋ und धाविऋ, रोत्तूण und वोत्तूण etc. häufig Verwechslungen veranlasst sind. Endlich erwähne ich als Charakteristicum dieser Classe die Neigung — von der sich Spuren übrigens auch bei R finden — gewisse Consonanten, namentlich त, hinter ं zu verdoppeln. — In der vl berücksichtige ich diese Eigentümlichkeiten nur bei besonderem Anlass; es sei aber gleich hier darauf hingewiesen, dass sie bei der Beurteilung mancher Varianten wie वण — रण (= व्रण), परिन्त — पविन्त, विढत्त — विढंत. रुत्भइ — रुत्भइ. संलाव — संह्लाव — सह्लाव etc. ins Gewicht fallen. vgl. ZDMG 29, 494; 32, 111.

K, die südliche Recension des Kṛshṇa, welcher — unbekannt wann[1]), aber nach den Vorarbeiten vieler andern[2]) — den Commentar Setuvivaraṇa oder -vyâkhyâna verfasste. Von ihr lag mir nicht der Text, sondern nur eine moderne, sehr nachlässige und stellenweise lückenhafte, Copie der châyâ und des Commentars vor, ein Geschenk Dr. Burnell's, 202 Bll. in Teluguschrift. Diese Recension ist, wie sich von einer südlichen Quelle erwarten lässt, eine starke Ueberarbeitung des echten Textes, welche teilweise bloss durch das studium novandi, zum Teil aber durch erkennbare sprachliche und kritische Motive veranlasst ist. Fälle der ersten Art findet man massenhaft in den zweiten Noten auf jeder Seite dieses Buches — manche dieser willkürlichen Veränderungen sind consequent, oder fast so, durch den ganzen Text hindurchgeführt, so विन्दु (wie im Pkrt?) für त्यवऋ, चल् für शल्, उट्ठाविऋ[3]) für उ-

1) Daraus dass eine besonders charakteristische Lesart dieser Recension sich in einem Citat des Pratâparudrîya findet (s. Note ad I 10), folgt natürlich nicht, dass Kṛshṇa vor dem 14. saec. gelebt habe, wohl aber, dass die südliche Recension des Setu so alt ist.

2) विद्वांसो बहवो ह्यस्य व्याख्यानानि प्रचक्रिरे।
न तैरप्यखिलैरस्य सम्यगर्थः प्रकाशितः ॥
भावः प्रवरसेनस्य गहनो नहि शक्यते।
प्राज्ञैरपि परिज्ञातुं मन्दैः किमुत मादृशैः ॥

Einleitung.

3) Um das wirkliche Verhältnis der Lesungen

ड्डाइअ, वड्डल für वहल, die Vermeidung des Wortes पिड्डल (s. Note ad IX 34) etc.[1]) In die zweite Kategorie gehört u. a. folgendes. Die Zahl des Âçvâsa ist in K auf 16 vermehrt, indem der 13te (s. Note zu XIII 67) in 2 geteilt ist. Da aber das Wort अणुराअ, das in Folge einer bei den indischen Kunstdichtern beliebten Spielerei[2]) im Schlussvers eines jeden Âçv. stehen muss — daher die Bezeichnungen des Gedichts als अणुराअ-इण्हं अणुराअङ्कं I 12, XV 95 — in Vs 67 nicht vorkommt, wurde XII 98 an diese Stelle versetzt, und da nunmehr Açv. XII nicht mehr mit jenem Worte schloss, muste dasselbe durch Zustutzung von XII 97 herbeigeschafft werden. Ferner liest K für विढप्पन्ति und विढत्त, das schwierige Verbum vermeidend, jedesmal विसप्पन्ति विहत्त विसत्त (s. Index s. v. रभ्); für पइरिक्क, weil er an der ungewöhnlichen Vertretung von प्रति Anstoss nahm, वइरिक्क (= व्यति°); für das ihm unbekannte अञ्छिअ अञ्छिअ „gezogen" उज्जुअ उज्जअ अञ्जिअ; für रुन्दावत्त V 85 उद्दावत्त; für अप्फुण्ण einmal अप्पुण्ण (= आपूर्ण) ein andermal अवघूर्ण; für संखाअ (= संस्त्यान) संघाअ; für das befremdliche aber wohl verbürgte (s. Hem. II 174 Schol. पडित्थिर II 4 पडिट्ठिअ; für णिअक्कल X 8 सदृश (wie im Pkrt? : VI 59 ed (s. Note ad loc.) ist, um पुणाम zu umgehen, der Text radical verändert. Besonders instructiv sind eine Anzahl Stellen, wo K an zwei jedem Prâkṛtisten geläufigen, aber im Setu seltenen, Erscheinungen Anstoss nahm, an dem Bruch des saṃdhi im Innern eines Wortes und am Eintritt desselben (in dem Falle ˙ + Vocal) zwischen 2 Wörtern, s. Noten zu IX 25, XV 54. So erklären sich die Lesungen दिमा-माअड्ढिअ für दिमा-आअ° I 52, उट्टविअ-विमलंसुआइ für उद्धुअ-धवल-अं° IX 25, संवन्धुज्जोअ für पणट्ठ-उ° IX 77, वित्थिणुणअ für विवण-उ° XI 74, पवअ-पव्विद्ध für पवअ-आवि° XI 95, das auffallende णमहिअ für अस° XII 97 (wenn meine Herstellung der Lesart richtig ist), दिण-मणु-कखम्भं für जाअ-अणुअ-म्मिण XV 91, वि अप्पण für तसप्पण VI 11, अकड्ढिआ वि गअणं für गअणमणाअड्ढिआ VII 44, मुह-माविअं für मुहमाणअं VII 50, उअहिं अच्छेर für उअहिमविइविअ VIII 104, माणुणअ-जाइणो अअं अवमाणो für ण उणो etc. XI 115, भिज्जइ भिण für भिणमभिण XIV 23, अल-परिट्ठिएण für अलमोइण्णेण XV 54.

K's zu denen der andern deutlich hervortreten zu lassen, führe ich sie in dieser Einleitung, soweit dies mit Sicherheit möglich ist, in Pkṛt an, obgleich sie mir nur in der Skṛtform vorliegen. Dasselbe tue ich in der vl in den Fällen, wo K nur als Unterstützung einer anderswo in Pkṛt vorliegenden Lesart citiert wird; endlich habe ich im Anhang die nur in K — resp. K u. S — vorhandenen Verse nach Massgabe der châyâ und des Metrums ins Prâkṛt zurückübersetzt. Selbstverständlich machen diese Rückübersetzungen nicht den Anspruch auch in den orthographischen und andern in der Skṛtübs. nicht erkennbaren Details den Pkṛttext K's treu wiederzugeben. Es unterliegt vielmehr keinem Zweifel und wird auch durch die Pkṛtwörter in den pratikas bestätigt, dass dieser die bekannten Eigentümlichkeiten der dravidischen Pkṛt-Mss. zeigte.

1) Für पव्वल liest K 3mal वच्छल, s. zu IV 25. Welches hier die echtere Lesart ist, scheint mir zweifelhaft — vielleicht sind beide secundär, s. unten S. XX.

2) Cf. z. B. Çiçupâlavadha Kirâtârjunîya Bâlabhârata, welche श्री लक्ष्मी वीर in den Schlussversen jedes Gesanges haben.

3) So ist metri c. K herzustellen; doch ist der secundäre Charakter dieser Lesung durch den Consensus von C zweifelhaft.

So sicher nun nach alle dem K einen überarbeiteten Text bietet, den wir nicht zur Grundlage unsrer Kritik machen dürfen, ein so wichtiges Hilfsmittel zur Eruierung der echten Lesart ist diese Ueberarbeitung in einer Anzahl Fällen, wo R oder C oder beide versagen. Ihr lag nämlich ein älterer und besserer Text zu Grunde als derjenige, von dem R und C stammen, und sie ist daher frei sowohl von den specifischen Fehlern einer jeden dieser Recensionen als von den gemeinsamen beider. So liest K richtig mit C gegen R: I 23 खलइ हिअए, I 56 णिम्महिअ, III 51 भणन्तं, IV 39, V 8 मुज्झिज्जइ, VI 57 etc. परिन्त, VII 11 प्पविद्धो, IX 27 आइद्ध also auch ओज्झरेहि, IX 85 आलीना: i. e. अल्लिआ, X 18 ओवअन्त, X 37 कखउरिअ, XI 58, XIV 42 प्रसुपित i. e. पम्हट्ठ, XV 14 विवलाअ, XV 58 सुव्वइ; mit R gegen C: II 24 पअ, V 41 nicht अ, VI 44 पडिसमइ, VII 20 पडिसक्कन्ति (oder परि°), X 70 णिअत्थं etc.; gegen RC: II 23 ओहामिअ, II 36 वह, II 46, XI 19 मुज्झिज्जन्ता °न्तं, X 51 किरण-परिक्खिप्पन्ता, XII 40 विस्मित also wohl विम्भिअ. Wie man sieht, liefert uns K mehrfach, wo C und R divergieren und er mit dem einen von ihnen stimmt, das Kriterium der ursprünglichen Lesart; wo er von beiden abweicht, sei es dass sie selbst zusammengehen oder nicht, hat er ebenfalls in mehreren Fällen den echten Text bewahrt, die stärkere Präsumption ist aber hier für den secundären Charakter seiner Lesarten, und die Entscheidung, soweit überhaupt eine möglich ist, muss von Fall zu Fall nach inneren Gründen getroffen werden[1]). Ich habe deshalb in dem Apparat die Lesarten K's in 2 Gruppen geteilt: diejenigen welche er mit einer nördlichen Quelle — S mitgerechnet — gemein hat, finden sich in den ersten Noten, die ihm eigentümlichen, welche also in bonam und in malam partem den specifischen Charakter der südl. Recension ausmachen, in den zweiten.

Es sei aber hier ein für allemal nachdrücklich darauf hingewiesen, wie sehr — ganz abgesehen von der Incorrectheit des Ms. — durch den Mangel des Pkrttextes die Collation von K erschwert und ihre Sicherheit beeinträchtigt wird. Zunächst fällt K für alle orthographischen und für eine Masse andrer Differenzen, die in der Skrtübs. nicht hervortreten können, überhaupt weg. Aber auch da, wo die Abweichungen der chāyā K's von der R's auf eine materielle Differenz der Texte hinzuweisen scheinen, bleibt es manchmal zweifelhaft, ob wir nicht doch bloss zwei verschiedene Uebersetzungen derselben Lesart vor uns haben. Denn die beiden chāyās unterscheiden sich — wovon der Index reichliche Proben gibt — durch ihre Technik sehr beträcht-

1) Dieses Verhältnis von K zu den andern Recensionen wird bestätigt durch die Citate in den Scholien des Hem., welche einstweilen die ältesten datierbaren Zeugnisse für einzelne Lesarten des Setu sind. Hem. las mit KC gegen R VI 2 यड nicht दढ s. Hem. II 174; XI 115 वि nicht अ s. III 85; mit RC gegen K III 16 ण nicht वो s. III 87; mit K gegen RC III 48 दुहिअए रामं° nicht दुहिए राहव° s. II 164; VI 2 परिघट्टं nicht °मट्टं s. II 174; XV 41 णेण nicht तेण s. III 70.

lich: R klebt ängstlich an den, wirklichen oder vermeintlichen, Skṛtetymologien, während K bei schwierigen Wörtern sich oft nach Art der Grammatiker mit einem skṛt Synonymum hilft, und zwar nicht jedesmal mit dem gleichen. Durch sorgfältige Beachtung der Forderungen des Metrums, durch Sammlung der bei K in den pratîkas und gelegentlich im Commentar vorkommenden Prâkṛtformen etc. hoffe ich diese scheinbaren Varianten, die natürlich nicht in die vl gehören, in den meisten Fällen erkannt und ausgeschieden zu haben; ein parmal habe ich mich aber doch düpieren lassen. So übersetzt K sonderbarer Weise fast consequent नभ[:]स्थल (s. zu I 17, IX 19), im Texte aber las er doch णह-अल, wie das pratîka XII 73 ergibt; die zahlreichen Fälle, in denen bei K Formen von प्रतिष्ठा solchen von परि° des Textes gegenüberstehen, wären besser in der vl ganz unterdrückt worden, s. S. 193 N. 1; ob IX 24 in निस्सरत् gegenüber णीहरन्त eine Variante vorliegt, ist sehr fraglich (s. Index s. v. ह्रद्), obgleich K in allen übrigen Fällen णीहर् mit निर्ह्रद् übersetzt; प्रकट: V 21 führt nicht notwendig auf eine andre Lesart als वावडो; ob वज्रं für हीरं IV 14 etc., क्षोभ: für च्छोहो IV 17 etc., विलग्ना: für पअल्ला VII 21, आश्रय für उल्लअ XIII 68. निदधाति निहित निधाय etc. für णिमेइ णिमिअ णिमेऊण und vieles andre derart Varianten oder Uebersetzungsversuche sind, bleibt unentschieden. Solche und andere Schwierigkeiten und dazu noch der Zustand des Ms. haben es mir unmöglich gemacht bei der Ausbeutung dieser Quelle denselben Grad von Sicherheit und Vollständigkeit zu erreichen, wie bei R und C; die Collation eines guten Text-Ms. der Classe K[1]) würde zu diesem Teil meiner Arbeit mancherlei Nachträge ergeben, und ich nehme für ihn, obgleich er der mühsamste war, nur einen provisorischen Wert in Anspruch. Das Ergebnis wird aber, hoffe ich, auch wie es jetzt vorliegt, wertvoll genug erscheinen um es zu rechtfertigen, dass ich mich durch die Unzulänglichkeit meines Materials nicht habe abschrecken lassen.

Im Bestand und der Reihenfolge des Textes zeigt K beträchtliche Ab-

1) Die Bibliothek des India Office besitzt ebenfalls eine moderne Copie des Setu in Teluguschrift, Burnell No. VIII, Text und châyâ, 339 Seiten mit einer durch die fortlaufende Pagination verdeckten Lücke von 27 Versen (V 3—29) zwischen S. 78 und 79. Leider aber repräsentiert diese weder die südl. Recension noch irgend eine andre, wie man aus jedem Verse erkennen kann: VI 45 z. B. lautet hier:

पस्सयंति महीहरा जतोअहिमुहा पवंगमभुयाक्खित्ता ।
धरिजंतधातुआतम्माइ तद्दोअहिमुहाइ वलंति सरिआसोत्ताइ ॥

Dieses prâkṛtisierende Kauderwelsch ist der Versuch eines Mannes, dem der Text des Setu nicht vorlag, eine châyâ — und zwar diejenige R's in ziemlich corrupter Form — durch mechanische Anwendung von ein par Lautgesetzen ins Prâkṛt zu transponieren; dass der Text metrisch ist, hat er nicht bemerkt. Natürlich ist dieses Ms. in der vl nicht berücksichtigt.

1) aus पार्श्वायन्ते 2) aus धार्यमाण, einem Schreibfehler der châyâ für धाव्यमान 3) aus आताम्राणि — die châyâ R's übersetzt nämlich sonderbarer Weise -अम्ब, wie आअम्ब, constant mit आताम्र.

weichungen von R, einigemal in Uebereinstimmung mit C, noch öfter mit S: das nähere ergeben der Anhang und die vl, in der ich auch angedeutet habe, dass mehrere der fehlenden Verse wohl nur zufällig ausgefallen sind. Sonderbarer Weise fehlt die Uebersetzung und Erklärung von VII 33. 34, obgleich die Verse selbst (s. Note ad l.) ohne Zweifel auch in dieser Recension gelesen wurden.

Mit **K**^{vl} bezeichne ich die von Kṛshṇa citierten Varianten: ich war, wie man sehen wird, einigemal nicht im Stande sie aus dem corrupten Commentar herzustellen.

S, die Setusaraṇi, eine metrische[1]) Skrtübersetzung des Setu, verfasst unter Akbar's Sohne Jehângîr auf Befehl des Râmasiṃha von dem Ambashṭha Çivanârâyaṇadâsa (das nähere s. bei Weber Verzeichniss etc. No. 535); das Berliner Ms. Chambers 437 Devan. 110 Bll. Von dieser Uebersetzung wird man sich aus dem im Anhang als Probe mitgeteilten 3ten Sarga ein genügendes Bild machen können. Sie ist zwar, in Folge des Zwanges der metrischen Form, nicht wörtlich, aber doch so treu, dass der ihr unterliegende Text sich in den allermeisten Fällen mit Sicherheit feststellen lässt. Es war daher in dem Apparat meistens nicht nötig ihren Wortlaut anzuführen — was bei der gänzlichen Umformung der Constructionen einen unverhältnismässigen Raum erfordert hätte — sondern nur zu constatieren, welche der mir vorliegenden Lesarten von ihr unterstützt werden; von den Fällen, wo dieses durch ihre Unwörtlichkeit unsicher war oder wo sie offenbar anderen Lesarten folgte, habe ich die wichtigen durch „S? S frei" etc. markiert. Doch muste ich in diesem Puncte, um nicht in Pedanterie zu verfallen, Mass halten: man darf also nicht bei jeder unbedeutenden Divergenz meiner Quellen, bei der ich S nicht citiere, sie sofort als Zeugen für die von mir recipierte Lesart in Anspruch nehmen. — Der von S übersetzte Text war ganz sicher mit keinem der mir vorliegenden identisch, wie der Leser aus der vl und namentlich mit Hilfe der oben gegebenen Zusammenstellungen der für jede Recension charakteristischen Lesarten sofort erkennen wird[2]). Auch ihre chàyà muss von denen R's und K's materiell verschieden gewesen sein[3]), ja ange-

1) Das Metrum wechselt, wie der Stil der skrt Kâvyas verlangt, von einem Sarga zum andern, aber — von vereinzelten Ausnahmen, namentlich am Schluss der Sargas, abgesehen — nur zwischen 4 Typen (Trishṭubh Jagatì Vaitalîya Aupacchandasika) — offenbar weil dem Uebersetzer durch das Original eine ziemlich gleichmässige Länge der Verse auferlegt war.

2) Man beachte u. a. die charakteristische Tatsache, dass von den 3 in RC aber nicht in K vorliegenden alten Fehlern ओहासिअ II 23. णिवहं II 36. विअम्भिअ XII 40 S den ersten aber nicht die 2 andern teilt. XIV 43 weist S allein von allen Quellen noch auf die echte, von Hem. bewahrte, Lesart hin. s. ZDMG 32, 103f.

3) S. z. B. II 16 अणुणिज्जमाण = अन्वीयमान richtig RK. = अनुनीत! S; II 23 ओहासिअ = अवभासित R, = स्मयमान! S; II 24 -विज्जन्तअ = पीयमान RK. = वीज्यमान! S — dagegen XI 119 गेण्हइ = गृह्यते! R (und K — wir wissen aber nicht, wie dieser im Pkrt las), उपादद्दीत i. e. गृह्णाति richtig S etc. Cf. auch S. 141 N. 1.

sichts ihrer gelegentlichen auffallenden Misverständnisse des Prâkṛt und ihrer häufigen Prâkṛtismen[1]) halte ich es selbst für möglich, dass sie direct aus dem Original übersetzte, so unwahrscheinlich dies auch bei einem Werk des 17. saec. ist. Auf jeden Fall ist diese Recension eine eklektische; ob aber dem Uebersetzer schon ein eklektischer — und alsdann sehr junger — Text vorlag, oder ob er selbst nach mehreren Mss. eklektisch übersetzte, ist nicht auszumachen. Im Bestand des Textes steht S am nächsten zu K. Es ist übrigens offenbar, dass Çivanârâyaṇa — ganz wie ein moderner Veden-Interpret — vieles übersetzte, was er nicht verstand.

S² ist eine andre, sehr gute, Skṛtübs. der ersten 14 Verse in Çloka auf der Aussenseite von Bl. 1 dieses Ms.

Mit diesem reichen Material war es sehr wohl möglich nicht nur einen bessern Text, als eine einzelne meiner Quellen gibt, herzustellen, sondern in gewissem Sinne auch einen bessern, als man in dieser Ausgabe findet. Hätte ich nämlich nach Massgabe des auseinandergesetzten Verwantschaftsverhältnisses der Recensionen überall, wo 2 derselben, namentlich CK, gegen R zusammenstehen, die von jenen bezeugte Lesart recipiert und mich ausserdem möglichst an das Princip der difficilior lectio gehalten, so wäre ich ohne Zweifel in sehr vielen einzelnen Fällen den Worten des Dichters näher gekommen; als Ganzes aber hätte ich einen Text erhalten, der só von keiner Tradition gestützt wird und ganz sicher in Indien nie existiert hat. Gegenüber der Evidenz, dass die divergierenden Recensionen, in denen dieses und fast alle Producte der indischen Literatur auf uns gekommen sind, zum geringsten Teil ihre Entstehung der unvermeidlichen Ungenauigkeit stets wiederholter Abschriften verdanken, vielmehr wesentlich der bewusten und perversen Tätigkeit der einheimischen Gelehrten, ist es ein hoffnungsloses Unternehmen ein umfangreiches und vielgelesenes Werk mit den Kunstgriffen der Textkritik in seine ursprüngliche Form herstellen zu wollen. Die erste, und in den meisten Fällen auch die letzte, Aufgabe des Herausgebers ist es vielmehr den authentischen Text éiner Recension zu geben, gesäubert von seinen offenbaren Fehlern. Dieser Ausgabe liegt daher der Text R's zu Grunde, der einzige den ich mit meinen Mitteln ganz sicher stellen konnte. Von ihm bin ich consequent nur dann abgewichen — zu Gunsten einer andern Lesart oder selbst einer Conjectur[2]) — wenn er durch die Grammatik das Metrum oder den Reim reprobiert wurde. Entsprach er aber diesen Erfordernissen, so habe ich ihn,

1) S. z. B. das häufige व für इव (cf. S. 137 N. 4), न लीढ „nicht berührt" aus अणालिद्ध V 44, भज्यत् „zerbrochen werdend" aus भज्जन्त VI 44, अन्धकारापित XV 41 u. s. w. Manches derart gehört freilich zum Charakter des barbarischen Skṛt der späteren Epochen, s. Weber Pañcadaṇḍ. S. 4 f. 13.

2) Conjecturen sind: अहिलिअ II 16, मूअल्लइअ V 41, सामलइअ VIII 66, चिलाअ IX 71, अल्लिअ IX 85, विम्भिअ XII 40, जाअ-अणुअम्पेण XV 91. कईहि VII 6 u. dgl. wird man wohl nicht zu den Conjecturen rechnen, s. Note ad loc.

auch wenn sein secundärer Charakter aus andern Gründen noch so deutlich war, fast immer recipiert, und deshalb findet man von den oben besprochenen „eclatanten Verderbnissen“ viele in meinem Texte. So sinnlose Lesungen und handgreitliche Skṛtismen wie z. B. पभणन्तं III 51, गोविश्र V 87, मुण्ड···गोच्छं VI 47, पइणा VII 21, ब्भट्ठ VIII 68, णिज्झरेहि IX 27, णिह्नलइ घश्रं XV 38, सुह्नसि XV 58 aufzunehmen habe ich freilich nicht über mich gewonnen; in diesem Puncte werde ich dem Vorwurf der Inconsequenz nicht entgehen[1]).

Um 450 Jahre älter als meine älteste Hdschr. ist die Grammatik Hemacandra's, und da unser Text nachweislich eine ihrer hauptsächlichen Quellen war[2]), wird man erwarten, dass ich ihrem Zeugnis einen grossen Einfluss auf die Feststellung desselben eingeräumt habe. In der Tat hat mich Hem. beim Schwanken meiner Mss. in zahlreichen Fällen wie उव्भिश्र, चिन्ताश्र, गृमिश्र, पुणाम, रेश्रविश्र etc. auf die richtige Lesart geführt; einmal, XIV 43, verdanke ich diese (वणे) sogar nur seinem Zeugnis, und ebenso hätte ich III 6 auf seine Autorität (II 209) श्रप्पणो für das leichtere श्रप्पणा der Mss. aufnehmen sollen; einige Schreibungen wie संदट्ठ, ववट्ठम्भ sind im Vertrauen auf seine Zuverlässigkeit gegen die Mss.[3]) (s. Noten zu IV 46, V 48) durchgeführt worden — vielleicht mit Unrecht; endlich habe ich eine Anzahl anstössiger Formen wie गभीर, भुज, ललाट darum geduldet, weil die Scholien Hem.'s ganz ähnliche enthalten (s. नभ I 187, पयाग 177, श्रटइ 195), und andre wie उद, मइलदा, विवणादा, रामादो darum, weil er sie durch seine puristischen Verbote (I 209, II 154, III 8) indirect bezeugt. Aber ich habe mich wohl gehütet eine durchgreifende Uebereinstimmung meines Textes mit den Regeln Hem.'s anzustreben. Denn die Grammatiker sind zwar in dem was sie positiv lehren, eine wichtige und zuverlässige Quelle für die Kenntnis der Prâkṛts; aber — wie ich an einer

1) Eine solche Inconsequenz ist es, dass ich das echte, aber von R jedesmal verfälschte, परिन्त 4mal in die vl verwiesen aber IX 88 in den Text gesetzt habe. Ich liess mich hierzu bestimmen, weil an dieser einzigen Stelle die Mss. R's selbst schwanken; es ist aber trotzdem sicher, dass R auch hier पवित्त las, s. oben S. 1.

2) Ausser den oben S. XIII N. 1 bereits angeführten hat Hem. noch folgende Citate aus dem Setu: I 2 दणुइन्दरुहिरलित्तो (लित्तो ist Fehler) s. Hem. I 6; I 12 तं तिश्रसवन्दिमोक्खं II 176; I 41 मोश्रइ श्र णं रञ्जवई III 70; II 1 श्रह पेच्छइ रञ्जतणउ (तणउ ist Apabhramça) IV 447; II 24 धरणीहरपक्खुब्भन्तयं II 164; II 44 सिं उच्छाहो III 81; III 6 विसयं विश्रसन्ति श्रप्पणो कमलसरा II 209; III 7 तरिउं ण ञ्ज णवर इमं II 198; III 57 वञ्जन्तं I 233, II 98 (cf. ZDMG 32, 104 ff.); IV 23 धीरं हरइ विसाश्रो I 155; VI 12 किं पम्हट्ठु म्हि श्रहं III 105; VII 3[illegible] वट्टइ पवयकलयलो IV 220; VIII 24 श्रो विरएमि नहयले II 203; VIII 59 श्रारणकुंजरो व्व वेल्लंतो (वेल्लंतो ist Fehler) I 66; VIII 69 oder XV 35 मलयसिहरक्खंडं II 97; XI 34 श्राभासइ रयणिश्ररे (रय° ist ungenaues Citat oder Variante) IV 447; XI 87 हत्थुन्नामिश्रमुही णं तिश्रडा (भणइ fehlt aus Versehen) III 70; XII 1 दरदलिश्र I 217; XIV 43 नत्थि वणे etc. II 206 (cf. ZDMG 32, 103 f.); XV 79 णवरि श्र से रञ्जवइणा (ist से Fehler?) II 188; XV 88 जइ हं I 40. Ausserdem mehrere unsichere.

3) In der Unterscheidung von ट्ट und ट्ठ sind meine sämmtlichen Dev.-Mss. so unzuverlässig, dass ich z. B. die Scheidung zwischen -वट्ट und -वट्ठ nur mit Hilfe der Uebss. पट्ट und पृष्ठ durchführen konnte.

Reihe einzelner Fälle früher nachgewiesen habe[1]) und wie dies Buch auf jeder Seite zeigen wird — sie sind dem wirklichen Bestande der alten Texte gegenüber so unzulänglich, sie haben eine solche Masse wichtiger Erscheinungen gänzlich übersehen, und ihre Regeln sind so oft zu eng oder zu weit, dass sie als Norm für die Textkritik geradezu unbrauchbar werden. Einen alten Prâkrttext nach den Vorschriften der Grammatiker edieren heisst die echteste Quelle unsrer Sprachkenntnis verschütten. Man trifft daher in diesem Texte ausser einer Fülle von Formen, die Hem. nicht kennt, auch fortwährend solche, die er direct verpönt wie उदु etc. (s. o.), दाव (nach Hem. Çaurasenî), मणोसिला (nach Hem. ârsham), आलाण, इअरा, उच्छित्त von Varar. gestattet), जिम्भाअन्त, णिलाड, पइत्त (von दीप्), पम्हट्ठ, विन्द, समत्थ (= °स्त cf. Varar.), सोमार etc. Dass hierunter vielleicht manche falsche Form sein mag, habe ich selbst gelegentlich hervorgehoben (s. z. B. S. 148 N. 2).

In der Wahl zwischen solchen Formen, die nach den Gesetzen der Sprache — und teilweise nach den ausdrücklichen Zeugnissen der Grammatiker — gleichwertig sind, wie तड und तल, आगअ und आअअ, मुत्ता und मोत्ता, किलिम und किलम, पढम und पढुम, विइअ und बीअ, एक्केक्क und एक्कक्क, एअ und एक्क, ठाण und थाण, दिवस दिअस und दिअह etc., haben zwar nicht die Copisten — denn die Mss. derselben Recension stimmen auch hierin meistens überein — wohl aber die Urheber der einzelnen Recensionen absolute Freiheit gehabt, die sie oft bis zur Vernichtung des Metrums und des Reims misbrauchen[2]); und zwar ist es offenbar, dass sie sich bei dieser Wahl meistens von gewissen orthographischen Gewohnheiten — aber nicht Grundsätzen[3]) — leiten liessen. Mit Ausnahme derjenigen Fälle, in denen das Metrum der Reim oder die grössere Schwierigkeit der einen Lesart zur Entscheidung helfen, ist in solchen Dingen die ursprüngliche Schreibung natürlich immer zweifelhaft. Sicher ist nur, dass dieses Schwanken zwischen gleichwertigen Formen zum Charakter der Sprache gehört, und wer es — nach einem neuerdings von mehreren Seiten empfohlenen Princip — unternähme „Consequenz“ in die Orthographie des Pkrt zu bringen, würde sich, ausser an der Evidenz der Handschriften, auch an der des Reimes stossen. — Ich folge natürlich auch

1) S. ZDMG 28, 491 ff. 29, 491 ff. 32. 104 ff. Prâkṛtica, Strassburg 1879, passim.

2) S. z. B. die vl zu VII 38. 61. 67.

3) So sind zwar die herrschenden Formen für द्वितीय und क्लम् in R und C बीअ und किलिम्, daneben aber finden sich in jeder Recension 4—6mal विइअ und किलम्; C zeigt viel häufiger als R Vertauschung zwischen ड und ल und speciell bei -अल = तट (s. zu I 55) fast immer — bis auf 7 Ausnahmen; herrschend ist in R पढम in C पढुम (s. zu I 16), aber jeder von beiden zeigt 2—3mal die andre Form; 30mal schreibt R ओज्झर, 1mal उ°; regelmässig bleiben in beiden Recenss. ओ ए vor der Doppelconsonanz der Enkliticae stehen, mehrmals aber (14mal in R s. Prâkṛtica S. 27) werden sie zu अ gekürzt; 89mal schreibt R विसम, 41mal कुसुम — aber 3mal mit *masya luk* (cf. die ganz unzulängliche Regel Hem. I 178) विसअ und 1mal कुसुअ; 73mal कइ (= कपि), aber 1mal — im Reim — कवि etc.

in diesen Dingen den Schreibungen R's, soweit sie nicht durch den Reim etc. widerlegt werden. Doch scheint es mir, dass C hier vielfach den ältern Zustand darstellt: speciell glaube ich, dass gegenüber der in C fast vollständigen Vermischung von ड und ल das offenbare Bestreben R's diese zwei, im Pkṛt — wie übrigens schon im Skṛt, s. Sâh.-D. § 640 — gleichwertigen, Buchstaben nach etymologischen Rücksichten auseinanderzuhalten auf dem Einfluss der châyâ beruht[1]).

Im einzelnen ist über die orthographische Gestalt meines Textes folgendes zu bemerken:

1) Gegen den überwiegenden Usus der Mss. schreibe ich vor den Consonanten der 5 ersten vargas in einfachen Wörtern statt ˙ den organischen Nasal (cf. Hem. I 30), öfters auch in der vl. Die ganz verwerfliche Gewohnheit der Mss. in pausa gelegentlich म् zu schreiben berücksichtige ich nicht.

2) Ueber die Schreibung derjenigen Endsilben, denen ein arbiträrer Nasal zukommt — also des णं im Instr. sgl. und Gen. pl., des सुं im Loc. pl., des इं im Nom. Acc. pl. neutr., des हिं im Instr. Abl. pl., des तूणं ऊणं im Absolutiv, ferner der Endungen zahlreicher Pronominalformen und Adverbia wie महं तुहं अज्जं णवरं उवरिं etc. s. Hem. I 27 und passim — und die demgemäss lang und kurz sein können, entscheidet lediglich das Metrum (s. Hâla S. 52). Mit diesem stimmt in der grossen Mehrzahl der Fälle die Schreibung der Mss.: nur bei den Pluralendungen इं und हिं haben einige häufig den Nasal auch wo das Metrum eine Kürze fordert[2]). Diese Nachlässigkeit herrscht seit alter Zeit, denn schon die Metriker (s. Urvaçî ed. Bollensen S. 524f.) sind durch sie zu dem Unsinn verleitet worden von dem allgemeinen Gesetz des Pkṛt, dass jede nasalierte Silbe lang ist, für jene Endungen eine Ausnahme zu statuieren[3]), und so haben denn auch einige neueren Herausgeber, z. B. Pischel in der Çakuntalâ, Bühler in der Pâiyalacchî, dieselben als Kürzen zugelassen. Glücklicherweise ist aber ein exacter Beweis möglich, dass die Mss. hier keinen Credit verdienen. Bekanntlich hängt die Form der meisten Enkliticae von dem vorangehenden Auslaut ab: so können z. B. च und पि nur nach ˙, अ und वि nur nach Vocalen vorkommen. So oft also eins dieser Wörtchen hinter jenen Endungen steht, können wir schon aus seiner Form den wahren Auslaut jener bestimmen, und da zeigt sich denn, dass wo immer das Metrum die Kürze jener Endungen verlangt, die Enklitica zugleich

1) Mit dieser Auffassung stimmt die Tatsache, dass zwischen den châyâs von R und K sich fortwährend solche Differenzen finden wie आवडिअ °लिअ = आपतित oder आवलित, पअडन्त °लन्त = प्रकव्यमान! oder प्रचलत्, -अल = तल oder तट etc.

2) Am correctesten, aber nicht fehlerfrei, sind hierin R[IIb]; R[II] pflegt als Kürzen इँ हिँ (cf. Bollensen a. a. O.), R[h] इ हि zu schreiben, s. N. 4 zu VII 6.

3) Ganz ebenso nehmen sie bekanntlich auch kurz ए und ओ im Auslaut an, bloss weil nachlässige Mss. in den Feminincasus statt आइ आउ etc. oft gegen das Metrum आए आओ etc. schreiben, s. Prâkṛtica S. 30.

den vocalischen Auslaut erhärtet. Aber auch an solchen Stellen (also z. B. XV 16 तह्लहि अ) schreiben manche Mss. इं हिं, und damit ist bewiesen, dass sie den anusvâra willkürlich setzen; wer auch hier ihre Autorität anerkennt, muss bereit sein Formen wie तह्लहिं अ herunterzuschlucken[1]). — In diesem Puncte erwähne ich die Schreibungen der Mss. nur bei besonderer Veranlassung.

3) Für die Scheidung von ब und व habe ich, da die Dev.-Mss. hier versagten, die Orthographie K's (in der Skṛtübers. und den pratîkas) sowie die andrer südlichen Mss. und Drucke und Hem.'s zur Richtschnur genommen. Von der üblichen Schreibung bin ich abgewichen bei बिन्द = वृन्द, das die südl. Quellen — auch im Skṛt — immer, und bei बोलइ, das sie überwiegend mit ब geben. Ohne hdschriftliche Gewähr ist meine Schreibung पब्बल für पव्वल der nördl. Mss.; sie beruht, da die südl. und Jainaquellen das Wort nicht kennen, bloss auf R's Uebersetzung प्रबल — vielleicht aber ist पब्बल ein Fehler für पच्चल Pâiyal. 36. पब्बालइ, dessen Orthographie bis jetzt zweifelhaft ist (s. Hem. IV 41, Pâiyal. 78), schreibe ich mit ब्ब nach V 41 K pratîka[2]).

4) Nach dem Vorgang meines ältesten Ms. C zerlege ich die Composita, soweit ihre Glieder nicht lautlich verschmolzen sind. Da C selbst in diesem Puncte oft fehlerhaft und durchweg inconsequent verfährt, manchmal lange Compositionen zusammenlässt und manchmal sogar Eigennamen wie दह-मुह zerlegt und durch Zerhackungen wie गआ-गआइं (= गतागतानि), भरिअ-द्ध (= भृतार्ध) etc. das Verständnis erschwert, habe ich mich im einzelnen oft von ihm entfernt. Ich denke der Leser wird es mir danken, dass ich dabei weniger nach absoluter Consequenz als nach Deutlichkeit im speciellen Falle gestrebt habe: so trenne ich z. B. अ privat. in der Regel nicht ab, aber aus nahe liegenden Gründen schreibe ich IV 20 अ-मुद्ध-अन्दं „nicht geschmückt mit dem jungen Mond", IX 50 अ-सुर-वन्दि-माहारणं „kein passender Ort für gefangene Götterfrauen". Gewisse Uebelstände wie z. B. कुसुम-रेणुमइअ = कुसुमरेणु + मइअ sind bei dieser Methode unvermeidlich: wer aber darum ihren Nutzen leugnen wollte, den verweise ich auf Strophen wie die mahâyamakas IX 43. 44. 47. 50. — Selbstverständlich ist es nicht meine Auffassung des Textes, die ich durch diese Zerlegungen dem Leser octroyiere, sondern die traditionelle der Scholiasten[3]). — Die regelmässige Hauptcäsur der Gâthâ nach dem 3ten gaṇa

1) S. z. B. अकवेहिं वि! ZDMG 33, 465.

2) Bei diesem Anlass bemerke ich, dass विण्ट Pâiyal. 226 nur eine andre Schreibung für विण्ट = वृन्त „Stengel" ist: demgemäss sind in Bühler's Index die Uebss. dieses Wortes und des Synonymums बन्धण abzuändern. Da वृन्त, so viel ich sehe, selbst in südl. Quellen niemals vorkommt, scheint hier, wie bei बोलइ, pkṛtischer Uebergang von व in ब vorzuliegen.

3) Viele Strophen, namentlich die Galitakas — so heissen diejenigen, welche nicht Skandhakas sind — lassen eine mehrfache Analyse zu. Im Texte gebe ich die nächstliegende, resp. die, in welcher die verschiedenen Erklärer übereinstimmen; das nähere s. in den Noten zur Uebersetzung.

bezeichne ich durch ein Intervall, durch dessen Mangel sich daher die Vipulâs von selbst markieren.

Im Anhang habe ich die von R nicht anerkannten Strophen der andern Recensionen zusammengestellt, mit Ausschluss einiger nur in S vorhandenen, s. z. B. S III 47*, 57*; die mir nur im Skṛt vorliegenden habe ich zurückübersetzt, s. o. S. XI N. 3. Ihren Platz in der betreffenden Recension bezeichne ich durch * hinter der Nummer des ihnen vorangehenden Verses: A 1 = I 8* C, 7* KR^b heisst also, dass dieser Vers in C der 9te, in KR^b der 8te ist. Ebenso, wenn ein Vers in einer Recension versetzt ist: VIII 23* K (s. N. ad loc.) = III 61 heisst, dass Vs III 61 unsres Textes in K hinter VIII 23 steht. — Eine andre Bedeutung hat der * im Index, s. die Vorbemerkung zu demselben.

Die Grundlage des Wortindex ist eine Arbeit des der Wissenschaft so früh entrissenen trefflichen Paul Goldschmidt. Einen Index zu den 2 ersten Âçv. hat derselbe bekanntlich 1873 in seinem „Specimen des Setubandha“ veröffentlicht, und die Noten zu dieser Dissertation zeigen, in wie hohem Masse er sich schon damals in den Besitz des Sprachmaterials auch der übrigen Gesänge gesetzt hatte. In der Folge dehnte er, mit der Absicht zu meiner Ausgabe den Index zu liefern (s. Specimen S. 99*), diese Arbeit auf den ganzen Text aus und übergab mir gegen Ende 1873 eine Abschrift seines nach R^b allein angelegten — also auch alle Lücken und Fehler, namentlich auch falschen Zahlen, dieses Ms. enthaltenden — Index zu III—XV mit der ausdrücklichen Erklärung, dass derselbe nicht auf dem Verständnis des Textes beruhe, und mit der Bitte die mir bei der Benutzung aufstossenden Mängel zu corrigieren. Vollständig — bis auf die Lücken des Ms. und einige zufälligen Verluste — war der Index schon damals, und der Leser wird ermessen, von welchem Nutzen er mir bei der Constituierung des Textes gewesen ist; bei seinen Mängeln zu verweilen würde mir schlecht anstehen. Es genügt zu sagen, dass ich ihn — ebenso wie das schon gedruckte Stück zu I. II — vollständig revidiert habe, indem ich, nach Feststellung meines Textes. jedes Wort verificierte resp. nachtrug. Nächstdem musten die beiden getrennten Teile (I. II und III—XV) verschmolzen und aus mehreren Gründen, von denen einer die irrtümliche Vermengung des aus प entstandenen व mit व war (s. Spec. S. 10) — die alphabet. Anordnung radical umgeändert werden. Indem ich also meinem verstorbenen Freunde den grössern Teil des Verdienstes um diese mühselige Arbeit zuerkenne, nehme ich für mich allein die Verantwortung in Anspruch, sowohl für die Vollständigkeit, als für die Anordnung, als für die darin niedergelegten etymologischen Ansichten. — Im einzelnen bemerke ich über den Index folgendes:

1) Er ist volltändig — soll es wenigstens sein — für den recipierten

Text und den Anhang; die vl habe ich reichlich, aber nur bei besonderm Anlass, berücksichtigt.

2) Nomina sind, soweit ihre Flexion kein besonderes Interesse bietet, bloss in der thematischen Form, Pronomina und Verba unter ihren Stämmen resp. Wurzeln, aber in ihren Flexionsformen, aufgeführt, und zwar, wenn die Endsilben im Context durch irgend welchen grammatischen Process afficiert sind, in der ursprünglichen; also तिवहआ (nicht °अ, s. Hem. I 4) und वल्लि (nicht °ल्ली) VI 7, अप्पणा VI 11, अप्पाणे II 15 etc. Consonantisch anlautende Wörter, deren Anlaut in der Composition oder sonst lautgesetzlich verändert, verdoppelt oder eliminiert ist, stehen bei ihren primitiven Formen, also -वइ bei पइ, अ bei च, च्चेअ bei चेअ, -क्कम्म bei कम्म. Unberücksichtigt geblieben ist die reguläre Verdoppelung anlautender harter Aspiraten und solcher Consonanten, welche ursprüngl. Doppelconsonanz vertreten, also ist ट्ठिअ von ठिअ, क्खण्ड von खण्ड nicht geschieden.

3) Es gibt im Pkṛt keine, von denen auf इ उ verschiedenen, Stämme auf ई ऊ mehr; ich setze daher सिरि वहू etc. an.

4) Voneinander abstammende Formen auf verschiedenen Stufen der pkṛtischen Entwicklung sind unter die ursprünglichste rangiert, also दिअस und दिअह unter दिवस, मि und वि unter पि, चिअ unter चेअ etc. Findet sich zufällig diese ursprüngl. Form in unserm Texte nicht, so ist sie nichtsdestoweniger als Stichwort des Artikels, aber ohne Beleg, angesetzt worden, z. B. पडाआ wegen पलाआ und -वडाआ. Dagegen sind solche Doppelformen, die von einem gemeinsamen skṛtischen Etymon aus im Pkṛt von Anfang an divergieren, wie ओवअण und ओवडण, एअ und एक्क etc. meistens als selbständige Artikel behandelt. Doch habe ich hier die Consequenz mehrmals dem Wunsche geopfert die pkṛtischen Verzweigungen éines Skṛtstammes recht ins Licht zu setzen: aus diesem Grunde sind z. B. पिट्ठ पुट्ठ पुट्ठि unter पट्ठ gestellt.

5) Denominative Verbalformen stehen bei ihren Nominalstämmen, einerlei ob diese in nominaler Function wirklich vorkommen oder nur in jenen Verbalableitungen: also लहुअइ bei लहुअ, उम्मूलेइ bei उम्मूल, गोल्लेइ bei गोल्ल, णिसम्मइ bei णिसम्म. Nur ein par solcher Bildungen, wie कड्ढइ मिल्लइ लग्गइ, obgleich auch sie ganz sicher Denominative von part. perf. pass. sind, habe ich unter die Wurzeln कर्ष् etc. gestellt, weil das Sprachgefühl dieselben als Fortsetzungen von कर्षति मीलति लगति empfunden zu haben scheint, s. S. 144 N. 1, 146 N. 1, Prâkṛtica S. 8 ff. — Zusammengesetzte Verba stehen unter den einfachen, geordnet nach der alphabet. Reihenfolge der Präpositionen in ihrer Skṛtform, sodass also z. B. ओअर् (= अवतर्) vor उत्तर् kommt.

6) Mit Ausnahme der vor dem Index bezeichneten Fälle und der von selbst deutlichen Verbal- und Pronominalformen habe ich sämmtlichen Prâkṛtwörtern die traditionelle Skṛtübs., die bei den etymologisch klaren zugleich die Etymologie ist, beigegeben, resp. den schwierigern die oft mehrfachen

Uebersetzungen der Scholiasten und deren Angaben, dass ein Wort überhaupt oder in einer bestimmten Bedeutung *deçî* sei, sodass der Index den auf die Worterklärung bezüglichen Inhalt der beiden Commentare vollständig wieder gibt. — Für die Etymologie habe ich getan, was ich vermochte; zur Begründung einiger der hier kurz aufgestellten Ableitungen verweise ich auf meine „Prâkṛtica“[1]). — Mancher vermisst vielleicht ungern reichlichere Verweisungen auf die Grammatiker und die Parallelen aus dem Pâli und den modernen Prâkṛts, die sich auf Schritt und Tritt aufdrängen. Dem Kenner wird es nicht entgehen, dass ich auf diese leicht zu erlangenden aber dem Zweck meiner Arbeit fremden Verzierungen freiwillig verzichtet habe.

Schliesslich erfülle ich die angenehme Pflicht, denjenigen Herren, welche durch liberale Mitteilung des in ihrem Besitz befindlichen oder ihrer Verwaltung anvertrauten hdschr. Materials diese Ausgabe möglich gemacht und mich tief verpflichtet haben — den Herren Dr. A. C. Burnell, K. M. Chatfield, Dr. F.-E. Hall, Geheimerat R. Lepsius, Dr. R. Rost — meinen aufrichtigen Dank zu sagen.

Strassburg, August 1879.

Der Herausgeber.

1) Dort findet man auch eine Würdigung der sehr bedeutenden Verdienste Paul G.'s um die Prâkṛt-Etymologie, namentlich des vortrefflichen Aufsatzes Göttinger Nachrichten 1874 S. 509 ff. Ein grosser Teil der dort gewonnenen Resultate ist dem Index einverleibt.

Verbesserungen und Nachträge.

S. 4 K zu 35a अस्थिर für अट्ठिअ. — S. 4 N. 5) tilge °. — S. 5 K zu 47a लब्धार्थ इव, las also लद्धत्थम्मि व. — S. 5 letzte Z. lies दिसा; die Vermutung ist übrigens sicher. — S. 6 K zu 61a कुसुम für णिअअ; 61b ist wegen des Reims mit C इप्प zu lesen. — S. 8 zu 5a: मुझल C^2K pratîka, ebenso C II 24, cf. Pâiyal. 66. — S. 8 N. 14) स्तनौ रसार्द्रित K. — S. 9 16a lies durch Conjectur अहिलिअ-परंमु°. — S. 10 K zu 23a füge hinter अभिभूत hinzu: i. e. ओहामिअ, und dies ist die echte Lesart. — S. 10 K zu 26b: das 2temal ist महिलालअं = मही-लालकं. — S. 12 letzte Z. adde in der Klammer: XI 49. — S. 21 Z. 5 v. u. 21 st. 22. — S. 22 K zu 25a वत्सलः, cf. Index s. v. वच्छल. — S. 27 N. 6) adde hinter R^{H}: 2Hd. — S. 29 Z. 6 टङ्क. — S. 32 Z. 14 फुट्टन्ताण. — S. 35 Z. 17 lies मि, cf. N. 16). — S. 35 Z. 4 v. u. 8) st. 6). — S. 37 K zu 23a उत्कम्पं für क्कम्पं. — S. 46 K zu 20a उण्ण für उम्ह, cf. Index s. v. — S. 49 Z. 20 वाल°. — S. 51 Z. 13 मेइणी. — S. 51 N. 27) अत्थमिआइं oder अत्थि° (= अस्तमितानि)? R^{vl}. — S. 61 Z. 3 v. u. lies: Index st. VIII 84. — S. 64 letzte Z. streich 83. — S. 66 N. 13) adde: K und cf. XIV 75. — S. 68 Z. 13 मणि. — S. 69 zu 49d: मुणुअं C. — S. 72 N. 2) अवडिट्ठिअ. — S. 73 letzte Z. वधू st. वहू. — S. 74 Z. 1 मुच्छिउ°. — S. 75 N. 13) R^{bl} st. $R^{b}C$; Z. 3 v. u. 136 st. 137. — S. 77 N. 13) lies: $R^{H}2Hd$ und streich den Rest. — S. 78 zu मुद्ध 33b: गूढ R^{vl}. — S. 85 N. 12) °णुल्लावं. — S. 86 zu हिअअं 23b: जीअं R^{IIh} gegen Uebs. Comm. — S. 88 Z. 6 पूरिअव्वं. — S. 91 K zu 82b gehört auf die nächste Seite. — S. 95 K zu 113a निर्भर°. — S. 97 Z. 12 समर. — S. 103 N. 11) adde: R^{vl}. — S. 110 N. 24) adde am Schluss: C. — S. 115 Z. 5 परंमुहो°. — S. 123 Z. 14 पिट्टु: N. 15) Schluss: R^{h} st. R^{b}. — S. 127 Z. 3 lies ^{2} st. $^=$; Z. 9 ist besser °होवरि-, als Compos., zu schreiben. — S. 135 Z. 10 lies durch Conjectur जाअ-आणु°. — Einige unwesentlichen Varianten K's, die eine erneute Collation ergeben hat, lasse ich weg, da ich bei diesem Ms. Vollständigkeit doch nicht erreichen kann. —

Index: S. 144a Art. अञ्च् adde: अञ्चिअ **11**, 61. — S. 147a Z. 32 आलिहन st. अ°. — S. 153b Art. खन् lies उक्खअ. — S. 156a Art. च lies **12**, 32 st. 31; Z. 12 v. u. चतुर्दिशम्. — S. 157a Art. चेअ Z. 4 v. u. streich 67*. — S. 162a Art. तर् Z. 3 lies ओआरिअ. — S. 168a Art. पट्ठ lies पुट्ठ st. पुट्ट; Art. पडि° lies परि°^{2}. — S. 167b Art. पड्. 169a Art. पत् Z. 6. 169b Art. पन्थ adde hinter **4**, 34 — **7**, 7 — **9**, 70: (nicht im Compos.). — S. 169b पम्ह lies **14**, st. 14. — S. 171b Art. पि streich 2 nach **11**. — S. 181b Art. लम्ब् lies अवलम्बिउं. — S. 183a adde: वणे (interj. aus मणे = मन्ये) **14**, 43. — S. 184a Art. ववट्ठम्भ lies 4 st. 5. — S. 189a Art. समब्भहिअ streich 89 und adde: समो° **15**, 89. — S. 194b letzte Z. lies ^{2}) st. ^{1}).

णमह अवड्ढिअ-तुङ्गं अवसारिअ-वित्थअं अणोणअ-गहिरं ।
अप्पलहुअ-परिसण्हं अणाअ-परमत्थ-पाअडं महुमहणं ॥ १ ॥
दणुइन्द-रुहिर-लग्गे जस्स फुरन्ते णह-प्पहा-विच्छड्डे ।
गुप्पन्ती विवलाआ गलिअ व्व थणंसुए महासुर-लच्छी ॥ २ ॥
पीणत्तण-दुग्गेज्झं जस्स भुआ-अन्त-णिट्ठुर-परिग्गहिअं ।
रिट्ठस्स विसम-वलिअं कण्ठं दुक्खेण जीविअं वोलीणं ॥ ३ ॥
ओआहिअ-महि-वेढो जेण परूढ-गुण-मूल-लद्ध-त्थामो ।
उम्मूलन्तेण दुमं पारोहो व्व खुडिओ महेन्दस्स जसो ॥ ४ ॥ आइकुलअं ॥
णमह अ जस्स फुड-रवं कण्ठ-च्छाआ-घडन्त-णअणग्गि-सिहं ।
फुरइ फुरिअट्टहासं उद्ध-पडिन्न-तिमिरं मिव दिसा-अक्कं ॥ ५ ॥
वेवइ जस्स सविडिअं वलिउं महइ पुलआइअ-त्थण-अलसं ।
पेम्म-सहाव-विमुहिअं वोओवास-गमणूसुअं वामद्धं ॥ ६ ॥
जस्स विलग्गन्ति णहं फुड-पडिसद्दा दिसा-अल-पडिक्खलिआ ।
जोण्हा-कल्लोला विअ ससि-धवलासु रअणीसु हसिअ-च्छेआ ॥ ७ ॥
णट्टारम्भ-क्खुहिआ जस्स भउब्भन्त-मच्छ-पहअ-जल-रआ ।
होन्ति सलिलुद्धुमाइअ-धूमाअन्त-वडवा-मुहा मअरहरा ॥ ८ ॥ आइकुलअं ॥

---

1) ०एन्द R^{II} 2) ०ड्डे R^b 3) ०ए C 4) अ ins. C 5) Ob वोल् oder वोल् bleibt ungewis, s. Hem. IV 162 vl: वोल् überwiegt in südl. Mss. 6) $CS^{1.2}$ stellen Vers 3. 4 um. 7) अवआ० R^b, ओवा० C 8) ०ह C (2 Hd ०ह्र) 9) महि० C 10) फुडि० R^b fälschlich aus ०रि० corrigiert. 11) ०न्ति० R^{II}C 12) विअ R^h 13) ०लिअं C 14) पुलि० R^h 15) ०ड R^hC, तल R Uebers. S^1, तट KS^2 16)०लद्धु० C, ०विअ R^h 17) ०आ R^b

---

K: 1a अविसारित für अव० 7a स्फुर für फुड मुख vl für अल 8a उद्वृत्त für उब्भन्त जलधराः für -रआ

अहिणव-राआरद्धा चुक्क-क्खलिएसु विहडिअ-परिट्ठविआ ।
मेत्ति व्व पमुह-रसिआ णिव्वोढुं होइ दुक्करं कव्व-कहा ॥ ९ ॥
परिवड्ढइ विण्णाणं संभाविज्जइ जसो विढप्पन्ति गुणा ।
सुव्वइ सुउरिस-चरिअं किं तं जेण ण हरन्ति कव्वालावा ॥ १० ॥
इच्छाइ व धण-रिद्धी जोव्वण-लइ व्व आहिआईअ सिरी ।
दुक्खं संभाविज्जइ बन्ध-च्छाआइ अहिणवा अत्थ-गई ॥ ११ ॥
तं तिअस-बन्दि-मोक्खं समत्थ-तेल्लोक्क-हिअअ-सल्लुद्धरणं ।
सुणह अणुराअ-इण्हं सीआ-दुक्ख-क्खअं दहमुहस्स वहं ॥ १२ ॥
अह पडिवण्ण-विरोहे राहव-वम्मह-सरेण माणब्भहिए ।
विद्धाइ वालि-हिअए राअ-सिरीअ अहिसारिए सुग्गीवे ॥ १३ ॥
ववसाअ-रइ-पओसो रोस-गइन्द-दिढ-सिङ्खला-पडिबन्धो ।
कह कह वि दासरहिणो जअ-केसरि-पञ्जरो गओ घण-समओ ॥ १४ ॥ जुग्गअं॥
गमिआ कलम्ब-वाआ दिट्ठं मेहन्धआरिअं गअण-अलं ।
सहिओ गज्जिअ-सद्दो तह वि हु से णत्थि जीविए आसङ्घो ॥ १५ ॥
तो हरि-वइ-जस-वन्थो राहव-जीअस्स पढम-हत्थालम्बो ।
सीआ-बाह-विहाओ दहमुह-वज्झ-दिअहो उवगओ सरओ ॥ १६ ॥
रइ-अर-केसर-णिवहं सोहइ धवलब्भ-दल-सहस्स-परिगअं ।
महुमह-दंसण-जोग्गं पिआमहुप्पत्ति-पङ्कअं व णह-अलं ॥ १७ ॥
दिणमणि-मोह-प्फुरिअं गलिअं घण-लच्छि-रअण-रसणा-दामं ।
उदु-मअण-बाण-वत्तं णह-मन्दार-णव-केसरं इन्द-धणुं ॥ १८ ॥
धुअ-मेह-महुअराओ घण-समआअड्ढिओणअ-विमुक्काओ ।
णह-पाअव-साहाओ णिअअ-ट्ठाणं व पडिगआउ दिसाओ ॥ १९ ॥

---

1) संठविआ CS, प्रति° K 2) °ए व्व R^b 3) °ड्डिव्व R^b 4) °हिजा° R^b 5) °न्ध R^b (in der Uebers. wie wir) 6) °क्कं R^H 7) द° C 8) °न्धो R^b 9) °ढु° C und so immer, wo nicht das Gegenteil bemerkt ist. 10) उअ° C 11) मऊह R^b 12) ह° C 13) °ओ R^b

---

10a विसर्पन्ति für विढप्पन्ति. cf. XIII 47. 74 K und Pratâpar., Madras 1871, S. 7 11b संपाद्यते für संभाविज्जइ 12b चिन्धं oder इन्धं für इण्हं (da der Comm. Var. III 34 citiert) 17b स्थलं für अलं; so K immer hinter नभः

अहिणव-णिद्दालोआ उद्देमामार-दीसमाण-जल-लवा ।
णिम्माअ-मज्जण-सुहा दर-वसुआअ-च्छविं वहन्ति व दिअहा ॥ २० ॥

सुह-संमाणिअ-णिद्दो विरहालुङ्खिअ-समृद्द-दिणुक्कण्ठो ।
असुवन्तो वि विवुद्धो पढम-विवुद्ध-सिरि-सेविओ महुमहणो ॥ २१ ॥

सोहइ विसुद्ध-किरणो गअण-समुद्दम्मि रअणि-वेला-लग्गो ।
तारा-मुत्ता-वअरो फुड-विहडिअ-मेह-सिप्पि-संपुड-मुक्को ॥ २२ ॥

सत्तच्छआण गन्धो लग्गइ खलइ हिअए कलम्बामोओ ।
कलहंसाण कल-रओ ठाइ ण संठाइ परिणअं सिहि-विरुअं ॥ २३ ॥

पीण-पओहर-लग्गं दिसाण पवसन्त-जलअ-समअ-विइण्णं ।
सोहग्ग-पढम-इण्हं पव्वाअइ सरस-णह-वअं इन्द-धणुं ॥ २४ ॥

पज्जत्त-सलिल-धोए दूरालोक्कन्त-णिम्मले गअण-अले ।
अच्चासण्णं व ठिअं विमुक्क-पर-भाअ-पाअडं ससि-विम्बं ॥ २५ ॥

चिर-आल-पडिणिअत्तं दिसासु घोलन्त-कुमुअ-रअ-वेल्लविअं ।
भमइ अलद्धासाअं कमलाअर-दंसणूसुअं हंस-उलं ॥ २६ ॥

चन्दाअव-धवलाओ फुरन्त-दिअस-रअणन्तरिअ-सोहाओ ।
सोम्मे सरअस्स उरे मुत्तावलि-विब्भमं वहन्ति णिसाओ ॥ २७ ॥

भमर-रुअ-दिण्ण-सण्णं घण-रोह-विमुक्क-दिणअर- अरालिद्धं ।
फरिस-सुहाअन्तं मिव पडिवुज्झइ जल-णिहित्त-णालं णलिणं ॥ २८ ॥

वम्मह-धणु-णिग्घोसो कमल-वण-क्खलिअ-लच्छि-णेउर-सद्दो ।
सुव्वइ कलहंस-रओ महुअरि-वाहित्त-णलिणि-पडिसंलाओ ॥ २९ ॥

खुडिउप्पइअ-मुणालं दट्ठूण पिअं व सिढिल-वलअं णलिणिं ।
महुअरि-महुरुल्लावं महुमअ-अम्बं मुहं व घेप्पइ कमलं ॥ ३० ॥

---

1) ०उ० C 2) सो० R^bC 3) प० R^b 4) ०लित्र C 5) so CK; R stellt um (gegen das Metr.) 6) ०वो C 7) प० R^b 8) ह० C 9) पच्चा० R^b (aber अत्या० in der Uebers.) 10) वेल० C 11) अ ल० CS 12) रुआओ C 13) सो० C 14) व inser. C 15) R^b stellt Vers 27. 28 um. 16) कलालि० C 17) ०म्ह० C 18) ०वो C 19) ०संल्लावो CR^b (in R^b ˙ getilgt), ०सॅंल्लाओ R^H, ०सल्लाओ R^h

---

Vers 22 steht vor 20. 24a दिचु für दिसाण Vers 25—30 Lücke.

पज्जत्त-कमल-गन्धो महु-तणाओसरन्त-णव-कुमुअ-रओ।
भमिर-भमरोअइव्वो संचरइ स-दाण-सोभरो वण-वाओ ॥ ३१ ॥

कणटइअ-णूमिअङ्गो थोअ-त्थोओसरन्त-मुद्ध-सहावा।
रइ-अर-चुम्बिज्जन्तं ण णिअत्तेइ णलिणी मुहं मिव कमलं ॥ ३२ ॥

[4]परिघोलन्त-क्खलिअं सत्तच्छअ-कुसुम-धवल-रेणुक्खइअं।
उप्पुसइ दाण-वङ्कं मुहुत्त-गअ-कण्ण-चामरं भमर-उलं ॥ ३३ ॥

इअ पहसिअ-कुमुअ-सरे भडि-मुह-पङ्कअ-विरुद्ध-चन्दालोए।
जाए फुरन्त-तारे लच्छि-सअंगाह-णव-पओसे सरए ॥ ३४ ॥

झिज्जइ झीणा वि तणू अट्ठिअ-वाहं पुणो परुण्णं व मुहं।
रामस्स अईसन्ते आसा-वन्धे व्व चिर-गए हणुमन्ते ॥ ३५ ॥ जुग्गअं ॥

णवरि अ जहा-समत्थिअ- णिव्वत्तिअ-कज्ज-णिव्वलन्त-च्छाअं।
पेच्छइ मारुअ-तणअं मणोरहं चेअ चिन्तिअ-सुहोवणअं ॥ ३६ ॥

पढमं[10] चिअ मारुइणा हरिस-भरिज्जन्त-लोअणेण मुहेण।
जणअ-तणआ-पउत्ती पच्छा वाआइ णिरवसेसं सिट्ठा ॥ ३७ ॥

दिट्ठ त्ति ण सद्दहिअं झीण त्ति सवाह-मन्थरं णीससिअं।
सोअइ तुमं[11] ति रुण्णं पहुणा [12]जिअइ त्ति मारुई उवऊढो ॥ ३८ ॥

चिन्ता-हअ-प्पहं मिव तं च करे खेअ-णीसहं व णिसण्णं।
वेणी-वन्धण-मइलं सोअ-किलिन्तं व से पणामेइ मणिं ॥ ३९ ॥

सो कर-अलञ्जलि-गओ वाह-त्थवअ-पहओसिहन्त-मऊहो।
णअणेहि दासरहिणा दिट्ठो पीओ णु पुच्छिओ णु पउत्तिं ॥ ४० ॥

सोअइ अ णं रहुवई विरलङ्गुलि-गलिअ-किरण-धारा-वअरं।
वअणे विमलुज्जोअं दर रोत्तूण सलिलञ्जलिं व णिमेन्तो ॥ ४१ ॥

---

1) °सात्र-पस° CR[vl]S 2) °त्र° R[b] 3) गू° R[bh] 4) पडि° C 5) कुसुम° C 6) व° C 7) त्रदी° R[b] 8) °न्ध R[H] 9) °डन्त R[b] 10) °ढु° R[h] 11) °मत्ति oder °मन्ति codd.: so ist auch sonst beim Zusammentreffen von ˙ mit ति die fast ausnahmslose Schreibung der Mss. 12) जो° R[b] 13) मित्र C 14) °त्रन्त C 15) प° R[b] 16) °म° R[b].

40a विन्दु für त्थवत्र (dieses Wort findet sich in K nie) 41b stellt वत्रणे वि° um.

तं दइआहिणाणं जम्मि वि अङ्गम्मि राहवेण ण णिमिअं ।
सीआ-परिमट्ठेण व ऊढो तेण वि णिरन्तरं रोमञ्चो ॥ ४२ ॥
बाह-मइलं पि तो से दहमुह-चिन्ता-विअम्भमाणामरिसं ।
जाअं दुक्खालोअं जरढाअन्त-रवि-मण्डलं मिव वअणं ॥ ४३ ॥
तो से चिर-मज्झत्थे कुविअ-कअन्त-भुमआ-लआ-पडिरूए ।
दिट्ठी दिट्ठ-त्थामे कज्ज-धुर व्व णिअए धणुम्मि णिसण्णा ॥ ४४ ॥
खण-मूलावइआए णिव्वण्णन्त-मणिणं समारुहाए ।
सज्जीअं मिव जाअं अणोणमन्तं पि राम-दिट्ठीअ धणुं ॥ ४५ ॥
सुग्गीअस्स वि हिअअं राहव-मुकअ-पडिमाअणा-मइलइं ।
अगणिअ-दहमुह-दप्पं णिव्वूढ-भरं व तक्खणं ऊससिअं ॥ ४६ ॥
चिन्तिअ-लद्धत्थं मिव भुमआ-विक्खेव-सूइआमरिस-रसं ।
गमणं राहव-हिअए रक्खस-जीविअ-हरं विसं व णिहित्तं ॥ ४७ ॥
मोह व्व लक्खण-मुहं वण-माल व्व विअडं हरि-वइस्स उरं ।
कित्ति व्व पवण-तणअं आण व्व बलाइ से विलग्गइ दिट्ठी ॥ ४८ ॥
संखोहिअ-महि-वेढो तो सो कइ-सेण-विलुलिअ-वणाहोओ ।
खुहिअ-समुद्दाहिमुहो महणारम्भम्मि मन्दरो विअ चलिओ ॥ ४९ ॥
चलिअं च वाणर-बलं चलिए तम्मि चल-केसर-सडुज्जोअं ।
गहिअ-दिसा-परिणाहं मऊह-जालं व दिणअरस्स फुरन्तं ॥ ५० ॥
वेरारणि-पज्जलिओ तो सो रोस-पवणाहउद्धअ-मुहलो ।
वड्डइ मग्गाणुगओ लङ्का-वण-राइ-वण-दओ कइ-लोओ ॥ ५१ ॥
वच्चइ अ चडुल-केसर- सडुज्जलालोअ-वाणर-परिक्खित्तो ।
सव्व-दिसा-आअड्ढिअ- पलअ-पलित्त-गिरि-संकुलो व्व समुद्दो ॥ ५२ ॥

---

1) °द्द R^b 2) णिउञ्ज CR^{vl}K 3) °वस्स C 4) °मुच्चणा C 5) so C^2 und wie es scheint (undeutlich) C^1, संत° R^H, सअ° R^{bh} 6) संचार CK 7) °हे°, °ले° R^b 8) C stellt um gegen das Metr. 9) मअरहरो C 10) °भोओ C 11) परिमाणं KS

44b निहिता für णिसण्णा 50b दिणकरे für °रस्स 52b दिग्भ्यस्त्वाकृष्ट für दिसा-आअ° (Metrum! las K तिसा-साअ°?)

घोलन्ति णिम्मलाओ फुरन्त-दिअसअर-पाअडिअ[1]-हआओ[2] ।
दाविअ-मग्गम्मि वि से हिअए मोअन्धआरिअम्मि दिसाओ ॥ ५३ ॥
आलोएइ अ विज्झं[3] धणु-संठाणस्स साअरस्स भर-सहं ।
संधिअ-णइ-सोत्त-सरं अवहोवास-घडिअं व जीआ-बन्धं ॥ ५४ ॥
मसिणिअ-सिहरुच्छङ्गो विहुअ-णिअम्ब-वण-पाअडिअ[4]-तुङ्ग-अडो[5] ।
विज्झेण भरिअ-कुहरो हेला-वाओ वि वाणराण ण सहिओ ॥ ५५ ॥
पत्ता अ सीभराहअ- धाउ-सिला-अल-णिसण्ण-राइअ-जलअं ।
सज्झं ओज्झर-पहसिअ- दरि-मुह-णिक्कन्त[6]-वउल-मइरामोअं ॥ ५६ ॥
बोलन्ति[7] अ पेच्छन्ता पडिमा-संकन्त-धवल-घण-संघाए ।
फुड-फडिह[8]-सिला-संकुल- खलिओवरि-पत्थिए विअ[9] णइ-प्पवहे ॥ ५७ ॥
तड-पब्भार-भरन्ता दलन्त-पाआल-गलिअ-जल-पइरिक्का ।
आवाए[10] च्चिअ जाआ पहअ-महा-वह-णिहा महा-णइ-सोत्ता ॥ ५८ ॥
जलहर-णिहाअन्तं पाअव-गहणेसु सिसिर-णिहाअन्तं ।
सइ दुद्दिण-सामलअं पत्ता भग्ग-धुअ-चन्दण-रसा मलअं ॥ ५९ ॥
चन्दण-पाअव-लग्गे खुडिउव्वेलिअ[11]-लआ-परिमल-च्छाए ।
संदाणिअ-णिम्मोए पेच्छन्ति महा-भुअंग-वेढण-मग्गे ॥ ६० ॥
सेवन्ति[12] तीर-वड्ढिअ- णिअअ-भरोव्वत्त-चन्दण-लआलिद्धे ।
[13]रम्म-त्तण[13]-दिप्प[14]-वहे वण-गअ-दाण-कडुए गिरि-णइ-प्पवहे ॥ ६१ ॥
तो तरुण-सिप्पि-संपुड- दर-दाविअ-जल-णिहित्त-मुत्ता[15]-वअरं ।
पत्ता पत्तल-वउलं गअ-दाण-सुअन्धि-रअ-णवेलं वेलं ॥ ६२[16] ॥

---

1) °लिअ C 2) सोहाओ CS 3) विज्झं R 4) °लिअ C 5) °लो C und so für अड (nicht für तड) fast immer, weshalb in der Folge nur das Gegenteil bemerkt wird. 6) णिम्माहिअ (d. i. णिम्महिअ) C. निर्वान्त K (निर्वम् ist in K die regelmässige Uebers. von णिम्मह्) 7) बो° K pratîka, °ले° C 8) °लि° C 9) गिरि- CS 10) °अ C 11) °ल्लिअ R^b und wahrscheinlich K, da er उद्वेष्टित hat. 12) °अ° R^b 13) रम्मत्तण CK 14) दप्प C 15) मो° C 16) dieser Vers steht in S nach 65: eine willkürliche Umstellung, s. Einl.

54a आलोअन्ति für °एइ 55b विवरो für कुहरो 57b संकट für संकुल 58a व्यतिरिक्तानि für पइरिक्का (so immer) 61a चम्पक vl für चन्दण 61b दर्प für दिप्प 62b सुगन्धितर für °रअ

विअसिअ-तमाल-णीलं पुणो पुणो चल-तरङ्ग-कर-परिमट्ठं ।
फुल्लेला-वण-सुरहिं उअहि-गइन्दस्स दाण-लेहं व ठिअं ॥ ६३ ॥
फेण-विसमङ्गराअं विद्दुम-दन्त-व्वणाणिअ-मुह-च्छाअं ।
मलिअ-वण-केस-कुसुमं परिहुत्त-समुद्द-परिमलं व वहन्तिं ॥ ६४ ॥
सिप्पि-उड-मउलिअच्छिं लआ-हरब्भन्तरेसु परिवट्टन्त ।
अणुराअ-परिट्ठविअं आअणन्तिं व किंणरुग्गीअ-रवं ॥ ६५ ॥

॥ इअ सिरि-पवरसेण-विरइए दहमुहवहे महाकव्वे
पढमो आसासओ समत्तो ॥

1) घर° R[b] corrigiert zu हु°

अह पेच्छइ रहु-तणओ चडुलं दोस-सअ-दुक्ख-वोलेअव्वं ।
अमअ-रस-सार-गरुअं कज्जारम्भस्स जोव्वणं व समुद्दं ॥ १ ॥
गअणस्स व पडिबिम्बं धरणीअ व णिग्गमं दिसाण व णिलअं ।
भुअणस्स व मणि-तडिमं पलअस्स व सावसेस-जल-विच्छड्डं ॥ २ ॥
भमिरुब्भड-कल्लोलं थोर-कराहअ-दिसा-मुहोत्थअ-सलिलं ।
सासअ-मएण बहुसो खोहिज्जन्तं दिसा-गएण व ससिणा ॥ ३ ॥
अप्फुण्ण-विद्दुम-वणे गुप्पन्त-पडित्थिरे सलिल-कल्लोले ।
मन्दर-गूढ-प्पहरे अज्ज वि संखाअ-लोहिए व्व वहन्तं ॥ ४ ॥
मुहल-घण-विप्पइण्णं जल-णिवहं भरिअ-सअल-णह-महि-विवरं ।
णइ-मुह-पल्हत्थन्तं अप्पाण-विणिग्गअं जसं व पिअन्तं ॥ ५ ॥
जोण्हाए व्व मिअङ्कं कित्तीअ व सुउरिसं पहाए व्व रविं ।
सेलं महा-णईअ व सिरीअ चिर-णिग्गआइ वि अमुच्चन्तं ॥ ६ ॥
कालन्तर-जीअ-हरं गओणिअत्तन्त-पवण-घट्टिज्जन्तं ।
सल्लं व देह-लग्गं विअडं वडवा-मुहाणलं वहमाणं ॥ ७ ॥
धुअ-वण-राइ-कर-अलं मलअ-महिन्द-त्थणोर-सोल्लण-सुहिअं ।
वेलालिङ्गण-मुक्कं छिविओसरिएहि वेलवन्तं व महिं ॥ ८ ॥

---

1) भुव° R^b 2) °ल्लि° C 3) hier folgt in CKS Vers 9; alsdann in C wie bei uns, in KS 10, 11, 12, 3 etc. 4) °प्पु° R^bK (K आपूर्ण) 5) वेवन्त C 6) so R^HC^2, °खाण R^b; C^1 hat eine von सलिल bis विवरं (Vers 5) reichende Lücke; R^{hl} lassen das Prâkṛt von 4b zufällig aus. 7) so K, वि णि° RC (आत्मनो ऽपि! R Uebers. und Comm.) 8) °व° C 9) °ए व्व R^bC 10) °इं R^bC 11) °ए व्व R^b 12) रत्र ins. R 13) घडि° R^bC 14) त्थणिं रसोल्ल° R^HK (aber in Uebers. und Comm. folgt R^H unserer Lesart) 15) S om. diesen Vers.

4a प्रतिष्ठितान् für पडित्थिरे 4b मूढ für गू° संघात für संखाअ (so immer, daher in der Folge nicht bemerkt) 8b आलिङ्गित für °ङ्गण

ठाणे वि ठिइ-पहुत्तं   पलए महि-मण्डलम्मि वि अमाअन्तं ।
पणअन्त-वामण-तणुं   कमन्त-देह-भर-भरिअ-लोअं व हरिं ॥ ९ ॥
दीसन्तं अहिरामं   सुव्वन्तं पि अविइण्ह-सोअव्व-गुणं ।
सुकअस्स व परिणामं   उअहुज्जन्तं पि सासअ-सुह-प्फलअं ॥ १० ॥
उक्खअ-दुमं व सेलं   हिम-हअ-कमलाअरं व लच्छि-विमुक्कं ।
पीअ-मइरं व चसअं   बहुल-पओसं व मुद्ध-चन्द-विरहिअं ॥ ११ ॥
णिप्फण्ण-सुहालोअं   विमल-जलब्भन्तर-ट्ठिअं वहमाणं ।
दूर-कड्ढिअं व रइणा   करावलम्बिअ-करं रअण-संघाअं ॥ १२ ॥
महणाआस-विमुक्कं   उच्छित्तामअ-विसङ्कलाणल-णिवहं ।
वासुइ-मुह-णीसन्दं   वडवा-मुह-कुहर-पुञ्जिअं वहमाणं ॥ १३ ॥
धीरं व जल-समूहं   तिमि-णिवहं मिव सपक्ख-पव्वअ-लोअं ।
णइ-सोत्ते व्व तरंगे   रअणाइ व गरुअ-गुण-सआइ वहन्तं ॥ १४ ॥
पाआलोअर-गहिरे   महि-पइरिक्क-विअडे णह-णिराल्मवे ।
तेल्लोक्के व्व महुमहं   अप्पाण च्चिअ गआगआइ करेन्तं ॥ १५ ॥
अहिलीअ परमुहीहिं   छिविओसरिएहि अणुसअ-विलोलाहिं ।
अणुणिज्जमाण-मग्गं   वेवन्त-णिअत्त-पत्थिआहि णईहिं ॥ १६ ॥
जीअ-गरुईहि अज्ज वि   इच्छा-पज्जत्त-सुह-रसाहि मएन्तं ।
धण-रिद्धीअ सिरीअ अ   सलिलुप्पणाइ वारुणीअ अ लोअं ॥ १७ ॥
चडुलं पि थिईअ थिरं   तिअसुक्खित्त-रअणं पि सारब्भहिअं ।
महिअं पि अणोलुग्गं   असाउ-सलिलं पि अमअ-रस-णीसन्दं ॥ १८ ॥
पज्जत्त-रअण-गब्भे   णह-अरु-पल्हत्थ-चन्द-अर-पारोहे ।
उअरब्भन्तर-सेले   सुरवइ-डिम्ब-णिहिए णिहि व्व वहन्तं ॥ १९ ॥

---

1) पल° C   2) °अण्ह C   3) °भुज्ज° C   4) अ° C   5) णिव्वलिअ CK   6) °णो C 7) व वहन्तं CK   8) °न्त R^{Hb} 9) गु° R^{b} 10) so RK, °लोण CS   11) so nur R^{H}, °म्मु° die andern   12) °द्दुज्ज° C, अनुनीत S: eine falsche Uebers., die aber unsere Lesart bestätigt.   13) °अ° C   14) ऋ° R   15) महगु° R^{H}CKS   16) °गाहिं C (lies °गाहि)   17) सलिल° CKS   18) °हिं R (Uebers. °धीन)   19) व R^{Hb}

9b याचमान für पणअन्त (wohl Glosse)   10b परिभुज्यमानं für उअ°   13a उद्धृत für उच्छित्त   14a जालं für लोअं   16a अपसृताभिः für °एहि   18a उद्धृत für उक्खित्त

परिअम्भिअं [1]उवगए वोलीणम्मि अ णिअत्त-चडुल-सहावं ।
णव-जोव्वणे व्व कामं दइअ-समागम-सुहम्मि चन्दुज्जोए ॥ २० ॥
दर-फुडिअ[2]-सिप्पि-संपुड- पलोट्ट-सङ्ख-मुह-भरिअ-मुत्ता-णिअरं[3] ।
मारुअ-दूरुच्छालिअ- जल-भरिअब्भ-वह-पडिणिअत्त[4]-जलहरं ॥ २१ ॥
मरगअ-मणि-प्पहाहअ- हरिआअन्त-जरढ-प्पवाल-किसलअं ।
सुर[5]-गअ-गन्धुद्धाइअ- करि-मअरासण्ण-दिण्ण-मेह-मुह-वडं ॥ २२ ॥
मणिवालअं तीर-लआ-हर-प्पहोहासिअ-रम्म-णिवालअं ।
घण-वारिअं वेलालिङ्गणेण चडुलं महि-लङ्घण-वारिअं ॥ २३ ॥
ससि-मऊह-[6]पडिपेल्लण-पक्खुब्भन्तअं
संचरन्त-धरणीहर-पक्खुब्भन्तअं ।
धीरअं सइ[7] मुहल-घण[8]-पअ[9]-विज्जन्तअं
अट्ठिअं च वलवाणल-पअविज्जन्तअं ॥ २४ ॥
णिअअ-विसाणल-पअविअ- [10]मुत्ता-णिअर-[6]परिघोलमाण-विसहरं ।
मीण-गइ-मग्ग-पाअड- सेआलोमइल-मणि-सिला-संघाअं ॥ २५ ॥
सरि-संकुलं महुमह-वल्लहाइ लच्छीअ मार-सरिसं कुलं ।
महि-लाइअं णइ-मुह-[11]पत्थिओणिअत्तिअ-वेला-महिलाइअं ॥ २६ ॥
णइ-सहस्स-[12]पडिउम्बण-णाअ-रसन्तअं
पलअ-मेह-सम-दूसह-णाअ-रसन्तअं ।
पेलवेण पवणेण [13]महुर-संचारिअं
मउअ-मअ-खलन्तं व महु-रसं चारिअं ॥ २७ ॥

---

1) उअ° C 2) भिण्ण CK 3) मोत्ता-वअरं C 4) णिअत्तन्तं C^1, °न्त C^2 beides gegen das Metr. 5) so R^HCKS und R im Comm., वण R^{bh} und R in der Uebers. 6) पलि° C 7) so nur R^H1Hd, सआ die anderen und R^H2Hd 8) so nur R^H in Text Uebers. und Comm., जलअ die anderen in Text Uebers. und Comm., S? 9) so RK; om. CR Uebers. und Comm.; S? 10) मो° C 11) so CKS und R in Uebers. und Comm., पल्हत्थिओ° R (°त्थि° fehlt in R^b) 12) so R^{Hh}, परि° R^bC und die Ueberss. 13) अ ins. C

20a प्रविजृम्भितं für परि° cf. IV 12 20b आलोके für उज्जोए 21b उच्चालित für °च्छा° (छल् kommt in K nicht vor und wird in der Regel durch चल् vertreten, was in der Folge nicht mehr bemerkt wird) 22b उत्थापित für उद्धाइअ (so überall, wo nichts anderes bemerkt ist) 23a अभिभूत für ओहासिअ 25a उपरि für परि 26b महिलालअं (zweimal = महिलालयं und °लकं) अपनिवर्तमान für °त्तिअ 27d मधु für मउअ

कसण-मणि-च्छाआ-रस- रज्जन्तोवरि-परिप्पवन्त-प्फेणं ।
हरि-णाहि-पङ्कअ-क्खलिअ-सेस-णीसास-जणिअ-विअडावत्तं ॥ २८ ॥
सअरंगअं विद्दुम-पल्लव-प्पहा-घोलिर-सामअ-रङ्गअं ।
रवि-राइअं धरणि-अलं व मन्दराअड्ढण-दूर-विराइअं ॥ २९ ॥
मुत्तालअं तिअस-विइण्ण-जीविअ-सुहामअ-जम्मुत्तालअं ।
वित्थिण्णअं पलउव्वेल्ल-सलिल-हेला-मलिउव्वि-त्थिण्णअं ॥ ३० ॥
चिर-परूढ-सेआल-सिला-हरिअन्तअं
पवण-भिण्ण-रव-दारुण-णीहरिअन्तअं ।
महुमहस्स णिद्दा-समए वीसाम-अं
पलअ-डड्ढ-विज्झाअ-तलुव्वी-सामअं ॥ ३१ ॥
असुरोवडण-विहट्टिअ- जल-विवरुट्ठिअ-रसाअलुम्हा-णिवहं ।
महण-वस-भिण्ण-भामिअ- दीवन्तर-लग्ग-मन्दर-अड-क्खण्डं ॥ ३२ ॥
एस अमअ-रस-संभवो त्ति संभाविअं
णह-णिहं तमेण व चउद्दिसं भाविअं ।
गुण-महग्घ-सारं वसुहा-रक्खाणिअं
णिअअ-जस-णिहाणं मिव सअर-क्खाणिअं ॥ ३३ ॥
पवणुग्गाहिअ-जल-लव- णिवह-पहम्मन्त-मुहल-तीर-तल-वणं ।
ससि-सेल-मऊहोज्झर- परिवड्ढिअ-सलिल-मलिअ-पुलिणुच्छङ्गं ॥ ३४ ॥
मन्दर-मेह-क्खोहिअ- ससि-कलहंस-परिमुक्क-सलिलुच्छङ्गं ।
मरगअ-सेवालोवरि- णिसण्ण-तुरिहक्क-मीण-चक्काअ-जुअं ॥ ३५ ॥
पुण्ण-णइ-सोत्त-संणिह- जल-मज्झ-मुणिज्जमाण-चलिअ-तिमि-वहं ।
वलआ-मुह-मूल-समोसरन्त- ससि-रासि-कज्जलिअ-पाआलं ॥ ३६ ॥ आदकुलअं॥३५॥

1) रद्द C (sic! im Reim) 2) मो°, जम्मो° C 3) so R; in den anderen ist dieser Vers 32. 4) °वा° C 5) द्द° CR[h] 6) द्द° C 7) °राव° C 8) so R[Hh], R[H] auch in Uebers. und Comm.; °ड्डिअ R[t] und R[th] in Uebers. und Comm. K: विहालिअ C: कीर्ण S 9) एसो R[t] 10) पलि° C 11) C stellt die Halbverse um. 12) चल R[H] auch in der Uebers. (aber चलित im Comm.): eine Conjectur, um das durch णिवहं gestörte Metrum herzustellen. 13) so KS. णिवहं RC 14) वडवा C 15) विसम-मसि CK

29a अवघूर्णन für घोलिर 31c आगमे für समए 34b आभोगं für उच्छङ्गं 36a मार्ग für मज्झ

तो उग्घाडिअ[1]-मूलो पवअ-वलक्कन्त-महि-अलुद्धुच्छलिओ।
दिट्ठीअ दिट्ठ-सारो णज्जइ तुलिओ त्ति राहवेण समुद्दो ॥ ३७ ॥

कालन्तर-परिहुत्तं[2] दट्ठूण वि अप्पणो महोअहि-सअणं।
जणअ-सुआ-बद्ध-मणो रामो पलअ-घरिणिं ण संभरइ[3] सिरिं ॥ ३८ ॥

ईसि-जल-पेसिअच्छं विहसन्त-विइण्ण-पवअ-वइ-संलावं[4]।
अद्दिट्ठं[5] व ण मुक्कं दिट्ठे उअहिम्मि लक्खणेण वि धीरं ॥ ३९ ॥

हरिस-णिराउणामिअ-पीणअरालोअ-[6]पाअडोवरिभाअं।
पवआहिवो वि पेक्खइ[7] अद्धुप्पइअं व रुम्भिऊण सरीरं ॥ ४० ॥

गरुडेण व जलण-णिहं समुद्द-लङ्घण-मणेण[8] वाणर-वइणा।
अवहोवास-पसरिअं पक्ख-विआणं व पुलइअं कइ-सेणं ॥ ४१ ॥

साअर-दंसण-हित्था अक्खित्तोसरिअ-वेवमाण-सरीरा।
सहसा लिहिअ व्व ठिआ णिप्फन्द-णिराअ-लोअणा कइ-णिवहा ॥ ४२ ॥

पेच्छन्ताण समुद्दं चडुलो वि अउव्व-विम्हअ[10]-रस-त्थिमिओ।
हणुमन्तम्मि णिवडिओ[11] सगारवं[12] वाणराण लोअण-णिवहो ॥ ४३ ॥

उअहिं अलङ्घणिज्जं दट्ठूण गआगअं च मारुअ-तणअं।
मोहन्धआरिएसु वि गूढो भमइ हिअएसु सिं उच्छाहो ॥ ४४ ॥

तो ताण हअ-च्छाअं णिच्चल-लोअण-सिहं पउत्थ-पआवं।
आलेक्ख-पईवाण व णिअअं पडइ[14]-चडुलत्तणं पि विअलिअं ॥ ४५ ॥

कह वि [15]ठवेन्ति पवंगा समुद्द-दंसण-विसाअ-विमुहिज्जन्तं[17]।
गलिअ-गमणाणुराअं पडिवन्थ[16]-णिअत्त-लोअणं अप्पाणं ॥ ४६ ॥

॥ इअ सिरि-पवरसेण-विरइए कालिदास-कए दहमुहवहे महाकव्वे
विइओ[18] आसासओ परिसमत्तो ॥

---

1) °लिअ C 2) पडि° R^b (Uebers. परि°) 3) °रेइ R 4) संल्ला° codd. 5) °द्दि° R 6) पाव° R^{bh} 7) सोहइ CK 8) रसेण C 9) अ उअहिं CS 10) °ह्म° R^{Hh} so codd. öfters 11) °लिओ C 12) सगो° R^H 13) so auch S, मूढो $CR^{vl}K$ 14) °अ° C 15) ज° C 16) प° R^h (Uebers. वि°) 17) °ह R^b 18) °ई° C

Vers 37. 38 sind umgestellt. 37a चलितः für उच्छलिओ (wohl Fehler für उच्च°, aber auch im Comm.) 41b पटलं für विआणं 44b शोक für मोह 45a तं = तत् für तो प्रेषित für पउत्थ 46a मुह्यन्तः für विमु° (cf. vl zu IV 39. V S. X 11)

तो ते कइ-माअङ्के रूढ-विसाअ-मअ-भाविओमीलन्ते ।
आलाण-क्खम्भेसु व बाहूसु सिला-अल-ट्ठिएसु णिसण्णे ॥ १ ॥
आहासइ सुग्गीओ णिअअ-रवाहि फुड-णिन्त-जस-णिग्घोसं ।
धीराहि सार-गरुअं दन्तुज्जोआहि णिम्मलत्थं वअणं ॥ २ ॥ जुग्गअं ॥
धरणि-धरणे भुअ च्चिअ महणम्मि सुरासुरा खअम्मि समुद्दा ।
हन्तव्वम्मि दहमुहे एण्हिं तुम्हे त्थ महुमहस्स सहाआ ॥ ३ ॥
मा सासअ-सोडीरं कह वि णिअत्तन्त-समुह-संठविअ-पअं ।
आअअ-वित्थक्कन्तं पणअन्तं व सुअणं परुम्हाह जसं ॥ ४ ॥
रक्खस-वह-दुव्वोज्झो कज्जारम्भो समुद्द-लङ्घण-गरुओ ।
पढमं चिअ रहुवइणा उवरिं हिअअ-तुलिओ भरो व्व विलइओ ॥ ५ ॥
तुम्ह च्चिअ एस भरो आणा-मेत्त-प्फलो पहुत्तण-सद्दो ।
अरुणो छाआ-वहणो विसअं विअसन्ति अप्पणा कमल-सरा ॥ ६ ॥
तरिउं ण हु णवर इमं वेला-वण-वउल-कुसुम-वासिअ-सुरहिं ।
हत्थ-उडेहि समत्था तुम्हे पाउं पि फल-रसं व समुद्दं ॥ ७ ॥
चिर-आल-कङ्खिआणं धुआवसाण-णिअलुण्णमन्त-सुहाणं ।
एसो णवर अवसरो असरिस-सससीस-बन्धण-विमोक्खाणं ॥ ८ ॥
ते विरला सप्पुरिसा जे अभणन्ता घडेन्ति कज्जालावे ।
थोअ च्चिअ ते वि दुमा जे असुणिअ-कुसुम-णिग्गमा देन्ति फलं ॥ ९ ॥

---

1) भाव° C^{1}. भवि° C^{2}. भ्रामिताव° KS 2) °वो C 3) °ग° C 4) so auch R^{H} Hd R^{b}. °ढ़° corr. R^{H}, Lücke R^{b} 5) °अ° C 6) तुम्हं चित्र C 7) राइत्र C 8) °लोणम° C = नमत् S 9) कज्ज-अलावे = कार्यकलापान् oder °पे R^{vl}K (cf. IV 26 K)

6b अरुणच्छायाप्रधानानि (च्छ in K = च्छ) 8a उपनमत्सुखानां

खिसं चावम्मि करं चिर-आलुक्कणिअं अमरिसम्मि मणं ।
मा दा देउ रहुवई बाणाहिमुहिं च वाह-गरुइं दिट्ठिं ॥ १० ॥
ओवग्गउ तुम्ह जसो दहवअण-पआव-पत्थिव-परिग्गहिअं ।
विलुलिअ-समुद्द-रसणं णह-भवणन्तेउरं दिसा-वहू-णिवहं ॥ ११ ॥
जं साहसं ण कीरइ तं दअमाणेण जीविअं किर दइअं ।
जो अपडिमुक्क-सुकओ सो वि गणिज्जइ जअम्मि जीअन्त-मुओ ॥ १२ ॥
किं व ण आणह एअं कज्जं परिपेलवं पि जह परिणामे ।
देइ परं संमोहं कुसुमं विस-पाअवस्स व मलिज्जन्तं ॥ १३ ॥
विहडन्तं पि समत्था[4] ववसाअं पुरिस-दुग्गमं णेन्ति[4] वहं ।
भुवणन्तर-विक्खम्भं दिअसअरा विहडिएक्क-चक्कं व रहं ॥ १४ ॥
कअ-कज्जे ताल-समे अइरा पेच्छह भुए अणुन्नाल-समे ।
णिहुओ राअस-हाओ पडिवक्खस्स अ अवेउ राअ-सहाओ ॥ १५ ॥
संखोहिअ-मअरहरो संभन्तुव्वत्त-दिट्ठ-रक्खस-लोओ ।
वेला-अड-सुज्झन्ते अह णे हसइ हिअएण मारुअ-तणओ ॥ १६ ॥
अव्वोच्छिण्ण-पसरिओ अहिअं उद्दाइ फुरिअ-सूर-च्छाओ ।
उच्छाहो सुभडाणं विसम-क्खलिओ महा-णईण व सोत्तो ॥ १७ ॥
माणेण परिट्ठविआ कुल-परिवाडि-घडिआ अणोणअ-उव्वा[11] ।
चिन्तेउं पि ण तीरइ ओहुप्पन्ती परेण णिअअ-च्छाआ ॥ १८ ॥
परिवड्ढन्तुच्छाहा विअलिअ-रण-मच्छरेहि अप्पत्त-गुणा ।
अअस-क्कन्तोसरिओ कड्ढिज्जइ दुक्करं भडत्तण-सद्दा ॥ १९ ॥
आहिअ-समराअमणा वसणम्मि अ ऊसवे अ सम-राअ-मणा ।
अवसाअअ[14]-विसमत्था धीर च्चिअ होन्ति संसए वि समत्था ॥ २० ॥

---

1) व° C 2) मल्लि° C 3) वि Rb 4) °त्थो. णेइ CK 5) प° C 6) भुअ° C 7) °क्क° R cf. IX 57 8) सुह° C 9) व ins. C 10) पु° Rb 11) °व्वन्ती Rb 12) °न्त-छाओ C = वर्धमान-किरण: S 13) महूसवे C 14) °द्दअ Rvl C = सूदित S

12b भण्यते für गणिज्जइ Vers 17 steht als 15. 16b युष्मान् für णे 17b नद्या: für णईण 18a प्रतिष्ठापिता für परि° 19a अल्पो पि पुन: für अप्पत्त-गुणो

ववसाअ-सप्पिवासा कह ते हत्थ-ट्ठिअं ण पाहेन्ति जसं ।
जे जीविअ-संदेहे विसं भुअंग व्व उव्वमन्ति अमरिसं ॥ २१ ॥

सीहा सहन्ति वन्धं उक्खअ-दाढा चिरं धरेन्ति विसहरा ।
ण उण जिअन्ति पडिहआ अक्खण्डिअ-ववसिआ खणं पि समत्था ॥ २२ ॥

अकअत्थ-पडिणिअत्ता कह समुहालोअ-मेत्त-पडिसंकन्तं ।
दप्पण-अलेसु व ठिअं णिअअं देच्छिह पिआ-मुहेसु विसाअं ॥ २३ ॥

णिज्जन्ति चिर-पअत्ता समुद्द-गहिरा वि पडिवहं णइ-सोत्ता ।
तीरेन्ति णिअत्तेउं असमाणिअ-पेसणा ण उण सप्पुरिसा ॥ २४ ॥

जो लङ्घिज्जइ रइणा जो वि खविज्जइ खआणलेण वि बहुसो ।
कह सो उइअ-परिहओ दुत्तारो त्ति पवआण भणउ उअही ॥ २५ ॥

चिन्तिज्जउ दाव इमं कुल-ववएस-क्खमं वहन्ताण जसं ।
लज्जाइ समुद्दस्स वि दोण्ह वि किं होइ दुक्करं वोलेउं ॥ २६ ॥

किरणासणिं रहु-सुए मुहस्स किर णासणिं विमुञ्चउ मा दा ।
सेल-समारअणे हो तुम्हे जेऊण चन्द-साअर-सेहो ॥ २७ ॥

वन्धव-णेहब्भहिओ होइ परो वि विणएण सेविज्जन्तो ।
किं उण कओवआरो णिक्कारण-णिद्ध-बन्धवो दासरही ॥ २८ ॥

अइर-परूढ व्व लआ समरुच्छाहे उदुम्मि व विलम्बन्ते ।
अज्ज वि दाव मह इमा मउलेइ च्चिअ फलं ण दावेइ सिरी ॥ २९ ॥

केच्चिर-मेत्तं व ठिई एअ विसंवाइआ ण सोच्छिहि रामं ।
कमलम्मि समुप्पण्णा तं चिअ रअणीसु किं ण मुञ्चइ लच्छी ॥ ३० ॥

सअलुज्जोइअ-वसुहे समत्थ-जिअ-लोअ-वित्थरन्त-पआवे ।
ठाइ ण चिरं रविम्मि व विहाण-पडिआ वि मइल्लदा सप्पुरिसे ॥ ३१ ॥

---

1) ०आसा R[b] 2) ०हि० C 3) जोअन्ति ण उण विहआ C 4) दं० C 5) ०र० C 6) ०वो C
7) ०इ CKS 8) चिरं CKS 9) ०ए R 10) अ CK 11) होज्ज C = भवेत् KS 12) एस C
13) ०इ० C 14) पढिओ (!) C

22a उद्धृत für उक्खअ 23a स्पष्टसं० für पडिसंकन्तं (im Prâkṛt also फुड s. Hem. IV 258) Vers 25. 26 sind umgestellt. 25a अतिक्रम्यते (वोलिज्जइ wie sich aus dem pratika ergibt) für लङ्घिज्जइ 28a प्रणयेन für वि०

सप्पुरिस-पाअड-वहं पढमं जं राहवेण अम्हासु कअं।
होज्ज व ण होज्ज व समं अम्हेहि कअं पि किं उण अकीरन्तं ॥ ३२ ॥

राहव-पत्थिज्जन्तो उद्धो दीसिहइ केच्चिरं व दहमुहो।
दूरन्त-पेच्छिअव्वो सिहर-पडन्त-विअडासणि व्व वण-दुमो ॥ ३३ ॥

बालाअवं व एन्तं धुअ-अव्वालाअ-वंसु-णिवह-च्छाअं।
कइ-सेण्णं रअणिअरा तम-रअ-णिअर व्व पेच्छिउं पि अजोग्गा ॥ ३४ ॥

गरुअम्मि वि पडिवक्खे होन्ति भडा अहिअ-वारिअ-प्पडिऊला।
पडिगअ-गन्धाइद्धा उद्धङ्कुस-रुद्ध-मत्थअ व्व गइन्दा ॥ ३५ ॥

विसमम्मि वि अविसण्णो धारेइ धुरं धुरंधरो च्चिअ णवरं।
किं दिणअरोवराए दिणस्स होइ अवलम्बणं ससि-बिम्बं ॥ ३६ ॥

मुक्क-सलिला जलहरा अहिणव-दिण्ण-प्फला अ पाअव-णिवहा।
लहुआ वि होन्ति गरुआ समर-मुहोहरिअ-मण्डलग्गा अ भुआ ॥ ३७ ॥

दप्पं ण सहन्ति भुआ पहरण-कज्ज-सुलहा धरेन्ति महिहरा।
वित्थिण्णो गअण-वहो णिज्जइ कीस गरुअत्तणं पडिवक्खो ॥ ३८ ॥

धीरं परिरक्खन्ता गरुअं पि भरं धरेन्ति णवर सुउरिसा।
ठाणं चिअ अमुअन्ता णीसेसं तिहुअणं खवेन्ति रवि-अरा ॥ ३९ ॥

काअर-पडिमुक्क-धुरं जिणन्ति पत्थाण-लङ्घिअग्ग-क्खन्धा।
पढमं ता णिअअ-बलं पच्छा पहरेहि सुउरिसा पडिवक्खं ॥ ४० ॥

अणेन्ति मङ्गलाइं अल्लिअइ सिरी जसो पवट्टइ पुरओ।
पडिवण्ण-रणुच्छाहे पडिवक्खुद्धरण-पत्थिअम्मि सुउरिसे ॥ ४१ ॥

वच्चन्ता अइभूमिं कड्ढिअ-सुहडासि-वत्त-वन्थावडिआ।
णवर ण चलन्ति वीअं लुअ-वक्खा महिहर व्व वेरावन्धा ॥ ४२ ॥

---

1) त्वरमाण KS 2) प° C 3) °ज्जो° C R[h]corr. 4) C stellt um gegen das Metr. 5—7) C stellt 7, 5, 6. 8) मुञ्चन्ति KS 9) सप्पु° C 10—12) C stellt 12, 11, 10. 11) तवेन्ति = तपन्ति KS 13) °ट्ठि° R 14) पन्थावलिआ C 15) विइअं C

32a stellt प्रकटसत्पु° (cod. 2mal प्रकटय) 32b भवेत् वा न वा तस्य समं 35a एव für वि (also जअए च्चिअ: durch das pratika bestätigt 37a विटपाः für णिवहा 39a गुर्वीमपि धुरं 41a प्रवर्तते für पवट्टइ

ता सोअइ रहु-तणओ   ताव अ सीआ वि हत्थ-पल्हत्थ-मुही ।
ताव अ धरइ दहमुहो   जाव विसाएण वो तुलिज्जइ धीरं ॥ ४३ ॥
अणो अणस्स मणो   तुम्ह ण आणे अणाहिओ मह अप्पा ।
णिव्वणन्तस्स इमं   दर-रूढ-[1]वण-प्पसाहणं हणुमन्तं ॥ ४४ ॥
पडिवक्खस्स अ लच्छिअं आसाएन्तएणं
णिअअ-कुलस्स अ कित्तिअं आसाएन्तएणं ।
मरणं पि वरं लद्धअं णअ[2]-णिम्माणएणं
पुरिसेण[3] चिरं जीविअं ण अ[4] णिम्माणएणं ॥ ४५ ॥
एअ वि सिरीअ दिट्ठआ[5] के सरलच्छिआए
कर-कमलस्स अ[6] छिक्कआ[7] केसर-लच्छिआए ।
मुज्झन्ति सविसाणआ समर-समाणअम्मि
एअ समम्मि भणन्तए सम-रस-माणअम्मि ॥ ४६ ॥
मा सोइज्जउ दुहिआ सीआ लोअएणं[8]
णलिणि व्व समोलुग्गआ[9] सीआलोअएणं ।
दुहिए राहव-हिअए काम-डलन्तअम्मि
जीविअम्मि[10] अहिलोहिआ का मइलन्तअम्मि ॥ ४७ ॥[11]
चन्दअ[12] व्व मेह-मइलिए रअणी-सारअम्मि
कमलअम्मि[13] व हिम-डड्ढए रअ-णीसारअम्मि ।
दुहिए राहव-हिअअए[14] भम-रोअन्तअम्मि[15]
कुसुमम्मि व[16] पव्वाअए[17] भमरोअन्तअम्मि ॥ ४८ ॥

---

1) व्रण-प° C 2) णय R 3) °सएण C 4) य R 5) °दिट्ठआ C 6) om. R^H (aber च in der Uebers.) 7) so R^{hb}, °छिक्कआ C, छिविआत्र R^H, स्पृष्टया RUebers. Comm. (dem entspricht nur R^H), स्पृष्टाः K 8) लोएणं R^tC 9) so R^H, °ग्ग R^{hb}, °ग्गा C 10) वि ins. C 11) so R; KS stellen Vers 47. 48 um; C stellt 48a 47b 47a 48b. 12) so R^{hb}, °ए C, °न्द्र इव (!) R^H 13) °लम्मि R^{Hb} 14) so R^H, हिअए die andern 15) रोवत्तम्मि C 16) वि C 17) °व्वाए C

43a स° (lies स्व°?) für वि 43b stellt ध्रियते च (?) तावत् 44a अनादृतः für अणाहिओ (cf. Hem. I 143) 44b प्रगुण für रूढ 45ab om. zweimal अः आश्वासयता und आशासता für आसा-एन्तएणं 45c scheint लब्धं für लद्धअं zu haben 46d इत्यपि für एअ 47b हिमावरुग्णा für समो° 47c 48c राम für राहव 48b अवरुग्णे für डड्ढए

अह [1]पढम-वअण-णिहुअं　पच्छा उम्हइअ[2]-लज्जिअं कइ-सेण्णं ।
ससि-दंसण-पासुत्तं[3]　कमल-वणं व दिअसागमेण विउद्धं[4] ॥ १ ॥
णवरि अ कइ-हिअआइं　धुअन्धआर-विअडाइ गमणुच्छाहो ।
एक्को बहुआइ समं　गिरि-सिहराइ अरुणाअवो व्व विलग्गो ॥ २ ॥
तो दप्प-मुह-पसाओ　आढत्तो ताण हिअअ-हसिउज्जोओ ।
रण-विक्कमग्ग-हत्थो　णिअअ-सहाओ व्व पहरिसो वित्थरिउं ॥ ३ ॥
बहलुद्धुअ[5]-धाउ-रअं　रिसहेण धुओज्झराहअ-कओल[6]-अलं ।
भिण्णं वाम-भुअ-सिरे　उम्मूलिअ-वलिअ-पणअं गिरि-सिहरं ॥ ४ ॥
[7]पुलउब्भेआअम्बं　णीलो[8] परिपुसइ विसम-कसण-च्छाअं ।
हिअअ-णिहित्त-पहरिसं　ससि-पडिभिण्ण-घण-संणिहं वच्छ-अडं ॥ ५ ॥
विहडन्तोट्ठ-उड-दलं　फुरन्त-दन्त-अर-बहल-केसर-वअरं[9] ।
पहरिस-चन्दालोए　हसिअं कुमुएण सुरहि-गन्धुग्गारं ॥ ६ ॥
विहडन्त-धरणि-बन्धो　उहअ-भुअ-क्खेव-मुहल-वेविर-विडवो ।
विसम-पडन्त-विसहरो　वेला-चन्दण-दुमो मइन्देण धुओ ॥ ७ ॥
दिप्पन्त-दुरालोआ　दविअस्स सधूम-सिहि-सिहावत्त-णिहा ।
सोम्मत्तणं ण पत्ता　हरिस-भरेन्ती[10] वि विसहरस्स व दिट्ठी ॥ ८ ॥
सरहो वि दरि-मुहुग्गअ-　पडिसद्द-प्फुडिअ-मलअ-अड-पब्भारं ।
मुञ्चइ विसअं णाअं　मलेइ अङ्गं च रोस-विस-अणाअं ॥ ९ ॥
अरुणाअम्ब-च्छाए　तक्खण-मेत्त-पडिवुद्ध[11]-पङ्कअ-सोहे ।
फुरइ णिसढस्स वि फुडं　दिअसस्स[12] मुहम्मि[12] दिणअरो व्व अमरिसो ॥ १० ॥

---

1) °ढ्ढु° auch R^h　2) °म्हा° R^bC^2　3) प्प° R^b　4) °उ° C　5) °लद्धु° C　6) °वो° C　7) पुर° C　8) वि ins. C　9) णिवहं CK　10) °म° C　11) °वद्ध CK　12) R^bCK stellen um (R^b gegen die Uebers.).

1a प्रणय für वअण　1b अरुण für दिअस　2b तरुण für अरुण　4a बहुल für °हु° (so meistens)　6a wie eben　9b वलयति für मलेइ und dieses als vl

विअडाहरन्तरालं कअं सुसेणस्स रोस-हसिएण फुडं ।
उप्पाअ-रुहिर-अब्बं मज्झ-प्फुडिअ-रइ-मण्डलं मिव वअणं ॥ ११ ॥
हरिस-परिअम्भिएण अ अइुल्लसिअ-रइ-बिम्ब-अम्ब-च्छविणा ।
पुरओ-हुत्तारम्भो मुहेण दिवसो व्व पाअडो वालि-सुओ ॥ १२ ॥
णेच्छइ णिवूढ-भरो लहुअं दप्पुद्धअत्तणं पवण-सुओ ।
कअ-पेसणस्स सोहइ धीरं चिअ महइ रक्खिउं वअणिज्जं ॥ १३ ॥
णिब्भच्छिओअहि-रवं फुडिआहर-णिव्वडन्त-दाढा-हीरं ।
हसइ कइ-दप्प-पसमिअ- रोस-विरज्जन्त-लोअणो सुग्गीवो ॥ १४ ॥
णवरि सुमित्ता-तणओ आसङ्घन्तो गुरुस्स णिअअं च बलं ।
ण अ चिन्तेइ ण जम्पइ उअहिं सदमाणणं तणं व गणेन्तो ॥ १५ ॥
रहुणाहस्स वि दिट्ठी वाणर-वइणो फुरन्त-विद्दुम-अम्बं ।
वअणं वअणाहि चला कमलं कमलाहि भमर-पन्ति व्व गआ ॥ १६ ॥
तो वअ-परिणामोणअ- भुमआ-वलि-रुब्भमाण -दिट्ठि-च्छोहो ।
आसण्ण-धवल-मिहिआ- परिक्खलन्तोसहि-प्पहो व्व महिहरो ॥ १७ ॥
कर-वारिअ-कइ-लोओ सुग्गीव-विइण्ण-भासुरच्छि-च्छोहो ।
जालाहअ-दुम-णिवहो फुलिङ्ग-पिङ्गलिअ-महिहरो व्व वण-दवो ॥ १८ ॥
जम्पइ रिच्छाहिवई उण्णामेऊण महि -अलङ्घन्त-णिहं ।
खलिअ-वलि-भङ्ग-दाविअ- वित्थअ-वहल-वण-कन्दरं वच्छ-अडं ॥ १९ ॥ अन्त्य-कुलअं॥3॥
सग्गं अपारिजाअं[18] कोत्थुह-लच्छि-रहिअं महुमहस्स उरं ।
सुमिरामि[19] महण-पुरओ अ-मुद्ध-अन्दं च हर-अडा -पब्भारं ॥ २० ॥
महुमह-हत्थम्मि मए णक्खुक्खुडिअ-सरसं महासुर-हिअअं ।

1) °णं und om. अ C. परि° R[b]CSR Uebers. Comm., पवि° R[H], प्र° K 2) दरुल्लसन्त CKS 3) °वि C 4) °अ° R[b]C 5) णिज्जअं C 6) so auch S, °ड्डुअ° C 7) °ब्भि° C 8) अ ins. CK 9) च C 10) so C, रुंभ° R[b], रुम्भ° R[H] und wahrscheinlich R[h], doch kann letzteres allenfalls रुम्भ° gelesen werden. 11) so R[h]C, क्छेहो R[H], क्छेवो R[b] (aus der Uebers. क्षेप: zurechtgemacht) 12) पडि° C 13) च्छे° R[H]1Hd, in च्छो° corr. 14) °आ (lies °ओ) C 15) च्छ° R 16) °ही R[hb] 17) अंत्य° C cf. XIII 77. XIV 54. 18) °आअं C 19) so alle R! सुम° C 20) अहर C! 22) ज° C

13a उद्धुरत्वं für उद्धअत्तणं 14a वज्रं für हीरं (ebenso XI 63: dies ist vielleicht keine Var., sondern bloss eine Differenz in der Uebers.) 14b लोचनं für °णो 17a क्षोभ: für च्छोहो (offenbar Conjectur); ebenso im nächsten Vers. 17b प्रतिफलत् für परिक्ख° 19b गलित für ख° बहुल für °ह°

दिट्ठा अणुधावन्ती अक्खित्तं णिअअ-हत्थ-कमलं व सिरी ॥ २१ ॥
तं च हिरण्णक्खस्स वि सुमरामि महा-वराह-दाढा-भिण्णं ।
महि-मण्डलं व तुलिअं उक्खअ-हिअअ-गिरि-बन्धणं वच्छ-अडं ॥ २२ ॥
धीरं हरइ विसाओ विणअं जोव्वण-मओ अणङ्गो लज्जं ।
एक्कन्त-गहिअ-वक्खो किं सीसउ जं ठवेइ वअ-परिणामो ॥ २३ ॥
अणुहूअ-मुणेअव्वे विहडिअ[1]-विसमक्खरे वि संघडिअत्थे ।
जोव्वण-मूढ-पहसिए[2] मा अवमण्णह जरा-परिणउल्लवे ॥ २४ ॥
तुज्झ भुआसु णिसण्णो हरि-सत्थो पव्वलो सुराण वि समरे ।
मारुअ-लद्ध-त्थामो[3] ओवग्गइ महि-रओ वि ता दिअसअरं ॥ २५ ॥
किं उण दुप्परिअल्ला मज्जाआइक्कमुप्पह-वलिज्जन्ता ।
उअहि व्व सार-गरुआ घडिआ वि विसंघडन्ति कज्जालावा ॥ २६ ॥
पच्चक्खाहि परोक्खं कह वि तुलग्ग-घडिआहि आगम-सुद्धं ।
संचालिअ-णिक्कम्पं अणुहूआहि वि महं सुअं चिअ गरुअं ॥ २७ ॥
जं साहेन्ति समत्था सम-सार-परक्कमा ण तं णिव्वडिआ[4] ।
एक्को पअवेज्ज दढं मिलिआ उण दिणअरा खवेन्ति तिहुअणं ॥ २८ ॥
ओवग्गइ अहिमाणं पडिवक्खस्स वि ण तारिसं देइ भअं ।
अमरिस-गहिओ व्व सरो विहाडइ[5] अभाअ-संधिओ उच्छाहो ॥ २९ ॥
णेअ तुमे मोत्तव्वं सुट्ठु वि तुरिएण धीर-पत्थिव-चरिअं ।
तुरवन्तस्स रविस्स वि मउइज्जइ दक्खिणाअणम्मि पआओ[6] ॥ ३० ॥
किं अइराएण इमा अमग्ग-समर-सुह-चिन्तिअ-कहाहि कआ ।
पहरिस-पणामिअ-मुही गोत्त-क्खलण[7]-विमण व्व दे जअ-लच्छी ॥ ३१ ॥
मा [8]रज्जह रहस च्चिअ चन्दस्स वि दाव[9] कुमुअ-वण-णिप्फणो[10] ।
दूरं णिव्वलिअ-गुणो[11] एक्क-रसस्स कमलेसु विहाडइ जसो ॥ ३२ ॥
किं अप्पणा परिअणो परस्स ओ परिअणेण दे पडिवक्खो ।

1) °लिअ C 2) वि° C 3) so R^{11h}, °मत्ता R^b, °मेत्था C 4) °णिआ R^h, °लिआ C: so C bei diesem Worte immer, wenn nichts anderes bemerkt ist. 5) °हा° C 6) °वो C 7) °लिअ CK 8) व° (!) C 9) ता° C 10) °प्प° R^b, णिप्फंदो C 11) णिव्वूढ-भरो CK; S?

22b विकटं für तुलिअं 23b ज्ञपयति für ठवेइ 25a वत्सलः für पव्वलो (ebenso VI 33, IX 3; cf. XIII 64) 26b विघटन्ते für विसं° (3mal, aber Metrum!) कार्यकलापाः für कज्जा° 30a ण वि अ = नापि च für णेअ 31a विस्मृत für चिन्तिअ

सोहइ पत्थिज्जन्तो जिआहिमाणस्स किं जअम्मि वि गहणं ॥ ३३ ॥
हणुमन्ताइसएणं हणुमन्त-मुहाण वाणराण अ वइणा ।
धीर अणिव्वलिअ-जसं काअव्वं किं तुमे वि मारुइ-सरिसं ॥ ३४ ॥
कह तम्मि वि लाइज्जइ जम्मि अइण-प्फला अदूर-पसरिआ ।
पडिअम्मि दुमे व्व लआ स च्चिअ अणं पुणो विलग्गइ आणा ॥ ३५ ॥
हन्तुं विमग्गमाणो हन्तुं तुरिअस्स अप्पणा दहवअणं ।
किं इच्छसि काउं जे पवअ-वइ पिअं ति विप्पिअं रहुवइणो ॥ ३६ ॥
इअ णिअमिअ-सुग्गीवो रामन्तेण वलिओ पिआमह-तणओ ।
परिमट्ठ-मेरु-सिहरो सूराहिमुहो व्व पलअ-धूमुप्पीडो ॥ ३७ ॥
जम्पइ अ किरण-पम्हल- फुरन्त-दन्त-प्पहा-णिहाओत्थइअं ।
विणअ-पणअं वहन्तो समुहागअ-धवल-केसर-सडं व मुहं ॥ ३८ ॥
रक्खिज्जइ तेल्लोक्कं पलअ-समुद्द-विहुरा धरिज्जइ वसुहा ।
उअरइन्त-पहुत्ते विमुहिज्जइ साअरे त्ति विम्हअणिज्जं ॥ ३९ ॥
धणु-वावारस्स रणे कुविअ-कअन्त-णिमिसन्तर-णिहस्स तुहं ।
फुड-विज्जु-विलसिअस्स व आरम्भो च्चिअ ण होइ किं अवसाणं ॥ ४० ॥
णिव्वुब्भइ पलअ-भरो तीरइ वलवा -मुहाणलो वि विसहिउं ।
दिट्ठं जेणेअ तुमे कह काहिइ साअरो तहिं च्चिअ धीरं ॥ ४१ ॥
तो पाअड-दोव्वल्लं पम्हट्ठ-पिआ-पओहर-प्फरिस-सुहं ।
वच्छं तमाल-णीलं पुणो पुणो वाम-कर-अलेण मलेन्तो ॥ ४२ ॥
उअहिस्स जसेण जसं धीरं धीरेण गरुअआइ गरुअअं ।
रामो वि थिर्ईअ ठिइं भणइ रवेण अ रवं समुप्फुन्दन्तो ॥ ४३ ॥ जुग्गअं ॥
दुत्तारम्मि समुद्दे कइ-लोए विमुहिए ममम्मि विसण्णे ।
हरि-वइ तुमे च्चिअ इमा दुव्वोज्झा वि अवलम्बिआ कज्ज-धुरा ॥ ४४ ॥

1) oder विन्ना°: so K 2) so R[H]R[1]Hd. °द्दि° R[2]Hd C. अद्दद्दि° (d. h. °द्द° corr. zu °द्दि°) R[b] 3) oder वि लं°: so C, R lässt die Wahl, K wie wir. 4) अणा R[b] 5) व्व ins. C, अस्य (also से) KS 6) °ई R[H] 7) अ° CKS 8) धूम्मु° R (führt auf धुम्मु°) 9) विआण-त्थ° C 10) धरिणी C 11) मुज्झिज्जइ C und KS, da sie मुह्यते lesen: cf. vl zu II 46. V 8. X 11. 12) णिव्व° R[b] 13) वलुआ C 14) तुमं C 15) ता C 16) °ए C 17) so R[h], ठि° ठि° R[Hb], थि° थि° C 18) °प्फु° R[H], °प्फ° die anderen, °न्तो Conject., °न्दतो R, °प्फंदो C

34a अतिशायिनाम् für अइसएणं; 38b वहुल für धवल 42a stellt सुखस्पर्शं 43b स्थित्या च für वि थिर्ईअ

धीराहि सार-गरुअं   अलङ्घणिज्जाहि सासअ-जसुज्जोअं ।
रिच्छाहिवाहि वअणं   रअणं रअणाअराहि व समुच्छलिअं ॥ ४५ ॥
जत्थ परमत्थ-गरुआ   ण होन्ति तुम्हारिसा थिर-ववट्ठम्भा[1] ।
महिहर-मुक्क व्व मही   अत्थाअइ तत्थ वित्थरा कज्ज-धुरा ॥ ४६ ॥
पडिवत्ति[2]-मेत्त-सारं   कज्जं थोआवसेसिअं मारुइणा ।
संपइ जो च्चेअ[3] उरं   देइ पवंगाण पिअइ सो च्चेअ जसं ॥ ४७ ॥
ता[4] सव्वे च्चिअ समअं   दुत्तारं पि हणुमन्त-सुह-वोलीणं ।
अब्भत्थेम्ह सुरासुर-   णिव्वूढब्भत्थणाअरं मअरहरं ॥ ४८ ॥
अह णिक्कारण-गहिअं   मए वि अब्भत्थिओ ण मोच्छिहि[5] धीरं ।
ता[6] पेच्छह वोलीणं   विहुओअहि-जन्तणं थलेण कइ-बलं ॥ ४९ ॥
जत्थ महं पडिउत्थो[7]   वसिहिइ अण्णस्स कह[8] तहिं चिअ रोसो ।
दिट्ठिं पाडेइ जहिं   दिट्ठि-विसो तं पुणो ण पेच्छइ विइओ[9] ॥ ५० ॥
ताव अ सहसुप्पण्णा   णवाअवालिद्ध[10]-कमण-मिहिआअम्बा ।
मउल-प्पहाणुविद्धा   आढत्ता दीसिउं[11] णिसिअर-च्छाआ ॥ ५१ ॥
तो गमण-वेअ-मारुअ-   मुहल-[12]पडद्धन्त-णह-णिराइअ[13]-जलए ।
पेच्छन्ति रवि-अरन्तर-   घोलाविअ-पिहुल[14]-विज्जुले रअणिअरे ॥ ५२ ॥
तो णह-अलावडन्ते[15]   पलउप्पाअ[16] व्व णिसिअरे[17] अहिलेउं ।
उण्णामिअ[18]-गिरि-सिहरं   चलिअं महि-मण्डलं व वाणर-सेण्णं ॥ ५३ ॥
ओसुम्भन्त-जलहरं   विसम-ट्ठिअ-पवअ[19]-बल-वलन्तालोअं ।
दीसइ भमन्त-विहडं[20]   [21]थाण-प्फिडिअ[22]-सिढिलं पडन्तं[23] व णहं ॥ ५४ ॥
णवरि अ लङ्का-दिट्ठो   दिट्ठ-सहाओ[24] विहीसणो मारुइणा ।
णिअमेऊण कइ-बलं   बीओदन्तो[25] व्व राहवस्स उवणिओ[26] ॥ ५५ ॥

---

1) oder °ट्टम्भा; die codd. haben bei diesem Wort hier und an den übrigen Stellen überwiegend ट्ट 2) °वेत्ति C 3) च्चिअ C 4) तं CKS 5) °इ C 6) तो CK 7) so R (Uebers. पर्युषित:), उषित: S, परिउड्डो C, परिवृद्ध: K 8) किं C 9) °ले° C 10) वोओ C 11) °उद्ध C 12) दं° C 13) व° C 14) °अअ R^H 15) वि° C 16) so R^{Hb}R Comm., अलो° R^HR Uebers. K, अलाअरन्ते C 17) so R, °ए C 18) र-क्खसे C 19) उप्पालिअ C 20) so R^H1HdCK, कइ $R^{hb}R^H$2HdR Uebers. Comm. 21) so (=विह्वलं) R^{hb}, °लं R^H. विअडं C 22) so R^H, ठा° R^{hb}, सा° (corrupt) C 23) प्फुलिअ C 24) °ल° C 25) °वो C 26) °न्त R^b, °अन्तो C 27) उअ° C

47b प्लवंगेषु für °गाण 48b अभ्यर्थनाहरा इति च पाठः 52b विधुत für पिहुल 54a चलत् für व°

चलणोणअ-णिहुअस्स अ माणेण व कर-अलेण मे रहुवइणा ।
उण्णामिअं णु सिरं जाअं रक्खस-उलाहि दूरब्भहिअं ॥ ५६ ॥
ववसिअ-णिवेइअत्थो सो मारुइ-लद्ध-पच्चआगअ-हरिसं ।
सुग्गीवेण उर-त्थल- वण-माला-मलिअ-महुअरं उवऊढो ॥ ५७ ॥
तो जम्पइ रहु-तणओ समअं दससु वि दिसा-मुहेसु किरन्तो ।
पअइ-सुकअस्स धवलं णीसन्दं व हिअअस्स दन्तुज्जोअं ॥ ५८ ॥
ठाणं दवग्गि-भोआ वणम्मि वण-हत्थिणि व्व परिमग्गन्ती ।
पेच्छह लङ्कासाआ मोत्तुं रक्खस-उलं ण इच्छइ लच्छी ॥ ५९ ॥
णज्जइ विहीसण तुहं सोम्म-सहाव-परिवड्ढिअं विणाणं ।
दिट्ठि-विसेहि व अमअं उअहिस्स णिसाअरेहि वि अविहविअं ॥ ६० ॥
सुद्ध-सहावेण फुडं फुरन्त-पज्जत्त-गुण-मऊहेण तुमे ।
चन्देण व णिअअ-मओ कलुसो वि पसाहिओ णिसाअर-वंसो ॥ ६१ ॥
कह इर स-कज्ज-कुसला कज्ज-गइं मइ-गुणेहि अवलम्बन्ता ।
कुल-माण-ववट्ठम्भा ण होन्ति राअ-सिरि-भाअणं सप्पुरिसा ॥ ६२ ॥
लङ्कासाएण चिरं सुर-बन्दि-परिग्गहे णिसाअर-वइणा ।
सीआ रक्खस-वसहिं दिट्ठि-विस-हरं विसोसहि व्व उवणिआ ॥ ६३ ॥
फिडिआ सुर-संखोहा बन्दि-अणक्कन्दिअं गअं परिणामं ।
जाआ दहमुह-गहिआ तिहुवण-डिम्बस्स जाणई अवसाणं ॥ ६४ ॥
अह णअणेसु पहरिसं कणेसु पवंग-वड्ढिअं जअ-सद्दं ।
सीसम्मि अ अहिसेअं पल्हत्थइ अ हिअअम्मि से अणुराअं ॥ ६५ ॥

॥ इअ सिरि-पवरसेण-विरइए दहमुहवहे महाकव्वे
चउट्ठो आसासओ ॥ ४ ॥

---

1) कु॰ C 2) हर्षः KS 3) उअ॰ C 4) विमलं CK 5) अ॰ C 6) s. IV 46. 7) S om. diesen Vers. 8) ∾ RK. दिट्ठि-विसिणं R[a] [illegible] C. नीतोरगेण वसति [illegible] ॰अणा R C 10) ॰सं(!) R[b]C

56a रघुपतेः für ॰इणा 58b विमलस्य für सुकअस्स (पुण्यस्य S führt wohl auch auf diese Lesart) 59a त्रस्ता (i. e. हित्था) für भीआ (? Ms. corrupt) 60a सह für परि॰ 60b न विद्रा॰ für अ॰ 64b डिम्भस्य, aber durch उपद्रवस्य erklärt, also ist wohl डिम्ब gemeint.

अह जलणिहिम्मि अहिअं मअणो अ मिअङ्क-दंसण-विअम्भन्तो ।
विरह-विहुरस्स णज्जइ णिसा वि रामस्स वड्ढिउं आढत्ता ॥ १ ॥
उइअ-मिअङ्कं च णहं णिअम-ट्ठिअ-राहवं च साअर-पुलिणं ।
णेन्ति परं परिवड्ढिं आलिङ्गिअ-चन्दिमं महोअहि-सलिलं ॥ २ ॥
तो से विओअ-सुलहा णिअम-विइण्ण-हिअअ-क्खिवण-सोडीरा ।
खउरेन्ति धिइ-ग्गहणं जाअं जाअं विसूरणा-विक्खेवा ॥ ३ ॥
काहिइ पिअं समुद्दो गलिहिइ चन्दाअवो समप्पिहिइ णिसा ।
अवि णाम धरेज्ज पिआ ओ णे विरहेज्ज जीविअं ति विसण्णो ॥ ४ ॥
णिन्दइ मिअङ्क-किरणे खिज्जइ कुसुमाउहे जुउच्छइ रअणिं ।
झीणो वि णवर झिज्जइ जीवेज्ज पिएत्ति मारुइं पुच्छन्तो ॥ ५ ॥
एत्तो वसइ त्ति दिसा एसा सा णूण णिन्दइ त्ति मिअङ्को ।
एत्थ णिसण्णेत्ति मही एएण णिअ त्ति से णहं पि बहु-मअं ॥ ६ ॥
धीरेण णिसा-आमा हिअएण समं अणिट्ठिआ उवएसा ।
उच्छाहेण सह भुआ वाहेण समं गलन्ति से उल्लावा ॥ ७ ॥
धीरेत्ति संठविज्जइ मुच्छिज्जइ मअण-पेलवेत्ति गणेन्तो ।
धरइ पिअ त्ति धरिज्जइ विओअ-तणुएत्ति आमुअइ अङ्गाइं ॥ ८ ॥
उब्भड-हरिण-कलङ्को मलअ-लआ-पल्लवुव्वमन्त -मऊहो ।
अरुणाहअ-विच्छाओ जाओ मुह-दंसणो णवर तस्स ससी ॥ ९ ॥

---

1) °रन्ति C 2) °हइ C 3) so R^{H}1HdC, णो R^{bh}, ण R^{H}2Hd 4.5) om. वि R^{vl}KS, धरिज्जइ R^{vl}, याप्यते KS 6) °अ त्ति C 7) °ण त्ति C 8) उअ° C 9) °ले° C 10) °र त्ति C, °रे° auch K pratîka 11) so auch S, मुज्झिज्जइ CK 12) °अ त्ति C 13) °उव्व° C 14) in CK vor सुह

2b नयति für णेन्ति 3b अवक्षेपाः für वि° 5a खिप्पयि = क्षिपति कुसुमायुधं

जह जह णिसा समप्पइ   तह तह वेविर-तरंग-पडिमा-वडिअं ।
किंकाअव्व-विमूढं   घोडइ हिअअं व उअहिणो ससि-विम्बं ॥ १० ॥
णवरि अ मलअ-गुहा-मुह-   भरिउव्वरिअ-फुड-णीहरन्त-पडिरवं ।
पवणेण उअहि-सलिलं   पहाअ-तूरं व आहअं रहुवइणो ॥ ११ ॥
हंस-उल-सद्द-मुहलं   उग्घाडिज्जन्त-दस-दिसा-वित्थारं ।
ओसरिअ-तिमिर-सलिलं   जाअं पुलिणं व पाअडं दिअस-मुहं ॥ १२ ॥
अह गमिअ-णिसा-समअं   गम्भीरत्तण-दढ-ट्ठिअम्मि समुद्दे ।
रोसो राहव-वअणं   उप्पाओ चन्द-मण्डलं व विलग्गो ॥ १३ ॥
तो से तमाल-णीलं   णिडाल-वट्टं पलोट्ट-सेअ-जल-लवं ।
भिउडी थिर-वित्थिण्णं   कडअं विञ्झस्स विस-लअ व्व विलग्गा ॥ १४ ॥
अह जणिअ-भिउडि-भङ्गं   जाअं धणु-हुत्त-वलिअ-लोअण-जुअलं ।
अमरिस-विइण्ण-कम्पं   सिढिल-जडा-भार-बन्धणं तस्स मुहं ॥ १५ ॥
पणअ-पडिभङ्ग-विमणो   थोअ-त्थोअ- पडिवड्ढिआमरिस-रसो ।
तह सोम्मो वि रहु-सुओ   जाओ पलअ-रइ-मण्डल-दुआलोओ ॥ १६ ॥
तो साहस-णिम्माणं   असमत्त-टीसन्त-लच्छि-संकेअ-हरं ।
संठिअ -रोसालाणं   गेण्हइ भुअ-दप्प-बीअ-लक्खं चावं ॥ १७ ॥
अक्कन्त-धणु- भरोणअ-   धरणि-अल-त्थल-पलोट्ट-जल-पब्भारो ।
थोअं पि अणारूढे   उअही चावम्मि संसअं आरूढो ॥ १८ ॥
धूमाइ धूम-कलुसे   जलइ जलन्तारुहन्त-जीआ-बन्धे ।
पडिरव-पडिउण्ण-दिसं   रसइ रसन्त-सिहरे धणुम्मि णह-अलं ॥ १९ ॥
भिज्जउ महि त्ति व फुडं   णत्थि समुद्दो त्ति दारुणं व पडणं ।
णासउ जअं ति व सणे   चिरं तुलेऊण विलइअं णेण धणुं ॥ २० ॥
तो चिर-विओअ-तणुओ   सइ-वाहासट्ठ-मउअ-जीआघाओ ।

1) °लि° C 2) so R^bR^H1Hd, °ल° R^bR^H2Hd. वेवइ C 3) °लिज्ज° C 4) °ह C 5) so auch S, °ए CK 6) so R^bC, °लाड R^b, ललाड R^H 7) परि° C (und alle Ueberss.), °र्धितायतरोप: KS 8) °वि C 9) dieser Vers steht in C als 11. 10) °चि° C 11) ह° C 12) भिद्यते, नश्यति KS

10) किंकर्तव्यतामूढं 12) अपहत 13) ओसरिअः दृश्यते 14) जाअ 15) चलितं 16) जाअं 17b om. संठिअ und add. गजेन्द्र hinter रोष 18a उत्थित für स्खल (?) 20b स्फुटं für सणे (wohl Glosse)

जाओ अणो च्चिअ से विलइअ-धणु-मेत्त-वावडो वाम-भुओ ॥ २१ ॥

अह वाम-भुअप्फालण- पडिरव-पडिउण्ण-दस-दिसा-वित्थारं ।
संभरइ जाअ-सङ्कं पलअ-घणब्भहिअ-पेल्लणं तेल्लोक्कं ॥ २२ ॥

गेण्हइ अ सो अणाअर- परंमुह-पसारिअग्ग-हत्थावडिअं ।
खअ-सूर-मऊहाण व एक्कं उअहि-परिवत्तण-सहं वाणं ॥ २३ ॥

तो संधन्तेण सरं रसन्तरोलुग्ग-भिउडि-भङ्गेण चिरं ।
णीससिऊण पुलइओ अणुअम्पा-दूमिआणणेण समुद्दो ॥ २४ ॥

अह कड्ढिउं पउत्तो णिक्कम्प-णिराअ-दिट्ठि-सच्चविअ-सरं ।
वलिअ-भुअ-रुद्ध-मज्झं दढ-णिप्पीडिअ-गुणं धणुं रहुणाहो ॥ २५ ॥

सर-मुह-विसम-प्फलिआ णमन्त-धणु-कोडि-विप्फुरन्त-च्छाआ ।
णज्जइ कड्ढिज्जन्ता जीआ-सह-गहिरं रसन्ति रवि-अरा ॥ २६ ॥

फुड-जीआ-रव-मुहलं तज्जेइ व वाण-मुह-जलन्तग्गि-सिहं ।
जलणिहि-वह-पडिउद्धं आअणाअड्ढिअं विअम्भइ व धणुं ॥ २७ ॥

खुहिअ-जल-सिट्ठ-सारो मुह-णिद्दाविअ-पसारिउक्का-णिवहो ।
आअड्ढिज्जन्तो च्चिअ णज्जइ पडिओ त्ति साअरे राम-सरो ॥ २८ ॥

धुअ-विज्जु-पिङ्गलाइं सर-मुह-णिग्गिरण-हुअवह-पलित्ताइं ।
उप्पाअ-लोअणाइ व फुट्टन्ति दिसा-मुहाण घण-विन्दाइं ॥ २९ ॥

तो भुअ-रहसाअड्ढिअ - धणु-वट्ठ-प्फुलिअ -वहल-धूमुप्पीडं ।
मुअइ मुह-णिग्गआणल- सिहा- समोलुग्ग-सूर-किरणं वाणं ॥ ३० ॥

सो जलिऊण णह-अले सलिलद्धत्थमिअ-हुअवहाअम्ब-मुहो ।
पढमोइण्ण-दिणअरो दीहो दिअहो व्व साअरम्मि णिवडिओ ॥ ३१ ॥

गअणे विज्जु-सिहाओ खअन्त-कालाणलो समुद्दुच्छङ्गे ।
महि-अम्पो पाआले होइ पडन्त-पडिअ -ट्ठिओ राम-सरो ॥ ३२ ॥

---

1) रा° C 2) °ह C 3) °लिअं C 4) °अट्टण C 5) वाम C 6) °द्द C 7) लिद्धाइअ C 8) पडि° C, भ्रियमाणानि (d. h. भरेन्ताणि oder भर°) KS 9) S stellt Vers 29. 30 um. 10) °ड्डण CKS 11) °ड्डि° C. प्फडिअ R 12) सिहासओलु° C. °खाहताव° K (C verdorben, wahrscheinlich aus K) 13) C stellt Vers 30. 31 um. 14) °रि° C

21b प्रकटः für वावडो 24a दयालुता für रसन्तर (Glosse?) 27a प्रदीपित für जलन्त 28a wahrscheinlich दृष्ट für सिट्ठ 30a स्खलित für प्फुलिअ; वहुल für °ह°

तस्स अ मग्गालग्गा अडन्ति णिद्धूम-जलण-अम्ब-च्छाआ ।
उअहिं वाण-णिहाआ अद्धत्थमिअस्स दिणअरस्स व किरणा ॥ ३३ ॥

णवरि अ सर-णिब्भिण्णो वलआ-मुह-विहुअ-केसर-सदुग्घाओ ।
उद्धाइओ रसन्तो वीसत्थ-पसुत्त-केसरि व्व समुद्दो ॥ ३४ ॥

दूराइद्ध-णिअत्ते समुहागअ-वहल-सर-णिहाअ-क्खुडिए ।
दोहाइज्जइ व णहं ठङ्क-च्छेअ-रहसुट्ठिअम्मि समुद्दे ॥ ३५ ॥

रअणाअर-पर-भाए मज्झ-च्छिण्णम्मि वाण-घाउक्खित्ते ।
णिवडइ वीअइन्तो फुडिओसरिओ व्व मलअ-अड-पब्भारो ॥ ३६ ॥

भिण्ण-गिरि-धाउ-अम्बा विसम-च्छिण्ण-प्पवन्त-महिहर-वक्खा ।
खुब्भन्ति खुहिअ-मअरा आवाआल-गहिरा समुद्दुद्देसा ॥ ३७ ॥

आअम्ब-रवि-अराहअ- दर-विहडिअ-धवल-कमल-मउल-च्छाअं ।
भमइ सर-पूरिअ-मुहं उग्घाडिअ-पण्डुरोअरं सङ्ख-उलं ॥ ३८ ॥

वेवन्ति विहुअ-मच्छा सर-घाउक्खुडिअ-मअर-दाढा-धवला ।
मणि-भर-विसमोणामिअ- लुअ-विसहर-घोलिर-प्फणा जल-णिवहा ॥३९॥

फुट्टन्त-विद्दुम-वणं संखोहुव्वत्त-णिन्त-रअण-मऊहं ।
घोलइ वेलावडिअं फेण-णिहुच्छलिअ-मोत्तिअं उअहि-जलं ॥ ४० ॥

जल-पव्वाडिअ-मुक्का खण-सेत्त-त्थइअ-पाअडिअ-वित्थारा ।
होन्ति पसण्ण-क्खुहिआ मूअल्लइअ-मुहला समुद्दावत्ता ॥ ४१ ॥

वलमाणुव्वत्तन्तो एक्कं चिर-आल-पीडिअं सिढिलेन्तो ।
वीएण व पाआले पासेण णिसम्मिउं पउत्तो उवही ॥ ४२ ॥

सर-वेअ-गलत्थल्लिअ- सुवेल-रुब्भन्त-माअरद्ध-त्थइअं ।

---

1) उद्दअत्थ° CS 2) °वा C 3) उत्खण्डिते R Uebers., °उक्खलिए C, स्खलिते K 4) छिण्ण C 5) °छित्ते C 6) विद्दअ° C 7) so R^{b}C alle Ueberss., खु° R^{IIb} 8) °मोरिक्क° KS 9) °णु° CS, °न्नोत्पतत् K 10) °लिअ C 11) पहरुक्खलिअ C 12) C scheint हु° aus भ° zu corrigieren. 13) C stellt um. 14) लअं CS 15) °लिअं C 16) °छित्त CK 17) उअ° R^{b}C 18) °लिअ CK 19) प° R 20) Conjectur; मूअल्लिअ cdd. 21) अ ins. C 22) S om. diesen Vers. 23) विद्दए° C 24) णिसि° C, निपक्तुं KS 25) उअ° R^{b}C 26) so $R^{h}R^{II}$1Hd, in R^{b} ist °ल्ल° zufällig ausgefallen; गलहत्थिअ (nach dem Skṛt zurecht gemacht) C und wahrscheinlich Correct. von 2Hd in R^{II} 27) रुब्भ° C

33b ज्वलित für अद्ध 38 pratika आअंव 38b पाण्डर (so K meistens) 40 pratika खुट्टन्त = त्रुटित!

ओसरिअ-दाहिण-दिसं दीसइ उक्खणिडएक्क-पासं व णहं ॥ ४३ ॥
आइ-वराहेण वि जे अहिट्ठा मन्दरेण वि अणालिद्धा ।
खुहिआ ते वि भअअरा आवाआल-गहिरा समुद्दुद्देसा ॥ ४४ ॥
एक्केक्कम्मि वलन्तो बाण-प्पहर-विवरे णह-णिरालम्बे ।
खअ-कालाणल-भीओ पडइ रसन्तो रसाअले व्व समुद्दो ॥ ४५ ॥
दीसन्ति दिट्ठ-महणा पुट्ठि-पडिट्ठिअ-पलोट्ट-मन्दर-सिहरा ।
आसाइआमअ-रसा बाण-दढ-प्पहर-मुच्छिआ तिमि-मच्छा ॥ ४६ ॥
उक्खित्त-महावत्ता दर-दड्ढ-विवण्ण-विद्दुम-रअ-क्खउरा ।
आवाआल-वलन्ता दीसन्ति महा-भुअंग-णीसास-वहा ॥ ४७ ॥
वेवइ पेम्म-णिअलिअं सर-संदट्ट-धणिओवऊहण-सुहिअं ।
जीएण एक्कमेक्कं परिरक्खन्त-वलिअं भुअंगम-मिहुणं ॥ ४८ ॥
मोडिअ-विद्दुम-विडवा धावन्ति जलम्मि मणि-णिहंसण-णिसिआ ।
सिप्पि-उड-सङ्ख-णिग्गअ-मुह-लग्ग-त्थोर-मुत्तिआ राम-सरा ॥ ४९ ॥
विस-वेओ व्व पसरिओ जं जं अहिलेइ बहल-धूमुप्पीडो ।
कज्जलइज्जइ तं तं रुहिरं व महोअहिस्स विद्दुम-वेढं ॥ ५० ॥
खुहिअ-समुद्दुप्पइआ वाणुक्खित्त-पडिएक्क-वित्थअ-वक्खा ।
विसम-भरोणअ-सिहरा णहद्ध-वन्थ-वलिआ पडन्ति महिहरा ॥ ५१ ॥
छिण्ण-विवइण्ण-भोआ कण्ठ-पडिट्ठविअ-जीविआगअ-रोसा ।
दिट्ठीहि बाण-णिवहे डहिऊण मुअन्ति जीविआइ भुअंगा ॥ ५२ ॥
आऊरेइ रसन्तो उक्खडिअ-भुअंग-भोअ-पब्भाराइं ।
सर-मुह-गलत्थणुक्खअ-सेल-ट्ठाण-विवरोअराइ हुअवहो ॥ ५३ ॥
भिण्णुव्वूढ-जलअरा दर-दिण्ण-महा-तरंग-गिरि-अड-घाआ ।

---

1) ओख° CK 2) अधिकमिदं ॥ C 3) एक्क° CK 4) णिराअ-वलम्बे und om. णह CKS 5) °ल° C 5*) °ल R[h], °लम्मि (! i. e. Correct. aus °ल) व R[H] 6) परि° CRUebers., प्रति° K 7) घाआ C 8) णिवहा C 9) ड° C 10) die codd. sprechen hier und an den anderen Stellen (V 64. XI 63. 71) mehr für °ट्ठ 11) मो° C 12) एओ R[b], वेओ C 13) so R[hb], °क्खित्त CR[H], उत्कृत्त RUebers., छत्त S; K corrupt. 14) °ड्डि° C 15) so RK, परि° CRUebers. 16) जलिऊण C, उहिऊण (sic) = ऊहित्वा R[vl] 17) वलन्तो C 18) °लिअ C 19) गलहत्थु° (skṛtisiert) R[H] 20) भिण्ण-वू° C

44b मिलिताः für गहिरा 46b मर्मन् für बाण 52a भिन्न für छि°; प्रकीर्ण für विव°

छिण्ण-पडिउड्ड-विड्डा फुडन्ति माअङ्ग-मअर-दन्त-प्फलिहा ॥ ५४ ॥
जालालोअ-विमुहिअं सलिल-तरंग-परिसक्कण-परिक्खलिअं ।
परिहरइ विद्दुम-वणं धूमाहअ-अम्ब-लोअणं मीण-उलं ॥ ५५ ॥
उव्वत्तोअर-धवला दर-णिग्गअ-डड्ढ-जमल-जीहा-णिवहा ।
संधेन्ति उप्पअन्ता थोर-तरंग-विअडन्तराड भुअंगा ॥ ५६ ॥
दीसन्ति दरुत्तिण्णा हुआसणुत्तत्त-वाअ-मअ-णीसन्दा ।
पक्कग्गाह-णहङ्कुस- विसम-समुक्कत्त-मत्थआ करि-मअरा ॥ ५७ ॥
घोलइ गओणिअत्तं विसम-ट्ठिअ-मणि-सिला-अल-पलोट्टन्तं ।
फिज्जन्त-सलिल-विहलं वेला-पुलिण-गमणुस्सुअं सङ्ख-उलं ॥ ५८ ॥
मुक्क-समुद्दुच्छङ्गा पक्ख-क्खेवेहि संभम-समुप्पइआ ।
अब्भुत्तेन्ति महिहरा एक्कक्कम -सिहर-संठिअं सिहि-णिवहं ॥ ५९ ॥
विहलुव्वत्त-भुअंगा छिण्ण-महासुर-सिरुप्पअण -गम्भीरा ।
मूलुत्थङ्घिअ -रअणा णेन्ति रसन्ता रसाअल-जलुप्पीडा ॥ ६० ॥
वाण-णिहाउच्छित्ता हुअवह-जालाहउप्पवन्त -प्फेणा ।
अट्टन्ति णह-अले च्चिअ मारुअ-भिण्ण-लहुआ सलिल-कल्लोला ॥ ६१ ॥
णिव्वूढ-विस-त्थवआ भोआअट्टण-गलन्त-गमणुच्छाहा ।
तुङ्ग-तरंग-क्खलिआ विसमुव्वत्तोअरा वलन्ति भुअंगा ॥ ६२ ॥
वेवन्ति णिण्णआणं सर-णिवह-च्छिण्ण-सङ्ख-विहडिअ -वलआ ।
हत्थ व्व उअहि-णिमिआ मुक्क-रवक्कन्द-णिवडिआण तरंगा ॥ ६३ ॥
हुअवह-भरिअ-णिअम्बा जलअर-संवट्ट- वक्ख-उड-पब्भारा ।

1) °लि° R^bC 2) मुह (!) C 3) द° R^bC 4) °वन्ता C 5) °डोअराद C 6) so R^bC, समक्कन्त R^H und darauf führt auch R^b, समाक्रान्त RUebers., समुत्कृत्त K = भिन्न S. Wegen des Consensus von CR^hKS und da zwischen न्त und त्त in der Nâgarî nie entschieden werden kann, habe ich angenommen, dass RUebers. auf falscher Lesung, R^{Hb} auf RUebers. beruht. 7) °हु° CR^h 8) व° R^H, °क्खु° CK 9) अव्भ° C, ebenso XV 38 10) एक्के° R^bC 11) °वण C 12) so R^bC, °भिअ R^{Hh} (R^H scheint ursprünglich °ङ्घि° gehabt zu haben) 13) °क्खित्ता R^b 14) उत्तरत् KS 15) °ल R^H 16) S hat diesen Vers als 73. 17) विगलित K = स्खलित S 18) °त्थेव्व C 19) प° R^H

55b शङ्ख für मीण Vers 61. 62 sind umgestellt. 61a आगत für आहअ 62a विन्द्वः für त्थवआ 64a विस्ताराः für पब्भारा

चिर-संणिरोह-मसिणा दुक्खेण णहं समुप्पअन्ति महिहरा ॥ ६४ ॥
जलइ जलन्त-जलअरं भमइ भमन्त-मणि-विद्दुम-लआ-जालं ।
रमइ रमन्तावत्तं भिज्जइ भिज्जन्त-पव्वअं उअहि-जलं ॥ ६५ ॥
आवत्त-विवर-भमिरो मलअ-मणि-सिला-अल-क्खलिअ-संचारो ।
घोलिर-तरंग-विसमो जह दीसइ साअरो तहेअ हुअवहो ॥ ६६ ॥
रहस-पलित्तुच्छलिओ जे च्चिअ पडिवेइ मलअ-वण-वित्थारे ।
विज्झाअ-णिअत्तन्तो ते च्चेअ पुणो वि विज्झवेइ समुद्दो ॥ ६७ ॥
उत्थम्भिअ-मअरहरो मअर-वसामिस-विसहल-सिहा-णिवहो ।
णिवह-णिसुद्ध-महिहरो महिहर-कूड-विअडो विअम्भइ जलणो ॥ ६८ ॥
जलणुत्थङ्घिअ-मूला वाणुक्खित्त-पडिअत्तण-णिसुम्भन्ता ।
णिवडन्ति जलुप्पीडा पडिलोमागअ-पडन्त-विअडावत्ता ॥ ६९ ॥
धूमाइ जलइ विहडइ ठाणं सिढिलेइ मलइ मलउच्छङ्गं ।
धीरस्स पढम-इणहं तह वि हु रअणाअरो ण भञ्जइ पसरं ॥ ७० ॥
भुअइन्द-लोअणाणं फुट्टन्ताण अ तिमीण साअर-मज्झे ।
संवत्त-जलहराण व राम-सराणल-हआण णीहरइ रओ ॥ ७१ ॥
मूह-पुञ्जिअग्गि-णिवहा धूम-सिहा-णिह-णिराअ-अड्ढिअ-सलिला ।
णिवडन्ति णहुक्खित्ता पलउक्का-दण्ड-संणिहा णइ-सोत्ता ॥ ७२ ॥
अट्टन्त-सलिल-णिवहो थोअ-त्थोअ-पडिमुक्क-पुलिणुच्छङ्गो ।
दीसइ ओसक्कन्तो मग्गाहुत्तो पअं पअं व समुद्दो ॥ ७३ ॥
जलण-णिवहम्मि सलिलं साणल-णिवहुच्छलन्त-सलिलम्मि णहं ।
सलिल-णिवहोत्थअम्मि अ अत्थाअइ णह-अले दस-दिसा-अक्कं ॥ ७४ ॥
सिहिणा पअविज्जन्ते आअट्टन्तम्मि वित्थए जल-णिवहे ।

1) C om. diesen Vers: wohl aus Versehen, da zugleich die Zählung um eine Nummer springt. 2) so auch K, °न्तुद्ध C, अशेष S selbständig 3) पडि° C 4) त R^{H} 5) C stellt 67. 68 um. 6) °ङ्घिअ K pratîka 7) °क्खित्त C 8) परि° C und die Ueberss. 9) परि° C 10) व° C 11) इग्घति d. i. महइ) K = भजेत S 12) so auch S. पुलिणु° CK 13) so RC, भिनत्ति SR^{H} Uebers. Comm. 14) सव्वत्त C 15) क° C 16) °क्खित्ता C 17) °ह-त्थ° C 18) °ह C 19) आव° C

66a भरित: für भमिरो: मृदित für मलअ 67a hier उच्छलित: (cf. Note II 21b) 70b च für हु: मुञ्चति für भञ्जइ 71 fehlt s. Anhang. 72a निर्भरायतविस्तृत für णिह-णिराअ-अड्ढिअ 73a स्तोकं विमु° für त्थोअ-पडिमु°

जाआ गिम्ह-विलम्बिअ- रवि-रह- चक्क-ममिणा ममुद्दावत्ता ॥ ७५ ॥
णिव्वडिअ-धूम-णिवहो उद्धाइअ-मरगअ-प्पहा-मिलिअ-सिहो ।
वित्थिण्णम्मि समुद्दे सेआलोमइलिओ व्व घोलइ जलणो ॥ ७६ ॥
जलइ वलवाणलो विअ फुट्टइ सेलो व्व राम-बाणाहिहओ ।
रसइ जलओ व्व उअही खुहिओ लङ्घेइ मारुओ व्व णह-अलं ॥ ७७ ॥
होइ थिमिअम्मि थिमिओ वलइ वलन्तम्मि विहडइ विसंघडिए ।
परिवड्ढिअम्मि वड्ढइ सलिले झीणम्मि णवर झिज्जइ जलणो ॥ ७८ ॥
राम-सराणल-पञ्जविअ- झिज्जन्तोअहि-विहत्त-तड-विच्छेआ ।
ते च्चिअ तह-वित्थारा तुङ्गा दीसन्ति दीव-मण्डलि-बन्धा ॥ ७९ ॥
इअ दाविअ-पाआलं जलण- सिहावट्टमाण-जल-संघाअं ।
रामो दलिअ-महिहरं खविअ-भुअंग-णिवहं खवेइ समुद्दं ॥ ८० ॥
जल-पब्भार-पलोट्टिअ- भमन्त-सङ्ख-उल-विहल-मुक्कक्कन्दं ।
फुडिअ-वडवा-मुहाणल- पलित्त-दर- दड्ढ-संचरन्त-विसहरं ॥ ८१ ॥
झिज्जन्त-जलालोडिअ- किरण-मुणिज्जन्त-रअण-पव्वअ-सिहरं ।
थोर-तरंग-कराहअ- दिसा-लआ-भग्ग-पडिअ-जलहर-विडवं ॥ ८२ ॥
साणल-सर-णिहारिअ- सकेसरुज्जलिअ -सीह-मअर-क्खन्धं ।
आसण्ण-भीअ-विसहर- वेढिअ-करि-मअर-धवल-दन्त-प्फलिहं ॥ ८३ ॥
धुअ-पव्वअ-सिहर- पडन्त-मणि-सिला-भग्ग-विद्दुम-लआवेढं ।
दर- डड्ढ-विसहरुज्झिअ- विस-पङ्क- क्खुत्त-विहल-करि-मअर-उलं ॥ ८४ ॥
रुन्दावत्त-पहोलिर- वेलावडिएक्कमेक्क-भिण्ण-महिहरं ।
णह-अरु-विलग्ग-वेविर- धूम-लआ-विसम-लङ्घिअ-दिसा-आलं ॥ ८५ ॥

---

1) °इ C 2) अ° C 3) C corrupt: scheint °द्दोद्दिसा gelesen zu haben. 4) °रि R^{vl} 5) मु° C 6) °लि° C 7) वलआ C 8) °इ° C 9) ड° C 10) so R^{H}2HdC, थू° R 11) °रज्वलित KS 12) व° C 13) द° R^{b}C 14) °ङ्कुकिखत्त C 15) थूरा°(!) R^{b} 16) वेआ° CKS, °वलि° C

75b विजृम्भित für विलम्बिअ 76a उत्तिष्ठतीव für उद्धाइअ 76b शैवालित इव घूर्णित्वा हुतवहः 78a ज्वलति für होइ 79b विस्तीर्णाः für वित्थाराः निवहाः für बन्धा 80b त्रुटित (d. h. खलिअ oder खुडिअ) für खविअ 81b क्षुभित für फुडिअ Hinter 81 folgen 84. 82. 83. 85. etc. 85a उद्धावत् für रुन्दावत्त 85b आभोगं für आलं

पक्खु-परिरक्खणुट्ठिअ- सर-णिवहाहअ-दिसा-[1]पडम-महिहरं ।
फुडिअ-जल-मज्झ[2]-णिग्गअ- फुड-रअणुज्जोअ-संधिउब्भड-विवरं ॥ ८६ ॥
हुअवह-पडित्त-णूमिअ[3]- णिअ-[4]णअणुम्हा-विसंठुल-मह-ग्गाहं ।
परिवड्ढिएक्कमेक्काणुराअ-सर-पहर-णिव्वलिअ[5]-मह्व-उलं ॥ ८७ ॥ आइकुलअं ॥ ८[6]॥

॥ इअ पञ्चमो आसासओ परिसमत्तो ॥

---

1) व° C 2) °ग्ग C 3) गोविअ R (skṛtisiert s. I 32) 4) नखो° KS 5) °डिअ C
6) ७ C

अह णिग्गओ जलन्तं   दर-डड्ढ-महा-भुअंग-पाअव-णिवहं ।
मोत्तूण धूम-भरिअं   पाआल-वणं दिसा-गओ व्व समुद्दो ॥ १ ॥
मन्दर-दढ[2]-परिमट्ठं[3]   पलअ-[4]विअम्भिअ- वराह-दाढुल्लिहिअं ।
विसमं समुव्वहन्तो   राम-सराघाअ-दूमिअं वच्छ-अडं ॥ २ ॥
गम्भीर-वणाहोए[6]   दीहे देह-सरिसे भुए वहमाणो ।
अहिणव-चन्दण-गन्धे   अणहुक्खित्ते[7] व्व मलअ-सरिआ-सोत्ते ॥ ३ ॥
लहुइअ-कोत्थुह-विरहं   मन्दर-गिरि-महण-संभमे वि अमुक्कं ।
तारेक्कावलि[8]-रअणं   ससि-मइराअअ-महोअरं वहमाणो ॥ ४ ॥
गरुअं उव्वहमाणो   हत्थ-प्फरिस-पडिसिद्ध-वण-वेअल्लं ।
रुहिरारुण-रोमञ्चं   खलन्त-गङ्गावलम्बिअं वाम-भुअं ॥ ५ ॥ आदकुलत्रं ॥ ५ ॥
आलीणो अ रहुवइं   णिअअ-च्छाआणुलित्त-मलअ-मणि-सिलं ।
संसिअ-सुहोअइवं[9]   दुमं लआए[10] व्व जाणईअ विरहिअं ॥ ६ ॥
सर-घाअ[11]-रुहिर-कुसुमो[12]   तिवहअ-वल्ली-पिणद्ध-मणि-रअण-फलो ।
राम-चरणेसु[13] उअही   दढ-पवणाइद्ध-पाअओ[14] व्व णिवडिओ ॥ ७ ॥
पच्छा अ हित्थ-हिअआ   जत्तो च्चिअ णिग्गआ विवल्हत्थ[15]-मुही ।
हरि-चरणम्मि तहिं चिअ   कमलाअम्बम्मि तिवहआ वि णिवडिआ ॥ ८ ॥
अह मउअं पि[16] भर-सहं   जम्पइ थोअं पि अत्थ-सारब्भहिअं ।
पणअं पि धीर-गरुअं   थुड-संवद्धं[17] पि अणलिअं सलिलणिही ॥ ९ ॥
दूत्तारत्तण-गरुइं[18]   थिर-धीर-परिग्गहं तुमे च्चिअ ठविअं ।
अणुवालन्तेण[19] थिइं[20]   पिअं ति तुह विप्पिअं मए कह वि कअं ॥ १० ॥

---

1) द° R^{Hb} 2) अल्ल C = तट K   3) °घृष्टं KS   4) विअड्ढिअ C   5) महा ins. CK   6) °भोए C   7) °क्खित्ते C   6) °रेआ° C   9) °होव° C   10) °इ C   11) om. CS   12) °म-णिवहो CS   13) चल्ल° C   14) °वो C   15) वि पल्ह° C   16) °अम्मि(!) R^{Hb} (°मपि Uebers.)   17) समुद्दं(!) C   18) °अं C   19) °वाण° C   20) ठि° $R^{b}R^{H}$2Hd

---

2a लिखितं für उल्लि°   6a महीधरं für मणि-सिलं   7 s. Anhang.

विअसन्त-रअ-क्खउरं मअरन्द-रसुद्धुमाअ-मुहल-महुअरं ।
उदुणा दुमाण दिज्जइ हीरइ ण उणो तमप्पण च्चिअ कुसुमं ॥ ११ ॥
किं पम्हट्ठ[1] म्हि अहं तुह चलणुप्पण्ण-तिवहआ-पडिउण्णं ।
खअ-कलाणल-खविअं धरणि-अलुद्धरण-विलुलिअं अप्पाणं ॥ १२ ॥
चलणेहिं[2] महु-विरोहे दाढाघाएहि धरणि-वेढुद्धरणे ।
सोअ-किलिन्तेण तुमे इणिहं[3] दहमुह-वहे सरेहि विलुलिओ ॥ १३ ॥
[4]णिअआवत्थाहि वि मे[4] एअं धीरेण विप्पिअं धीर कअं ।
जं णेण पअइ-सोम्मा कह वि विसंवाइआ तुह मुह-च्छाआ ॥ १४ ॥
एअं तुह एआरिस- सुर-कज्ज-महस्स-खेअ-वीसाम-सहं ।
जअ-पव्वालण-जोग्गं परिरक्खसु पलअ-रक्खिअं जल-णिवहं ॥ १५ ॥
अपरिट्ठिअ[5]-मूल-अलं जत्तो गम्मइ तहिं दलन्त-महि-अलं ।
ण हु सलिल-णिब्भरं चिअ खविए वि ममम्मि दुग्गमं पाआलं ॥ १६ ॥
तं कालस्स णिसम्मउ कह वि दरुक्खित्त-दसम-कण्ठ-क्खलिअं ।
घडिअ-गिरि-सेउ-बन्धं चिर-आलाउञ्चिअं दहमुहम्मि पअं ॥ १७ ॥
अह जअ-दुप्परिअल्ले दहमुह-कुविएण पवअ-वइ-पच्चक्खं ।
रहुणाहेण समुद्दे वालिम्मि व बाण-णिअमिअम्मि पसन्ते ॥ १८ ॥
पवआहिवइ-विइण्णा गमाणत्ती पवंगमेसु विलग्गा ।
सेस-प्फण-विच्छूढा तिहुअण-भार-गरुई महि व्व भुअंगे ॥ १९ ॥ जुग्गअं ॥
तो हरिस-पढम-तुलिए चलिआ फुट्टन्त-पम्ह-विसमूससिए[11] ।
वेउक्खअ-सीमन्ते पवआ धुणिऊण केसर-सडुग्घाए ॥ २० ॥
पवअ-क्खोहिअ-महि-अल- धुअ-मलअ-पडन्त-सिहर-मुक्क-कलअलो ।
उव्वाडओ अणागअ- घडन्त-धरणिहर-संकमो व्व समुद्दो ॥ २१ ॥

---

1) so C, °ट्ठो R^{ll} (aber ो von 2Hd), °ट्ठुहि अम्हं R^{hb} (verdorben aus unsrer Lesart) 2) चर° C 3) ए° C; cf. XV 86, Hâla vl 32. 66. 151. 4) निजावस्था हीयं KS 5) अप्रतिष्ठित K = अवेद्य S 6) णिव्भर च्चिअ R^{ll}K 7) °रुक्खलिअ CK (त्रुटित) und wahrscheinlich S 8) °ल्ल° C 9) जसु (!) C 10) णिअम्मिए (lies °मिए) पा° C 11) विस्समुल्लसिए C (lies विस°) 12) °ल° C

11b अपि für तम: hieraus folgt, dass K auch पुणो für उणो las. 12b त्रयदुष्कर· ·नुचरं für खअ bis °विअं 13b स चाहं नाथ त्वया für सोअ bis तुमे 14a केवलं für धीर 16b सकल für सलिल 17a निषिद्धं für णिसम्मउ 19a प्लवंगमान् सुवि° (las also °मे सु°)

कम्पइ महेन्द-सेलो हरि-संखोहेण दलइ मेइणि-वेढं ।
सइ-दुहिण-तणाओ णवर ण उद्दाइ मलअ-वण-कुसुम-रओ ॥ २२ ॥

तो संचालिअ-सेलं कह वि तुलग्गेण सम-घडन्त-क्कम्पं ।
दूरं पवंगम-बलं णह-मुह-लग्ग-वसुहं णहं उप्पइअं ॥ २३ ॥

उप्पअणोणअ-महि-अल- णइ-मुह-पडिसोत्त-पत्थिओ सलिलणिही ।
जल-णिवहाहअ-सिढिले पवउच्छेवण-सहे करेइ महिहरे ॥ २४ ॥

फुरमाण-जलण-पिङ्गल- णिरन्तरुप्पइअ-पवअ-पेल्लिज्जन्तो ।
जत्तो दीसइ तत्तो णज्जइ धूम-णिवहो त्ति गअणुद्देसो ॥ २५ ॥

दीसइ दूरुप्पइअं उअहिम्मि अहोमुहोसरन्त-च्छाअं ।
पाआलं व अइन्तं धरणिहरुद्धरण-कड्ढिअं कइ-सेण्णं ॥ २६ ॥

अहिट्ठ-दिसा-णिवहं जाअं पवअ-बल-संणिरुद्धालोअं ।
विच्छिण्णाअव-कमणं दिअस-मुहे वि दिअसावसाणे व्व णहं ॥ २७ ॥

ओवइआ अ सरहसं तंस-ट्ठिअ-पुट्ठि-णीसरन्त-रवि-अरा ।
सेलेसु मुक्क-कलअल- पडिरव-भरिअ-कुहरोअरेसु पवंगा ॥ २८ ॥

वेओवइआण अ सिं जाअं दलिअ-महि-संधि-बन्धण-मुक्कं ।
उक्खलिअ-तुलेअव्वं कह वि भुअंग-धरिअ-ट्ठिअं गिरि-आलं ॥ २९ ॥

आढत्ता अ तुलेउं उर-पडिअ-विसट्ट-गरुड-सेलद्धन्ते ।
कुविअ-मइन्दोवग्गिअ- संखोह-प्फिडिअ-वण-गए धरणिहरे ॥ ३० ॥

वच्छुत्थङ्घिअ-कडआ तो ते कडअ-पडिअट्टलिअ-वच्छ-अडा ।
सेलेसु सेल-गरुआ पवआ पवएसु महिहरा अ पहुत्ता ॥ ३१ ॥

पवअ-भुअ-णोल्लिआणिअ- महिहर-पडिपेल्लणोणउण्णअ-विसमा ।
जाआ पल्लोट्टिओअहि- वारं-वार-भरिआ महि-अलद्धन्ता ॥ ३२ ॥

---

1) उ° C 2) Conjectur; °पण R, °उक्खेण C 3) वल ins. R 4) णज्जइ R[vl]S 5) दिव° C 6) °डिअ R[v], उम्मूलिअ C 7) तुलि° C 8) धरणि-अन्तं C 9) °लि° C 10) धरणि-वहे (so geteilt) C 11) वक्क C 12) ? so R[II]III4. °ड्ढ° aus °ट्ट° corrig. III6. °ठठ° R (kann ड्ड ट्ट ड्ढ bedeuten). पडिघट्टिलिअ !) R[v]. पलिअट्टलिअ C. प्रतिघृष्ट RU[.....]. परिघृ° K. संभावित [...] ist wohl पडिघट्टलिअ zu lesen. 13) so auch C 14) वि C 15) पे° C 16) पलि° C 17) पल° C (vl. III [...])

22b उत्तिष्ठति für उद्दाइ ? Ms. corrupt. 25b इव für त्ति 27b व्युच्छिन्न für वि° 29b धारितं (= धरिअं) धराधरजालं ॥ 30b क्षुभित für कुविअ

विसहिअ-वज्ज-प्पहरा उक्खम्मन्ति खअ-मारुअ-पडिक्खम्भा ।
अगणिअ-वराह-णिहसा पलअ-जलुत्थङ्ग-पव्वला धरणिहरा ॥ ३३ ॥
जलओवट्ट-विमुक्का अणन्तरोइण्ण-सरअ-वन्धावडिआ ।
एक्क-क्खेवुग्गाहिअ-दर-वसुआअ-विसआ विसट्टन्ति गिरी ॥ ३४ ॥
विहुणन्ति विहुव्वन्ता वलेन्ति सेला पवंगम-वलिज्जन्ता ।
णामेन्ति णमिज्जन्ता उक्खिप्पन्ता अ उक्खिवेन्ति महि-अलं ॥ ३५ ॥
दलिअ-महि-वेढ-सिढिला मूलालग्ग-भुअइन्द-कड्ढिज्जन्ता ।
संचालिज्जन्त च्चिअ अडन्ति गरुआ रसाअलं धरणिहरा ॥ ३६ ॥
णव-पल्लव-सच्छाआ जलओअर-सिसिर-मारुअ-विइज्जन्ता ।
वाअन्ति तक्खणुक्खअ-हरि-हत्थुक्खित्त-भेम्भला मलअ-दुमा ॥ ३७ ॥
कम्पिज्जन्त-धराहर-सिहर-समाइद्ध-जलहर-रउप्पित्था ।
गअ-सुह-वत्त-णिसण्णा वेवइ हंसो सहस्सवत्त-णिसण्णा ॥ ३८ ॥
पवओवऊढ-कड्ढिअ-सेलब्भन्तर-भमन्त-विसम-क्खलिआ ।
गहिरं रसन्ति वित्थअ-वच्छ-त्थल-रुद्ध-णिग्गमा णइ-सोत्ता ॥ ३९ ॥
अद्धुक्खित्त-पसिढिले अइ-वह-भुअंग-कड्ढिअद्धत्थमिए ।
उम्मूलेन्ति रसाअल-पङ्क-क्खुत्त-सरिआ-मुहे धरणिहरे ॥ ४० ॥
उव्वेल्लइ व णिराअं पासल्लन्तेसु सिहर-पडिमुच्चन्तं ।
उक्खिप्पन्तेसु पुणो संवेल्लिज्जइ व महिहरेसु णह-अलं ॥ ४१ ॥
उम्मूलेन्ति पवंगा भुअ-सिहरारुहण-णिच्चल-परिग्गहिए ।
कडआवडणुत्थङ्घिअ-विसम-विवत्त-विवरं-मुहा धरणिहरे ॥ ४२ ॥
हरि-भुअ-कड्ढिअ-मुक्का भुअंग-दढ-वेढणावलम्बण-धरिआ ।
भिज्जन्ता वि महि-अले ओअल्लन्ति ण पडन्ति चन्दण-विडवा ॥ ४३ ॥

1) पलि° C 2)°ट्ट R[IIb]C, zweifelhaft ob °ट्ट oder °ट्ठ R[b]; s. aber IX 25. 3) °लिआ C 4) °णेन्ति C
5) °लन्ति C 6) °व्वन्ता C 7) °वन्ति CR[vl]KS 8) नभस्तलं R[vl] 9) °न्तं विअ(!) C 10) °वन्ति R[b]
11) °ग्गअ C 12) so R, °द्ध C: neben der Uebers. समाविद्ध (RKS) hat R auch समावृद्ध = सम+अवृद्ध 13) °क्खित्त C 14) सिढिल्लिए CK 15) पङ्कुक्खित्त C 16) धरणि-वहे C (s. VI 30)
17) °लद्द C 18) °मुंच° C 19) हर-णिवहे C 20) भ° CKS

33b पव्वला s. zu IV 25. 34a अभिवृष्ट für ओ° 34b उत्क्षेप für कखेव 37a विधूयमानाः für विइज्जन्ता 41a परिमुच्यमानं 42a आश्लिष्ट für आरुहण 43b अवलम्बन्ते für ओअल्लन्ति

पडिसमइ णह-णिवद्धो चिरेण भरिअव्भ-णाअ-गम्भीरअरो ।
हरि-भुअ-विक्कम-पिसुणो अअराइ-भज्जन्त-धरणिहर-णिग्घोसो ॥ ४४ ॥

पासल्लन्ति महिहरा जत्तो-हुत्ता पवंगम-भुअ-क्खित्ता ।
धुव्वन्त-धाउ-अम्वा तत्तो-हुत्ता वलन्ति सरिआ-सोत्ता ॥ ४५ ॥

दीसन्ति पवअ-वलिआ आवत्तेसु व महोअहिस्स वलन्ता ।
सरिआण घडिअ-पत्थिअ- वलन्त-सलिल-वलअन्तरेसु महिहरा ॥ ४६ ॥

मअरन्द-गरुअ-वक्खं पासोअल्लन्त-वण-लआ-विच्छूढं ।
ण मुअइ कुसुम-ग्गोच्छं आसाइअ-महु-रसं पि महुअर-मिहुणं ॥ ४७ ॥

उप्पुअ-सुरहि-गन्ध-मअरन्द-रञ्जिआइं
ठिअ-परिलेन्त-भमिर-भमरोअरञ्जिआइं ।
कमल-वणाइ सूर-परिमास-विअसिआइं
उच्छलिए सराण सलिलम्मि विअ-सिआइं ॥ ४८ ॥

दढ-संदाणिअ-मूला वलन्ति वाणर-भुआवलम्विअ-सिहरा ।
रोसुप्पित्थ-भुअंगस- विसमुद्ध-फणा-पणोल्लिआ धरणिहरा ॥ ४९ ॥

सरिआ सरन्त-पवहा अणोण-सहा-णाइ-प्पवह-पल्हत्था ।
खोहिअ-पङ्क-क्खउरा वलन्त-सेल-वलिआ मुहुत्तं वूढा ॥ ५० ॥

कड्ढिज्जन्ति समन्ता विसमुव्वत्तन्त-धवल-कलस-च्छाआ ।
महिहर-मूलालग्गा रसाअलद्ध-पडिघोलिरा भुअइन्दा ॥ ५१ ॥

गलइ सरसं पि कुसुमं वाइ अणालिद्ध-वन्धणं पि किसलअं ।
रहसुम्मूलिअ-महिहर- भअ-विवलाअ-वण-देवआण लआणं ॥ ५२ ॥

---

1) पडिरसइ C 2) °र-रओ C 3) वि° C, विस्तृत K 4) विछड्डुं C 5) so R[b]C, °ए° R[IIh]: Conject., um das durch गो° gestörte Metrum herzustellen; cf. K. 6) गो° R 7) उद्धुअ CK 8) गन्धिअ C 9) °मंस C 10) विअं° C 11) फण CK (lies प्फण) 12) °ल्लिआ C[1], °लिआ C[2] 13) सअ-अप्प-वहा C. doch wohl für सअअ-प्प°. aber was ist सअअ? सलिलप्रवाहाः K 14) पलुत्था C 15) समत्ता R[vl] 16) परि° CKS 17) °दाण C

44a प्रलयघन für भरिअव्भ 44b विभ्रम für विक्कम 46b भ्रमत् für वलन्त 47b नो मुञ्चति. aber Comm. नावामुञ्चत्: also las K णो मुअइ oder णामुअइ und somit auch गोच्छं 48b स्थिर für स्थित Auf 48 folgen 50. 50* (s. Anhang) 49. 51 etc. 49a चरन्ति oder °ल° für वलन्ति 49b चोभित für उप्पित्थ 51a च सन्तः (so 2mal) für समन्ता 52b भअ fehlt in der Uebers.: im Comm. दैपत् also wohl दर

उक्खिप्पन्ति जं दिसासुं धरा समत्ता
तेण खणेण णज्जइ वसुंधरा समत्ता ।
कीरइ महिहरेहि गअणं दि-साल-आणं
वड्डइ जलअ-सिहर-पउणं[1] दिसा-लआणं ॥ ५३ ॥
एक्क्केण[2] अ सेलं कर-अल-जुअल-धरिअं तुलन्तेण कअं ।
अइत्थमिअं[3] च[4] णहं अइुग्घाडिअ-रसाअलं च[4] महि-अलं ॥ ५४ ॥
सेल-णिअम्बालग्गा पविरल-णइ-मग्ग-पाअड-तड-च्छेआ ।
भुअइन्द-प्फण-धरिआ णहं विलग्गन्ति मेइणि-अलद्धन्ता ॥ ५५ ॥
धरणिहरेण[5] अ[6] चलिअं चलिअ-कन्दरेणं
फुट्टइ गअ-उलं अणालिद्ध-कंदरेणं ।
गिरि-सिहराइ सरस-हरिआल-वङ्किआइं[7]
सम-विसमं णमन्ति हरि-आल-वङ्किआइं ॥ ५६ ॥
पाअव-सिहरुत्तिणो मलअ-वण-पवित्त-पवण-रअ-वित्थरिओ ।
संझा-राओ व्व णहं अप्फुन्दइ मलिअ-रवि-अरं कुसुम-रओ ॥ ५७ ॥
कड्ढिअ-मूल-णिरन्तर- रसाअलुक्खित्त-सलिल-कद्दम-घडिआ ।
वड्ढन्ति त्ति मुणिज्जइ णज्जइ ण मुअन्ति महि-अलं ति महिहरा ॥ ५८ ॥
सिहराइ णिआइ णहं महिन्द-लद्धाइं
मलअस्स अ[11] अइणिआइ महिं दलद्धाइं ।
विञ्झ-णिअम्बाण कई[12] दप्पुणामाणं
सञ्झ-अडाण अ[14] भरिआ धुअ-पुणामाणं ॥ ५९ ॥
सिहराण[15] भुअ-सिरेहिं कडआण अ[16] माविअं उरेहि पमाणं ।
वण-विवरेहि दरीणं तुलिआ पवआण अग्ग-हत्थेहि गिरी ॥ ६०[17] ॥

1) पउणं CR^{H}KS 2) एक्क॰ R^{H} 3) त्थइअं CK 4) व CK 5) ॰धरेण C 6) om. CK 7) रंगिआइं C 8) ॰मे॰ C 9) ॰डि॰ C 10) ॰ल-क्खि॰ C 11) अहि॰ C 12) कइ CK 13) ॰णा-आणं R 14) om. C 15) सिहरे॰ C 16) पमाइअं C 17) C stellt die Halbverse um.

53a उत्खम्मन्ति = उत्खन्यन्ते für उक्खिप्पन्ति 53c गजनदीसालदानं für गअणं etc. 56d stellt विषमसमं 57.58 sind umgestellt. 57a पर्यत्, erklärt durch परिवर्तमान, für पवित्त — ich vermute, dass परियत् zu lesen ist und K im Text परिन्त fand. वश für रअ 59b मलयगिरेः für मलअस्स अ 59cd कपिभुजदर्पोन्नतानां und भुजगापूर्णानां also im Text: कइ-भुअ-अप्पुणआणं und भुअअप्पुणआणं 60a मुधा मितं für अ माविअं

पडिसन्त-कण्ण-आलं ओवत्त-मुहं पसारिओलुग्ग-करं ।
झाइ ण सोअ-णिमिल्लं वीसमइ ण भमिअ-णीसहं हत्थि-उलं ॥ ६१ ॥
पाअवा अ पासल्ल-सेल-विसमाणिआ
चुणिआ दलिज्जन्त-दलुव्वि-समाणिआ ।
जलहरा अ विहडन्त-महिन्द-रवाविआ
वण-लआ अ घोलन्ति महिं दर-वाविआ ॥ ६२ ॥
दुट्टन्ता वि समहं पवअ-भुअ-क्खेव-मूल-वलिअद्धन्ता ।
भुअएहि भोअ-भारा सेल-भरक्कमइअ-प्फणेहि ण णाआ ॥ ६३ ॥
दर-दाविअ-पाआलं दर उक्खित्त-विहलोसरन्त-भुअंगं ।
दीसइ हीरन्तं मिव कईहि दर-तुलिअ-महिहरं महि-वेढं ॥ ६४ ॥
मीण-उलाइ अवि अ सिढिलेन्ति जीविअं ण अ णदी-हराइं
विअसन्ते मुअन्ति धरणिहर-संभमे णअण-दीहराइं ।
महिस-उलाण मणि-सिला-वेल्लिआण वण-चन्दणासिआणं
अवसेसो वि णत्थि तिमिरुग्गमाण जह चन्द-णासिआणं ॥ ६५ ॥
अद्धे अद्ध-प्फुडिआ अद्धे अद्ध-कडउक्खअ-सिला-वेढा ।
पवअ-भुआहअ-विसढा अद्धे अद्ध-सिहरा पडन्ति महिहरा ॥ ६६ ॥
जस्स सिहरं विवज्जइ पडिअं फुडिओ अ जो धरिज्जइ सेलो ।
सो च्चेअ विसज्जिज्जइ उक्खन्तूण वि अपूरमाणम्मि भरे ॥ ६७ ॥
लोअण-वत्तन्तरिए[20] कणे रुअन्तीओ
धारेन्ति वाहमइए कणेरु-अन्तीओ ।
मणेन्ति अ आसाअं विसं णव-अणस्स
विरहम्मि जूह-वइणो विसण्ण-वअणस्स ॥ ६८ ॥

1) तालं C 2) ओअ° C 3) अलु° R[vi]K 4) विसट्टन्त C 5) खु° CK 6) भुव R[II], om. C 7) महि ins. C 8) दलि° C 9) °सिअ C 10) विसहरं C 11) कइहिं C 12) S om. diesen Vers. 13) nur in C 14) सआण C 15) so K, फलिह ins. CR 16) dieser Vers ist in CS in 2 geteilt. 17) °लि° C 18) रविज्जइ (sic) C, तुल्यते KS 19) उत्क्षिप्य KS 20) °रिओ(!) C 21) °महलिए C (führt auf मलिए)

63a उत्क्षेपः für भुअ-क्खेव 64a रेचित für दाविअ 65a मत्स्य für मीण; om. अवि अ und अवशेषं für °सो 66a उद्घात für उक्खअ in Uebers. und Comm.: diese vl findet sich noch einige mal, wird aber in der Regel von dem Comm. nicht bestätigt; ich halte sie in diesen Fällen fü zweifelhaft und erwähne sie nicht. 66b शिथिलाः für विसढा 67a भार्यते für धरिज्जइ

सेलुद्धरणारोसिअ- भुअइन्द-णिराअअ-प्फण-णिसम्मन्ती ।
जह जह संखोहिज्जइ तह तह कइ-देह-भर-सहा होइ मही ॥ ६९ ॥
संचालिअ-णिक्कम्पा भुआ-णिहाअ-विसमुक्खअ-सिला-वेढा ।
खुडिआ सिहरद्धेसु अ पवएहि णिअम्ब-वन्धणेसु अ सेला ॥ ७० ॥
उण्णामिअं मिव णहं दूरं ओसारिआ विव दिसाहोआ ।
उम्मूलन्तेहि धरे पसारिअं मिव पवंगमेहि महि-अलं ॥ ७१ ॥
दीसइ कइ-णिवहुक्खअ- धराहर-ट्ठाण-गहिर-विवरुत्तिण्णो ।
उप्पाआअव-अम्बो सेसाहि-प्फणा-मणि-प्पहा-विच्छड्डो ॥ ७२ ॥
केलास-दिट्ठ-सारं गरुअं पि भुआ-बलं णिसाअर-वइणो ।
पवएहि पाडिएक्कं एक्क-करुक्खित्त-महिहरेहि लहुइअं ॥ ७३ ॥
उक्खअ-गिरि-विवरोवइअ-दिणअराअव-मिलन्त-तम-संघाअं ।
जाअं पविरल-तिमिरं आवण्डुर-धूम-धूसरं पाआलं ॥ ७४ ॥
पवएहि अ णिरवेक्खं कओ करन्तेहि गिरिस -वासुद्धरणं ।
सामिअ-कज्जेक्क-रसो अअस-मुहे वि जस-भाअणं अप्पाणो ॥ ७५ ॥
होन्ति गरुआ वि लहुआ पवंग-भुअ-सिहर-णिमिअ-वित्थअ-मूला ।
रहसुद्धाइअ-मारुअ- दूरुक्खित्तोज्झरा धराहर-णिवहा ॥ ७६ ॥
अह वेएण पवंगा सअलं आअड्ढिऊण महिहर-णिवहं ।
ओवअणाहि वि लहूअं वीसज्जिअ-कलअलं णहं उप्पइआ ॥ ७७ ॥
चडुलेहि णिप्पअम्पा उप्पइअव्व-लहूएहि वित्थअ-गरुआ ।
एक्क-क्खेवेण णहं पक्खेहि व महिहरा कईहि विलइआ ॥ ७८ ॥
पवअक्कन्त-विमुक्कं विसमुद्ध -प्फुडिअ-पत्थिअ-णिअत्तन्तं ।
घडिअं घडन्त-णइ-मुह- संदाणिअ-सेल-णिग्गमं महि-वेढं ॥ ७९ ॥

---

1) वेला C 2) कइसेणा(!) C 3) मित्र C 4) वित्र C 5) °भोआ C 6) °लेन्तेहि R^b, °लेन्ति हि C 7) °गेहि C 8) °क्कं C 9) कर-क्खि° C 10) विअलिअं C 11) गिरि-स्सवासो° K = निजाश्रयो° S: diese lasen also गिरि-सवासु° 12) उक्खिप्पन्तो° C, क्षिप्यमाण K 13) °एहि C 14) °हिं प C 15) °मद्ध CK^d

---

69a निरुध्यमाना für णिसम्मन्ती 71b गिरीन् für धरे 74b जातमिव विरलविरलम्: आपाण्डर cf. zu V 58: °ण्डु° nur XI 54. 62. 93; निर्भरम् für धूसरं 75a om. अ und निरवशेषं für णिरवेक्खं 77a स्वाकृष्य (= सुट्ठु etc.) für आअ° 78b उत्क्षेपेण für क्खेवेण

हीरन्त-महिहराहिं मईहि भअ-हित्थ-पत्थिअ-णिअत्ताहिं ।
मोहन्ति खण-विवत्तिअ- ससंभमुम्मुह-पलोइआइ वणाइं ॥ ८० ॥
उम्मूलिआण खुडिआ उक्खिप्पन्ताण उज्जुअं ओसरिआ ।
णिज्जन्ताण णिराआ गिरीण मग्गेण पत्थिआ णइ-सोत्ता ॥ ८१ ॥
उम्मुह-सारङ्ग-अणं अप्फुन्दइ मलिअ-मेह-सारं गअणं ।
विवरब्भन्तर-विहअं गिरि-आलं सिहर-परिभमन्त-रवि-हअं ॥ ८२ ॥
अंस-ट्ठविअ-महिहरा उब्भिअ-दाहिण-करावलम्बिअ-सिहरा ।
उत्ताण-वाम-कर-अल- धरिअ-णिअम्ब-पसरा णिअत्तन्ति कई ॥ ८३ ॥
पत्थाण च्चिअ पढमं भुअ-मेत्त-पहाविआण जं ण पहुत्तं ।
कह तं चिअ ताणं चिअ पहुप्पइ कईण महिहराण अ गअणं ॥ ८४ ॥
वहइ पवंगम-लोओ सम-तुलिउक्खित्त-मिलिअ-मूलद्धन्ते ।
एक्कक्कम-सिहरुग्गम- णिहसुप्पुसिअ-सरिआ-मुहे धरणिहरे ॥ ८५ ॥
णिव्वोढूण चिरं पवआ बोलेन्ति सहिहर-भरक्कन्ता ।
साअर-पडिरूआइं पढमुक्खअ-विअड-महिहर-ट्ठाणाइं ॥ ८६ ॥
खण-संधिअ-मेह-अडा वेउक्खिप्पन्त-गिरि-णिराअ-ट्ठविआ ।
परिवड्ढन्ताआमा वहन्ति व णहङ्गणे महा-णइ-सोत्ता ॥ ८७ ॥
सेलेसु सेल-तुङ्गा णह-अल-मिलिएसु मिलिअ-दन्त-प्फलिहा ।
पवअ-विहुएसु विहुआ णिव्वडिएसु वि ण णिव्वलन्ति वण-गआ ॥ ८८ ॥
वेविर-पओहराणं दिसाण गिरि-विवर-दिट्ठ-तणु-मज्झाणं ।
कुसुम-रएण सुरहिणा अग्घाएण व णिमीलिआइ मुहाइं ॥ ८९ ॥
पवआ कर-अल-धरिए णह-मुह-णिब्भिण्ण-वेवमाण-विसहरे ।
गइ-वस-विसट्ट-सिहरे विइअ -कोरहि परिसंठवेन्ति महिहरे ॥ ९० ॥

---

1) विश्र॰ C 2) ॰संक्रमु॰ C 3) प्रलय KS 4) steht in CK am Ende; जालं C 5) पडिब्भन्त C, परिभ्रान्त K 6) ट्ठिअ C 7) so C. cf. Hem. II 59; ऊससिअ R. उक्रित K 8) कराल॰ R[H] (aber ॰रावल॰ Uebers.): dies ist vielleicht kein blosser Fehler, sondern ein mislungener Versuch das in R gestörte Metrum herzustellen. 9) ॰णि CK pratika 10) so auch C 11) एक्के॰ C 12) पडिरूवाइं (lies ॰इ) व R[M] 13) वेढ C 14) ॰आ C 15) ॰डन्ति C 16) वोअ C

80a महीधराणां, मृगीणां, निवृत्तानां für ॰हिं 87b अङ्कणे; so immer.

णह-अल-वेअ-पहाविअ- पवंग-हीरन्त-सेल-सिहर[1]-क्खलिआ ।
मग्गागअ-सेलाणं होन्ति मुहुत्तोज्झरा महा-णइ-सोत्ता ॥ ९१ ॥
वेउक्खअ-दुम-णिवहे तड-पब्भार-णिह-णिव्वलन्त-जलहरे ।
रोन्ति जरढाअवाहअ- दरि-विवर-णिसण्ण-गअ-उले धरणिहरे ॥ ९२ ॥
धावइ वेअ-पहाविअ- पवंग-हीरन्त-सेल-सिहरन्तरिओ ।
छाआणुमग्ग-लग्गो तुरिअं छिण्णाअओ[2] व्व मलउच्छङ्गो ॥ ९३ ॥
आलोइआ ण दिट्ठा सच्चविआ ण गहिआ समोवडएहिं ।
उम्मूलिआ वि जेहिं तेहि ण उअहिं णिआ कईहि[3] महिहरा ॥ ९४ ॥
भग्ग-दुम-भङ्ग-भरिओ उक्खित्त-विसट्ट-पडिअ[4]-महिहर-विसमो ।
पवआण उअहि-लग्गो लक्खिज्जइ विइअ-संकमो[5] व्व गइ-वहो ॥ ९५ ॥
वेएण गहिअ-सेलं वेला-बोलेन्त[6]-पडिणिअत्तोवइअं ।
जाअं रामाहिमुहं अणुराउप्फुल्ल-लोअणं कइ-सेण्णं ॥ ९६ ॥

॥ इअ सिरि-पवरसेण-विरइए दहमुहवहे महाकव्वे
छट्ठओ आसासओ ॥

1) ॰क्खल॰ C 2) ॰व C 3) कइहिं C 4) ॰लि॰ C 5) वीअ-संग॰ C 6) वोक्कन्त C

93a धावतीव, scheint auf धाइ व zu führen, das pratika aber hat धावइ; प्लवगकरोत्क्षिप्त für पवंग-हीरन्त 93b त्वरित für ॰अं 94b stellt उदधिं तैर्न

अह ते विक्कम-णिहसं दहवअण-पआव-लङ्घणग्ग-क्खन्धं।
आढत्ता विरएउं सामअ-राम-जस-लञ्छणं सेउ-वहं ॥ १ ॥
णवरि अ महि-अल-धरिआ मुक्का उअहिम्मि वाणरेहि महिहरा।
आइ-वराह-भुएहि व पलउव्वहण-दलिआ महि-अलद्धन्ता ॥ २ ॥
णिवडन्तम्मि ण दिट्ठो दूरोवइअम्मि कम्पिओ गिरि-णिवहे।
खण-पडिअम्मि विलुलिओ अत्थमिअम्मि परिवड्ढिओ सलिलणिही ॥ ३ ॥
णिहउव्वत्त-जलअरं कड्ढिअ-काणण-भमन्त-भमिरुच्छङ्गं।
जाअं कलुस-च्छाअं पढमुच्छलिआगअं महोअहि-सलिलं ॥ ४ ॥
सलिलत्थमिअ-महिहरो पुणो वि अद्दिट्ठ-मिलिअ-गिरि-संघाओ।
तह-घडिअ-पव्वओ विअ दीसइ णह-साअरन्तरालुद्देसो ॥ ५ ॥
जणिअं पडिवक्ख-भअं तुलिआ सेला धुओ कईहि समुद्दो।
ण हु णवर हिअअ-सारा आरम्भा वि गरुआ महा-लक्खाणं ॥ ६ ॥
जो दीसइ धरणिहरो णज्जइ एएण वज्झइ त्ति समुद्दो।
उअहिम्मि उण वडन्ता कत्थ गअ त्ति सलिलेण णज्जन्ति धरा ॥ ७ ॥
सअल-महि-वेढ-विअडो सिहर-सहस्स-पडिरुद्ध-रइ-रह-मग्गो।
इअ तुङ्गो वि महिहरो तिमिङ्गिलस्स वअणे तणं व पणट्ठो ॥ ८ ॥
पव्वअ-सिहरुच्छित्तं धावइ जं जं जलं णहङ्गण-हुत्तं।
तं तं रअणेहि समं दीसइ णक्खत्त-मण्डलं व पडन्तं ॥ ९ ॥

---

1) णह CKS 2) हि° C 3) °अं पि(!) C 4) °द्द° codd.; trotz dieses Consensus und trotz Hem. III 16 Schol. ist diese Form auch hier zu verwerfen, metri c. und weil R^{h} °हि, R^{H} °हिँ haben. 5) °णिवहो C 6) तेणेअ C 7) पउत्ता C (wohl für पडन्ता), पतन्तः Ueberss. 7*) in S folgen hier 10. 8. 11. 8) °वि C 9) तणम्व alle R 10) मिव णट्ठो C 11) पवित्थो = प्रविष्टः R^{vl} 12) dieser Vers steht in C hinter 12; KS om.: doch hat K hier wohl eine Lücke.

2a भरिताः für ध° 4a भरित für भमिर Vers 8. 9 fehlen; da auch der Schluss und der ganze Comm. von 7 fehlt, ist hier vielleicht eine Lücke. Andrerseits ist zu beachten, dass 9 auch in S fehlt und die Reihenfolge der Verse in allen Recensionen verschieden ist.

वाणर-वेआइद्धा पिहुल[1]-वलन्त[2]-णिअओज्झर-परिक्खित्ता ।
अप्पत्त च्चिअ उअहिं भमन्ति आवत्त-मण्डलेसु व सेला ॥ १०[3] ॥
खण-[4]मेलिअ-[5]प्पविद्धो सिहरन्तर-णिन्त-रित्त-वाणर-लोओ ।
पच्छा पडइ समुद्दे अण्णो मिलइ पढमं णहे गिरि-णिवहो ॥ ११ ॥
दीहा वलन्त[6]-विअडा रसन्ति उअहिम्मि मारुअ[7]-भरिज्जन्ता ।
पाआलोअर-गहिरा रहसोविद्धाण[8] महिहराण गइ-वहा ॥ १२ ॥
उक्खित्त-विमुक्काइं[9] णहम्मि एक्केक्कमावडण-भिण्णाइं ।
वज्ज-भउप्पित्थाइं[10] व[11] [12]पडन्ति रअणाअरे[12] गिरि-सहस्साइं ॥ १३ ॥
भिण्ण-सिला-अल-सिहरा णिअअ-दुमोसरिअ-कुसुम-रअ-धूसरिआ ।
पढमं पडन्ति सेला पच्छा वाउद्धुआ महा-णइ-सोत्ता ॥ १४ ॥
णिम्मल-सलिलब्भन्तर- विहत्त-दीसन्त-विसम-गड-संचारा ।
णामन्ति णिच्चल-ट्ठिअ- पवंगमालोइआ चिरेण महिहरा ॥ १५ ॥
फेण-कुसुमन्तरुत्तिण्ण-केसराआर-वेविर-मऊहाइं ।
सूएन्ति[14] पवन्ताइं मूलुक्खुहिअं[15] महोअहिं रअणाइं ॥ १६ ॥
विहुणइ वेलं व महिं भिन्दइ समअं व धरणिहर-संघाअं ।
गेण्हइ भअं व गअणं मुअइ महाअं व साअरो पाआलं ॥ १७ ॥
पल्हत्थन्ति वलन्ता[17] चल-विडवन्तर-णिअत्त-तरु-पारोहा ।
मूलुण्णामिअ-जलआ अहोमुहन्दोलिओज्झरा धरणिहरा[18] ॥ १८ ॥
अट्ठिअ-पडन्त-महिहर- दूरुट्ठिअ-जल-रअन्धआरत्थमिए ।
माहइ णवर पडन्ते पक्खुहिअ-समुद्द-पडिरओ[20] धरणिहरे ॥ १९ ॥
दर-धोअ-केसर-सडा पाआलुम्ह-गिरि-धाउ-कद्दमिअ-मुहा ।
पडिसक्कन्ति पवंगा पल्हत्थिअ-महिहरुम्मसन्त-क्खन्धा ॥ २० ॥

---

1) विङ्कल C, विपुल K, विसृङ्खल S 2) °ङ° C 3) dieser Vers, der 9te in C, führt hier abermals die Zahl 8: vielleicht ein Zeichen, dass in dieser Partie ein secundärer Vers steckt. 4) °ल्लि° C 5) so CK, मेलिआप° (Uebers. °लिताप°) R 6) °ङ° C 7) साअर C 8) °सावि° C 9) °क्काणं C 10) °इं codd. (R[H] sogar °इम्व) 11) चे(!) C 12) °रम्मि C, यान्ति रत्नाकरं KS (also अइन्ति) 13) °द्दुआ C 14) °अ° C 15) °लुक्खलिअं C. °लक्षुभितं K. °लोत्खनितं S 16) °वं C 17) पडन्ता C (वलमानाः RUebers. K) 18) °धरा C 19) संचु° KS 20) °वो C 21) परिसप्पन्ति C, परिसंक्रामन्ति K (cf. V 55. XIII 56, wo परिसक्कण von K mit परिसंक्रम übersetzt wird; ebenso V 73 ओसक्कन्तो mit अपसंक्रान्तः)

12b चिप्तानां für ओविद्धाण 13a विसृष्टानि für विमुक्काइं: एकैकानिपतन (wie im Prâkṛt?)

विअलन्तोज्झर-लहुआ पवण- विहुव्वन्त-पाअवुद्ध-पअल्ला ।
पवएहि उद्ध-मुक्का सिहरेहि पडन्ति साअरम्मि महिहरा ॥ २१ ॥
अत्थमिअ-सेल-मग्गा भिण्ण-णिअत्तन्त-सलिल-पुञ्जिअ-कुसुमा ।
होन्ति हरिआल-कविला दाण-सुअन्धुप्पवन्त-गअदुम-भङ्गा ॥ २२ ॥
अत्थाअन्ति सरोसा सलिल-दरत्थमिअ-सेल-सिहरावडिआ ।
एक्कावत्त-वलन्ता धुव्वन्ताअम्ब-लोअणा वण-महिसा ॥ २३ ॥
भिण्ण-मिलिअं पि भिज्जइ पुणो वि एक्कक्कमावलोअण-सुहिअं ।
सेलत्थमण-णउणाअ- तरंग-हीरन्त-काअरं हरिण-उलं ॥ २४ ॥
दाढा-विभिण्ण-कुम्भा करि-मअराण थिर-हत्थ-कड्ढिज्जन्ता ।
सोत्ता-गब्भिण-सोणिअ- भरेन्त-मुह-कन्दरा रसन्ति मइन्दा ॥ २५ ॥
उव्वत्तिअ-करि-मअरा पडन्ति पडिअ-गिरि-संभमुब्भड-रोसा ।
ओवइअ-मअर-णिहअ- लुअ-गत्तावर-विसंठुला माअङ्गा ॥ २६ ॥
विहुअ -पवाल-किसलअं सेल -दरत्थमिअ-दरि-मुह-वलन्तीहिं ।
आवेढ-पहुप्पन्तं वीईहि दुमेसु वण-लआहि व भमिअं ॥ २७ ॥
गिरि-णिवहेहि रसन्तं उक्खम्मन्तेहि णिवडिएहि अ समअं ।
धरणीअ साअरस्स अ उग्घाडिज्जइ णिरन्तरं पाआलं ॥ २८ ॥
वेआविद्ध-वलन्ता मुहल- वलन्तोज्झरावलि-परिक्खित्ता ।
संवेल्लिअ-घण-णिवहा वलिअ-लआलिङ्गिआ पडन्ति महिहरा ॥ २९ ॥
एक्कक्कमावडन्ता णिअअ-भुअ-क्खेव-भिण्ण-सेलद्धन्ता ।
णिन्ति धुअ-केसर-सडा गअणुच्छलिअ-सलिलोत्थआ कइ-णिवहा ॥ ३० ॥
दीसइ वारं वारं गिरि-घाउक्खित्त -सलिल-रेडअ -भरिअं ।
पाआलं व णह-अलं णह-विवरं व विअडोअरं पाआलं ॥ ३१ ॥

---

1) °डन्तो° C 2) so auch S, °णोज्झ° C, °नोज्झू° K 3) so C, पद्गणा RS, विलग्नाः K 4) विसम C 5) विअड CS 6) °लिआ C 7) एक्के° C 8) °मअ C 9) °र° C 10) °ज्झल R[II] (aber विधुत die Uebers.) 11) सलिल CKS 12) °वलि° C 13) °ग्घालि° C 14) °द्द्ध-वसन्ता C 15) वड° C 16) so auch S, च° CK 17) व° C 18) एक्के° CK 19) णि° C 20) S om. diesen Vers. 21) °छित्त C 22) ए° C 23) विअलो° C

23a उत्पातिताः für आवडिआ Vers 26 folgt hinter 23. 28a धरणीर्धरस्सरभसं für गिरि etc. 29a für आवलि eine unleserliche Var. 29b संपीडित für संवे° 30a स्थगिताः für अद्धन्ता 30b समुद्रजलरक्तादिताः (corrupt) für सलिलो° bis Ende.

संखोह-भिण्ण-महि-अल- गलिअ-जलोलुग्ग-पङ्कअ-वणुच्छङ्गा ।
विहल-गइन्दालम्बिअ- फुडिअ-पडन्त-सिहरा पडन्ति महिहरा ॥ ३२ ॥
रसइ गिरि-घाअ-भिण्णो तीरं लङ्घेइ वलइ विसम-क्खलिओ ।
पावइ महण्णवत्थं णवर ण णिद्देइ साअरो अमअ-रसं ॥ ३३ ॥
उक्खअ-णिसुद्ध-सेलो संसइअ-समुद्द-घोर-मुक्कक्कन्दो ।
रक्खस-पुरीअ कह आ गमणोवाओ वि दारुण-समारम्भो ॥ ३४ ॥
वेउक्खलिउद्धाइअ- णह-भमिर-फुरन्त-कञ्चण-सिला-वेढं ।
कुसुम-सुअन्ध-रआलं पल्हत्थइ पवअ-णोल्लिअं धर-आलं ॥ ३५ ॥
वड्ढइ पवअ-कलअलो वलइ वलन्त-वलआ-मुहो सलिलणिही ।
पवण-णिराइअ-रुक्खा पडन्ति उद्ध-ट्ठिओज्झरा धरणिहरा ॥ ३६ ॥
दूराइद्ध-णिअत्ता मोडिअ-मलिअ-हरिअन्दण-मइञ्जन्ता ।
उअहिं रहसुक्खित्ता आसाएन्ति विरसं महा-णइ-मच्छा ॥ ३७ ॥
आसीविस-मणि-अम्बा पल्हत्थन्ति विहडन्त -विसम-णिअम्बा ।
दुम-णिवहोवरि-हरिआ दरीसु सेला रवि-प्पहा-वरिहरिआ ॥ ३८ ॥
धरिअं वेओवत्तं गिरि-घाउच्छित्त -पाणिअम्मि समुद्दे ।
वलिऊण भुअअ-वइणा कह वि तुलग्ग-विसमाअअं महि-वेढं ॥ ३९ ॥
वज्ज-भअं धरणिहरा आइ-वराह-खुर-पेल्लणाइ वसुमई ।
समअं चिअ पम्हट्ठं संभरिओ महण-संभमं च समुद्दो ॥ ४० ॥
मलअ-चन्दण-लआ-हरे संभरमाणओ
णिअअ-महण-दुक्खं मिव संभरमाणओ ।
रसइ सेल-सिहराहिहओ सरिआ-वई
दहमुहस्स दोसेण समोसरिआवई ॥ ४१ ॥

---

1) °ह्ल° C 2) °न्दाणं विअ C (so fälschlich geteilt). °न्द्रावल्ल° KS 3) विसमाव° C 4) उ° C 5) वि ण C, आः S 6) so RᵇCKRUebers., °द्धु° R^Hh 7) °लि° C 8) °चन्द° C 9) विअ° RᵇC 10) so corrig. R^H aus प° RᵇC; R^hl lassen das Prâkṛt aus. 11) °क्खित्त R^H 12) °गअं C 13) चिर KS 14) °आ °द्दा C 15) °क्खमिव R 16) °हि° om. C

---

33. 34 रसतीत्यादिकसमगाढा(sic)-चतुष्टयस्य व्याख्यानं द्रष्टव्यं ॥ 35a hier उद्धावित. s. zu II 22. 37a मिलन्त: für मइञ्जन्ता 41a गृहेषु भ्रियमाण: für हरे सं° 41d समुपसृत für समोसरिअ

जल-वट्टुत्थमिएसु अ उड्डाइ गिरीसु मलिअ-विदुम-अम्बो ।
आवलिअ-चुम्बिएसुं धुअ-धाउ-रओ व्व मीहर-रउग्घाओ ॥ ४२ ॥

सेल-सिहर-संखोहिअ-कल्लोलन्तअं
गलिअ-धाउ-रस-राइअ-क-ल्लोलन्तअं ।
रसइ उअहि-सलिलं धरेसु वलमाणअं
भग्ग-चन्दण-रसोसहि-णिव्वलमाणअं ॥ ४३ ॥

गिरि-णिव्वलिअ-पडन्ता उद्धअ-जल-मूल-मिलिअ-पत्तल-विडवा ।
लहुअत्तणुप्पवन्ता गअणमणाअड्ढिआ वि लग्गन्ति दुमा ॥ ४४ ॥

पवअ-वलेहि राअ-संजाअ-मच्छरेहिं
गअण-णिराअ-भिण्ण-घण-भेसिअच्छरेहिं ।
फुड-धवलग्ग-दन्त-पडिपेल्लिआहरेहिं
भिज्जइ साअरस्स सलिलं धराहरेहिं ॥ ४५ ॥

पवण-भरन्त-दरि-मुहं पवण-मुअक्कन्त-विहलिअ-सिला-वेढं ।
पडइ सिहरोज्झरुग्गअ-महिन्द-धणु-गब्भिणं महिन्द-क्खराडं ॥ ४६ ॥

गअण-अलम्मि सेल-संघट्ट-वारिआणं
ओत्थरिअं रवेण जल-भरिअ-वारिआणं ।
वहमाणं लआ-हराइं सअन्दलाइं
किं पडिअं ण होइ सिहरं मअं दलाइं ॥ ४७ ॥

लक्खिज्जन्ति समुद्दे गिरि-घाउव्वत्त-मअर-विसमुक्खित्ता ।
छेअ-पसरन्त-रुहिरा फेण-मिलन्ता वि चमरि-वालइन्ता ॥ ४८ ॥

1) पट्टि-त्थ॰(!) C 2) मि॰ R[IIh], मृदित Uebers. 3) ॰डिअ C 4) ॰अं व R[b], ॰अं व्व R[h] 5) पडिअ C 6) so zu teilen nach R = लोलकान्तं । पूर्वपातानियमात् 7) ॰णमाणअं C 8) ॰द्धु॰ C 9) ॰ल॰ C 10) उत्पतन्तः KS 11) अकड्ढिआ वि गअणं विल॰ C, ebenso nur अनाकृष्टाः K; वि übersetzen R[IIh] mit अपि, R[b] mit विल॰; im Comm. haben R[IIh] अपि und विल॰, R[b] nur विल॰; अकृष्यमाणा (Ms. आकृ॰) अपि…गगनं व यान्ति S, was auf die Lesart von C führt. 12) संझा(!) C 13) गअ-पे॰ R[vl] 14) ॰वअ R[IIh] (gegen die Uebers.) 15) ॰डिअ C 16) ॰ल॰ C 17) ॰रोग्ग॰ C 18) ॰ण॰ C 19) ॰उक्खित्त C 20) ॰क्कन्ता C

42a मध्य für वट्ट; om. च hier und hat es an der entsprechenden Stelle in b 42b संघातः für उ॰ 43c पतत्सु für वलमाणअं (! durch den Comm. bestätigt; trotz dem ist, wegen des Reims, पतत zu lesen und als Uebers. von वलमाणअं anzusehen 44a चल für ज॰; मृदित für मिलिअ (dies ist vielleicht keine Var.: s. Vers 42vl) 45a तीव्र für राअ 45b गमननिर्घात für गअण-णिराअ 45c stellt दन्ताग्र 47c ins. रुचिरं vor सकन्दलानि; Metrum!

सिद्ध-अणो भएण मुञ्चइ लआ-हराइं
सुरअ-विसेस-जाअ-सेओल्लआहराइं ।
गिरि-सरिआ-मुहाइ णासन्ति सासआइं
भमइ महोअहिस्स सलिलं दिसा-सआइं ॥ ४९ ॥
भमइ समुक्खित्त-करं गअ-वइ-वारिअ-पवित्त-पक्कग्गाहं ।
विहलुत्थङ्घिअ-कलहं विअडावत्त-मुहमागअं गअ-जूहं ॥ ५० ॥
समुह-पडन्त-विअड-गिरि-सिहर-वेल्लिआणं
वीइ-परिक्खलन्त-पवण-वस-वेल्लिआणं ।
दिट्ठिं देइ राहवो कह वि जा णईणं
ता विरहेण णवर हिअअम्मि जाणई णं ॥ ५१ ॥
दर-दड्ढ-विद्दुम-वणा उद्धाअन्ति सिहि-कज्जलिअ-सङ्ख-उला ।
पाआल-लग्ग-कड्ढिअ-राम-सरालुग्ग-पत्तणा जल-णिवहा ॥ ५२ ॥
भीअ-णिसण्ण-जलअरं पल्लट्ट-णिअअ-भर-भिण्ण-वक्ख-महिहरं ।
दीसइ विहिण्ण-सलिलं कुविउद्धाइअ-भुअंगमं पाआलं ॥ ५३ ॥
खुहिअ-समुद्दाहिमुहा तंस-ट्ठिअ-महिहरोसरन्त-क्खलिआ ।
करि-मअर-बद्ध-लक्खा करि-मअर-पडिच्छिआ पडन्ति गइन्दा ॥ ५४ ॥
ण वि तह पवआविद्धा विअड-णिअम्ब-गरुआ रसाअल-मूलं ।
जह उच्छलिउद्धाइअ-सलिल-भरोवाहिआ अइन्ति महिहरा ॥ ५५ ॥
उत्थङ्घिअ-दुम-णिवहा गिरि-घाउव्वत्त-मुच्छिअ-महा-मच्छा ।
वेला-मेल-क्खलिआ उद्धं भिज्जन्ति उअहि-जल-कल्लोला ॥ ५६ ॥
अइत्थमिअ-विसंठुल-गअ-जूहारूढ-सिहर-विहलस्स णहं ।
जीअं व झत्ति णज्जइ गिरिस्स कुहराहि उग्गअं सुर-मिहुणं ॥ ५७ ॥

---

1) हरिसोल्ल° R^vl C; cf. K 2) so CK; सरिआण R (aber in der Uebers. सरिन्मु°) 3) S om. diesen Vers. 4) °रि° C (ist परिन्त zu lesen? s. K), समुत्पतत् S 5) °ओ C 6) लआ CK 7) °हं C 8) मद्द° R^vl 9) °उकिखत्त C 10) °द्धा CK 11) S hat diesen Vers hinter 58. 12) °वं C

49b हर्षवत्ताभराणि für सेओल्ल°: aus dem corrupten Comm. lässt sich feststellen, dass K हरिसाल्लआ (Abstr. zu हरिसाल्ल cf. Var. IV 25) las. 50a पर्यक् für पवित्त (ob für परियत = prk. परिन्त? s. VI 57 K) 50b उत्तंकित (?) für उत्थङ्घिअ: मुख-मापितं für मुहमागअं 52a उत्तिष्ठन्ति für उद्धाअन्ति 53a भग्न für भिण्ण 53b उद्धावित, s. zu VII 35. 55b wie eben. Vers 57.58 fehlen.

धरिआ भुएहि सेला सेलेहि दुमा दुमेहि घण-संघाआ।
ण वि णज्जइ किं पवआ सेउं बन्धन्ति ओ मिणेन्ति णह-अलं ॥ ५८ ॥

रहस-विसज्जिएक्कमेक्का वलन्त-धुअ-पडिअ-मणि-सिला साअरम्मि णिवडन्ति
|धर-णिहाआ
मलिअ-महा-भुअंग-भग्ग-प्फणोअरोसरिअ-संपुडं रसाअलं दूमेन्ति धरणि-
|हाआ।
णासइ जं जलं साअरस्स चुणिअ-मणोसिला-अड-पडन्त-सेल-सन्दारुणं फलन्तं
दरिअ-णिसाअरेन्द-हीरन्त-जाणई-वाह-णिब्भर-पुलोइअस्स किर दारुणं
सेल-सिलाहआ समुद्दोअरे मणोणं |फलं तं ॥ ५९ ॥

चुणिज्जन्ति वित्थरा रअण-गामणीणं।
भरइ णहङ्गणं अणिव्विण्ण-मेह-लाणं
हंस-उलावलीण वण-राइ-मेहलाणं ॥ ६० ॥

रसइ रसाअलं दलइ मेइणी णिसुब्भन्ति जलअ-णिवहा परीइ गअणङ्गणे
|कवि[19]-अणो
ओसुब्भन्ति महिहरा महिहराहिहओ साअरो वि सुइरं थलम्मि घोलइ असुक्क-
|विअणो[21]।
कुसुम-पसाहणं मिव स-मुद्द-पल्लवं साअरम्मि पडिआण विडव-लग्गं दुमावलीणं
जाअं भिण्ण-सिप्पि-उड-मज्झ-णिग्गअ-त्थोर-धवल-मोत्ता-विहूसणं विद्दु-
अत्थमिआण महिहराण समच्छोरेहिं |मावलीणं ॥ ६१ ॥

परिमलिआइ वण-गएहि समच्छोरेहिं।

---

1) °न्धे° C 2) °मे° C 3) °ड° C 4) व° C 5) so CKS, पडन्ति R 6) च ins. C 7) दुमे° (i. e. दूमे°) C 8) समुद्दस्स CK 9) वुज्झि° C 10) °ल CR[h]RUebers. K, तट RComm. 11) so R[h]R Uebers. (शैल-स्यन्दा°). मन्दारुणं S. vielleicht auch K (corrupt). सद्दा° R[H], सेलदा° R[v]. सेदा° C 12) °चरे° R[H] 13) ? °द्द R 14) °रं R[h] (gegen die Uebers.), °रे C 15) प° C 16) सं ins. C 17) dieser Vers ist in K in 2 geteilt, in S durch 4 übersetzt. 18) °सुब्भ° C 19) °इ (! im Reim) C 20) °हि° om. C 21) वे° (! im Reim) C 22) °णम्मि und om. व C 23) °ल C 24) थो° R 25) मु° R[H] 26) in K in 2 Verse geteilt, in S durch 3 übersetzt. 27) °आइं R[vl]K

59a एकैकापतन (oder °पतत) für एक्कमेक्का व° 59b om. भग्ग und उअरः अपहृत für ओसरिअः add. पद्मं nach रसातल(?) 59c मणिशिला für मणो° 60a समुद्रोदरगाः für °अरे 61d संपुट für उड 62ab समं स्थलैः und समन्थरैः für समच्छोरेहिं 62b परिलुलितानि für °मलिआइं

साहइ कुसुम-रेणुमइओ धओ व्वणाइं
अविरअ-णिम्महन्त-महु-गन्ध-ओव्वणाइं ॥ ६२ ॥

वहइ पवंगम-लोओ पहुप्पइ णहङ्गणं पडिच्छइ उअही ।
देइ मही वि महिहरे तह वि हु दूर-विअडोअरं पाआलं ॥ ६३ ॥

इअ खोहेन्ति पवंगा थोअ-विराअ-गिरि-पङ्क-णिवुअ-महिसं ।
दुम-मिलिअ-विद्दुम-वणं थल-सावअ-मिलिअ-जलअरं मअरहरं ॥ ६४ ॥

वण-गअ-गन्धारोसिअ- जम्भाअन्त-पडिउद्ध-केसरि-मअरं ।
सम्मूह-पडन्त-धराहर- भीअ-वलन्त-भुअइन्द-जणिआवत्तं ॥ ६५ ॥

अत्थाअन्त-वण-त्थलि- परिणामोलुग्ग-परूढ-वत्त-त्थइअं ।
मअण-दुम-भङ्ग-णिग्गअ- कसाअ-रस-मइअ-विहल-घोलिर-मच्छं ॥ ६६ ॥

धरणिहर-भार-वेल्लिअ- पल्लव-दल-मुद्ध-वेल्लिअ-लआ-जालं ।
विसवणवाअवाहअ- पव्वाअन्त-विसवण-वाअव-कुसुमं ॥ ६७ ॥

आवत्त-भमिर-महिहर- सिहरोज्झर-सोहरन्धआरिअ-गअणं ।
पडिओसहि-गन्धाहअ- पाआल-समुच्छलन्त-विहल-विसहरं ॥ ६८ ॥

आवत्त-मण्डलोअर- वलन्त-सेल-कडअ-प्पहामिज्जन्तं ।
णिन्त-रसाअल-विसहर- वित्थिण्ण-फणा-मणि-प्पहा-मिज्जन्तं ॥ ६९ ॥ कुलअं ॥

अव्वोच्छिण्ण-विसज्जिअ- णिरन्तराआम-मिलिअ-पव्वअ-घडिओ ।
दीसइ णह-णिम्माओ णासइ उअहिम्मि णिवडिओ सेउ-वहो ॥ ७० ॥

तो घेप्पिउं पउत्ता थोअ-त्थोअं परिस्समेण पवंगा ।
अणुराए व्व विराए लङ्काणत्थ-घडण-क्खमे सेउ-वहे ॥ ७१ ॥

॥ इअ समत्तो आसासओ ॥

---

1) मलिओ C 2) sic codd. (R[b] fälschlich व°) 3) °रल C 4) °न्तं C 5) देवि(!) C 6) अ R[b] (aber खलु Uebers.), च K 7) °हु° C 8) व° C 9) महा ins. R 10) मलिअ R[vl] 11) ख° C 12) व° C 13) पड° C, वलमान die Ueberss. 14) °णिअ-विअडाव° C 15) so RK, धर-सि° CS 16) पे° R[b]C 17) वेविर C 18) oder विसवस-वा° K 19) पा° R 20) °ड° C 21) विस्स° C 22) मिलिओ C 23) °लि° C 24) so R[H], घो° R[h], घ° R[b], घेप्पउं C

65a विजृम्भमाण für जम्भा° Vers 68 fehlt. 69b फण für °णा (also प्फण im Prâkṛt)

इअ जाहे णिवडन्ता सिहरोज्झर-धोअ-सुर-विमाण-धअ-वडा ।
अत्थाअन्ति समुद्दे वित्थारत्थमिअ-णह-अला वि महिहरा ॥ १ ॥
ताहे णिमुद्ध-सेसा वेवन्तुव्वत्त-कर-अलोसरिअ-अडा ।
ठविआ वेला-मूले खण-लक्खिअ-गारवा कईहि महिहरा ॥ २ ॥ जुग्गअं ॥
गिरि-संखोह-विमुक्का झीणा अप्पत्त-पढम-गमणोआसा ।
मन्दन्दोलण-मउआ गआगअं चिअ समुद्द-सलिलुप्पीडा ॥ ३ ॥
भिण्ण-घडन्तावत्ता आवत्तन्तर-भमन्त-भिण्ण-महिहरा ।
महिहर-संभम-विहुओ विहुअ-णिअत्त-सलिलो णिअत्तइ उअही ॥ ४ ॥
वोच्छिज्जन्त-कलअलं जहोइअ-ट्ठाण-दर-पअत्तावत्तं ।
दीसइ खण-दुल्लक्खं तं चिअ थिमिअ-सलिलत्तणं जलणिहिणो ॥ ५ ॥
मोत्ता-घडन्त-कुसुमं सम-मरगअ-वत्त-भङ्ग-भरिआवत्तं ।
विद्दुम-मिलिअ-किसलअं ससङ्ख-धवल-कमलं पसम्मइ सलिलं ॥ ६ ॥
दीसइ समोसिअन्ती खण-णिव्वलिउत्तरन्त-विलुलिअ-कुसुमा ।
झिज्जन्तारुण-अम्बा समुद्द-वट्टुम्मि धाउ-पङ्क-च्छाआ ॥ ७ ॥
वण-गअ-गन्धुत्तिण्णा पुणो णिअत्तन्ति आअवाहअ-विहला ।
णिअअ-कर- सीहरोल्लिअ- णिव्वाअन्त-मुह-मण्डला करि-मअरा ॥ ८ ॥
दुम-भङ्ग-कलुसिआइं कसाअ-रस-भिण्ण-पण्डुर-प्फेणाइं ।
जाआइ णिण्णआणं उत्थल-वलण-रअ-धूसराइ मुहाइं ॥ ९ ॥
खुहिओअहि- विच्छूढा महिन्द-कडएसु मलअ-भित्ति-च्छेआ ।
घडिआ सलिअ-गअ-उला मलअ-अडेसु अ महिन्द- सेल्लद्धन्ता ॥ १० ॥

1) इय R 2) °र-त्थद्दअ CKS 3) -म्लान K 4) ग्रान्त S 5) °रन्त C 6) °आ C 7) °दहि C
7) °वासा C 8) ट्ठिअ C 9) पअट्टा° C 10) so RSK[b]. °सरन्ती CK 11) वंक° C 12) व° R[b]C
13) सीभ° C 14) °ड° C, वलन RUebers., पतन KS 15) णिव्वूढा C 16) सिहरद्ध° C

1) धरणिधराः für वि महि° 3) उत्कम्पाः für उप्पीडा 10) घटित für मलिनत्रः कटक für सेल्ल

दीसन्ति विअड-धवला थिमिअ-णिअत्तन्त-जल-तरंगिअ-वट्ठा ।
वासुइ-णिम्मोअ-णिहा णिरन्तरालग्ग-मोत्तिआ पुलिण-वहा ॥ ११ ॥
खोहेन्ति खुहिअ-णिहुअं उअहिं णह-वन्थ-पडिणिअत्तोवइआ ।
पव्वअ-घाउक्खित्ता चिर-आलालोइआ सलिल-संघाआ ॥ १२ ॥
अह णल-विइण्ण-णअणो जम्पइ विहडन्त-मणि-सिलासण-वट्ठो ।
उव्वत्तिआअअ-ट्ठिअ- वाम-अरारुहिअ-तिअ-भरो पवअ-वई ॥ १३ ॥
खविओ वाणर-लोओ दूर-ट्ठिअ-विरल-पव्वअं महि-वेढं ।
ण अ दीसइ सेउ-वहो मा हु णमेज्ज गरुअं पुणो राम-धणुं ॥ १४ ॥
मइरा मुद्ध-मिअङ्को अमअं लच्छी सकोत्थुहं दुम-रअणं ।
किं सेउ-बन्ध-लहुअं जं वोत्तूण रअणाअरेण ण दिण्णं ॥ १५ ॥
धूमाअन्ति च्चिअ से अज्ज वि पाआल-देह-दूरालग्गा ।
आअट्टन्त-जलाहअ- ससद्द-विज्झविअ-हुअवहा राम-सरा ॥ १६ ॥
तं बन्धसु धीर तुमं सेउं अज्जेअ जाव दूरन्तरिआ ।
एक्कं मलअ-सुवेला होन्तु दुहा अ विअडा समुद्दइन्ता ॥ १७ ॥
ता पवअ-बलाहि फुडं विण्णाणासङ्घ-णिव्वलन्त-च्छाओ ।
पवअ-वइ-संभमुम्मुह- विइण्ण-भअ-हित्थ-लोअणो भणइ णलो ॥ १८ ॥
भणइ पवंग-पुरओ रहुणाहस्स अ पवंग-वइ वीसत्थं ।
तुह सेउ-बन्ध-जणिआ ममम्मि संभावणा ण होहिइ अलिआ ॥ १९ ॥
खविओ पव्वअ-णिवहो दलिअं व रसाअलं धुओ व्व समुद्दो ।
जीअं व परिच्चत्तं अज्ज व संभावणा तुहं णिव्वूढा ॥ २० ॥

---

1) प° R^b 2) पिहक्खित्ता (lies सि°) C 3) कल्लोला C 4) °ट्ठो R^{bb}C: so ist vielleicht zu lesen trotz RUebers. पृष्ठः; पीठः S 5) so ist mit R^b und den Ueberss. zu lesen: in R^{Hb}C ist ब्व entstellt. 6) करा° R^bC 7) गु° R^b, गगु° (i. e. ग° corr. zu गु°) R^h 8) °अं R^bC 9) दूणं C 10) so R^H2HdR^h, आव° R^bC wahrscheinlich R^H1Hd 11) समुद्द R^{vl} 12) व C 13) °द्दुद्देसा C 14) °डन्त R^b 15) भणइ R^b, भणति RUebers. Comm. 16) so R^H2Hd. होहि R^H1HdR^h, होइइ C, होइ R^b, भविष्यति Ueberss. in R^H'KS, भवति in R^b 17) ब्व सेल CK 18) °वं C 19) वि C

11a धवलविकटाः 13a तन्नप्रतिष्ठे für आसण-वट्ठो 14a पर्वतनिवहः für वाणर-लोओ: पादपं für पव्वअं 17a तावत् für जाव 18a उत्साहः für च्छाओ 20b जीवितं परित्यक्तं वा

तं पेक्खसु महि-विअलं महि-वट्टम्मि व महं महोअहि-वट्टे ।
घडिअं घडन्त-महिहर- घडिअ-सुवेल-मलअन्तरं सेउ-वहं ॥ २१ ॥
किं उत्तरउ णिरन्तर- घडन्त-धरणिहर-संकमेण समुद्दं ।
ओ बोलेउ धुओअहि- थोउत्तिण्ण-महि-मण्डलेण कइ-बलं ॥ २२ ॥
तं पेच्छह मलओ च्चिअ पत्थन्तो पडिगअं गओ व्व सुवेलं ।
मह भुअ-दढ-संरुद्धो आडइ धुणउ मुह-वडं व समुद्दं ॥ २३ ॥
ओ विरएमि णह-अले तुरिअ-पहाविअ-पवंग-संचरण-सहं ।
अणुपरिवाडि-परिट्ठिअ- घण-कूड-घडन्त-महिहरं सेउ-वहं ॥ २४ ॥
ओ माअरोअरब्भन्तराणिओवरि-परिट्ठविअ-णिप्फन्दा ।
जलहर-लम्बिअ-वक्खा घडेन्तु लङ्का-वहं रसाअल-सेला ॥ २५ ॥
तं मह मग्गालग्गा विरएह जहा-णिओअ-मुक्क-महिहरा ।
अणुवाअ-दिट्ठ-दोसं अइरा-होन्त-सुह-बन्धणं सेउ-वहं ॥ २६ ॥
इअ णल-वअण-हरिसिअं गलिअ-परिस्सम-णिराअ-मुक्क-कलअलं ।
चलिअं तुलिअ-धराहर- कअ-णिब्भर-दस-दिसं पवंगम-सेण्णं ॥ २७ ॥
अह णेण सुह-प्फरिसे पिउणो सलिलम्मि मज्जिऊण सणिअमं ।
राम-चरणाण पढमं पच्छा काऊण रवि-सुअस्स पणामं ॥ २८ ॥
तो कणअ-धाउ-अम्बो सपल्लवासोअ-विडव-भरिअ-दरि-मुहो ।
पढमं णलेण णिमिओ मङ्गल-कलसो व्व जलणिहिम्मि महिहरो ॥ २९ ॥ जुग्गअं ॥
तह पढमं च्चिअ मुक्को वेला-अड-संठिओ णलेण महिहरो ।
जह दीसिउं पउत्तं लङ्काणत्थस्स सेउ-बन्धस्स मुहं ॥ ३० ॥
भमिओ अ तह धराहर- पहरुच्छित्त-सलिलो णहम्मि समुद्दो ।
महिहर-रअ-मइलाइँ जह धोआइ समअं दिसाण मुहाइं ॥ ३१ ॥

---

1) °क्ख° C 2) °डं CR[b] 3) पृष्ठे auch K; मध्ये RUebers., मज्झे R[II]2Hd am Rand 4) °लि° C 5) खो° C 6) °उक्खित्त CKS 7) ओ R[vl]CKS 8) पश्य KS 9) °डि° R[vl] 10) °डन्त C 11) तो CK 12) तेण C 13) चल° C 14) पुरओ C 15) S om. diesen Vers. 16) °म च्चिअ C 17) सोचओ C (lies संचिओ? cf. V 17 vl), संश्रितः K, गतः S 18) °अत्तं C 19) वहस्स C 20) मइलिआइं C

21a पश्यत für पेक्खसु; वेष्टे für वट्टम्मि 23[b] = III 61 25a प्रतिष्ठापित für परि°; निष्कम्पाः für णिप्फन्दा 25b घटन्तां लङ्कापथे für घडेन्तु °वहं 27b चलित für तुलिअ; भर für कअ und dieses als vl 28 pratika णेह für णेण 29 pratika अह 31a उच्चलित für उच्छित्त

जल-तणाअ-घडन्त- अविभाविज्जन्त-घडण-मग्गोआसा ।
ण मुअन्ति एक्कमेक्कं खुहिअ-समुद्द-विसमाहआ वि महिहरा ॥ ३२ ॥
पडिवह-पत्थिअ-सलिला वेला-अड-पडिअ-महिहर-समक्कन्ता ।
जे च्चिअ अहिगम-मग्गा जाआ ते च्चेअ णिग्गमा वि णईणं ॥ ३३ ॥
णिवडन्ति तुङ्ग-सिहरा पवअ-विमुक्का अहोमुहा वि णल-वहे ।
भमिऊण मूल-गरुआ जहेअ उम्मूलिआ तहेअ महिहरा ॥ ३४ ॥
विहुणेन्ति विहुव्वन्ता करि-मअर-मुहाइ थिर-णिहित्त-णह-मुहा ।
मुह-पज्जत्त-दढुक्खअ- कुम्भ-अड-भमन्त-केसरा केसरिणो ॥ ३५ ॥
पडिगअ-गन्ध-पसारिअ- करि-मअर-च्छिण्ण-गलिअ-कर-पब्भारे ।
जाणन्ति णवर कुविआ लवण-जलालिद्ध-वण-मुहे वण-हत्थी ॥ ३६ ॥
दर-घडिअ-सेउ-बन्धा उप्पइऊण पवआ समुद्दुप्पइए ।
कड्ढन्ति जमल-कर-अल- संदाणिअ-वक्खल-संपुडे धरणिहरे ॥ ३७ ॥
बन्धइ णलो वि तक्खण- विसमुच्छलिअ-चल-केसर-सड्डुग्घाओ ।
तिअ-वलिअ-कर-पसारिअ- हरि-हत्थुक्खित्त-महिहरो सेउ-वहं ॥ ३८ ॥
जं बहु-पवअ-जणिअं विच्छूढ-समुद्द-पाअडं महि-विवरं ।
तं एक्को पडिरुम्भइ वित्थारब्भहिअ-संठिओ धरणिहरो ॥ ३९ ॥
साअर-लद्ध-त्थाहं णिमेन्ति जं जं धराहरं कइ-णिवहा ।
वज्झइ पुरओ-हुत्तो काऊण पअं तहिं तहिं सेउ-वहो ॥ ४० ॥
समअं पवअ-विमुक्के सेउ-वहम्मि समअं अभाअ-पडन्ते ।
परिपेल्लेइ रएइ अ समअं च णलो पडिच्छिऊण महिहरे ॥ ४१ ॥
अवलम्बइ णल-घडिए अभाअ-वलिआणिए घडेइ महिहरे ।
सेउ-वहस्स समुद्दो उव्वेल्लन्त-सलिलो पवट्टइ पुरओ ॥ ४२ ॥

---

1) °विहा° C 2) च्चि° C 3) °गन्ति C 4) दढ C 5) प्रधावित R[vl] 6) प° C 7) व° C 8) °मं R[vl] (und R[b] fälschlich im Text), स्थाघं (sic) RUebers., स्थामानं K, गाधं S 9) ण° C 10) °हा° C 11) °ल्लइ अ R[H] (diese Worte, wie der gröste Teil des Verses von 2Hd am Rand, अ von 3Hd hinein corrigiert und von der Uebers. nicht bestätigt); पडिपेल्लइ C, प्रति° RUebers. 12) वइएइ (lies र°) C 13) so CRUebers.K, व R[vl], aber R fälschlich auch im Text. 14) पडिआ° C, पतिता° K

36b मुखाः für मुहे 38a बद्ध für चल्ल 38b प्रसारण für °रिअः आक्षिप्त für उ° 42b प्रलुठति für पवट्टइ

जं जं आणेइ गिरिं रइ-रह-अक्क-परिमट्ठ-सिहरं हणुमा ।
तं तं लीलाइ णलो वाम-करुत्थङ्घिअं रएइ समुद्दे ॥ ४३ ॥
वित्थअ-सर-कमल-सिरे सेले दर-घडिअ-सेउ-संकम-लसिरे ।
जलणिहि-सेआ-लग्गा पाआल-धरा धरेन्ति सेआलग्गा ॥ ४४ ॥
वेला-अड-संवद्धा गओणिअत्तन्त-जल-रअ-विहुव्वन्ती ।
हल्लन्त-किरण-विडवा अन्दोलइ मरगअ-प्पहा वण-राई ॥ ४५ ॥
दन्तेसु वलिअ-लग्गा खोहुप्पित्थ-गअ-संपहारुक्खित्ता ।
करि-मअराण भुअंगा पडन्ति कालास-मण्डल-पडिच्छन्दा ॥ ४६ ॥
पव्वअ-वडणाइद्धो जो च्चिअ उअहिस्स पडिणिअत्तइ पढमं ।
सो च्चिअ सलिलद्धन्तो अण्ण-हुत्त-विसमं वलेइ णल-वहं ॥ ४७ ॥
खुहिअ-समुद्दत्थमिआ खुडेन्ति अक्खुडिअ-मअ-जलोज्झर-पसरा ।
चलणालग्ग-भुअंगे पासे व्व णिराअ-कड्ढिए माअङ्गा ॥ ४८ ॥
रअण-च्छवि-विमलअरा फल-रस-भरिअ-दर-भिण्ण-मरगअ-णिवहा ।
ओधुव्वन्ति तरंगा चुण्णिअ-सङ्ख-उल-पण्डुरअर-प्फेणा ॥ ४९ ॥
घडमाणेहि अ समअं भिज्जइ सेलेहि जेत्तिअं च्चिअ उअही ।
उच्छलइ तेत्तिअं च्चिअ उत्थङ्घिअ-मूल-सलिल-परिपूरन्तो ॥ ५० ॥
उद्ध-प्फुडिअ-णइ-मुहा णिअअ-ट्ठाण-सिढिलोसरन्त-महिहरा ।
अन्दोलन्त-समुद्दा अन्दोलन्ति व णहं धरणि-संखोहा ॥ ५१ ॥
अद्धुट्ठिअ-सेउ-वहं होइ खणं अद्ध-दिण्ण-हरि-हिअअ-सुहं ।
अद्धोवडिअ-महिहरं अद्धोसारिअ-रसाअलं उअहि-जलं ॥ ५२ ॥
णिम्माओ त्ति मुणिज्जइ दूराइद्धम्मि साअरे सेउ-वहो ।
सो च्चिअ सलिल-भरन्तो थोआरद्धो व्व दीसइ णिअत्तन्ते ॥ ५३ ॥

---

1) च॰ C 2) परिहट्टण-सहं R[u]C 3) णो॰ C 4) अर॰ C 5) ॰म्भिअं R[b] 6) समुद्दा C 7) अर C 8) ॰रुक्खलिआ C 9) ॰लाअस R[b], ॰लायस C 10) परि॰ R[IIb] 11) प॰ C 12) अण्ण-अङ्क॰ C, अन्यत: Ueberss. 13) वि ins. C 14) चर॰ R[b] 15) ? so R, हु॰ CR[II]2Hd, हरित Ueberss., S frei. 16) ओहु॰ C 17) so C, ॰त्थंभि॰ R[b], ॰त्थंवि॰ R[IIh] 18) पडिऊ॰ C 19) ॰हु॰ C 20) CKS stellen 53. 51 . 21) अद्ध R[bh] (gegen die Uebers.) 22) ॰द्ध C

---

43 steht vor 39. 49a हरिततर für भरिअ-दर 49b अवधुन्वन्ति für ओधुव्वन्ति 50a अपि für अ 50b उत्स्खलति für उच्छलइ 51a अर्ध für उद्ध

अवि पूरइ पाआलं ण अ[1] कुविअ-दिसा-गइन्द-गमण-विहाआ ।
उअहि-विइण्णोआसा[2] पूरेन्ति महा-वराह-पअ-[3]णिक्खेवा ॥ ५४ ॥
जाअं महिहर-महिअं धाउ-अड[4]-क्खलण[5]-सरस-पल्लव-राअं ।
दुम-भङ्ग-तुवर-सुरहिं उप्पज्जन्त-मइरं व साअर-सलिलं ॥ ५५ ॥
संचालेइ समुद्दो जह जह विरल-ट्ठिअं धराहर[6]-णिवहं ।
तह तह विराअ-सिहरो पूरिअ-विवर-त्थिरो घडइ सेउ-वहो ॥ ५६ ॥
पडइ ण णह-अल-घडिओ कड्ढिज्जइ ण मलआहि चिर-णिम्माओ ।
घडइ ण समुद्द-सलिले घडिओ णेइ ण रसाअलाहि णल-वहो ॥ ५७ ॥
गअणम्मि उअहि-सलिलं सलिल-विमुक्के रसाअलम्मि णह-अलं ।
दीसइ तीसु[7] वि समअं णह-सलिल-रसाअलेसु पव्वअ-जालं ॥ ५८ ॥
वेलालाण-णिअलिओ रसिऊण रसाअल-ट्ठिअं पि समुद्दो ।
चालेइ सेउ-बन्धं खम्भं आरण्ण-कुञ्जरो व्व वलन्तो ॥ ५९ ॥
पेल्लिज्जन्ति दढअरं जह जह पवएहि खुहिअ-जल-[8]तणाआ ।
ओहट्टन्ताआमा तह तह एक्कक्कमं[9] अडन्ति महिहरा ॥ ६० ॥
पवअ-भुअ[10]-गलत्थल्लिआ विप्पइण्ण-रअणा
धरणिहरा पडन्ति भअ-चुण्ण[11]-इंणर-अणा ।
खुहिओ[12] साअरो[13] रसइ उण्णअं ण ईणं
मोअन्तो[14] व्व तिव्व-भअ-उण्णअं णईणं ॥ ६१ ॥
भरइ व दूराइद्धो धुव्वइ व पडन्त-धरणिहर-कद्दमिओ ।
रुम्भइ व पडिणिअत्तो भिण्णो घडइ व मणि-प्पहाहि समुद्दो ॥ ६२ ॥
करि-मअराण खुहिअ-साअर-विसामिआणं
सेउ-वहम्मि पडिअ-गिरि-णिवह[15]-विसामिआणं ।

---

1) हु C 2) °वासा C 3) वि° C 4) so auch C 5) °ड° C 6) °धर R^b 7) °स R^{bh} 8) उणात्रं C 9) एक्कि° C 10) °आ C 11) उण्ण CK (da er पूर्ण übersetzt) 12) °अ C 13) समुद्दो C 14) मोव्वन्तो C 15) om. C

59a सलिलनिधिः für पि समुद्दो 60b अपवर्तमान für ओहट्टन्त (ob Var.? RUebers. अपसरत्) 63ab विषे श्रितानां und विश्रमितानां für विसामिआणं 63b रव für णिवह

समअं वण-गआण णिवहा[1] धरोसिआणं
[2]समुहं आवडन्ति मअ-गन्ध-रोसिआणं ॥ ६३ ॥
उत्थङ्घिअ-दुम-णिवहा सुइरं परिमलिअ-सेउ-वह-पासल्ला ।
धाउ-कलङ्क-क्खउरा दूरं गन्तूण उव्वमन्ति तरंगा ॥ ६४ ॥
दीसइ मअ-उलेहि उअही णलो अणेहिं
समअं सेल-पडण-भअ-उण्ण[4]-लोअणेहिं ।
जं खलिअं अईइ सलिलं णईण ऊरं
तं उद्धाइ पवअ-कलअल-विइण्ण-ऊरं ॥ ६५ ॥
इअ सअल-महि-अलुक्खअ- महिहर-संघाअ-णिम्मिअ-महारम्भं ।
णिअअ-च्छाआ-वडअर- सामलइअ-साअरोअर-जलद्धन्तं ॥ ६६ ॥
विसमोसरिअ[6]-सिला-अल- दढ-घाउक्खित्त-मच्छ-पच्छिम-भाअं ।
मज्झ-च्छिण्ण-भुअंगम- वेढुप्पीडण-विआरिअ[8]-सिला-वेढं ॥ ६७ ॥
सेलुम्मूलण-संभम- गहिअ-प्फलिअ-गअ-मग्ग-धाइअ[9]-सीहं ।
गिरि-सिहर-णिसण्णाणिअ- गिरि-पेल्लिअ-णिन्त-मुहल-जलहर-सलिलं ॥ ६८ ॥
पासल्ल-पडिअ-वण-गअ- रुद्ध-[11]महोज्झर-दुहा-पहाविअ-सलिलं ।
[12]धरणिहरन्तरिअ-ट्ठिअ- चन्दण-वण-मुणिअ-मलअ-सिहर-क्खण्डं ॥ ६९ ॥
वीई-पडिऊलाहअ[13]- थोउव्वेल्लिअ-दुमावलम्बन्त-लअं ।
विसम[14]-सिहरन्तरागअ- संवेल्लिअ[15]-साअरं घडेन्ति णल-वहं ॥ ७० ॥ कुलकं ॥
वित्थरइ सेउ-बन्धो विहुव्वइ धराहराहओ सलिलणिही ।
दिट्ठ-सुवेलुच्छङ्गं रसइ दिसा-इण्ण[16]-पडिरवं कइ-सेण्णं ॥ ७१ ॥
दीसन्ति भिण्ण-सलिले समुद्द-मज्झम्मि सेउ-बन्धक्कन्ता ।
संभम-कड्ढण-लुग्गा[17] भअ-चुण्ण[18]-पलाअ-सेल-पक्खद्धन्ता ॥ ७२ ॥

---

1) °हो C 2) °म्सु° R^b C 3) माव° C 4) वु° C 5) Conjectur, सामलिअ codd. 6) °मोवइअC 7) °उक्खल्लिअ C = उत्त्रुटित K und खण्डित S 8) विसा° C 9) so C, भट्ट R: da भ्रंश als simplex in diesem Gedicht sonst nicht vorkommt, aber nach Hem. IV 177 und bei K (allerdings nicht bei R) die regelrechte Uebers. von फिड ist, erscheint diese Lesart als Skṛticismus. 10) धारि° C (lies °वि°) 11) मु° CKS 12) °णिध° C 13) °ऊणा° C 14) विरल CK 15) संपीडिअ CS 16) कीर्ण RUebers. = तत S; दिण्ण CK 17) अवरुग्णाः R^IIIb Uebers. (aus dem Comm. eingedrungen) 18) पु° R^II K

65a गज für मअ 65b घूर्ण für उण्ण 65c वलितं für खलिअं 67b विलीन für विआरिअ (so übersetzt K विराअ; aber Metr.) 72b लूनाः für लुग्गा

महिहर-पहर-क्खोहिअ- सलिल-परिक्खअ-विराअ-मूल-महिहरं ।
थोअ-त्थोओसरिअं बन्धेन्ति पवंगमा पुणो वि णल-वहं ॥ ७३ ॥
जह जह अच्चासण्णो उअहिं जेऊण होइ सेउ-वह-वरो ।
उच्छलइ धराहिहअं दूरं थोअत्तणेण तह तह सलिलं ॥ ७४ ॥
महिहर-पहरुच्छित्ता उअरिं सेउस्स जे पडन्ति खलन्ता ।
ते च्चिअ सलिलुप्पीडा होन्ति वलन्त-विसमा महा-णइ-सोत्ता ॥ ७५ ॥
देइ समत्त-च्छाअं दर-मिलिअ-सुवेल-महिहर-तडइन्तो ।
वीओआस-पहाविअ- तिमि-पूरिअ-साअरन्तरो सेउ-वहो ॥ ७६ ॥
जाहे सेउ-णिवइं धुणइ णलो विसम-संठिअ-महा-सेलं ।
ताहे चिरेण सअलो सअलक्कन्त-वसुहो णिअत्तइ उअही ॥ ७७ ॥
लहुइअ-पेसण-हरिसिअ- कइ-णिवह-णिमुइ-सेल-पहर-वलन्तो ।
णइ-सोत्तो व्व समुद्दो सेउ-सुवेलन्तरे मुहुत्तं वूढो ॥ ७८ ॥
जह जह णिम्माविज्जइ वाणर -वसहेहि सेउ-संकम-सिहरं ।
तह तह दहमुह-हिअअं फाडिज्जइ साअरस्स सलिलेण समं ॥ ७९ ॥
पाआल-मिलिअ-मूलो अव्वोच्छिण्ण-पसरन्त-सरिआ-सोत्तो ।
ठाण-ट्ठिओ वि पडिओ मुहम्मि धरणिहर-संकमस्स सुवेलो ॥ ८० ॥
मलउच्छङ्ग-गएण वि रहुवइ-पास-ट्ठिएण वाणर-वइणा ।
कइ-कलअलेण णाओ णिप्पच्छिम-सेल-पूरिओ सेउ-वहो ॥ ८१ ॥
आरम्भन्ते सअलो तिहाअ-विसमो दरुट्ठिअम्मि णल-वहे ।
होइ दुहा अ समत्ते सो च्चिअ अण्णो पुणो पुणो वि समुद्दो ॥ ८२ ॥
मलउच्छङ्ग-पउत्तो चलन्त-वाणर-भरोणओ सेउ-वहो ।
गरुओ तिऊड-गिरिणा पल्हत्थन्तो दुमो दुमेण व धरिओ ॥ ८३ ॥
दीसइ सेउ-महा-वह- दोहाइअ-पुव्व-पच्छिम-दिसा-भाअं ।

---

1) पक्खु° C 2) सेउ C 3) om. C 4) °क्खित्ता R¹ 5) °डु° C 6) °डु° C 7) वीअइन्त CK 8) सलिल° KS 9) °इज्ज° C 10) कइ-वर C 11) फालि° C 12) °लि° C 13) व्व CKS 14) मलअ-णिअम्बोसरिओ CKS 15) गु° R^bh

---

73a पतन für पहर 74a तटः für वरो 74b विस्तीर्यते (i. e. वित्थरइ) für उच्छलइ; स्तोकत्वे पि für थोअत्तणेण 78a चलन् für व° 79 fehlt. 80b मुख इव für मुहम्मि 82a सेतु für णल

ओवत्तोहअ-पासं मज्झुक्खित्त-विसमं णमन्तं व णहं ॥ ८४ ॥
मलअ-सुवेलालग्गो पडिट्ठिओ णह-णिहम्मि साअर-सलिले ।
उअअत्थमण-णिराओ रवि-रह-मग्गो व्व पाअडो सेउ-वहो ॥ ८५ ॥
दीसइ पवण-विहुव्वन्त-साअरोअर-परिट्ठिअ-महा-सिहरो ।
विअड-पसारिअ-वक्खो उप्पअमाणो व्व महिहरो सेउ-वहो ॥ ८६ ॥
अरई थोरूसासा णिद्दा-णासो विवण्णदा दोव्बल्लं ।
सेउम्मि रइज्जन्ते रामादो रावणम्मि संकन्ताइं ॥ ८७ ॥
अह थोर-तुङ्ग-विअडो णेउं णिहणं सबन्धवं दहवअणं ।
दोहाइअ-सलिलणिही कअन्त-हत्थो व्व पसरिओ सेउ-वहो ॥ ८८ ॥
विसमेण पअइ-विसमं महिहर-गरुएण समर-साहस-गरुअं ।
दूरत्थेण वि भिण्णं सूलेण व सेउणा दसाणण-हिअअं ॥ ८९ ॥
दीसन्ति खुहिअ-साअर- सलिलोल्लिअ-कुसुम-णिवह-लग्ग-महुअरा ।
सेउस्स पास-महिहर- पअडन्तोव्वत्त-किसलआ काइअ-दुमा ॥ ९० ॥
थिमिओअहि-सच्छाआ कत्थ वि दीसन्ति महिहरन्तर-वडिआ ।
फलिह-सिला-अल-घडिआ मज्झ-च्छिण्ण व्व सेउ-बन्धोआसा ॥ ९१ ॥
हिम- पडणोत्थइआइं घडिआइ वि णल-वहम्मि णज्जन्ति फुडं ।
सिहराइ सिहरि-वइणो मलअस्स अ मलिअ-चन्दण-सुअन्धाइं ॥ ९२ ॥
जाआ फुड-वित्थारा गओणिअत्तन्त-जल-रअ-विहुव्वन्ता ।
पक्कग्गाह-समग्गा सेउम्मि वि साअरस्स वेला-मग्गा ॥ ९३ ॥
सेलाइञ्छण-पडिआ सलिलोल्लिअ-गरुअ-केसर-भरक्कन्ता ।
दीसन्ति दरुत्तिण्णा संकम-पासल्ल-संठिआ केसरिणो ॥ ९४ ॥

---

1) ओवत्तोभअ-वा° C 2) मज्झ C. मसु° verlesen für मज्झु°, R[a] und danach समु° R[b] (auch in der Uebers. समुत्त्थि°, aber richtig im Comm.) 3) °समो° C 4) परि° CRUebers. 5) C stellt Vers 85. 86 um; K s. u. 6) विहिज्जन्त C 7) व° C 8) fehlt auch in S. 9) सं° (!) R[III] 10) दस° C 11) हि° C (und nicht etwa mit वि componiert) 12) पअल्ल° C. प्रचलत् K. cf. zu IX 76. 13) °लि° C 14) °अ C 15) °दु° C (wohl für °ज्झु°) 16) व° C, पटल KS (da sie जाल übersetzt) 17) °र CR[b] (auch in der Uebers., aber richtig im Comm.) 18) °अर R[vl] 19) सगर्भा: KS 20) °इंचण C 21) वलि° C 22) °सिअ C

84b प्रवृत्त für ओ° 85—87 fehlen. 90b अपवृत्त für उव्वत्त (ob Var.? da s. VIII 84 — अपवृत्त zu ओव्वत्त werden kann, ist auch diese Uebers. mit unserer Lesart verträglich.) 92a अवस्कादितानि für ओत्थइआइं

पुव्वावरोअहि-गआ दट्ठुं पुव्वावरोअहि-समुप्पण्णा ।
सेउ-पडिसिद्ध-पसरा पुणो ण पेच्छन्ति कुल-हराइ जलअरा ॥ ९५ ॥

दीसन्ति धाउ-अम्बा मारुअ-विहुअ-धवलोज्झर-पडइन्ता ।
सेउस्स तुङ्ग-सिहरा उहअ-तल-परिट्ठिआ धअ व्व महिहरा ॥ ९६ ॥

अह णिम्मिअ-सेउ-वहं सेउ-वहब्भहिअ-थल-पडण-महिहरं ।
चलिअं चलन्त-राहव-हिअअ-णिहिप्पन्त-रण-सुहं कइ-सेण्णं ॥ ९७ ॥

पेच्छन्ति अ वोलन्ता संकम-दोहाइअ-क्खविअ-वित्थारं ।
वलआ-मुह-णिट्ठविएक्क-पास-वोच्छिण्ण-पाणिअं मअरहरं ॥ ९८ ॥

सङ्ख-उल-धवल-कमले फुड-मरगअ-हरिअ-वत्त-भङ्ग-णिहाए ।
विद्दुम-मिलिअ-किसलए उहअ-तडावद्ध-संकमम्मि णल-वहे ॥ ९९ ॥

संचरइ वाणर-बलं णमइ विसट्टन्त-महिहरो सेउ-वहो ।
ओआहिअ-पाआलं सव्व-त्थाम-गरुअं धरेइ समुद्दो ॥ १०० ॥ जुग्गअं ॥

संचालेइ णिअम्बं धरेइ उअरिं तरंग-कर-पब्भारं ।
खम्भम्मि वण-गओ विअ आवद्धो सेउ-संकमम्मि समुद्दो ॥ १०१ ॥

उत्तिण्णा अ पवंगा सेल-भरुव्वहण-जणिअ-सेअ-तुसारा ।
धाउ-मइले कर-अले पास-ट्ठिअ-महिहरोज्झरेसु धुवन्ता ॥ १०२ ॥

पत्ता अ दहमुहाणिअ-णन्दण-वण-पाअवोइअ-वणुद्देसं ।
जल-भर-णिसण्ण-जलहर-भर-मोडिअ-वण-लअं सुवेलुच्छङ्गं ॥ १०३ ॥

सोऊण समुत्तिण्णं उअहिमविहविअ-विक्कमं कइ-सेण्णं ।
जाओ रक्खस-लोओ रक्खस-णाहस्स पेलवाणत्ति-अरो ॥ १०४ ॥

जाव अ महोअहि-अडे आवास-ग्गहण-वावडं कइ-सेण्णं ।
ताव कअन्तेण कओ रावण-सीसम्मि वाम-हत्थ-प्फंसो ॥ १०५ ॥

---

1) पूर्वापरावतिगताः KS (da sie व्यत्यगात् übersetzt) 2) विअडो° C 3) °ड R[b]C 4) °ओ(!) C 5) वोलेन्ति अ पेक्कन्ता C 6) °विअ C 7) °ड° R[b]. °डवा C 8) प° C 9) °ल C 10) °कमे व्व C 11) KS om. diesen Vers. 12) भरो° R[II]2Hd 13) °ल C 14) तुपारान् KS 15) ह° C 16) °लि° C 17) उअहिं अ° C 18) लङ्का C 19) जले (aus °लं corr.) C 20) अ ins. C

96a परिच्छिन्नाः für पडइन्ता 96b प्रतिष्ठिताः 98b क्षीयमाण für वोच्छिण्ण 99a युत für उल्ल 100a द्विधाकृत für ओआहिअ 104a आश्चर्य für अविहविअ (also auch उअहिं) 104b गलितप्रताप-क्षुभितः für पेलवा° etc. 105 fehlt.

रामस्स रावणस्स अ लोआलोअन्तराल-णीसामण्णे ।
वट्टन्त-णिअत्तन्ते पाआरन्तर-दुहाइअम्मि पआवे ॥ १०६ ॥
जाआ लच्छीअ समं सोहा महिअस्स साअरस्स पमणा ।
तिअस-जणिआणुराए उत्तिणम्मि मअलञ्छणम्मि व रामे ॥ १०७ ॥

॥ इअ सिरि-पवरसेण-विरइए दहमुहवहे
अट्ठमो आसासओ ॥

107b लञ्छिते für लञ्छणम्मि

अह पेच्छन्ति पवंगा   सअल-जअक्कमण[1]-वड्ढिअ-महा-सिहरं ।
णिट्ठविअ-दाहिण-दिसं   सेस-दिसा-मुह-[2]वहाविअं व सुवेलं ॥ १ ॥
भुवणस्स[3] व महुमहणं   भुवण[4]-भर-ज्झीण-महुमहस्स व सेसं ।
सेसस्स व सलिलणिहिं   सरिआ-वइणो विसम्मिअव्व-भर-सहं ॥ २ ॥
धरणि-[5]हरेअव्व-सहं   उअहि-भरेअव्व-पव्वल-णइ-प्पवहं ।
णह-माअव्व-समत्थं   खअ-मारुअ-रुम्भिअव्व-जोग्ग-णिअम्बं ॥ ३ ॥
दूर-परिपेल्लिअ-दिसं   दूरोणामिअ[6]-समत्थ[7]-पाआल-अलं ।
[8]दूरअरुक्खित्त-णहं   णवर करासण[9]-पाअव-प्फल-कुसुमं ॥ ४ ॥
पासल्लागअ[10]-सरिअं   अमुक्क-पाआल-साअर-जलुच्छङ्गं ।
आइ-वराहुव्वत्तण-   खण-[11]पडिउद्ध-ट्ठिअं व मेइणि-वेढं ॥ ५ ॥
पाआल-भरिअ-मूलं   वज्ज-मुहाओडण[12]-ट्ठविअ-णिक्कम्पं ।
आलाण-क्खम्भं मिव   सुर-हत्थि-क्खन्ध-णिहस-मसिणिअ-पासं ॥ ६ ॥
विमलिअ-रसाअलेण वि   विसहर-वइणा अदिट्ठ[13]-मूल[14]-च्छेअं ।
अप्पत्त-तुङ्ग-सिहरं   तिहुअण-[15]हरण-परिवड्ढिएण[16] वि हरिणा ॥ ७ ॥
विच्छूढोअहि-सलिलं   कडअ-भमन्त-भुअइन्द-दिण्णावेढं ।
पास-ट्ठिएण रइणा   करेहि हरिण[17]व्व मन्दरं उवऊढं ॥ ८ ॥
सेस-सिर-रअण-घट्टिअ-   मणि-मूलुज्जोअ-हअ-रसाअल-तिमिरं ।
विसमुद्ध-सिहर-संकड-   पणट्ठ-रवि[18]-मण्डलन्धआरिअ-गअणं ॥ ९ ॥

---

1) oder जअ-क्क°; so nach der 2ten Erklärung bei R (=जयाय क्रमणं) 2) प्प° R 3) भुअ° R^b 4) भुअ° C 5) ध° C 6) °णामिअ R^II (Uebers. अवना°) 7) °त्त R^b 8) दूरुक्खित्त-णह-अलं C und wahrscheinlich S 9) °रालिङ्ग C 10) °ल्लाअअ R^b und darauf führt R^h 11) वलिउ° CK 12) °ह C 13) °ट्ठ° C 14) मूलु° C. °लुच्छङ्गं R^vl 15) भ° R^II2Hd 16) °रिट्ठिए° C 17) °णेव्व C 18) °द्द R^b

---

2a आसीण für ज्झीण 2b निषत्तव्य (i. e. णिसम्मिअव्व) für विसम्मिअव्व (? Ms. corrupt) 3a पव्वल, s. zu IV 25. 4a प्रतिपीडित für परिपेल्लिअ 7a विलुलित für विमलिअ; so immer s. IX 25. 83, cf. auch VII 62.

ससि-बिम्ब-पास-णिहसण- कमण-सिला-भित्ति-पसरिआमअ-लेहं ।
जोण्हा-जल-पक्खालिअ- विसमुम्हाअन्त-मणिअ-रवि-रह-मग्गं ॥ १० ॥
सिहरालीण-मिअङ्कं विरल-ट्ठिअ-गहिअ-सलिल-जलअ-क्खण्डं ।
खुडिउव्वूढ-मुणालं णिसासु विसम-हिअ-कद्दमं व सुर-गअं ॥ ११ ॥
हरिअ-वण-राइ-पिसुणिअ- दूरआलोअ-सिहर-सरिआ-मग्गं ।
पवणुक्खुडिअ-किलामिअ- मिअङ्क-पुट्ठि- पडिऊससन्त-किसलअं ॥ १२ ॥
दूरुद्धाइअ-सिहरं जलणिहि-जल-दिट्ठ-विअड-पाअड-पडिमं ।
उप्पाआसणि-पहअं उद्ध-प्फुडिअ-पडिएक्क-पासं व ठिअं ॥ १३ ॥
गुरु-भर-सेसाहि-प्फण- वारं-वार-पडिरुद्ध- मूलुच्छङ्गं ।
खअ-मारुउक्खआणिअ - तुङ्ग- अडावडिअ-भिण्ण-सेस-महिहरं ॥ १४ ॥
गहिअ-जल-मेह-पेल्लिअ- णिव्वाअन्त-णिहुअ-ट्ठिअ-महा-महिसं ।
णिहअ-गअ-कुम्भ-लोहिअ- सिला-अलोसुक्ख-वद्ध- मुत्ता-वडलं ॥ १५ ॥
लवण-जल- सीहराहअ- दरुव्वमन्त-दुम-मुद्ध-पल्लव-राअं ।
सीह-रव-भीअ-पत्थिअ- णिउञ्चिएक्क-चलण-ट्ठिउक्कण्ण-मअं ॥ १६ ॥
कडअ- परिपेल्लिआणं रइ -अर-पाअडिअ -कन्दरा-भरिआणं ।
अब्भन्तर-ट्ठिआणं परिल्ल-पास-परिसंठिअं व दिसाणं ॥ १७ ॥
रअणिआसु दूरुग्गअ-सिह-रअणं तअं
सुह-णिसण्ण-मअ-खण्डिअ-सिहर-अणन्तअं ।
कुविअ-राम-भिण्णोअहि-दढ -सर-णोल्लिअं
सिहर-लग्ग-ससि-मण्डल-णीसरणोल्लिअं ॥ १८ ॥

---

1) °रल्लो° C 2) °डिअ R^b (gegen die Uebers.) 3) so nur R^l (da R^b hier das Prâkṛt auslässt) und RUebers.. °माहि° R^{llc}. संगहिअ-दुमं C, K corrupt. 4) °कखलिअ C 5) °लम्मिअ R^b 6) परि° CRUebers.. प्रति° Comm.. पतित (also पडि°) KS (da sie पृष्ठसङ्कोच्छ्रसत् übersetzt) 7) मज्झ ins. C 8) om. C 9) °द्धु° C 10) पुलिणु° C 11) मारुअ-उक्खाणिअ C 12) so auch C 13) मो° R^bC 14) C stellt Vers 15. 16 um. 15) सोअरा° R^b 16) so auch K, पडि° R^bCRUebers. 17) °वि C 18) °लिअ C 19) °आ° ist in R^H getilgt. 20) दि° C

10a निकंपितशिखर für णिहसण-कसण 10b प्रक्षालित für पक्खालिअ 12b त्रुटन für उक्खुडिअ (die Var. nur in dem Suffix, da K unser Verbum mit त्रुट् übersetzt) 13a उद्धावित, s. zu VII 35. 17b für परिल्ल eine corrupte Var., cf. IX 60. 18a राजतसुदूर für रअणिआसु दूर 18ab शिखरानन्तरं und शिखरत्नं ततं (! Reim) für सिह etc.

दूरोवाहिअ-मूलं रवि-अर[1]-वोलीण-सिहर-णट्ठालोअं ।
अइत्थमिआआमं जहेअ उअहि-सलिले[2] तहेअ णह-अले ॥ १९ ॥
पवणन्दोलिअ-चन्दण- संघट्टुट्ठिअ[3]-सुअन्धि[4]-धूमुप्पीडं ।
दर-पीओअहि-गरुडअ- सेसइन्त-जलआवलम्बिअ-सिहरं ॥ २० ॥
तल[5]-पडिहअ-साअरअं उद्धोज्झर-विहुअ-सीह-रोसाअरअं ।
गह-माला-मेलिअअं सिहर-ट्ठिअ-चन्द-मण्डलामेलिअअं ॥ २१[7] ॥
ससि-पुरओ पसरिअअं कुहरेसु णिवाअ-णिप्पअम्प-सरिअअं ।
मणिमअ-पासुत्तमअं कणअ[9]-सिलासीण-सुहिअ-पासुत्त-मअं ॥ २२ ॥
[10]भिण्णुक्खित्त-परंमुह- वलन्त-सद्दूल-गहिअ-गअ-कुम्भ-अडं ।
विल-पासुत्त-भुअंगम- जल-धाराआर-णिग्गअ-मणि-च्छाअं ॥ २३ ॥
[11]अट्ठिअ-समुद्द-सीहर- [12]दुप्परिमास-णिह-कण्टअन्त-मणि-अडं ।
णह-लग्ग-मोत्तिआ-फल[13]- गअ-सीसारूढ-णीहरन्त-मइन्दं ॥ २४ ॥
ओवट्ट[14]-कोमलाइं वहमाणं मेह-विमलिअ-विमुक्काइं ।
कप्प-लआ-वसुआइअ- पवणुद्धुअ- धवल-अंसुआइ[15] वणाइं ॥ २५ ॥
आरूढोअहि-सलिले अद्धुक्खअ-सरस-विसम-पासल्ल-दुमे ।
कुसुम-भरिए वहन्तं फलिह-अडुत्ताण-पत्थिए णइ-सोत्ते ॥ २६ ॥
रवि-रह-तुरंगमाणं [16]वाआइद्ध-सिहरोज्झरेहि धुवन्तं[17] ।
थोओल्ल[18]-पग्गहाइं लाला-फेण-लव-गब्भिणाइ मुहाइं ॥ २७ ॥
दीहर-सिहरालग्गं पज्जलिओसहि-सिहाहअं वहमाणं ।

---

1) रह CK 2) जले C 3) °घट्ट C (und Rʰ gegen die Uebers., also Fehler) 4) °न्ध C 5) so R^{Hh}RUebers., °ड RᵇCK 6) °रू° C 7) S om. diesen Vers; C stellt 21. 22 um; K stellt 22.23.21. 8) °रा° CKS 9) कअण(!) R^{Hh}, कसण C, संनिकाय S 10) भिण्ण C 11) so auch S (अश्रान्त), उट्ठि° C; K s. u. 12) दुरफ° R^{H}2Hd 13) °अ-प्फ° C 14) °ट्ट R. °ट्ठ auch K pratika 15) °वलंसु° C, धअ-वडंसुआइ (R^{Hh}R^{H}1Hd °णि!) R^{H}RUebers. (aber nicht Comm.) 16) so CK, वाउद्धुअ-सिहर-णिज्झ° R (णिज्झर ist Skrticismus, उद्धुअ Conject. zur Herstellung des Metr.) 17) धुअ° Rᵇ 18) °उल्ल Rᵇ (undeutlich) 19) °ब्भिआइ(!) R

19b hier नभस्तले (s. Note zu I 17b) 21a नित्य für उद्ध: शब्द für विहुअ 21b गणप्रमेलितं für माला-मेलिअअं: यत्त für चन्द 24 pratika अट्टअ (oder अट्ठिअ? Ms. corrupt) = शुष्क 24b निस्सरत् für णीहरन्त 25a विमलिअ s. zu 7a 25b उत्थापितविमल für उद्धुअ-धवल (im Text also °णुद्धुविअ-विमलंसु°: eine offenbare Conject., um den Bruch des saṃdhi zu beseitigen; cf. K zu I 52. IX 77. XI 74) 26a मूल für सरस 27a °रोद्धावन्तं für °रेहि धु°

पाअडिअ-मअ-कलङ्कं णिमासु कज्जलइओअरं व मिअङ्कं ॥ २८ ॥

उइरिअ-धरणि-विअडं आइ-वराह-हिअ-वङ्क-दूरोआढं ।
णइ-सोत्तेहि भरन्तं खअ-रइ-संताव-सोसिअं मअर-हरं ॥ २९ ॥

अणाआगमण-दिसे पुरओ-पडिसद्द-भेसिअ-णिअत्त-मए ।
विवर-भरिए वहन्तं उक्खणिअ-वण-गए मइन्द-णिणाए ॥ ३० ॥

तामरस-रआअम्बं सरेसु सुव्वन्त-महुर-सर-आअम्बं ।
गहिआमिस-हरि-अइअं वेलाणिल-सीहरोल्ल-वण-हरिअइअं ॥ ३१ ॥

मिलिअ-समुद्दद्धन्ते पाअड-णह-मण्डले पहुत्त-दस-दिसे ।
उइअत्थमिअ-दिणअरे भुवण-विहाए व्व कन्दरे वहमाणं ॥ ३२ ॥

उच्छलिओअहि-भरिए थोअ-त्थोओसरन्त-णिव्वूढ-जले ।
आइ-महुरे वहन्तं पुरओ-हुत्त-लवणे सिहर-णीसन्दे ॥ ३३ ॥

रअण-च्छवि-हुव्वन्तं वलन्त-सेस-पिहुल-प्फण-विहुव्वन्तं ।
सर-परिवड्ढिअ-कमलं कइअ-लआ-लग्ग-सूर-रह-अक्क-मलं ॥ ३४ ॥

णह-णीले वहमाणं उम्हाहअ-महिस-मग्गिओवरण-वहे ।
पास-पसरन्त-किरणे मअ-तण्हावेढिए सरे व्व मणि-अडे ॥ ३५ ॥

गअ-मलिअ-तमाल-वणं सीह-मुहोरुद्ध-रअअ-सिहर-क्खण्डं ।
महिसाहअ-कसण-सिलं अणुलुअ-ट्ठाण-मुक्क-वणअर-रोसं ॥ ३६ ॥

केसरि-चलण-तलाहअ-भिण्ण-पडण-गअ-कुम्भ-मोत्ता-रअणं ।
वण-दव-भीअ-पहाविअ-गअ-उल-मलिअ-णइ-संगमोत्तार-अणं ॥ ३७ ॥

कइअ-वलन्त-रवि-रहं तल-वण-राइ-पडिघोलिरुब्भड-तारं ।
पासल्ल-णिसण्णस्स वि उअरिं वीअ-भुअणस्स व णिसम्मन्तं ॥ ३८ ॥

---

1) °लिअ C 2) °लिओ° R[l] 3) प° C 4) परि° C 5) भी° R[l] 6) दद्दअं C 7) सीभ° C, सीअ° R[l] 8) °ह C 9) °अ° C 10) वि° C 11) तडा° C 12) च° C 13) °ओअर° C 14) so auch C 15) S om. diesen Vers. 16) °र° C 17) तडा° R[b] (तला° Uebers.) 18) सु° R[II] 19) °ड° C 20) so R[hb], तड R[vl]CKS, तरु R[II], ताल(!) RUebers. Comm. 21) पलि° C 22) परि-संठिअस्स C 23) भुव° R[b]

29b पूरयन्तं für भरन्तं: so auch IX 51 2mal, da भर „füllen, voll sein" sonst von K in der Uebers. durchaus beibehalten, aber oft durch पूर् glossiert wird, liegt hier wohl nur eine eingedrungene Glosse vor. 30b आकर्ण(sic! corrupt)-वनचरान् für उक्खणिअ-वण-गए 33a सन्निलान् für भरिए 34a विपुल für पिङ्गल; dieses Wort scheint den südl. Mss. überhaupt fremd zu sein: s. K zu IV 52. VII 10. XII 92 (III 50 ist das Ms. verstümmelt). Hâla 313 vl. 36 steht hinter 10. 36a नखचिप्त für मुहोरुद्ध 38b एव (? corrupt) त्रिभुवनस्य für वीअ-भु°

अद्ध[1]-च्छिण्ण-रवि-अरे असमत्त-पहुत्त-सअल-चन्द-मऊहे ।
छिण्ण-कडए वहन्तं उद्दाअ[2]-णिअत्त-गरुड-मग्गिअ-सिहरे ॥ ३९ ॥
सुर-वहूण हिअअ-ट्ठिअ-रअ-णव-सारअं
साअरस्स रइअं मिव[4] रअण-वसारअं ।
णलिणि-वत्त-उड[5]-जाअ-महुर-सामोअअं
वउल-वण-णिम्महन्त-महु-रसामोअअं ॥ ४०[6] ॥
तिव्व-जरढाअवाहअ- हरिआलामोअ-विम्हराइअ-हरिणं ।
संखाओअहि-सीभर- लवण-रसासाअ-महिस-लिब्भन्त-सिलं ॥ ४१ ॥
तुङ्ग-रअअ-सिहरुग्गमेहि तारं गअं
सीह-णिहअ-गअ-लोहिअ-मोत्ता-रङ्गअं ।
गरुअ-धीर-णिव्वाहिअ-बहु-जुअ-संखअं
उअहि-सलिल-संकन्त-सरुज्जुअ-सङ्खअं ॥ ४२ ॥
पणि-[7]पहम्म-सामोअअं मणिप[8]-हम्म-सामोअअं ।
सरस-रण-णिद्दावअं सर-सरण-णिद्दा-वअं ॥ ४३ ॥
दरिअ-रक्खसामोअअं दरि-अरक्ख-सामोअअं ।
विसअ[9]-रुप्प-हाअन्तअं विस-अरु-प्पहाअन्तअं ॥ ४४ ॥
जरढ-विसोसहि-वेढिअ- भुअंग-परिहरिअ-चन्दण-दुम-क्खन्धं ।
वोलन्त-विसहर-प्फण- मणि-प्पहाहअ-विराइअ-दुम-च्छाअं ॥ ४५ ॥
फडिह[10]-किरण-णिवहेहि धरणि-धवलाअअं[11]
सुव्वमाण-सुर-सुन्दरि-मुद्ध[12]-वलाअअं ।
पलअ-समअ-सलिलेण वि असअल-धोअअं
विवर-णिन्त-णव-चन्द-सरिस-अलधोअअं ॥ ४६ ॥

---

1) ०द्धो० C 2) उप्पद्दअ $R^{v'}C$ 3) ०रं C 4) मिअ R^bC 5) ०ल C 6) KS lassen hier Vers 44 folgen. 7) so $R^{IIh}K$ (pratîka), प्प० ०प्प R^bC 8) ०ह ह० C 9) विसहर C 10) ०लि० C 11) धरणावअं C 12) ०ह(!) C 13) ०वअं R^b, पलावअं C

39b भिन्न für छि०; अज्ञात für उद्दाअ 42a रत्न für रअअ 42ab ताराग्रं (? corrupt) und लग्नं (also तालग्गअं und ०त्ता-लग्गअं) für तारं गअं und रङ्गअं 42d सरिद्युत für सरुज्जुअ 44b पात्रं und आर्तं (? corrupt) im Reim (also ०अत्तअं) 45b विलीन für विराइअ (also विराअ, aber Metr. cf. zu VIII 67)

रम्म-अन्द-राअ-च्छअं रम्म-अन्तरा-अच्छअं ।
मग्ग-ग्गह-णिसा-मग्गअं मग्ग-ग्गहणि-मामग्गअं ॥ ४७ ॥

पङ्कुत्तरन्त-लङ्घिअ- परिवत्त-वराह-वग्घिआहअ-सीहं ।
सर-सलिलोअर-णिवडिअ- णिअअ-भरत्थमिअ-कणअ-पल्लव-गोच्छं ॥ ४८ ॥

णह-सिरिं मअल-णील-मेह-लावण्णिअं
बद्ध-जोइसाउब्व-मेहला-वण्णिअं ।
सिहरेहिँ बाहूहि व पच्छाअन्तअं
मणुअं दिसाणं मिव पच्छाअन्तअं ॥ ४९ ॥

अ-सुर-वन्दि-साहारणं असुरवं दिसा-हारणं ।
सूरअं तम-णिवालअं सूर-अन्त-मणि-वालअं ॥ ५० ॥

हरिणा बलि-महि-हरणे समए जलएहि जलणिहीहि जुअन्ते ।
जं ण चइअं भरेउं तं देहेण भुअणं भरेऊण ठिअं ॥ ५१ ॥

अत्थाअं व वहन्तं जालन्तर-णिग्गउद्ध-अब्भ-मऊहं ।
आसण्ण-सिहर-वण-दव- वालीण-पणट्ठ-मण्डलं दिअसअरं ॥ ५२ ॥

वडवा-मुह-संतावे भिण्ण-अडे अ गरुए तरंग-प्पहरे ।
अविरहिअ-कुल-हराण व सरिआण कएण साअरस्स महन्तं ॥ ५३ ॥

रअणेसु उव्वहन्तं एक्कक्काअम्ब-मणि-सिला-संकन्तं ।
मुद्ध-मिअङ्क-च्छाअं खुर-मुह-मग्गं व रइ-तुरंगाण ठिअं ॥ ५४ ॥

विसम-परिसंठिएहिं विसमुद्धाइअ-लआ-हरत्थइएहिं ।
कञ्चण-सिला-अलेहिं छिण्णाअव-मण्डलेहि व परिक्खित्तं ॥ ५५ ॥

अप्पत्त-दिणअराइं आअव-भअ-सिहर-संठिअ-भुअंगाइं ।
कडएहि उव्वहन्तं वणाइ उद्ध-परिवड्ढिअ-च्छाआइं ॥ ५६ ॥

---

1) णो° °णो R 2) °अत्त C 3) °लोवरि C 4) गु° R[II] (von 21d am Rande, wie der grösste Teil dieses Verses) 5) °जल्ल C 6) °ण R 7) मुद्द C 8) oder °हि °हिं 9) वासअ K8 (nämlich निवासं und पार्श्वं) 10) °वं C 11) so auch C 12) °गम R[II] (gegen die Uebers.) 13) °ण om. C 14) जलणिहिस्स C 15) एक्क° C 16) °वि C 17) हर-त्थ° CK 18) °रिट्ठिअ C

49a सेक für णील 50 stellt die Halbverse um. 51b पूरयितुं, °यित्वा, s. zu IX 29. 52. 53 sind umgestellt. 53a कटकान् für अडे 55a उद्धावित, s. zu VII 35.

तुङ्गत्तण-पज्जत्ते   वित्थअ-विक्खम्भ-सिट्ठ-मुह-वित्थारे।
तिअस-गआण वहन्तं   दन्त-प्फलिह-जुअलङ्किए कडअ-अडे ॥ ५७ ॥
तिअस-गआण वहन्तं   हत्थुम्हाहअ-किलन्त-पल्लव-राए।
कड-परिघोलण-कविले   चिर-बूढ-विमुक्क-पारिआअअ-विडवे ॥ ५८ ॥
पासाअअं वहन्तं   मणि-कडअ-मऊह-धवलिअ-मअ-च्छाअं।
पुट्ठोवइअ-महोज्झर-   जल-धाउव्वत्त-मण्डलं व मिअङ्कं ॥ ५९ ॥
सलिल-दर-धोअ-कुसुमं   दीसन्तोवरि-परिल्ल-जरढालोअं।
मअरहरस्स वहन्तं   अब्भासब्भहिअ-सामलं वण-राइं ॥ ६० ॥
तिअस-गआण वहन्तं   दूरुण्णिअ-मग्ग-णह-णिअत्त-महुअरे।
ओवअण-पअत्तन्ते   उप्पअण-पणट्ठ-णिग्गमे गइ-मग्गे ॥ ६१ ॥
थोआहअ-तिमिराइं   वहमाणं थोअ-णिग्गअ-मऊहाइं।
णिन्तग्गि-गब्भिणाइ व   थोउव्विण्ण-रअणङ्कुर-ट्ठाणाइं ॥ ६२ ॥
मोडिअ-पव्वाअ-दुमे   उव्वेल्लावेढ-भग्ग-पुञ्जइअ-लए।
वण-गअ-जुज्झ-परिमले   वहमाणं पहर-पडिअ-दन्त-प्फडिहे ॥ ६३ ॥
मन्दर-पहरुज्झलिए   अज्ज वि वित्थिण्ण-मणि-पहम्म-णिहित्ते।
जलणिहि-जल-बोच्छेए   अणिग्गआमअ-रसे समुव्वहमाणं ॥ ६४ ॥
जल-संखोहालग्गं   वहमाणं विसम-भग्ग-पत्तण-णिवहं।
राहव-सर-संघाअं   वज्ज-मुह-क्खुडिअ-पक्ख-सेसं व ठिअं ॥ ६५ ॥
कुम्भोवग्गण-खिविडिअ-   करि-हत्थुक्खुडिअ-सीह-केसर-भारं।
सहअरि-विरुआअण-   वलन्त-भमर-परिवत्तिअ-लआ-कुसुमं ॥ ६६ ॥
हिम-सीअले वहन्तं   पवणोमास-विसमोससिअ-सेआले।
दिअसासार-क्खुडिए   दर-वसुआअ-सलिले ससि-मणि-प्पवहे ॥ ६७ ॥

1) so auch C   2) °ल्लि° C   3) पडि° R¹ (Uebers. परि°. पडिओडण corr. in पडिवो° C 4) °रिआअ R^b C (R^b auch in der Uebers. °जात gegen °जातक der andern), in R^H scheint das °अ wieder getilgt.   5) °नअं R^b (ein entschiedener Fehler, da RUebers. पार्श्वागतं पार्श्वायितं वा hat), अङ्काअअं C   6) पुट्ठा° CKS   7) °ल्लिअ C   8) घोरा° C   9) °व्भिण CKS   10) °ल्लि° C   11) पुजिअ(!) C   12) वलिअ C   13) °ल्लि° C   14) प्प° C   15) शर KS   16) °ग्गे C   17) उत्खण्डित RUebers. 18) हस्तख° RUebers.   19) वि° om. R^b (auch in der Uebers.)   20) °ड° C   21) °मि° C   22) °अत्तिअ C   23) °मूस° C   24) °वा° C   25) °ल्लि° C

57b जतान कनक für अङ्किए कडअ   58b मूढ für बू°   60a परिवृत्त für परिल्ल   61a अन्वित für उण्णिअ   64b विस्फेदात् für वो°   65b बाणसमूहं für सर-संघाअं   67a आघात für ओमास

विसमुल्ललिअ-परिमले कमलिणि-वत्त- परिघोलिर-जल-च्छाए ।
मरगअ-सिला-अलोवरि- पवित्त-पारअ-रसे समुव्वहमाणं ॥ ६८ ॥
आरूहइ व दिवस-मुहे उद्धाअन्तुद्ध-मण्डलाउर-तुरओ ।
सम-मण्डल-वोलीणो ओअरइ व जं दिणावसाणम्मि रई ॥ ६९ ॥
छुन्दन्ति जत्थ वन्थे णिसासु विसम-परिहार-परिअत्तन्ता ।
कडएसु कउज्जोआ पुरओ-वोलन्त-तारआहि वणअरा ॥ ७० ॥
पिअअम-विओइआणं जत्थ अ सिहर-मिलिअं चिलाअ-वहूणं ।
वोलेइ वाह-मइलिअ- कुसुमञ्जलि-समुह -ताडिअं ससि-विम्बं ॥ ७१ ॥
णह-अलं व गह-सोहिअं सविमाणअं
सिहर-रुद्ध-खअ-मारुअ-रहस-विमाणअं ।
रअण-सिहर-किरणुग्गमेहि घण-राअअं
दरि-मुहेसु गुप्पन्त-सीह-घण-राअअं ॥ ७२ ॥
जम्मि समत्त व्व दिसा झीण व्व मही कआवसाणं व णहं ।
अत्थमिओ व्व समुद्दो णट्ठं व रसाअलं णिसण्णं व जअं ॥ ७३ ॥
जस्स सिहरेसु बहुसो वलन्ति वलमाण-जुअ-वलन्त-क्खन्धा ।
भीआरुण-परिवत्तिअ - घोणा-घोलन्त-चामरा रइ -तुरआ ॥ ७४ ॥
दीसन्ति जोइस-वहे णिसासु वोढूण कुसुम-णिवहं व जहिं ।
गहिअ-पढमुच्चआइ व पहाअ-वोच्छिण्ण-तारआइ वणाइं ॥ ७५ ॥
जत्थ अ गमेन्ति णिहं णिसासु णीसास-विहुअ-पेल्लव-जलआ ।
चन्द- परिमास-पअडिअ- ससि-मणि-सलिलोज्झराहआ वण-महिसा ॥ ७६ ॥

---

1) पलि° C 2) परिन्त C: kann natürlich auch परित्त gelesen werden, aber K hat पर्यत् und im Comm. परियत् 3) °अ° R[b] 4) °अण्ड C 5) °गुल C (lies °उल) 6) °वी C 7) sic codd. 8) °लि° C 9) °एहि C 10) Conjectur; वि° R[b], कि° die andern 11) विसम C 12) °लि° C 13) अल व्व R[Hh] 14) °अत्तिअ C 14*) °वि C 15) °मोच्च° C, °मापच° K 16) प्रति° RUebers.

68a स्फवीन् für च्छाए (Ms. scheinbar स्फविं gegen Metr.: da aber ि und ी in Telugu-Mss. nicht geschieden werden, und da K statt म्म constant ॱम schreibt, ist meine Lesung sicher.) 70a प्रचार für परिहार 75b विभात für प° (so immer, auch oben V 11): विम्यिक्त्न für वो° 76 steht nach 60. 76b विगलित für पअडिअ; निर्यत् S beruht entweder auf dieser Lesart oder auf der Auffassung von पअडिअ als प्रचलित oder °गलित. KS erkennen nämlich die von R als Formen von प्रकट् gefassten Bildungen, welche den Vocal der ersten Silbe nicht dehnen, nicht als solche an: s. VIII 90 (S lässt hier पअडन्त unübersetzt) X 44.

जत्थ अ सिहरावडिअं वलइ सिला-भित्ति-विसम-पासल्लइअं ।
भुअइन्द-मणि-णिहंसण- पणट्ठ-उज्जोअ-संचअं ससि-बिम्बं ॥ ७७ ॥
आमोडअ-पाआलो जस्स खउप्पाअ-कम्प-णिहुअ-विहुओ ।
पव्वालेइ महि-अलं अवलिच्छिअ-सेस-साअरो मअरहरो ॥ ७८ ॥
जत्थ भमन्ति णहङ्गण- सिहर-समासण्ण-सूहल-कड्ढिअ-जलआ ।
मुह-पडिअ-विज्जु-मण्डल- दर-पज्जलिअ-धुअ-केसरा केसरिणो ॥ ७९ ॥
ओज्झर-मज्जण-सुहिआ जत्थ पुणो वि दिवसाअव-किलिम्मन्ता ।
णिव्वाअन्ति णिसण्णा खन्धुग्घुट्ट-हरिअन्दण-दुमेसु गआ ॥ ८० ॥
जत्थ अ भमिर-महुअरं कइअ-लआ-लग्ग-धवल-चामर-पम्हं ।
ससिउव्वुअ-कुसुम-रअं णज्जइ तुरिआण रइ-तुरंगाण गअं ॥ ८१ ॥
अरुण-राएण सइ धूसरन्तआइं
गण्ड-अलेसु खलिअ-विसमासरन्तआइं ।
सुर-बन्दीण णअण-गलिआइं अंसुआइं
कप्प-लआण जत्थ मइलेन्ति अंसुआइं ॥ ८२ ॥
एक्क-सिहरे समप्पइ जस्स अ सासविअ-मलिअ-दुम-संघाओ ।
सइ दक्खिणुत्तराअण- णह-गमणागमण-विलुलिओ रइ-वन्थो ॥ ८३ ॥
जेण भर-भिण्ण-वसुहं अप्फुण्ण-रसाअलं समोत्थइअ-णहं ।
सव्व-दिसा-विच्छूढं परिवड्ढन्तेण वड्ढिअं व तिहुअणं ॥ ८४ ॥
गन्धावइ-महुअरा वसन्ति जत्थ समअं सुर- अणाणुगआ ।
अणोणं-पडिऊला एक्क-क्खम्भल्लिआ सुर-गअ व्व उद्दू ॥ ८५ ॥

1) S hat diesen Vers nach 80. 2) अवडिटिअ C 3) विसम C 4) वलिअ C 5) खंडु° C. °घुट्ठ codd. 5) °चन्द° C 6) °मिअ R[1] (gegen die Uebers.) 7) तुरआण C 8) मलिणेन्ति C 9) सोसिअ R[b] 10) °वि C 11) अप्पु° R[II]1HdR[b], °प्फुल्ल C[1]2HdC[2] 12) गन्धाअन्त (oder °न्त) C 13) गणा° C 14) so stelle ich metri c. her aus स्तंभालीनाः K und क्खंभ-णिअल्लिआ (i. e. अल्लिआ, corrigiert aus, oder glossiert durch, णिल्लिआ) C: die Gruppe ल्लि war in der Vorlage von C unleserlich; in C[1] ist sie mechanisch nachgemalt und gleicht einigermassen जि; in C[2] wird sie direct so gelesen. Zu der Form अल्लिअ cf. अल्लिअइ etc. Hem. und unser Index) und वोलिअ (Hala). क्खंभ-णिअलिअ- (= „gefesselt“) R gegen Metr.; स्तंभावरुद्धाः S entscheidet nichts, da auch आलीनाः von K mit नियमिताः glossiert wird.

77a बन्ध für विसम und dieses als vl 77b संबन्ध für पणट्ठ, s. zu IX 25. 78 pratîka उम्मोट्टअ 84a अवघूर्ण für अप्फुण्ण; °च्छादित für °त्थइअ 85a अनुचराः für अणुगआ

दीसइ विवलाअन्तो जत्थ समासण्ण-दहमुह-भआविग्गो ।
सिहरन्तराल-पडिलग्ग-मोइआणिक्क-मण्डलो दिअसअरो ॥ ८६ ॥
जत्थ अ मआण मणहर- किंणर-गीअ-सुहिओणिमिल्लच्छाणं ।
विसमिअ-रोमन्थाणं एइ विउद्धं चिरेण रोमं थाणं ॥ ८७ ॥
तीर-परिन्त-मुहल-कलहंस-रोअएसुं
कुविअ-गइन्द-बद्ध-कलहं सरोअएसुं ।
कुमुअ-वणाण जत्थ णह-अन्त-लग्गआणं
रवि-अर-दंसणे वि ण हअं दलग्गआणं ॥ ८८ ॥
वलमाणम्मि महुमहे जत्थ अ पाउच्छलन्त-रअणुज्जोअं ।
विअडं फण-पब्भारं गाढ-भरुत्ताणिअं णिमेइ अणन्तो ॥ ८९ ॥
दीसइ कइअल्लीणो जस्स अ विवर-मरिसुब्भड-मअ-च्छाओ ।
अवहोवास-मऊहो सिहरुज्झर-भिण्ण-मण्डलो व्व मिअङ्को ॥ ९० ॥
मज्झ-कालाइ जहिं तिण्णि वि समअं णिरन्तर-पहुत्ताइं ।
थोरुण्णए हरि-भुए वलआइ व भुअण-मण्डलाइ ठिआइं ॥ ९१ ॥
सोसिअ-दुमा रइ-वहा णव-वण-राइ-सुह-मीअरा ससि-वन्था ।
जत्थ वणन्तर-तणुआ णवर ण णज्जन्ति तारआ-गइ-मग्गा ॥ ९२ ॥
अलअ-पडिलग्ग-गन्धं तिअस-वहूणं मिला-अलोत्थअ-सलिअं ।
अक्खिवइ जत्थ पवणो ओसुक्खन्त-सुरहिं तमाल-किसलअं ॥ ९३ ॥
पवणाहअ-पल्हत्था दरीसु जस्स अ पुणो वि लग्गन्ति णहं ।
पडिसोत्त-पत्थिउम्मुह- मुहुत्त-पीअ-सलिलोज्झरा सलिलहरा ॥ ९४ ॥

---

1) °ओवि° C 2) परि° CR[b] (Uebers. प्रति°) 3) °अणिक्क R[H] (auch im Comm.), °इअ-आ° R[b]2Hd 4) °रुग्गो° C 5) so C, पर्यत् (i. e. परियत्: so der Comm.) K, पवित्त R[bh], पअत्त R[H] (cf. VI 57. VII 50. IX 68. XIV 57) 6) °एअं C 7) °इ R[b] 8) oder -आणं 9) S om. diesen Vers. 10) विसमु° C 11) °आस R[b] 12) so R[Hh], °रोज्झर R[b]C 13) °वि C 14) °ला C 15) पलि° C 16) सलिलं C 17) ओमुंभ° C 18) सुर-हित्त-मणि) C 19) जत्थ C 20) oder विल°: so CK und wahrscheinlich S 21) सिहरो° CKS

87a गोति für गोअ 89b निचिपति für णिमेइ (wohl keine Var., da bei der Uebertragung dieses Verbums beide Ueberss. wie auch Hem. IV 199. 258 zwischen mehreren Wörtern schwanken.) 93a वह्न für वहूणं und ins. अन्तर hinter तल

अहिट्ठ-गअ-पणोल्लिअ- पडन्त-तड-घाअ-मुच्छिउट्ठिअ-सीहे ।
सद्दूल-रव-विसंठुल- णिवडिअ-अण्णोण्ण-लग्ग[1]-किंणर-मिहुणे ॥ ९५[2] ॥
तुङ्ग-अडोज्झर-मुहले जस्स अ कसण-मणि-गण्ड-सेलद्धन्ते ।
सेवन्तीण ण पत्तो तिअस-वहूण सिढिलत्तणं अणुराओ ॥ ९६ ॥ जुग्गअं ॥

॥ इअ सिरि-पवरसेण-विरइए दहमुहवहे महाकव्वे
सुवेलवण्णणो णवमो आसासओ ॥

1) विहल C 2) KS om. diesen Vers.

अह णिअअ-महिहरेसु व सुवेल-सिहरेसु णिव्वडिअ-वीसत्थं ।
परिसंठिअं हअम्मि व अहअम्मि वि दहमुहे पवंगम-सेण्णं ॥ १ ॥
रइणा वि अणच्छुणा वीसत्थं मारुएण वि अणालिद्धा ।
तिअसेहि वि परिहरिआ पवंगमेहि मलिआ सुवेलुच्छङ्गा ॥ २ ॥
रिउ-णअरि त्ति सरोसं जणअ-सुआ एत्थ णिवसइ त्ति सहरिसं ।
पहुणा लङ्काहिमुही उहअ-रसन्दोलिआ विइण्णा दिट्ठी ॥ ३ ॥
तो सुअ-रामागमणो पवअक्कन्त-सिहरेण जाआमरिसो ।
रोसेण गलिअ-धीरो समं सुवेलेण कम्पिओ दहवअणो ॥ ४ ॥
ताव अ आसण्ण-ट्ठिअ- कइ-बल-णिग्घोस-कलुसिअस्स भअअरं ।
दहवअणस्स समोसरिअ-परिअणं मुअइ दिट्ठि-वाअं दिअसो ॥ ५ ॥
सुर-गअ-णिहस्स रइणो कड्ढन्तस्स णलिणिं व दिअस-च्छाअं ।
वलइ हरिआल-कविलो कमल-रअ-क्खउरिओ व्व कर-पब्भारो ॥ ६ ॥
ओलुग्ग-प्फरिसाणं झिज्जन्त-पसारिआअव-णिराआणं ।
आआमिज्जन्तीण व जाअं तलिणत्तणं दुम-च्छाआणं ॥ ७ ॥
दीसइ विद्दुम-अम्बं सिन्दूराहअ-गइन्द-कुम्भ-च्छाअं ।
मन्दर-धाउ-कलङ्किअ- वासुइ-मण्डल-णिअक्कलं रइ-बिम्बं ॥ ८ ॥
मउलेन्ति दिसाहोआ छाआ-सामलइओअरं महि-वेढं ।
दिअसो कलावसेसो सिहरालग्ग-तणुआअवा धरणिहरा ॥ ९ ॥

---

1) महि-अलेसु C 2) °म्मिमअ C 3) अ C 4) so C[1], अणु° RC[2] (अनुत्तुणाः RUebers.), अनवचु° (Uebers.) oder अच्चु° (Comm.) K 5) °मि° C 6) °हो C 7) °ह C 8) °क्कू° R[b]K pratika 9) फरिसआणं C 10) खि° C 11) °न्ताण R C 12) तडिअत्तणं C 13) so R C, नअक्कू° R, णिक्कू° C (beides nur verschrieben für unsre Lesart), णिचक्कू° R[H], वर्तुलं S 14) °भोआ C 15) °हो C

1a विस्रब्धं für वीसत्थं: so 7mal, nämlich ausser hier X 2. 55. 80. XII 19. XIV 17. 71, gegen 2mal विश्वस्त VIII 19. XI 137 (V 34 Lücke). 3 steht als XII 29*. 3a अत्र मम वसति प्रियतमेति für जणअ bis त्ति 3b आबद्धोभयरसा für उहअ-रसन्दोलिआ 6b पार्श्व für वाअं 8b सदृश für णिअक्कलं

अत्थ-णिअम्ब-परिणए हिआअव-रअम्मि सुर-गअम्मि[1] व दिअसे[2] ।
दीसइ पल्हत्थन्तं विहडिअ[3]-धाउ-सिहरं व दिणअर-बिम्बं ॥ १० ॥

कमलाण दिअस[4]-विगमे[5] संवज्झन्ति[6] गलिआअव-किलिन्ताइं[7] ।
मअरन्द-मत्त-महुअर- चल-[8]पक्खुप्पुसिअ-महु-रसाइ दलाइं ॥ ११ ॥

दीसन्ति दो वि सरिसा कइ-चलणाइद्ध-महि-रअ-समक्कन्ता ।
अत्थाअन्तो अ रई आसण्ण-विणास-णिप्पहो दहवअणो ॥ १२ ॥

अद्धत्थमिअ-दिणअरो तुङ्गोवास[9]-परिसंठिआअव-सेसो ।
गअणे मुक्क-महि-अलो परिप्पवन्त-तलिणो किलिम्मइ[10] दिअसो[11] ॥ १३ ॥

दिअसेण[12] वण-गएण व परंमुहाइद्ध[13]-पाअवस्स व रविणो[14] ।
दीसइ थोर-करालो उद्धो मूल-णिवहो व्व कर-पब्भारो ॥ १४ ॥

णवरि अ दिणअर-बिम्बं संझामइअम्मि[15] णिअअ-रुहिर-प्पङ्के ।
दहवअणस्स भअअरं पढम-सिर-च्छेअ-मण्डलं व णिउड्डं[16] ॥ १५ ॥

[17] भमर-भरोवत्ताइं परिणअ-केसर-पलोट्ट-रअ-गरुआइं ।
रवि-विरह-मिलन्ताइ वि होन्ति करालाइ पङ्कआण दलाइं ॥ १६ ॥

अवर-दिसा-वित्थिण्णो दीह-मऊह-विसम[18] -प्पहा[19]-संघाओ ।
रअ-णिब्भरो व्व दीसइ काल-मुह-क्खित्त-दिअस[20]-कड्ढण-मग्गो ॥ १७ ॥

उद्धोवअन्त[21]-बिम्बे वेएण महिं व दिणअरम्मि अइगए ।
उच्छलिआअव-अम्बा संझा-राअ-सिहिआ णहम्मि णिहित्ता ॥ १८ ॥

अत्थ-सिहरम्मि दीसइ मेरु-[22]अडुग्घुट्ठ-कणअ-कद्दम-अम्बो ।
वलमाण-तुरिअ-रवि[23]-रह- पडिउट्ठिअ-धअ-वडो व्व संझा-राओ ॥ १९ ॥

1) ॰म्मिमअ C 2) ॰हे C 3) so R^b, ॰लिअ C, विअडिअ R^Hh (cf. विअडन्त VII 38 vl, कोत्थुअ VIII 15 vl, पडिअट्टलिअ VI 31) 4) ॰ह C 5) ॰अ॰ R^1, ॰र॰ K = उपरते दिवसे S 6) मुज्झन्ति (lies मुज्झिज्जन्ति) C, cf. die zu II 46 citierten Stellen. 7) मिलन्ता॰ (von म्ला) C 8) व॰ C 9) ॰आस R^b 10) विलंवइ C 11) ॰हो C 12) ॰हेण C 13) ॰विद्ध C 14) ॰इ॰ C 15) ॰झा-समअम्मि C 16) ॰वु॰ R^H, णिमग्गं C 17) भमिर-भमरोवरत्ताइं C (wohl nur entstellt aus unsrer Lesart) 18) ॰मः KS 19) ॰हो C 20) ॰ह C 21) ? so lese ich C, weil K अवपतत् hat; man kann natürlich auch ॰वअत्त lesen und so liest R und übersetzt अपवृत्त(!); च्युत S entscheidet nichts. 22) त॰ R^b 23) ॰इ C

13b परिवर्तमान für परिप्पवन्त (wohl Glosse) 16b om. वि, las also wohl मिलन्ताइं (und übersetzt म्लायन्ति statt मिलन्ति RS; diese Differenz hängt offenbar mit der Var. zusammen, da nur bei der Uebers. von RS वि notwendig ist) 19a उन्मृष्ट für उग्घुट्ठ 19b वलितस्थित für पडिउट्ठिअ

विअसइ धवलाअम्बं गअ-रुहिरालिद्ध-केसरि-सड-च्छाअं ।
पवणन्दोलण-चडुलं संझा-रज्जन्त-केसरं कुमुअ-वणं ॥ २० ॥
होइ अपाअड-दीहा दर-वोच्छिज्जन्त-विसम-संझा-राआ ।
ओधूसरिअ-दस-दिसा अवद्ध[2]-तिमिरा दिणावसाण-च्छाआ ॥ २१ ॥
संझाअव-मुच्चन्तं जलिअ-पसम्मन्त-हुअवह-ट्ठाण-णिहं ।
दूरत्थमिअ-दिणअरं जाअं संवत्त[3]-सरिस-रूअं गअणं ॥ २२ ॥
संझा-राअ-त्थइआ दर-संरूढन्धआर-कअ-पर-भाआ ।
दिअस-च्छवि-परिसेसे झिज्जन्ते णिव्वलन्ति दीवुज्जोआ ॥ २३ ॥
विहडन्त[4]-राअ-णिअलं उहअ-तड-ट्ठिअ-मिलन्त-दिट्ठि-रइ-सुहं ।
अवसं चक्काअ-जुअं हुंकाराअत्त[5]-जीविअं वोच्छिण्णं ॥ २४ ॥
ताव अ[6] तमाल-कसणो कञ्चण-कडअं व बहल-संझा-राअं ।
[7]परिपेल्लिऊण अ तमो हिअ-कद्दम-सुर-गइन्द-णिहसो व्व ठिओ ॥ २५ ॥
आसण्णम्मि पविरलं बहलं थोअन्तरम्मि दूरम्मि घणं ।
ओभग्ग[8]-दिट्ठि-पसरं सव्वत्थ[9] सम-ट्ठिअं पि दीसइ तिमिरं ॥ २६ ॥
घण-विडव-ट्ठिअ-तिमिरा तिमिरालिद्ध-[10]मइलन्त-मुद्ध-किसलआ ।
किसलअ-णिसण्ण-कुसुमा कुसुमामोएण णवर णज्जन्ति दुमा ॥ २७ ॥
मेलाविअ-सव्व-दिसं आसण्णम्मि वि पणट्ठ-णअणालोअं ।
सूएअव्व-महि-अलं जाअं सूर-[11]वडणाणुरूअं तिमिरं ॥ २८ ॥
[12]ओक्खण्डेअव्व-दढो पसरइ उक्खम्मिअव्व[13]-बहलुग्घाओ ।

1) °ह C 2) अवरुद्ध C (aus unsrer Lesart und einer Variante oder Glosse अरुद्ध entstanden) 3) so auch S. सव्वत्त C, सव्वत्थ (°ट्ट्थ codd.) R^{Y}, सर्वत्र K 4) °लन्त C 5) °ज्ञत्त C 6) एव RUebers. Comm. 7) पडि° C, प्रति° die Ueberss. 8) °भु° C 9) °त्त R^bC 10) मिल°(!) C 11) प° R^bC 12) so R^bK pratika R^H2Hd, ओख° die andern 13) °क्खणि° R^H1Hd, °णि° ist getilgt, die Correctur fehlt aber.

20 pratika दीसइ 21a दीप für दीहा; अपि उच्छेद्यमान für वोच्छि°; metri c. und nach der Analogie der Parallelstellen ist dies als Fehler für व्युच्छिद्यमान anzusehen, und da K वोच्छिद् mit व्युच्छिद् zu übersetzen pflegt, liegt hier wohl keine Var. vor. 23a अस्तमित für त्थइअ; दूराच्छ्ढ für दर-संरूढ 24b विच्छिन्नं für वो° 25a वकुल für °ह° 26a wie eben. 26b अथ भप (also wohl ओ भग्ग) für ओभ° 27a scheint मउलन्त für मइ° zu lesen (Ms. corrupt). 28b अनुसदृशं für अणुरूअं 29. 30 sind umgestellt. 29a उत्तम्भयितव्य für उक्खम्मिअव्व (? Ms. corrupt); वकुल für °ह°

अवलम्बिअव्व-जोग्गो ससिणा भेत्तव्व-संघओ तम-णिवहो ॥ २९ ॥
वहइ व महि-अल-भरिओ णोल्लेइ व पच्छओ धरेइ व पुरओ ।
पेल्लेइ व पास-गओ गरुआइ व उवरि-संठिओ तम-णिवहो ॥ ३० ॥
दीसइ अ तिमिर-मिलिओ कसण-सिला-भिण्ण-सलिल-सीभर-धवलो ।
थोउम्मिल्लन्त-दिसो उअअन्तरिअ-तणुओ ससि-अरुज्जोओ ॥ ३१ ॥
दीसइ जुअ-क्खअम्मि व महि-अल-पर-भाअ-ससि-अराहअ-तिमिरा ।
णिव्वडिअ-धूम-हुअवह- डज्झन्त-समुद्द-संणिहा पुव्व-दिसा ॥ ३२ ॥
णवरि अ अच्छालोआ उअअ-गिरि-क्खलिअ-बहल-जोण्हा-णिवहा ।
जाआ पणट्ठ-तिमिरा मुद्ध-मिअङ्क-परिपण्डुला पुव्व-दिसा ॥ ३३ ॥
णव-कमलोअर-अम्बं केसर-सोमार-संगलन्त-मऊहं ।
विरलेइ समासण्णं णीसेसेइ तिमिरं ण ता ससि-बिम्बं ॥ ३४ ॥
तो उअअ-सिहर-मिलिअं जाअं उप्पुसिअ-तिमिर-धवल-च्छाअं ।
इअ-हुत्त-ट्ठिअ-सुर-गअ- दन्त-च्छेअ-परिमण्डलं ससि-बिम्बं ॥ ३५ ॥
णवरि अ ससि-अर-णिमुढिअ- विवलाइअ-तिमिर-कलुस-तारा-णिवहं ।
जाअं बहु-कुसुमोत्थअ- सिला-अलाआर-संणिहं गअण-अलं ॥ ३६ ॥
दर-मिलिअ-चन्द-किरणा दर-धुव्वन्त-तिमिर-क्खउरिआलोआ ।
दर-पाअड-तणु-विडवा दर-बद्ध-च्छाहि-मण्डला होन्ति दुमा ॥ ३७ ॥
होइ णह-लङ्घण-सहं जाअ-त्थाम-किरणाहउक्खअ-तिमिरं ।
विअलिअ-मुद्ध-सहाअं जरढाअन्त-धवलं णिसाअर-बिम्बं ॥ ३८ ॥
तह-परिसंठिअ-सेलं वित्थिण्ण-दिसं तहुज्जुअ-णइ-प्पवहं ।
खन्तूण व उक्किण्णं ससिणा तम-संचअं पुणो वि महि-अलं ॥ ३९ ॥

---

1) °णो C 1*) so C, भेअव्व R^{Hh}, भेओव्व R^{b}, भेत्तव्य Ueberss. 2) °ह° R^{b}; R^{Hh} in der Uebers. fälschlich संघत: gegen den Comm. 3) °णेइ C 4) ठिओ C 5) णिवहो C 6) °म्मिअ C 7) क° C 8) °रा R^{H}C 9) सुउमार R^{b}, कुसुमाव (lies सुकुमार) C 10) उक्खित्त C 11) परिगअं C 12) विर° C 13) णिअरं C 14) so CK = आहतदर्शना: S, परिपण्डुरालोआ(!) R 15) so R^{HI}C, °आ R^{b}, °या R^{h} 16) °वं C 17) °णू° C 18) उक्खित्तं CK; S frei.

29b सान्द्र: für जोग्गो 30a मार्गत: für पच्छओ 32a महोधर für महि-अल 33a बहुल für °ह° 33b प्रेषित für पणट्ठ 35a निहितं für मिलिअं 35b परिपाण्डरं für परिमण्डलं 36 fehlt; 35. 37 sind umgestellt; s. u. zu 43. 37a scheint णिमिअ für मिलिअ zu lesen.

वहलम्मि वि तम-णिवहे णिव्वालेऊण सच्चविअ-रुवाओ ।
अणुवन्धन्ति ससि-अरा घेत्तुं ण चअन्ति पाअव-च्छाआओ ॥ ४० ॥
णवर करालेइ ससी मुह-परिहट्टण-समूससन्त-दल-उडं ।
अवडिच्छिएक्कमेक्का विसअं फालेन्ति महुअर च्चिअ कुमुअं ॥ ४१ ॥
पुसिओ ण णिरवसेसं समअं थोर-कर-पेल्लिओ ण विराओ ।
ओत्थइओ ण समत्तो ससिणा पीओ ण णिहअं तम-णिवहो ॥ ४२ ॥
मंसल-चिक्खिल्ल-णिहं हत्थ-ग्गेज्झं व मइलिअ-दिसा-अक्कं ।
खन्तूण व तम-णिवहं चन्दुज्जोएण खउरिअं व णह-अलं ॥ ४३ ॥
भिण्ण-तम-दुद्दिणाइं विडवन्तर-विरल-पडिअ-चन्द-कराइं ।
थोअ-सुहालोआइं पअडन्ति व मुद्ध-पल्लवाइ वणाइं ॥ ४४ ॥
परिमलिअ-द्दुम-कुसुमा उअहुत्त-दिसा-गइन्द-मअ-णीसन्दा ।
णिव्विट्ठ-पङ्कअ-वणा ओवग्गन्ति कुमुओअराइ महुअरा ॥ ४५ ॥
होइ णिराअअ-लम्बो गवक्ख-पडिओ दिसा-गअस्स व ससिणो ।
कसण-मणि-कुट्टिम-अले गेण्हन्तो सर-जलं व कर-प्पभारो ॥ ४६ ॥
दीसन्ति गअ-उल-णिहे ससि-धवल-मइन्द-विद्दुए तम-णिवहे ।
भवण-च्छाहि-समूहा दीहा णीसरिअ-कद्दम-पअ-च्छाआ ॥ ४७ ॥
तंसुण्णमन्त-विम्बो जालन्तर-णिग्गओसरन्त-मऊहो ।
भिण्ण-विवरन्धआरो भग्ग-च्छाहि-पसरो विलग्गइ चन्दो ॥ ४८ ॥
विच्छड्डिअ-चुण्ण-णिहा आवीअंसुअ-विसेसिअब्भ-च्छाआ ।
विअड-गवक्खोवइआ दीवुज्जोअ-मिलिआ किलिम्मइ जोण्हा ॥ ४९ ॥
परिणाम-दरुम्मिल्लं ओवत्तेअव्व-वहल-जोण्हा-भरिअं ।

---

1) °आओ C 2) °न्धेन्ति R[H]2Hd 3) °त्तू R[b] 4) वज्झन्ति R[b] (entstanden aus unsrer Lesart mit undeutl. °अ°), अएन्ति C (durch Misverständnis abgeteilt अ एन्ति) 5) °लं C 6) °क्कं CK 7) कुसुमं C 8) so RK, समत्ता CR[vl] 9) steht in CS nach 36; fehlt in K, cf. K zu 36. 10) अ° C 11) °र्लन्ति C. प्रचल्नन्ति प्रज्वल्नन्ति वा K. प्रगल्नति S. प्रकथ्यन्ते R(Übers.), so oder प्रकटयन्ति oder प्रगलन्ति RComm.; cf. zu IX 76. 12) °ज्झंत(!) R[H] 13) °राअ-वल° CK 14) °म(!) C 15) S om. diesen Vers. 16) वज्जगद्द(!) C 17) प्रसारित K, परिसरत् S 18) पीअं° (verschrieben für आपी°) C 19) °च्छ CR[vl] 20) °म्मील्लं R 21) णिवहं C

45a निष्प्रभाः für णीसन्दा 47a stellt मृगेन्द्रधवलशशिवि° 48a मुखाक्रष्ट für अन्तर-णिग्गअ
50a वहुल für °ह°

थोत्र-त्थोत्र-मउलित्रं भर-वित्थारित्र-दलं व वेवइ कुमुत्रं ॥ ५० ॥

पवणात्रम्पित्र-सिहरा गत्रोणित्रत्तन्त-विडव-विहुत्र-च्छात्रा ।
[1]ससि-किरण-परिक्खित्ता[1] जोण्हा-वेत्र-वडित्रा[2] पवन्ति[3] व रुक्खा ॥ ५१ ॥

घरमणि-मऊह-भिण्णो सलिलाहत्र-बहल-चन्दण-रस-च्छात्रो ।
उद्देसुल्ललित्र[4]-तमो दीसइ विवर-विसमो व्व जोण्हा-णिवहो ॥ ५२ ॥

वित्रलित्र-णित्रत्र-च्छात्रं जात्रं जोण्हा-परिप्पवन्त-मित्रङ्कं ।
विच्छूढव्व-मऊहं अविभावित्र[5]-सण्ह-तारत्रं गत्रण-त्रलं ॥ ५३ ॥

णिव्वडित्र-तुङ्ग-सिहरा धवला दीसन्ति दिट्ठ-महि-त्रल-बन्धा ।
णह-मज्झ[6]-ट्ठित्र-ससहर[7]- वोच्छिण्ण-च्छाहि-मण्डला धरणिहरा ॥ ५४ ॥

विवरं ति परिहरिज्जइ बहल-दुम-च्छाहि-मण्डलागत्र-तिमिरं ।
[8]ओच्छुन्दइ वीसत्थं जोण्हा-णिवह-भरित्रं थलं मिव विवरं ॥ ५५ ॥

इत्र वम्मह[9]-जग्गावित्र- तीर-विसूरन्त[10]-णिव्वलित्र-चक्काए ।
जात्रम्मि मउलिउप्पल- दुक्ख-पहुप्पन्त-महुत्ररम्मि पत्रोसे ॥ ५६ ॥

वम्मह-परव्वसाइं रामागमण-परिवड्ढित्रावेत्राइं ।
अहिलक्खन्ति मुत्रन्ति त्र रइ-वावारं विलासिणी-हित्रत्राइं ॥ ५७ ॥ जुग्गत्रं ॥

लद्ध-गलन्तासात्रं आवेत्र-विहिण्ण-वम्महुल्ललित्र[11]-सुहं ।
छिण्ण-घडिज्जन्त-रसं णावज्झइ दइत्र-चुम्बणं [12]जुवईणं ॥ ५८ ॥

वेवइ ससइ किलिम्मइ सत्रणे आमुत्रइ णीसहो अङ्गाइं ।
ण [13]विणज्जइ किं भीत्रो ओ मत्रण-परव्वसो विलासिणि-सत्थो ॥ ५९ ॥

पित्रत्रम-वच्छेसु वणे ओवइत्र-दिसा-गइन्द-दन्तुल्लिहिए[14] ।
वेवइ दट्ठूण चिरं संभावित्र-समर-कात्ररो जुत्रइ[15]-जणो ॥ ६० ॥

---

1) so RS, ससि-कर-परिकिखप्पन्ता C (gegen das Metr.), किरणपरिचिप्यमाणाः (ohne शशि) K 2) °लि° C 3) °ल° C, भ्रमन्ति K, तरन्ति S 4) °सित्र C 5) °हावि° C 6) so CKRUebers., मग्ग R (Rb unleserlich), वत्स S (für वर्त्म-?) 7) ससि-अर CKS 8) अप्फु° C 9) °म्ह° R^{Hh}, cf. I 29 vl 10) °वन्त C 11) °सित्र C 12) जुत्र° C 13) रि° C 14) °न्त-कखुडिए C 15) °व° R^b

---

50b मृदूकृत für मउलित्रं (K scheint entweder थोत्र-त्थोत्रं मउइत्र- oder थोत्र-त्थोत्र-मउत्रइत्र- gelesen zu haben); प्रवेपते für व वेवइ 52a wie zu 50a 53b शशिकरं für मऊहं 54b विस्फिन्न für वो° 55a इव für ति 57b für अहिलक्खन्ति eine corrupte Var., die wahrscheinlich auf अहिलंघन्ति (s. Hem. IV 192) führt. 58b भिन्न für छि° 60a स्तनान् für वणे; om. दिसा und मार्गस्खलितान् für उल्लिहिए 60b संस्मृत (also संभारित्र) für संभावित्र; cf. XII 51. XIV 65.

सुरअ-सुहद्ध-मउलिअं भमर-दरक्कन्त-मालई-मउल-णिहं ।
साहइ समरुप्पेसं उप्पित्थुम्मिल्ल-तारअं णअण-जुअं ॥ ६१ ॥
अह ससि-जणिआमोए मअ-परिवड्ढिअ-पिआहिसारण-सोक्खे ।
मअणुम्मूलिअ-माणे राअ-पराहीण-रइ-सुहम्मि पओसे ॥ ६२ ॥
वलइ अ दूमिअ-कुविओ अवसाइअ-हिरिसिओ अईइ सरीरं ।
ससइ अ चुम्बिअ-सुहिओ मअ-पाअडिअ-हिअओ विलासिणि-सत्थो ॥ ६३ ॥
जुग्गअं ॥
रोस-पुसिआहराणं दइअ-बलामोलि-चुम्बण-परुणाणं ।
णिव्वलिअ-मणु-गरुअं हरइ परा-हुत्त-जम्पिअं जुअईणं ॥ ६४ ॥
अहिसारणं ण गेण्हइ ण संठवेइ अलअं ण पुच्छइ दूइं ।
चन्दालोअ-पडिहओ वेवइ मूढ-हिअओ विलासिणि-सत्थो ॥ ६५ ॥
अवमणिअ-राम-कहं जहा-पुरं-पअट्ट-जुअइ-जण-वावारं ।
सोहइ रअणिअराणं आसङ्किअ-दहमुहं पओसागमणं ॥ ६६ ॥
पिअ-पासाहि णिअत्तो समुहं अलिअं पि जं भणइ दूइ-जणो ।
तं चिअ कामिणि-सत्थो दूमेन्तिं पि बहुसो णिअत्तेइ कहं ॥ ६७ ॥
सअणेसु पणअ-कलहे समुह-णिसण्ण-पिअ-वेलविज्जन्तीहिं ।
परिवत्तिउं ण चइअं णवरं णअणेसु विअलिअं बाह-जलं ॥ ६८ ॥
अणुणअ-खण-लद्ध-सुहे पुणो वि संभरिअ-मणु-दूमिअ-विहले ।
हिअए माणवईणं चिरेण पणअ-गरुओ पसम्मइ रोसो ॥ ६९ ॥
अलअं छिवइ विलक्खो पडिसारेइ वलअं जमेइ णिअत्थं ।
मोहं आलवइ सहिं दइआलोअ-णडिओ विलासिणि-सत्थो ॥ ७० ॥

---

1) ०द्द C 2) so teilt CRUebers., so oder अदू० अचु० RComm., अदू० अचु० S, च दू० अचु० K, kennt aber im Comm. auch die Auffassung अदू०. 3) ०रिअ C 3*) ह० R^{H}C 4) ०लिअ C 5) ०डि R^{b} 6) ०म्बिअ CK 7) पराहीण C 8) जुह०(!) C 9) अ ins. C 10) पलि० C 11) जह-पुव्व C 12) पउत्त R^{H} am Rand, पअत्त C 13) ०व० C 14) आल० C 15) पलिअंप C 16) दुम्मे० C 17) so R^{Hb}K (im Comm. zu XI 1 bei Citierung dieses Verses), णिवसणं R^{b}C und die Ueberss. 18) ललिओ C, S?

61a कुसुम für मउल 63a प्रियतमान् für सरीरं 64a स्फुरित für पुसिअ 65 steht nach 62. 68b घूर्णितं für विअलिअं Auf 68 folgen 70. 72. 69. 71. 73 etc. 69a सोढो पि पुनस्सुचिरं für खण bis वि 70b पतितः für णडिओ

अब्भुट्ठण[1]-तुरिआणं सोहइ दइओवऊहण-[2]विराआणं।
असमत्त-मण्डणाणं तहेअ सअण-गमणं विलासवईणं ॥ ७१[3] ॥

अवसाइअ-दिण-सुहो[4] सहीहि थिर-दिट्ठि-णिहुअ-वारिअ-विडिओ।
हित्थ-हिअओ मुणिज्जइ पिएहि अलिअ-कुविओ विलासिणि-सत्थो ॥७२॥

सह वड्ढिअं सहिं मिव वड्ढन्तिं[5] पिअअमाहिसारण[6]-विग्घे।
वारेइ चिरेण मओ लज्जं विच्छुहइ[7] वम्महो च्चिअ पढमं ॥ ७३ ॥

सहि-अण-हत्थाहि मुहं दर-रइअ-विसेसअं समक्खेत्तूण[8]।
[9]जुवईहि वलिअ-विसमं[10] अप्पाहिज्जइ ससंभमं दूइ-जणो ॥ ७४ ॥

अण्णं सहि-अण-पुरओ अप्पाहेन्तो[11] अ अण्णहा दूइ-जणं।
जम्पइ विमुक्क-धीरं अण्णं चिअ दइअ-दंसणे जुवइ[9]-जणो ॥ ७५ ॥

कह वि समुहाणिअङ्के कह कह वि [12]वलन्त-चुम्बिओवत्त-मुहे।
देइ खलन्तुल्लावे णव-वहु-सत्थे विसूरिअ-रअं पि[13] धिइं ॥ ७६ ॥

सासइ[14] विमुक्क-माणो बहलुब्भिण्ण-पुलउग्गमेण पिआणं।
[15]पुरओ-हुत्त-णिसण्णो [16]गओणिअत्त-हिअओ विलासिणि-सत्थो ॥ ७७ ॥

ण पिअइ दिण्णं पि मुहं ण पणामेइ अहरं ण मोएइ बला।
कह वि पडिवज्जइ रअं पढम-समागम-परंमुहो[17] जुवइ[9]-जणो ॥ ७८ ॥

अवलम्बिज्जउ धीरं ण अ[18] सो एहिइ इहुग्गए[19] वि पओसे।
इअ दूईहि तुलिज्जइ पढमाणिअ-पिअअमो विलासिणि-सत्थो ॥ ७९ ॥

देइ विलासवईणं सुहे अ दुक्खे अ पाअडिअ[20]-सब्भावा।

---

1) अंभ॰ C 2) णि॰ C 3) C hat von hier ab die Reihenfolge: 73. 74. 72. 4) so auch S, मु॰ CKR^{vl} 5) वट्टन्तिं KR^{vl} 6) ॰माभि॰ R^{b} 7) ॰क्कूढ॰ C 8) ॰किखघूण(!) C 9) जुअ॰ C 10) विसम-वलिअं C 11) ॰हन्तो C 12) वि॰ C 13) वि C 14) सोहइ C 15) परत: K = विपर्ण्णीतमुख: S 16) इतोनि॰ K = अभिमुखीकृत S 17) परव्वसो CKR^{vl} 18) ऊ C 19) ॰ग्गमे R^{b} (auch in der Uebers. aber gegen den Comm.), अइग्गए C vielleicht = अतिगते पि विधौ S, इह गते (das wäre इहं गए ? Ms. corrupt) K 20) ॰लिअ C

72b हृदयै: für ॰ओ (also auch णज्जइ für मुणिज्जइ) 73b विक्षोभयति für विच्छुहइ, wohl keine Var., sondern eine falsche Uebers.; ebenso übersetzt, Hâla 214, Kulanâtha विच्छोह fälschlich mit विक्षोभ, während T im Skt richtig विक्षेप, aber im Pkt das secundär aus der Uebers. entstandene विक्खेव hat; cf. oben IV 17. 18. 74a समुद्गृह्य (also समुग्घेत्तूण) für समक्खेत्तूण 78a गृहीतं für अहरं

अणवेक्खिअ-लज्जाइं सहि व्व वीसत्थ-जम्पिआइ पसणा ॥ ८० ॥

चन्दुज्जोएण मओ मएण चन्दाअवो ण वड्ढिअ-पसरो।
दोहि[1] वि तेहि ण[1] मअणो मअणेण ण दो वि ते णिआ अइभूमिं ॥ ८१ ॥

चन्द-अरेण[2] पओसे णिज्जइ मअणेण महु-मएण अ[3] समअं।
दूरं दूरारूढो [4]जुवईण पिएसु[4] बहु-रसो अणुराओ ॥ ८२ ॥

॥ इअ दसमो आसासओ ॥

---

1) दोहिं पि und om. ण C 2) °रेहिं CK 3) वि C 4) जुअ° C; CK stellen पि° जु°

80b अनालक्षित für अणवेक्खिअ. 2mal. aber Metrum! liegt hier eine falsche Uebers. von अणलक्खिअ = अलक्षित (cf. Hem. II 190) vor?

इअ पडिसारिअ-[1]चन्दे दूरुक्खरिडअ-णिसा-पअत्त-विरामे ।
चित्तविअ[2]-कामिणि-[3]अणे जाम-च्छेअ-विसमं गअम्मि पओसे ॥ १ ॥

दीहं रक्खस-वइणा चिन्ता-रेअविअ[4]-धीर-दाविअ-हिअअं ।
[5]दसहि वि[5] मुहेहि समअं आलोइअ-सुण्ण-दस[6]-दिसं णीससिअं ॥ २ ॥ जुग्गअं ॥

चिन्तेइ ससइ जूरइ[7] बाहुं परिपुसइ[8] धुणइ मुह-संघाअं ।
हसइ परिओस-सुण्णं सीआ-णिप्पसर-वम्महो दहवअणो ॥ ३ ॥

वहु-मण्ड वच्छ-अडं हीरन्तुव्वत्त-जणअ-तणआलिइं[9] ।
णिन्दइ अ वअण-णिवहं अप्पत्त-पिआ-मुहामअ-रसासाअं ॥ ४[10] ॥

पडिरुम्भन्तस्स[11] वि से भग्ग-णिअत्त-परिसंठविअ-भिज्जन्ते ।
विसमुद्धाइअ-कम्पे हिअए उल्ललइ अलहुअम्मि वि धीरं ॥ ५ ॥

तो से विसमुव्वत्तिअ- विरल-पसारिअ-करङ्गुलि-दर-त्थइअं ।
खलिअं अंसम्मि मुहं विअम्भिआआस-गलिअ-बाहुप्पीडं ॥ ६ ॥

विसमुग्गाहिअ-महुरं दूमिअ-दन्त-व्वणाहर-[12]परिक्खलिअं ।
आअण्णेइ पिआणं वलन्त-हिअआवहीरिअं जअ-सद्दं ॥ ७ ॥

आमुअइ महइ सअणं मग्गइ रअणि-विरमं [13]जुउच्छइ दिअसं[14] ।
णीइ णिअत्तेइ पुणो रइ-लम्भोवाअ-मग्गणाउर-हिअओ ॥ ८ ॥

पच्छाअन्तस्स वि से बहुसो हिअअ-ट्ठिओ पिआए वि पुरओ ।
समअं मुह-णिवहम्मि वि सीआमइओ पअट्टइ समुल्लावो ॥ ९ ॥

---

1) अ° R^b 2) so RK^{v1} = परितोषित S (da K चित्तविअ mit निर्वृत erklärt); जूरविअ C, चिन्तित (also चिन्तविअ) K 3) ज° R^bC 4) रेइअ R^b, वेइअ C 5) दहहिं पि C 6) °ह C 7) कुप्पइ R^{v1} 8) °मूसइ C 9) °इद्धं C 10) dieser Vers steht in CKS als 8. 11) °रुंध° C 12) पडि° C (scheint aus °रि° corr.), परि° Ueberss. 13) जुगु° R^b 14) °हं R^bC

1a अवखण्डित für उ° 5a भज्यमानं für भिज्जन्ते 8a अयति für महइ 9b एव für वि (? Ms. corrupt; Wortstellung unsicher)

तं पुलइअम्मि पेच्छइ उल्लावन्तो[1] अ तीअ गेण्हइ गोत्तं ।
[2]ठाइ अ तस्स समअणे अणम्मि वि चिन्तिअम्मि स च्चिअ हिअए ॥ १० ॥
साहइ से संतावं वास-हरद्धन्त-विसम-पुञ्जिअ-कुसुमो ।
आअअ[3]-णीसास-हओ किलिन्त[4]-सग्ग-[5]तरु-पल्लवो [6]उवआरो ॥ ११ ॥
देह-परिणाह-विअडे वलइ भरोव्वत्त-दलिअ-पासद्धन्ते ।
दूरोणामिअ-मज्झे विसमं भूमि-सअणे पहोलिर-हत्थो ॥ १२ ॥
दक्खिण-मेत्त-दिणो जणअ-सुआ-हुत्त-हिअअ-दिण्णुक्कण्ठो ।
उल्ललइ खण-विलक्खो णिअअन्तेउर-मुहेसु से मुह-णिवहो ॥ १३ ॥
जा अणेण हसन्तो गमेइ उम्मच्छरं विलासिणि-सत्थं ।
ता दूसह-संतावं अणं से सोअ-दुम्मणं होइ मुहं ॥ १४ ॥
णिउण-हसिआणुविद्धं सीआ-लम्भावहारण-विसंवाअं ।
सुणइ ण लक्खेइ फुडं अण-विइण्ण-हिअओ पिआण दहमुहो ॥ १५ ॥
ईसा-मच्छर-गरुए साहिक्खेव-परिवड्ढिओवालम्भे ।
कह कह वि गमेइ खणं विलक्ख-हसिएहि कामिणि-समुल्लावे ॥ १६ ॥
तस्स पडिरुद्ध[11]-सेसं वाहोत्थअ-कण्ठ-विसम-पअ-णिक्खेवं ।
सङ्किज्जइ विमणाहिं फुडं ण णज्जइ पिआहि गोत्त-क्खलिअं ॥ १७ ॥
कह वि ठवेइ दहमुहो किं ति अणालविअ -मोह-दिणालावं[12] ।
दइआहि गलिअ-वाहं रोस-णिरुत्तर-[13]पुलोइअं अप्पाणं ॥ १८ ॥
[14]अणहिअओ वि पिआणं उम्मच्छ[15]-पसारिअग्घविअ-हुंकारं ।
अहिणन्दइ दहवअणो [16]समत्त-[17]णिव्वेल्लिआहरोट्ठ-पुलइअं ॥ १९ ॥
दुच्चिन्तिआवएसं[18] पिआहि उम्मच्छ-संभम-कआलोअं ।
हसइ खणं अप्पाणं अणहिअअ-विसज्जिआसण-णिअत्तन्तं[19] ॥ २० ॥
तह स[20] गओ अइभूमिं जह ण विणिज्जन्तणं पिआहि ण णाओ ।

1) ०वेन्तो C 2) स ins. C 3) अणण C 4) ०ल्ल० C 5) अ० C 6) उअ० C 7) णीसासं CKS 8) ०वट्ट CKS 9) ०ल्लणं C 10) यापयति K = निनाय S 11) ०ल्लत्त C 12) ०मुल्लवं C 13) प० C 14) so R[IIIb]C[2]Kpratika, अणा० R[b]C[1] 15) ०रं add. C 16) ०त्थ C 17) ०व्वोल्लि० R[b], ०व्वोल्लि० C 18) ०न्तिओव० R[vl] 19) निसम्मन्तं R[vl] 20) अ CK

12a अपवृत्त für उव्वत्त (ob Var.? s. zu VIII 20) 15a अवधीरण für अवहारण 15b शून्य für अण 19a दर्पित für अग्घविअ

ण अ णाऊण ण हसिओ ण अ हसिऊण अणुसोइउं[1] ण अ तिसो ॥ २१ ॥
चिन्तेउं च पउत्तो अवहोवास-पसरन्त-णीसास-हअं ।
दोसु णिमेऊण समं एक्कं आसण्ण-मुह-कवोलेसु करं ॥ २२ ॥
अङ्कागअं सहिज्जइ पओस-रइ-विग्घ-सङ्किएण कइ-बलं ।
तं कस्स वि[2] सोअत्थं वलइ अलद्ध-सुरअं महं चिअ हिअअं ॥ २३ ॥
किं भुअ-विवर-पहोलिर- संखोह-प्फिडिअ[3]-गहिअ-कड्ढिअ-णिहअं[4] ।
[5]अत्थक्कासण्ण-ठिअं णिप्फल-चडुल-मुहलं मलेमि कइ-बलं ॥ २४ ॥
ओ ससि-[6]कराहउम्मिल्ल-लोअणन्दोलमाण-बाह-तरंगं ।
आसाएमि कअ-ग्गह- णिरुत्तरुत्ताणिआणणं जणअ-सुअं ॥ २५ ॥
कह विरह-[7]प्पडिऊला होहिइ समुह-हिअआ पइम्मि उवगए ।
णेच्छइ इअरा वि ससिं किं उण दिट्ठम्मि दिणअरम्मि कमलिणी ॥ २६ ॥
अब्भत्थणं ण गेण्हइ तीरइ तिहुअण-सिरीअ वि ण लोहेउं ।
ण गणेइ सरीर-वहं[8] कह मणे होज्ज जाणई माणुणआ ॥ २७ ॥
पइ-माहप्प-णिसण्णा अवमणिअ-सेस-सप्पुरिस-सोडीरा ।
जइ णवर[9] होज्ज[10] व[11] वसा[12] लुअ-राहव-सीस-दंसणा जणअ-सुआ ॥ २८ ॥
अहिट्ठ-लज्जणिज्जो भग्ग-परित्ताण-[13]विअलिआसा-बन्धो ।
अवसो अबन्धु-लहुओ भएण ठिइ-भङ्ग-साहसं कुणइ जणो ॥ २९ ॥
णवरि अ णं खेआलस- [14]जिम्भाअन्त-वलिउद्ध-मुह-संघाअं ।
भुमआ-भङ्गाणत्तो समअं[15] पासेसु परिअणो अल्लीणो ॥ ३० ॥
तो एक्क-हिअअ-गुणिअं दसहि वि समअं मुहेहि अप्पाहेउं ।
ण पहुप्पइ दहवअणो चिर-कङ्खिअ-लम्भ-गब्भिणक्खर-गरुअं ॥ ३१ ॥

---

1) °हिउं(!) R^b 2) so trennt RUebers., विसो° C, RComm. lässt die Wahl, K s. u. 3) °लि° C 4) निभृतं K = मन्दं S 5) अत्थे° C 6) अरा° C 7) प्पलि° C 8) भअं CKS 9) °रं C 10) इयात् KS 11) om. CKS 12) वशं KS 13) विहडि° C, विन्नुटित K, त्यजित S 14) ज° C 15) °भ° CKS

21b अनुकम्पितुमपि न दत्तः für अणुसोइउं etc. (च नानुकम्पनीयः S passt gleichermassen zu beiden Lesarten) 22b निधाय für णिमेऊण 23b स्वास्थ्यं für सोअत्थं 24a त्रस्त (i. e. उप्पित्थ) für प्फिडिअ 24b स्थित für ठिअं (also ट्ठिअ) 25a अन्दोलगलित für अन्दोलमाण 25b अभिभूत (i. e. ओवग्गिअ) für उत्ताणिअ 28b दर्शने für °णा 31a add. वचनं hinter der Cäsur und om. समअं

अस्सेण समारद्धं वअणं अस्सेण हरिस-गहिअ-प्फिडिअं[1] ।
अस्सेण अद्ध-भणिअं मुहेण अस्सेण से[2] कह वि णिम्मविअं ॥ ३२ ॥
तो उग्गाहिअ-सोअं तेण भणन्तेण मुह-पहोलिर-धूमं ।
संताविएक्क-हिअअं दस-कण्ठ-क्खलिअ-पलहुअं णीससिअं ॥ ३३ ॥
आहासइ अ [3]णिसिअरे आणा-सम-[4]काल-दिण्ण-पडिसंलावे[5] ।
महि-णिमिओहअ-कर-अल- तंस-ट्ठिअ-तिअ-भरुण्णमिअ-देहद्धे ॥ ३४ ॥
तं माआ-णिम्मविअं रिउ-दंसण-विसम[6]-वलिअ[6]-णिच्चल-णअणं ।
दावेह कण्ठ-रहिअं सीआइ विओअ-पण्डुरं राम-सिरं ॥ ३५ ॥
तो अमरिस[7]-मेलाविअ- भुमउग्गाहिअ-तरंगिअ-णिलाड[8]-अडं ।
छिण्णाणिअं व तं चिअ ताहे च्चिअ तेहि णिम्मिअं राम-सिरं ॥ ३६ ॥
संपत्थिआ [9]अ संभम[9]- [10]चलणोवडण-विसमुट्ठिआ[10] पमअ-वणं ।
कह वि समत्तप्पाहिअ- दहवअणाणत्ति-वावडा रअणिअरा ॥ ३७ ॥
पत्ता अ फुडिअ[11]-मणि-अड- विवरुट्ठिअ[12]-सलिल-बद्ध-पङ्कअ-मउलं ।
पवण-सुअ-भग्ग-पाअव- भङ्गुग्गअ-बाल-किसलअं पमअ-वणं ॥ ३८ ॥
पेच्छन्ति अ सइ-संठिअ- वअण-विसंवइअ[13]-थण-णिसण्ण-कर-अलं ।
दहवअणागम-सङ्किअ- पअ-सद्दुप्पित्थ-लोअणं जणअ-सुअं ॥ ३९ ॥
पिअअम-सहत्थ-पेसिअ- मणि-सुण्णइअ-सिढिलद्ध[14]-वेणी-बन्धं ।
धोअ-कलधोअ-पण्डुर- पडन्त-बाह-[15]पहउण्णअ-त्थण[15]-अलसं ॥ ४० ॥
अजमिअ-पम्हल-वेणिं बाह-[16]जल-पहाविआलओत्थइअ-मुहिं ।
रसणा-सुण्ण-णिअम्बं विच्छड्डिअ-मण्डणग्घविअ-लावण्णं ॥ ४१ ॥

---

1) °ल्लि° C 2) steht in C hinter कह वि 3) णत्थि-अरे(!) C 4) आ° C 5) °संल्ला° R, पडिला° C, was auf पडिसंला° führt; die richtige Schreibung der aus ल entstehenden Gruppe ist zweifelhaft: s. I 29. II 39. XIV 37. 6) CK stellen um. 7) अमअ-विस(!) C 8) °ल C 9) सुसं° C 10) चरण-समुप्पअण-णिवडिआ C, चरणावनतनिपतितोत्थिताः K, प्रणताङ्गा विषमोत्थिताः S 11) फलिह CKS 12) °र-स्थित KS 13) विस-मुद्दअ(!) C 14) °द्ध fehlt in C, °लैक K, रूच S 15) त्थवअ-उण्णअ-थण C 16) जलोमइलिआ° CS

33b फलित für क्खलिअ 34b अवनमित für उण्ण° 36a गृहीत (i. e. metri c. und nach Analogie mehrerer Parallelstellen गाहिअ) für उग्गाहिअ 39a वितीर्ण für णिसण्ण 41a धूसरदीर्घतरालक (Ms. 2mal °रलक) für बाह bis अलअ (corrupt)

थोअ-[1]मउआअअ-ट्ठिअ-   पिअअम-गअ-हिअअ-सुण्ण-णिच्चल-णअणं ।
कइ-बल-सद्दाअण्णण-   बाह-तरंग-परिघोलमाण-पहरिसं ॥ ४२ ॥
ईसि[2]-रअ-भिण्ण-पाडल[3]-   वसुआअ-प्फरुस-बाह-बिन्दु-ट्ठाणं ।
विच्छड्डिअ-परिधूसर-   णिअअ-सहाव-परिसंठिआहर-राअं ॥ ४३ ॥
वअणं समुव्वहन्तिं   ओलुग्ग-कओल[4]-णिव्वलन्ताआमं ।
असमत्त-कला-दीहं   कइ-दिअहासण्ण-पुरिअवं[5] व ससिं ॥ ४४ ॥
देह-च्छवि-णिव्वलिए   भिण्ण-दरुव्वत्त-रोअणा-सच्छाए ।
भूसण-बन्धण-मग्गे   लक्खिज्जन्त-तलिणत्तणे वहमाणं ॥ ४५ ॥
दट्ठव्व-चडुल-णअणं   [6]उवऊहण-लालस-प्फुरिअ-बाहु-लअं ।
आसण्ण-ट्ठिअ-दइअं   रसेण एक्क-सअणम्मि व विसूरन्तिं ॥ ४६ ॥
दूसह-मिअङ्क-दंसण-   दुउणअरुक्कण्ठ[7]-णीसह-णिसण्णङ्गिं ।
गअ-जीविअ-परिसङ्किअ-   णिसिअरि-हत्थ-परिमट्ठ-णिच्चल-हिअअं ॥ ४७ ॥
हत्थेण वाह-गरुइअ-   दूर-पलम्बालओत्थएण वहन्तिं ।
पिअ-पेसिअङ्गुलीअअ[8]-   मणि-प्पहा-[9]पाअडेक्क-[10]पासं व मुहं ॥ ४८ ॥
आसण्ण-जुज्झ-विमणं   राम-भुआसङ्ग-णिट्ठविअ-संतावं ।
हिअआवलिअ[11]-दहमुहं   किं[12] मण्णे होहिइ त्ति विमुहिज्जन्तिं ॥ ४९ ॥
समुहालोअण-विडिअं   विडिअ-णिमिल्ल-पिअ-दंसणूसुअ-हिअअं ।
ऊसुअ-हिअउम्मिल्लं   उम्मिल्लोसरिअ-पइ-मुह-किलिम्मन्तिं ॥ ५० ॥ आदिकुलकं ॥
दट्ठूण अ णं दूमिअ-   हिअअ-पहोलन्त-संभरिअ[13]-काअवा ।
अल्लीणा माआमअ-   राम-सिरुल्लअण-काअरा रअणिअरा ॥ ५१ ॥

1) so R[IIh] (Uebers. मुकुला°), मउला° R[b]C 2) °स C 3) पाअड CR[vl] 4) °वो° R[b]C 5) °अम्वं R[IIh], °अंवं R[b] (also war hier im Archetypus R die Doppelung nach der Art der Telugu-Mss. bezeichnet) 6) अ° C 7) विउणअरुकखण्ड C 8) °रीअअ C 9) so RCS, पाविए° (= प्रावृते°)R[vl]K 10) वा° C 11) °डिअ R[b] 12) कथं KS (der Consensus kann Zufall sein) 13) विम्हइअ C

42a मुकुलीकृत für मउआअअ 43b त्वालितव्य für विच्छड्डिअ 44b कतिपयाहासन्न für कइ-दिअहा° 45a दत्त für भिण्ण; म्लान für उव्वत्त 45b तलिनस्थितान् für °त्तणे 46a लोलप्रस्फुटित für लालस-प्फुरिअ 49b मुह्यन्ती (i. e. मुज्झिज्जन्तिं) für विमु°: cf. zu II 46. 50b रतिसुख für पइ-मुह 51b आनयन für उल्लअण

त्र्प्रह तेहि तीत्र्प्र पुरत्र्प्रो छेत्र्प्र-समुव्वत्त-मास-दिणावेढं ।
ठवित्र्प्रं राहव-वत्र्प्रणं लुत्र्प्र-मज्झ-विलग्ग-वाम-हत्थं च धणुं ॥ ५२ ॥
त्र्प्रालोइए विसण्णा उवणिज्जन्तम्मि वेविउं त्र्प्राढत्ता ।
सीत्र्प्रा रत्र्प्रणित्र्प्ररेहिं राम-सिरं ति भणिए गत्र्प्र च्चित्र्प्र मोहं ॥ ५३ ॥
पडित्र्प्रा त्र्प्र हत्थ-सिढिलित्र्प्र- णिरोह-पण्डर-समूससन्त-कवोला ।
पेल्लित्र्प्र-वाम-पत्र्प्रोहर- विसमुण्णत्र्प्र-दाहिण-त्थणी जणत्र्प्र-सुत्र्प्रा ॥ ५४ ॥
मरणम्मि बन्धवाणं जणस्स किं होइ बन्धवो च्चित्र्प्र सरणं ।
तह गुरु-सोत्र्प्र-कवलित्र्प्रा धरम्मि पडित्र्प्रा विमुच्छित्र्प्रा धरणि-सुत्र्प्रा ॥ ५५ ॥
ण कत्र्प्रो वाह-विमुक्खो णिव्वखेउं पि ण चइत्र्प्रं राम-सिरं ।
णवर पडिवण्ण-मोहा गत्र्प्र-जीवित्र्प्र-णीसहा महिम्मि णिसण्णा ॥ ५६ ॥
खण-णिच्चल-णीसासं जात्र्प्रं मोहन्धत्र्प्रार-साम-च्छात्र्प्रं ।
विरल-मिलित्र्प्रच्छि-वत्तं मुच्छा-हीरन्त-तारत्र्प्रं तीत्र्प्र मुहं ॥ ५७ ॥
विसरित्र्प्र-वित्र्प्रोत्र्प्र-दुक्खं तक्खण-पब्भट्ठ-राम-मरणात्र्प्रासं ।
जणत्र्प्र-तणत्र्प्राइ णवरं लद्धं मुच्छा-णिमीलित्र्प्रच्छीत्र्प्र सुहं ॥ ५८ ॥
थण-परिणाहोत्थइए तीए हित्र्प्रत्र्प्रम्मि पत्र्प्रणुत्र्प्रं पि ण दिट्ठं ।
दीहं पि समूससित्र्प्रं सूइज्जइ णवर वेविरे त्र्प्रहरोट्ठे ॥ ५९ ॥
त्र्प्रपरिप्फुड-णीसासा तो सा मोह-विरमे वि णीसह-पडित्र्प्रा ।
त्र्प्रणुवज्झ-वाह-गरुइत्र्प्र- दुक्ख-समूढ-तारत्र्प्रं उम्मिल्ला ॥ ६० ॥
पेच्छइ त्र्प्र सरहसोहरित्र्प्र-मण्डलग्गाहिघात्र्प्र-विसम-च्छिण्णं ।
दूर-धणु-संधित्र्प्रच्चित्र्प्र- सर-पुङ्खालिद्ध-सामलइत्र्प्रावङ्गं ॥ ६१ ॥

---

1) राहवत्थं(!) C 2) तरलिज्ज° C 3) °टेहिं C 4) °एडु° C (K s. u.) 5) °ली C 6) dieser Vers nur in R 7) °मो° C 8) °रि C 9) °हि-त्र्प्रलम्मि(!) C 10) वित्र्प्रलित्र्प्र CK, S? 11) °म्ह° C = प्रमुषित K; S? (cf. XIV 42, XV 7) 12) °ह-त्थ° CKS 13) °त्र्प्र C 14) च C, विषमो° K 15) वज्झन्त CK, S? 16) °सोवइत्र्प्र C 17) °मुक्कि° C 18) °धित्र्प्रात्र्प्रद्धित्र्प्र! C. °हिताभिक्लृष्ट S (cf. Hem. IV 187) 19) °लित्र्प्रत्र्प्रावङ्ग R

52b त्र्प्रालग्ग für वि° 53b इव für च्चित्र्प्र 54a विरहापाण्डुर 54a णिरोह-पण्डर 57b für वत्तं eine Var., wahrscheinlich पम्हं 58a वेगं für दुक्खं 58b लब्धमनन्तरं für णवरं ल° (also णवरि त्र्प्र, was von K mehrfach durch blosses त्र्प्रनन्तरं übersetzt wird) 61b संधानर्जूक्षत (Ms. °नत्त्र्°!) für संधित्र्प्रच्चित्र्प्र, und उद्यत als v.l. für त्र्प्रज्जूक्षत (also etwa संधणुज्जुत्र्प्र und °णुज्जत्र्प्र? cf. K XIV 59)

णिव्वूढ-रुहिर-पराडुर[1]- मउलन्त-च्छेअ-मास[2]-पेल्लिअ-विवरं।
[3]भज्जन्त-पडिअ-पहरण- कण्ठ-च्छेअ-दर-लग्ग-धारा-चुण्णं ॥ ६२ ॥
णिद्दअ-संदट्ठाहर- मूलुक्खित्त-दर-दिट्ठ-दाढा-हीरं।
संखाअ[4]-सोणिअ-[5]प्पङ्क-[6]पडल-पूरन्त[6]-कमण-कण्ठ-च्छेअं ॥ ६३ ॥
णिसिअर-कअ[7]-ग्गहाणिअ- णिलाड[8]-अड-णट्ठ[9]-भिउडि[8]-भुमआ-भङ्गं।
गलिअ-रुहिरद्ध-लहुअं अणहिअउम्मिल्ल-तारअं राम-सिरं ॥ ६४ ॥ कुलअं ॥४॥
तह णिमिअ च्चिअ दिट्ठी मुक्क-कवोल-विहुरो उर च्चिअ[10] हत्थो[10]।
गअ-जीविअ-णिच्चेट्ठा णवरं सा महि-अलं थण-[11]भरेण गआ ॥ ६५ ॥
तो मुच्छिउट्ठिआए किं एअं ति गअणे दिसासु अ[12] समअं[13]।
सुण-परिघोलिअच्छं[14] [15]जाअं मूढ-परिदेविअं तीअ मुहं ॥ ६६ ॥
णिव्वणेऊण अ णं तत्तो-हुत्त-ट्ठिओसिअन्त-णिसण्णो।
कड्ढन्तीअ ण पत्तो वअणं मरणं च से[16] कह वि अप्पाणो ॥ ६७ ॥
णवरि अ पसारिअङ्गी रअ-भरिउप्पह-पइण्ण-वेणी-बन्धा।
पडिआ उर-संदाणिअ- महि-अल-चक्कलइअ-त्थणी जणअ-सुआ ॥ ६८ ॥
सव्वङ्ग-णिसण्णाअ[17] वि णीसेस-क्खविअ[18]-वलि-विभङ्ग-णिराओ।
तीए मज्झ-पएसो थण-[19]जहण-करालिओ ण पावइ वसुहं ॥ ६९ ॥
सहसालोअ-विराअं दइअ-मुहे तम्मि माणसअ[20]-दट्ठव्वे।
मोहं गन्तूण चिरं समअं बाहेण आगअं से हिअअं ॥ ७० ॥
तो कह वि लद्ध-सण्णा बाहोवग्गिअ[21]-कवोल-अल-संदट्टं।
मग्गइ संगोवेउं अलअं तीअ [22]विहलो ण पावइ हत्थो ॥ ७१ ॥

---

1) व° C; R scheint ursprünglich °ण्ड° gehabt zu haben. 2) मं° C 3) भि° C 4) वहल ins. C 5) प° C (fälschlich auch R[b]) 6) विसूरंत C und om. पडल 7) so (= कच) SR im Comm. in allen, im Text R[bh], in der Uebers. R[II] u. unsicher R[h] (nämlich करच i. e. कच corr. aus कर); कर CKR[II]Text R[h]Uebers. 8) °ल °लि C 9) वड्ड C 10) च्चेअ करो CK, S? 11) ह° C 12) वि C 13) °ग°(!) C 14) पडिघोलिर° C 15) आ°(!) C 16) steht in C hinter कह वि 17) °द्द C 18) °लि° C 19) रग°(!) C 20) सानुनय KS 21) °रगअ C 22) व° C

62b तर्जयत् (Ms. 2mal °यन्) für भज्जन्त; प्रति° für दर 63a मग्न (i. e. कखुत्त oder उकखुत्त) für उक्खित्त 64b प्रलघुकं für अद्ध-ल°; अनधिक wird als पाठ für अहृदय citiert: mit Unrecht, da es nur eine andere — und zwar falsche — Uebers. derselben Lesart ist. 67a उत्थितावसीदन्त्याः कर: für ट्ठिओ° etc.: dieser Var. entsprechend wird वअणं = वदनं gefasst gegenüber वचनं RS 68a प्रविद्ध für पइण्ण 70b stellt बाष्पेण सममागतं(Ms. 2mal समाग°), also wohl बाहेणं समअमागअं 71b संस्थापयितुं für संगोवेउं

आवेअ-समुक्खित्तं तो से खेआगमोसिअन्तोवत्तं ।
पडिअं णिअउच्छङ्गे अप्पत्तं चिअ पओहरे कर-जुअलं ॥ ७२ ॥
सूढ-हिअआइ दट्ठुं अचअन्तीअ समुहं कह वि राम-सिरं ।
तंसोणमन्त-णीसह- वअण-च्छन्द-वलिआलआइ पुलइअं ॥ ७३ ॥
[4]परिदेविउं पउत्ता णिअअ-सरीर-पडिमुक्क-राहव-दुक्खं ।
कर-मग्गुट्ठिअ-सोणिअ- विवण-उणअ-पओहरा जणअ-सुआ ॥ ७४ ॥
आवाअ-भअअरं चिअ ण होइ दुक्खस्स दारुणं णिव्वहणं ।
जं महिला-वीहच्छं दिट्ठं सहिअं च तुह मए अवसाणं ॥ ७५ ॥
बाहुणहं तुज्झ उरे जं मोच्छिहिमि त्ति संठिअं मह हिअए ।
घर-णिग्गमण-पअत्तं साहसु तं कम्मि णिव्वविज्जउ दुक्खं ॥ ७६ ॥
विरहम्मि तुज्झ धरिअं दच्छामि तुमं ति जीविअं कह वि मए ।
तं एस मए दिट्ठो फलिआ वि मणोरहा ण पूरेन्ति महं ॥ ७७ ॥
पुहवीअ होहिइ पई बहु-पुरिस-विसेस-चञ्चला राअ-सिरी ।
कह ता महं चिअ इमं णीसामण्णं उअत्थिअं वेहव्वं ॥ ७८ ॥
किं एअं ति पलत्तं [15]विसउम्मिल्लेहि लोअणेहि अ दिट्ठं ।
विअलिअ-लज्जाइ मए होइ फुडं णाह तुह मुहं ति परुण्णं ॥ ७९ ॥
सहिओ तुज्झ विओओ रअणिअरीहि समअं महीहि व वुत्थं ।
दट्ठुं तुमं[20] ति होन्तं जइ एत्ताहे[21] वि जीविअं विअलन्तं ॥ ८० ॥
जाए पर-लोअ-गए तुमम्मि ववसाअ-मेत्त-सुह-दट्ठव्वे ।
हरिस-ट्ठाणे वि महं डज्झइ अहिट्ठ-दहमुह-वहं हिअअं ॥ ८१ ॥

1) so C = पत्तं S. °न्तावत्तं R. aber अपवृ° Uebers., अप्रवृ° K 2) °प° R 3) अप्पाणं(!) R[III] (aber wie wir in der Uebers.) 4) so RComm. R[b]Uebers. K = भिन्नालकया S; गरुआल° C, वलिआणणाइ RText R[IIb]Uebers. 4*) पडि° R[I] 5) तो ins. C 6) so auch S. पडि° om. C. °रीरे विमु° K 7) दुःखा KS 8) भअरं alle R 9) अ(!) R[b] 10) C stellt um gegen Metr. 11) °म्मि(!) R 12) अक्खिअं C, अर्पितं K, S frei 13) °उ° C 14) RUebers. stellt um. 15) °लिज्ज° C 16) फिलिहआ C (i. e. °लिआ corr. aus °लिह; ist फि blosser Fehler für फ?) 17) उवट्ठिअं C 18) = विषम RUebers. K, so oder विशद RComm., प्रविषाद S 19) उ° C 20) °मेत्ति(!) R[II] 21) °त्तहिं (i. e. °त्ताहे) C

73b उन्नमत् für ओण°; चन्द्र (i. e. metri c. च्चन्द, cf. प्पङ्क X 15. XI 63. क्कुम्म VI 23 etc. Hem. II 97 Schol.) für च्छन्द 74b विस्तीर्ण für विवण. cf. zu IX 25. 75a दुःखानां für दुक्खस्स 75b अवमानं für °साणं 76a मुच्छिहिद = मूर्छिष्यति für मोच्छिहिमि 77b त्वमेवमसि मे दृष्टः für तं etc. 80a वृत्तं für वुत्थं, und उषितं (cf. C) als vl 82b कथं तावच्चिन्त्यमानं für णवरि etc.

बाहं ण धरेइ मुहं   आसा-बन्धो वि मे ण रुम्भइ हिअअं ।
णवरि अ चिन्तिज्जन्ते   ण विणज्जइ केण जीविअं [1]संरुद्धं ॥ ८२ ॥
वोलीणो[2] मअरहरो   मज्झ कएण मरणं पि दे [3]पडिवण्णं ।
णिव्वूढं णाह तुमे   अज्ज वि धरइ अकअण्णुअं मह हिअअं ॥ ८३ ॥
उग्गाहिइ[4] राम तुमं   गुणे गणेऊण पुरिसमइओ[5] त्ति जणो ।
गलिअ-महिला-सहावं   संभरिऊण अ ममं[6] णिअत्तिहिइ कहं ॥ ८४ ॥
तुह बाणुक्खअ-णिहअं[7]   दच्छिमि[8] दहकण्ठ[9]-मुह-णिहाअं ति कआ ।
मह भाअधेअ-वलिआ   विवरा-हुत्ता मणोरहा पल्हत्था ॥ ८५ ॥
जं तणुअम्मि वि विरहे   पेम्मावन्धेण सङ्कइ जणस्स जणो ।
तं जाअं णवर इमं   [10]पेच्छन्तीए अ तारिसं मज्झ फलं ॥ ८६ ॥
तो विलविअ-णिप्फन्दं[11]   गलन्त-हिअअ-परिसुण्ण-लोअण-जुअलं ।
महुरं आसामन्ती   हत्थुण्णामिअ-मुही भणइ णं तिअडा ॥ ८७ ॥
अवरिगलिओ[12] विसाओ   अखण्डिआ[13] मुद्धआ ण पेच्छइ पेम्मं ।
मूढो जुवइ[14]-सहाओ[15]   तिमिराहि वि दिण्णअरस्स चिन्तेइ भअं ॥ ८८ ॥
तिहुअण-मूलाहारं[16]   विसढ-महिन्द-[17]पडिमुक्क-वूढ-रण-धुरं ।
जाणन्ती कीस तुमं   तुलेसि सेस-पुरिसाणुमाणेण पइं ॥ ८९ ॥
अमिलिअ-साअर-सलिला   अणह-ट्ठिअ-महिहरा अणुव्वत्त-अला ।
रामस्स छिण्ण-पडिअं[18]   कह पत्तिअसि धरणी धरेइ त्ति सिरं ॥ ९० ॥
मारुअ-मोडिअ[19]-विडवं   मिअङ्क-किरण-[20]पडिमास-मउलिअ-कमलं ।
कह होइ राम-वडणे[21]   इअ णिच्छाअं दसाणण-[22]घरुज्जाणं ॥ ९१ ॥

---

1) परि° C   2) बो° K pratîka   3) परि° C   4) °हइ C   5) °अ C   6) मं R^bC, महं R^{vl} 7) पडिअं CK, S? 8) दक्खिहिमि R^bC (क्खि fehlt in R^b1Hd aus Versehen und ist hinein corr.) 9) ड°(!) R^b, दस° C   10) पच्चक्खं तस्स CKS   11) निस्यामानं K = असहा S   12) अप° C, अपरिगणिओ R^{vl} = अविचारविमर्शितः S. अपरिगणकः K   13) so RC. अपण्डिआ R^{vl}KS   14) °अ° C 15) °वो C   16) °धारं C   17) परि° CK   18) °रि° C   19) °लि° C   20) परि° C   21) प° C 22) ह° C

88a जानाति für पेच्छइ   89a निर्व्यूढभरं für वूढ etc.   90a पर्वता für महिहरा; अनुद्धुतलता für अणुव्वत्त-अला   90b भिन्न für छि°

मा रुअसु पुससु बाहं   उअऊहेऊण अंस-परिअत्त-मुहं ।
संभरिअ विरह-दुक्खं   रोत्तव्वं दे पुणो पडस्स वि अद्धे ॥ ९२ ॥
अइरा अ दच्छिहि तुमं   तुह विरहोलुग्ग-पण्डुर-मुह-च्छाअं ।
गअ-रोस-सुहालोअं   ओआरिअ-चाव-णिव्वुअं दासरहिं ॥ ९३ ॥
पत्तिहि अमरिस-भरिअं   हरेण वि अपत्थणिज्ज-कण्ठ-च्छेअं ।
फुट्टन्तं जइ होन्तं   छिण्णं पि कअ-ग्गहुग्गअं राम-सिरं ॥ ९४ ॥
किं ति समासससिअव्वे   मुज्झसि दहवअण-दप्प-भङ्गुप्फालं ।
पेच्छन्ती पमअ-वणं   रामाणत्ति-अर-पवअ-आविद्ध-दुमं ॥ ९५ ॥
णिहउक्खअ-सुर-लोअं   दरिअ-णिसाअर-णिहाअ-पल्हत्थन्तं ।
कह तेण खणं मि विणा   धरेइ जस्स भुअणं भुअ-ववट्ठम्भं ॥ ९६ ॥
तह तं सि गआ मोहं   मुच्छा-गअ-पडिअ-णीसह- विसण्णङ्गी ।
रक्खस-माएत्ति फुडं   जाणन्ती जह इमं अहं पि विसण्णा ॥ ९७ ॥
मिलिअ-णिसाअर-पुरओ   सुवेल-मलअन्तराल-णिम्मविअ-वहे ।
पेल्लिअ-तिऊड-सिहरे   अज्ज वि किं तुज्झ राहवे अग्गहणं ॥ ९८ ॥
मलिआ मलअ-णिअम्बा   थले व्व चङ्कम्मिअं महोअहि-सलिले ।
वुत्थं सुवेल-सिहरे   अज्ज वि किं तुज्झ राहवे अग्गहणं ॥ ९९ ॥
तो अगहिओवएसा   गओणिअत्तन्त-जीविअ-मुहिज्जन्ती ।
तिअडाअ जणअ-तणआ   सहि-सब्भाव-सरिसं उरम्मि णिसण्णा ॥ १०० ॥
लोअण-वडअर-लग्गं   तंस-णिसण्णाअ तीअ तिअडा-वच्छे ।

---

1) अवगू° C 2) so, = संस्मृत्य, nach R; = संस्मृत, also °रिअ-, KS 3) ते C 4) om. CKS 5) so R[b], दट्ठि° R[H], in R[b] ist die mittle Silbe zweifelhaft; दक्खिहिसि C und sicher K, da er अ weg lässt: für S folgt aus dieser Weglassung nichts sicheres. 6) °दं C 7) पत्तिअ C 8) कंठि R[H] 9) रगह-धुअं C. °हावधूतं K. कम्पितं S: also wohl °होधुअं 10) दस° C 11) so R[b]. वि R[H]. पि C: cf. VI 9 vl मउअं मि, wie als unzweifelhaft ursprüngliche Lesart von R in den Text hätte gesetzt werden sollen. 12) सोअं C 13) णि° CR[H]KS 14) माअ त्ति C 15) om. C 16) तुह C (also etwa किं ति तुह?) 17) मि° R[b], aber nicht R[l] 18) dieser Vers nur in R 19) °डाइ C; °डाइअ R, i. e., metri c. und weil Uebers. kein च hat, °डाअ corr. aus °डाइ schon im Archetypus R: da der oblique Feminincasus auf आअ höchst selten und Var. V 23 sogar verboten ist, die doctior lectio. 20) °णाइ C

95a च für ति 95b प्रविद्ध (i. e. पव्विद्ध) für आविद्ध. cf. zu IX 25. 97a आगम für गअ 98a पुरे (i. e. पुरए) für पुरओ 100a जीव-विमु° für जीविअ-मु°

गलिअं कल्लोल[1]-पेल्लण- पीडिज्जन्तालउग्गअं बाह-जलं ॥ १०१ ॥
तो जम्पिउं पउत्ता पुणो वि अत्थेक्क-उट्ठिअ-समूससिआ[2] ।
[3]उर-घोलिर-वेणी-मुह- [4]थण-लग्गुग्घुट्ठ[5]-महि-रआ जणअ-सुआ ॥ १०२ ॥
साहसु ज च्चिअ पढमं दट्ठूण अहं[6] इमं[6] महिम्मि[7] णिसण्णा ।
स च्चिअ मोहुम्मिल्ला पेच्छामि अ णं पुणो धरेमि अ जीअं ॥ १०३ ॥
सहिआ रक्खस-वसही दिट्ठं तुह णाह एरिसं अवसाणं ।
अज्ज वि वअणिज्ज-हअं धूमाइ च्चिअ ण पज्जलइ मे हिअअं ॥ १०४ ॥
पुरिस-सरिसं तुह इमं रक्खस-सरिसं कअं णिसाअर-वइणा ।
कह ता चिन्तिअ-सुलहं महिला-सरिसं ण संपडइ मे मरणं ॥ १०५ ॥
पवण-सुअ-सिट्ठ-तुरिअं इह[8] एन्तस्स अवलम्बिउं मह जीअं ।
विरह-लहुअं पि राहव मए जिअन्तीअ जीविअं तुज्झ हिअं ॥ १०६[9] ॥
अलअन्धआरिअ-मुही समुहागअ-कण्ठ-भमिअ[10]-वेणी-बन्धा ।
मोह-पडिवण्ण-हिअआ दर-जम्पिअ-णीसहं पुणो वि णिसण्णा ॥ १०७ ॥
तो फुडिअ-वेणि-बन्धण- भङ्गुग्गअ-विसम-केस-पल्हत्थरणे[11] ।
पडिआ[12] रामोर-त्थल- सअण-णिराम-हिअआ महि-अलुच्छङ्गे ॥ १०८ ॥
तीअ णव-पल्लवेण व पहराअम्ब-विहलेण हत्थेण मुहं ।
परिमज्जिउं ण चइअं एक्क-कवोल-[13]मिलिआलअं कह वि कअं ॥ १०९ ॥
समुह-मिलिअं पि जाहे रूअं बाह-विहला[14] ण गेण्हइ[15] दिट्ठी ।
ताहे कह कह वि कअं उहअ-करुप्पुसिअ[16]-लोअणं तीअ मुहं ॥ ११० ॥
तो सा भमन्त-मारुअ- विसम-पडणालउप्पुसिअ-बाह-जला[17] ।
पेच्छइ राहव-वअणं [18]णिसाअरोच्छुण्ण-महि-अल-पहोलन्तं ॥ १११ ॥

---

1) °वो° C 2) समो° C 3) दर C 4) थणु(!) R^{bb} 5) °घुट्ठ R (°ग्घु° R^{H}2Hd), cf. IX 80. 6) C stellt um. 7) महोअ C 8) तुह C 9) S stellt 106. 107 um. 10) °मिर C 11) पच्च° CK 12) °लि° C 13) णिमिआ° C 14) so R^{H}C, °ऊ° R^{hb}, विकला RUebers. S, विह्वला RComm. K 15) °ल्ह° R^{Hh} 16) °रफुसि° C 17) लवा C 18) रअणिअ° C; K s. u.

101b वेल्लन für पे°; उद्गमं für उग्गअं 102b मुखा für °हु- (also वेणि für °णी); स्फुट (= बऊ Comm.) für उग्घुट्ट (also wohl प्फुड-मही-) 103ab वदनं यदेव ‥ तदेव für साहसु ज च्चिअ ‥ स च्चिअ 105b चिन्त्यमानं für चिन्तिअ-सुलहं, und citiert eine corrupte vl, vielleicht unsere; संप्रति für संपडइ(?) 106a दृष्ट für सिट्ठ, cf. V 28. 107a मुखं für °ही 108a शिथिल für फुडिअ 109b केवलं für कह वि 110a मिलिता für °अं 110b बाष्पं für लोअणं 111a प्रविद्ध für पडण 111b रजोनिकरच्छन्न für णिसा° (cf. C); प्रलुठत् (i. e. पलोट्टन्तं) für पहोलन्तं

लक्खिज्जन्त-विसाआ अब्भहिउम्मिल्ल-णिच्चल-ट्ठिअ-णअणा ।
राम-सिर-बद्ध-लक्खा धुव्वइ वाहेण से ण रुम्भइ दिट्ठी ॥ ११२ ॥
तो तं दट्ठूण पुणो मरणेक्क-रसाइ वाह-णीसारच्छं ।
आउच्छसु मं ति कअं तिअडा-गअ-लोअणाइ दीण-विहसिअं ॥ ११३ ॥
सहिअम्मि राम-विरहे दारुण-हिअअ-प्पडिच्छिए वेहव्वे ।
सहसु गअ-णेह-लहुअं मह णिल्लज्ज-मरणं इमं ति परुणा ॥ ११४ ॥
सव्वस्स अ एस गई ण उणो माणुसआण इममवसाणं ।
अणुसरिसं ति भणन्ती आहन्तूण पडिआ थिरं थण-अलसं ॥ ११५ ॥
तह जीव-लज्जिआए विलवन्तीअ वि विसाअ-णीसह-मउअं ।
दासरहि त्ति पलत्तं पिअ त्ति सीआइ ण चइअं वाहत्तुं ॥ ११६ ॥
अणुसोइउं ण इच्छइ ण देइ अङ्गम्मि सा परम्मि व पहरं ।
वाहं मुअइ ण रुम्भइ मरिअव्वे लद्ध-पच्चअं से हिअअं ॥ ११७ ॥
तो तं मरण-णिमित्ते अणिअत्तन्त-हिअअं पअत्ता वोत्तुं ।
तिअडा धुअग्ग-कर-अल- दर-पडिअ-पडिच्छिअङ्ग-विसमोअरणं ॥ ११८ ॥
जाणइ सिणेह-भणिअं मा रअणिअरि त्ति मे जुउच्छसु वअणं ।
उज्जाणम्मि वणम्मि अ जं सुरहिं तं लआण गेण्हइ कुसुमं ॥११९ ॥जुग्गअं॥
किमु जीअन्तीअ तुमे जइ अलिअं महि ण होज्ज राहव-मरणं ।
अण्हे उण रहुणाहे तुह मे मरण-विहुरं किलम्मइ हिअअं ॥ १२० ॥
चिन्तेउं पि ण लब्भइ जह संभावेसि तह इमं जइ होन्तं ।
तो दाणि किं जणम्मि व तुमम्मि संठावणा महं अणुरूवा ॥ १२१ ॥

1) वि CK, cf. Hem. III 85. 2) इअव° C (für इअ-अव°?) 3) °र-त्थ° C 4) जीविअ-लज्जाए C 5) so C und KS, da sie प्रियेति (Voc.) übersetzen; पिओ R: da aber nach dem Comm. die Auffassung als Voc. auch bei R als die ursprüngliche erscheint, ist diese Lesart secundär. 6) सि°(!) R 7) so C, व° R 8) °ल्लं C 9) भरिअं R[vl] und fälschlich auch im Text. 10) CK stellen um gegen Metr. 11) व = वा R[vl]. वि C 12) गृह्यते (!) RUebers. K, उपाददीत विज्ञः richtig S 13) steht in KS nach 121. 14) so C, falso 15) होइज्ज (i. e. होज्ज corr. aus होइ) C, भवति K 16) किलिम्मिइ (lies °म्मइ) C 17) तीरइ CKS 18) °आ C

113a णिर्भरनयनं für णीसारच्छं 113b विलोकितं für विहसिअं 115a मानोन्नतजातेरयमवमानः für ण etc. 115b युगलं für अलसं; hat für अणुसरिसं eine Var. und citiert eine vl, die durch Corruption des Ms. nicht erkennbar sind. 116b stellt सीतया प्रियेति 117a शीर्षे सा उरसि च für अङ्गम्मि bis व 117b stellt न मुञ्चति 118a परिवर्तमान für अणि° 119 pratika जाणसु für जाणइ 120 pratika किं व (also जिअन्तीअ) 121b तदानीं für तो दाणि (Fehler?)

सअला णिसाअर-पुरी[1] घर-परिवाडि[2]-सम-णीहरिअ-रुण्ण-रवा ।
एक्केण कआ कइणा कह होहिइ अणह-रक्खसं[3] रहु-वइणं[3] ॥ १२२ ॥
णत्थि [4]णिहम्मइ[5] रामो अइरा होहिइ अरक्खसं तेल्लोक्कं ।
दिट्ठं ति भणामि फुडं पत्तिअ कस्स वि[6] पिओ कुलस्स विणासो ॥ १२३ ॥
उट्ठेसु मुअसु सोअं पुस एअं बाह-मइलिअं थण-वट्ठं[7] ।
सुणसु सउणे[8] ण वट्टइ समराहिमुहे पइम्मि अंसु-णिवाओ ॥ १२४ ॥
मोत्तूण अ रहुणाहं लज्जागअ-सेअ-बिन्दुइज्जन्त-मुहो ।
केण व अण्णेण कओ पाआरन्तरिअ-णिप्पहो दहवअणो ॥ १२५ ॥
अइरा अ दे रहु-सुओ [9]तणाअन्तग्ग-हत्थ-मउइअ[10]-पम्हं ।
मोच्छिहि[11] वेवन्तङ्गुलि- गुप्पन्तुक्खित्त[12]-विसम-भाअं वेणिं ॥ १२६ ॥
विअलिअ-लज्जा-लहुअं एअ करन्तस्स रहुवइम्मि धरन्ते ।
ण अ तह दुक्खामि तुमे जह [13]परिवत्तम्मि दहमुहस्स[13] सहावे ॥ १२७ ॥
वालि-वह-दिट्ठ-सारं बाण-गलत्थिअ[14]-समुद्द-दिण्ण-थल-वहं ।
रोहिअ-लङ्का-वलअं[15] मा लहुअं पेच्छ राहवस्स भुअ-बलं ॥ १२८ ॥
दिट्ठा सि मए सिविणे ससि-सूरालिहण-सोहिउम्मुह-पडिमा ।
[16]खन्धुट्ठिअ-सुर-गअ-कण्ण-आल-विहुअ-धवलंसुअ-दसद्धन्ता ॥ १२९ ॥
दिट्ठो अ मे दहमुहो दह-मुह-[17]परिवाडि-विअड-कड्ढण-मग्गो ।
काल-दढ-[18]पास-कड्ढिअ- दर-घडिउग्घडिअ[19]-खलिअ[20]-मुह-संघाओ ॥ १३० ॥
तं अवलम्बसु धीरं णासउ संपइ अमङ्गलं जाव इमं ।

---

1) उरो C 2) °लि C 3) °सो रामवधः KS 4) ण हु° R^H KS 5) °णाइ C 6) व C 7) so R^h. पुट्ठं R^h, पृष्ठं RUebers., वट्टं C und undeutlich R^H. युगलं K, युग्मं S 8) so auch S. सअणे C 9) तणहाअ° R^h (aber in der Uebers. आर्द्रायमाण), ओल्लाअ° C 10) so R = मुकुलित (! cf. XI 42), कोमलीकृतां S (beruht auf derselben Lesart. = मृदूकृत gefasst). मइलिअ C. मोचित K 11) °हिइ C (! ist das °हि corr. zu °इ? cf. IV 49 vl) 12) °न्तक्खि° CK 13) परिअत्ते (Ms. °अत्तंत्ते i. e. °त्तं corr. zu °त्ते) दहवअणस्स C gegen Metr. 14) गलहत्थिअ R^b 15) म° KS 16) अद्धुट्ठि° C 17) पड्डि° C 18) वा° C 19) °ग्घ° CK, °ग्घा° (dem sonstigen Gebrauch und Hem. IV 33 entsprechend, aber gegen Metr.) R, auch in Uebers. Comm.; उग्घाडि R^H (gegen Uebers.) ist wohl eher Fehler, als Conject. zur Herstellung des Metr. 20) पडिअ C

122a स्फुटनिर्ह्रादिरू° für सम° etc. 124b स्वप्ने पि निवर्तते für सउणे etc. 125a बिन्दुचीयमान für बिन्दुइज्जन्त (vielleicht bloss eine falsche Uebers. unsrer Lesart) 125b अन्येनापि केन कृतः für केण etc. 126a पतिः für सुओ 127b अपि für अ: प्रतापे für सहावे 129b स्थित für उ° und scheint सुरगजस्कन्धस्थित zu stellen (? corrupt): पट für दसा 130b मुखर für खलिअ 131a तावत् für जा°

मुणिअ-परमत्थ लहुई अवहीरिअ-णिप्फला णिअत्तउ माआ ॥ १३१ ॥
होन्तं जइ राम-सिरं एआवत्थं पि तो समूससमाणं ।
अमअं मिव णाअ-रसं आसाएऊण तुह कर-प्फरिस-सुहं ॥ १३२ ॥
इअ राम-पेम्म-कित्तण- दूसह-वज्जाहिघाअ-दूमिअ-हिअआ ।
संभरिअ मुक्क-कण्ठं अणमअं मरण-णिच्चआ वि परुण्णा ॥ १३३ ॥
तो तिअडा-वअणेहि वि ण संठिआ जाव तीअ पवअ-कलअलो ।
रण-संणाह-गभीरो ण सुओ राहव-पहाअ-मङ्गल-पडहो ॥ १३४ ॥
अह बहुविह-संठावण- पच्चाणिज्जन्त-जीविआसा-बन्धं ।
तीअ गअ-सोअ-विसअं दूरुण्णामिअ-पओहरं णीससिअं ॥ १३५ ॥
तो आसासिअ-सुहिए तीए पुणरुत्त-सच्चविअ-वीसत्थे ।
विहडिअ-वेहव्व-भए पुणो वि संघडइ विरह-दुक्खं हिअए ॥ १३६ ॥
माआ-मोहम्मि गए सुए अ पवआण समर-संणाह-रवे ।
जणअ-तणआइ दिट्ठं तिअडा-णेहाणुराअ-भणिअस्स फलं ॥ १३७ ॥

॥ इअ एआरहो आसासओ परिसमत्तो ॥

---

1) °इ°(!) R[b] (ज्ञात Uebers.) 2) °हारिअ CS 3) मिअ C 4) so CR[II]1Hd, प्फु° R[II]2HdR[h], प्पु° R[bl] (फ oft für पु und vice versa) 5) °हाअ C 6) सणा-गम्भीरो R[sl] 7) °ही° corr. R[1]2Hd 8) °रोणामि° C 9) S stellt 135. 136 um. 10) so R, auch Uebers., विअलिअ CKRComm. = गत S 11) लद्धं C

132b तलस्पर्श for प्फरिस-सुहं 135 pratika इअ 135b विषमं für विसअं: wohl keine Var., da auch III 55, XI 79 विसम von einigen so verstanden wird; उच्छ्वसितं für णी° 136b संगलति für संघडइ

ताव अ दर-दलिउप्पल- पलोट्ट-धूलि-मइलन्त-कलहंस-उलो।
जाओ दर-संमीलिअ- हरिआअन्त-कुमुआअरो पच्चूसो ॥ १ ॥
अरुणाअम्ब-च्छाओ णव-सलिलाकलुस-चन्दिमाहअ-मूलो।
धाउ-कलङ्क-क्खउरो ओसरइ तडो व्व रअणि-पच्छिम-भाओ ॥ २ ॥
णिव्वणिज्जइ रूअं अरुण-सिहोलुग्ग-चन्दिमम्मि महि-अले।
[1]ओवत्त-धूसराणं णवर चलन्तीण पाअव-च्छाआणं ॥ ३ ॥
संमीलइ[2] कुमुअ-वणं अइत्थमिअ-गलिअ-प्पहं ससि-बिम्बं।
विअलइ रअणि-च्छाआ अरुणाहअ-मुद्ध[3]-तारआ पुव्व-दिसा ॥ ४ ॥
दीसइ अ तिमिर-रेइअ- पल्लव-अम्ब-तरुणारुणाहअ-मिहिअं।
विसम-विहिण-[4]मणसिला- भङ्ग-[5]प्फरुस-मणि-पव्वअइं व णहं ॥ ५ ॥
ताव अ अत्थ-णिअम्बं णव-सलिलाउण्ण-गअ-पअ-च्छवि-कलुसो।
पत्तो अरुणुण्णामिअ- पासल्लन्त-गअणोसरन्तो व्व ससी ॥ ६ ॥
होन्ति पवणाहआइं फुड-महुर-विहंग-[6]णीहरन्त-रुआइं।
गुञ्जन्त[7]-महुअराइं धुअ-सिल्हा[8]-लहुअ-किसलआइ वणाइं ॥ ७ ॥
अरुणक्कन्त-विअलिअं णिअअङ्काणुगअ[9]-बहल-जोण्हा-भरिअं[10]।
अत्थ-सिहराहि पडिअं उक्खडिअ[11]-करावलम्बणं ससि-बिम्बं ॥ ८ ॥
पिअअम-विओअ-दुक्खं कह वि गमेऊण जामिणीअ पहाए।
अणुधाइ[12] पडिरुअन्ती अब्भुट्ठाउं[13] व सहअरी चक्काअं ॥ ९[14] ॥

---

1) so R^IIh, ओव° R^b, उव्व° CK, cf. VIII 84. 2) उम्मीलिअ C 3) मन्द CK, S? 4) मणि-सि° C 5) प्पु° R^bh, cf. XI 132. 6) णोल्ह° C 7) गुज्ज° R^bh 8) °ण्हा C 9) °अंगाणु° C 10) गरुअं CKS 11) °लिअ C 12) °वाति (so, skt) R^vl 13) अब्भट्ठाणं C 14) steht als 10 in CS, fehlt in K.

2a अर्धान्तः für च्छाओ 5a तलिन für तरुण 5b शिलातल für मणसिला; पर्वतमिव नभस्तलं (so gegen die Note zu I 17) für पव्वअ° etc. 7a श्रुत für फुड 7b भ्रमत् für गुञ्जन्तः ज्योत्स्ना für सिल्हा 8a कलुषितं für विअलिअं; बकुल 8b शिखरे für °राहि

जाअं समल्लिअन्ते अब्भहिओसहि-सिहा-करालिअ-पासं ।
अत्थ-सिहरं मिअङ्के अणमअ-पअट्ट-चन्द-मणि-णीसन्दं ॥ १० ॥
दूरोणअ-णक्खत्तं अरुण-सिहाहअ-गलत्थिओणअ-जोण्हं ।
अत्थमइ व ससि-सहिअं उट्ठेइ व उअअ-पव्वआहि णह-अलं ॥ ११ ॥
पइ-लम्भेण पओसो जाओ दिण-प्फलो रइ-सुहेण णिसा ।
आणिअ-विरहुक्कण्ठो गलइ अणिव्विण्ण-वम्महो पच्चूसो ॥ १२ ॥
वीसम्भ-वड्ढिअ-रसं अइराअ-क्खलिअ-सेस-संठिअ-रमणं ।
विअलिअ-मएण णिउणं पच्चूस-रअं पओस-दूरब्भहिअं ॥ १३ ॥
संकन्ताहर-राअं थोअ-सुरा-संठिउप्पलइ-त्थइअं ।
चसअं कामिणि-मुक्कं किलिन्त-वउल-तणुओ ण मुच्चइ गन्धो ॥ १४ ॥
पसिढिल-केस-कलाओ उव्वत्तिअ-मेहलावरुद्ध-णिअम्बा ।
छाआ-लग्ग-परिमलो पिअअम-मुक्क-तणुआ विलासिणि-सत्थो ॥ १५ ॥
दुणिमिअ-वाम-चलणं वलन्त-पीणोरु-विसम-पाउद्धारं ।
दुक्खेण संठविज्जइ पिअ-हुत्त-णिअत्त-पत्थिअं जुवईहिं ॥ १६ ॥
संखोहिअ-कमल-सरो संझाअव-अम्ब-धाउ-कद्दमिअ-मुहो ।
ठाण-प्फिडिओ व्व गओ रत्तिं भमिऊण पडिणिअत्तो दिअसो ॥ १७ ॥
अरुण-पडिवोहिआए अब्भुत्थन्तीअ आअअं व दिणअरं ।
साहेन्ति विहडिआइं णिमिअं कमलाइ दिअस-लच्छीअ पअं ॥ १८ ॥
एक्केक्कम-वोच्छिण्णं पओस-वीसत्थ-विहडिअं उअहि-जले ।
जणणिं व चन्द-पडिमं अल्लिअइ विहाअ-काअरं सङ्ख-उलं ॥ १९ ॥
होइ कमलाअराणं सम्मूमसन्ताण चिर-णिराहेक्कमुहा ।
संचालिअ-महु-महुरो मारुअ-भिण्णो वि मंसलो च्चिअ गन्धो ॥ २० ॥

---

1) समणि° C, cf. XIII 18. 33. XV 55. 2) °ल्लो° C 3) °मइअ CR[b] (gegen Uebers.) 4) पिअ CKS 5) °राउक्ख° C 6) व° R[vl] 7) दूरन्तरिअं R[vl] 8) °र C 9) °वो C 10) °र° C 11) हि°(!) R[II] 12) जुअ° C 13) °लि° C 14) °हो C 15) अब्भट्ठ° C 16) °ह° C 17) °ए R[II] (gegen Uebers.) 18) S om. diesen Vers. 19) °रिअ C

12a जाता दत्तफला 13a रति für अइ° 14a निवसनः 15a णिअम्बो 15b भुक्त für मु° (nach dem Comm. vielleicht Fehler) 16a स्खलत् für व° 16b युवतीनां 18. 19 sind umgestellt. 18a om. व. und दिवसकर für दिण° 18b विकसितानि für विहडिआइं 19a विच्छिन्नं für वो°; विचलितं für विहडिअं

जं चिअ कामिणि-सत्थं आउच्छन्ताण मुक्क-बाह-त्थवअं ।
रक्खस-भडाण तं चिअ जाअं णिप्पच्छिमोवऊहण-सोक्खं ॥ २१ ॥
अह समरन्तरिअ-मुहो दहमुह-वेर-पडिमुञ्चणाअअ[1]-दिअहो ।
लद्धामरिसावसरो अलद्ध-णिद्दो वि राहओ[2] पडिउद्धो[3] ॥ २२ ॥
सीआ-विओअ-दुक्खं विसहन्तस्स चउ-जाम-मेत्तन्तरिअं ।
दीहो अ गओ कालो ण समा एक्का अ सा णिसा रहुवइणो ॥ २३ ॥
उम्मिल्लन्ति च्चिअ से णिद्दा-सेसोणअच्छि-वत्त-क्खलिआ ।
[4]गरुओलइअ-रण-भरे दिट्ठी दिट्ठ-समरे धणुम्मि णिसण्णा ॥ २४ ॥
मुअइ अ किलिन्त[5]-कुसुमं अवहोवास-[6]मलिओवहाणद्धन्तं ।
सइ-परिअत्तण[7]-विसमं हिअआवेअ-पिसुणं सिला-सअणीअं ॥ २५ ॥
तो सेल-सार-गरुअं अइरा-होन्त-दइआ-समागम-पिसुणं ।
अहिणन्दिऊण सुइरं फुरमाणब्भहिअ-पीवरं [8]वाम-भुअं ॥ २६ ॥
खण-संमाणिअ-धम्मो[9] धणु-कड्ढण-मग्ग-मोइअ-परिट्ठविअं ।
बन्धइ मलिअ-विसज्जिअ- तमाल-सअण[10]-सुरहिं जडा-पब्भारं ॥ २७ ॥ जुग्गअं॥
दाऊण गलिअ-बाहं चिर-धरिआऊरमाण-रोमाअम्बं ।
दिट्ठिं लङ्काहिमुहिं समत्थ-णिव्वडिअ-तारआ-दुप्पेच्छं ॥ २८ ॥
गेण्हइ गहिअ-त्थामं सीआ-सुणइअ-सअण-मग्ग[11]-ट्ठविअं ।
बहुसो विरहुक्कण्ठिअ- णिमिअ-मुहोरुण्ण-मइअ[12]-कोडिं चावं ॥ २९ ॥ जुग्गअं॥
तो[13] तं महि-अल[14]-णिविअं[15] वाम-करावेढ-णिट्ठुर-परिग्गहिअं ।
दाहिण-हत्थेण कअं वलन्त-देह-भर-णामिअं सज्जीअं ॥ ३० ॥
काऊण ससिअ-मन्थर- गरुअ-सिरो-अम्प-तज्जिअं [16]पडिवक्खं ।
चलिओ चलन्त-पव्वअ- विलइअ-धणु-मेत्त-साहणो रहुणाहो ॥ ३१ ॥

---

1) °मोअणागअ CK 2) °वो C 3) °वुद्धो C 4) गु° R[H] 5) °ल° C 6) मि° C 7) °वत्तण C 8) so R! णिअअ CK, दच्चिणं S 9) णिअसो CK, S? 10) वट्ट C 11) मज्झ C, भाग K, अंश S 12) so R = मृदित; मद्दल CKS 13) om. CK 14) °लद्ध CK 15) so R = निवेशितं (womit R sonst णिमिअ übers.), °मि° C 16) व°(!) C

21a बिन्दु für त्थवअं 22b प्राप्त für लद्ध 23b stellt गतश्च 27a निर्मित (i. e. णिम्माविअ) für संमाणिअ; प्रतिष्ठापितं für परि° 29b stellt मुखनि° 29* s. X 3.

चलिअं च तुलिअ-पव्वअ- मिलन्त-सिहर-णह-णिम्मिएक्क-महिहरं ।
अणुहूअ-भुअ-परिट्ठिअ- विडव-मुणिज्जन्त-पाअवं कइ-सेण्णं ॥ ३२ ॥
संणज्झन्ति कुउरिसा संणाह-भरेण किं करेन्ति समत्था ।
णिअअ-बलं चिअ कवअं कईण अप्पडिहआ भुआ अ पहरणं ॥ ३३ ॥
णाअ-णिसाअर-सारं माआ-णिक्कलुस-जुज्झ-गइ-पव्वुद्धं[1] ।
अग्ग-क्खन्धम्मि कअं लङ्का-मग्ग-णिउणं विहीसण-सेण्णं ॥ ३४ ॥
समर-तुरिअस्स सुकअं कह मोत्तव्वं ति [2]दूमिओ सुग्गीवो[3] ।
गहिआउहम्मि रामे सोअइ अ विहीसणो णिसाअर-वंसं ॥ ३५ ॥
अप्फालिए धणुम्मि अ खोहिअ-गिरि-विहुअ-साअरे रहुवइणा ।
कम्पिअ-घर-पाआरा[4] अङ्क-क्खिवण[5]-विसमं व वेवइ लङ्का ॥ ३६ ॥
झीण-पुलआइअङ्गी[6] अउव्व-हरिस-[7]मिलिआणणा जणअ-सुआ ।
सोऊण समासत्था पढमुल्लावं व राहवस्स धणु-रवं ॥ ३७ ॥
मुच्छाविअ[8]-जुवइ-जणो रक्खस-वइ-हिअअ-महिहरासणि-घाओ[9] ।
वामोहेइ [10]पुरि-अणं सीआ-कण्ण-सुहओ पवंग-कलअलो ॥ ३८ ॥
कइ-वर-रहसुद्धाइअ[11]- धुअ-समअ-पहाविओअहि-समक्कन्तो[12] ।
सलिल-भरेन्त[13]-दरि-मुहो रसइ पसम्मन्त[14]-पडिरवं धरणिहरो ॥ ३९ ॥
णिज्जिअ-सेस[15]-कलअलो पढमप्फालिअ-रसन्त-धणु-णिग्घोसो ।
सामरिस-[16]विम्भिआणण- दहवअणाअण्णिओ चिरेण पसन्तो ॥ ४० ॥
ताव अ रक्खस-णाहो पाआरन्तरिअ-कडइअं[17] कइ-सेण्णं ।
रण-महिअं अगणेन्तो णिअए णिद्दा-परिक्खअम्मि विउद्धो ॥ ४१ ॥

---

1) पवट्टं C, Lücke K (erklärt समर्थ., कोविदां S 2) दुम्मि° C 3) °ओ C 4) °रं C 5) कखेव R^b (gegen Uebers.) 6) °लओचिअ° C 7) म° C 8) °इअ C 9) वाओ C = पातः K 10) परि° C 11) °रिअ (lies °विअ) C 12) समु° R^{hb} (gegen Uebers.) 13) °र° C 14) so auch S, °प्पन्त C, K s. u. 15) = अशेष RUebers.S! 16) so stelle ich her aus विस्मिता° K = सस्मेर S, und विअम्भिआ° RC (gegen Metr.); cf. vl zu Urv. 29,20; zu म्भ für स्ह cf. Hem. II 60, II 74 Schol., संभर् = संस्मर्, रुम्भ् für रुम्ह etc., GN 1874, 471. 17) कल° C

35a कथमस्य प्रतिमो° für सुकअं कह मो° 36a विवर für विक्खिअ 36b प्रवेपते für व वे° 39a बल für वर; अवपतित für पहाविअ 39b नदी für दरि; प्रतिहन्यमान (lies प्रह° i. e. पहम्मन्त) für पसम्मन्त

वहइ विवलाअ-णिद्दं [1]बिइओवास-परिअत्तणावद्ध-सुहं ।
विसम-सुअ-मङ्गल-रवं[2] [3]ओहीअन्त-पअलाइअं दहवअणो ॥ ४२ ॥
तो महु-[4]मअ-[5]मुच्चन्तामसिणोहीरन्त[6]-लोहिअच्छि-णिहाअं ।
धणु-सद्दामरिस-हअं णिद्दा-सेसं [7]दसाणणस्स विअलिअं ॥ ४३ ॥
तुङ्ग-मणि-तोरणाइ व [8]एक्कक्कम-लङ्घिअङ्गुलि-करालाइं ।
उद्धं भुअ-जुअलाइं मुअइ वलेऊण णिअअ-सअणुच्छङ्गे ॥ ४४ ॥
अह भअ-चलिएरावण- भज्जन्त-क्खम्भ-दिण्ण-सुर-संखोहं ।
आहम्मिउं[9] पअत्तं रण-संणाह[10]-पिसुणं [11]दसाणण-तूरं ॥ ४५ ॥
रण-[12]सणा-पडिउद्धा[12] गहिअ-जहासण्ण-पहरणा रअणिअरा ।
मीलन्त[13]-कण्ठ-लग्गं थोअं घेत्तूण णिग्गआ जुवइ-जणं ॥ ४६ ॥
आउच्छमाण-गहिआ सुअम्मि अत्थेक्क-समर-सणा-वडहे[14] ।
जुअइ-मुहाहि पिआणं णेन्ति[15] अमुक्क-सिढिल-ट्ठिआ अहरोट्ठा ॥ ४७ ॥
पिअअम-कण्ठोलइअं[16] [17]जुअईण सुअम्मि[17] समर-संणाह-रवे ।
ईसि-णिहं णवर भअं सुरअ-क्खेएण गलइ बाहा-जुअलं ॥ ४८ ॥
सुअ-सणा-रव-तुरिआ पडिवण्णाउह-विहत्थ-वलिअ[18]-कर-अला ।
उव्वेल्लन्ति णिसिअरा वच्छ-वलन्त-त्थणं पिआवेढ-सुहं ॥ ४९ ॥
रुम्भन्तीण[19] पिअअमे अक्कअ-उव्वे वि पणअ-भङ्गम्मि कए ।
जुअईण चिर-परूढो भअ-हित्थम्मि हिअए ण लग्गइ माणो ॥ ५० ॥
जह जह पिआइ[20] रुम्भइ[21] संभाविअ[22]-सामिआवमाणब्भहिअं ।
तह तह भडस्स[20] वड्ढइ संमाणिअ-मच्छरेण समरुच्छाहो ॥ ५१ ॥

---

1) वीओ° C 2) °अं R^b 3) so auch S, ओहीर° CK 4) °द R^{hb} 5) °च्चन्तं म° $CR^{vl}KS$ 6) °होअन्त R^{vl} 7) दहा° C 8) एक्क° C 9) आहन्तुं C (s. ZDMG 28, 493) 10) °णाहण C 11) दहा° C 12) so auch S, संणाह-विउ° CK 13) so auch K, भअ-हित्थ C = कम्पित S 14) प° C 15) णि° C 16) °ण्ठे ल° C (= S?), °ण्ठाल° K 17) so stelle ich her aus जु° सुए C = यु° श्रुते K = S (da sie जु° mit नितम्बिनी- übersetzt); सुअम्मि अत्थेक्क R ist fälschliche Wiederholung aus dem vorigen Vers. 18) °ड्° C 19) so CR^H1Hd, रुब्भ° die andern (auch R^H2HdKpratika), रुन्धतीनां Ueberss. 20) प्रियाभिः भटानां K = प्रियागणैः वीरजनः S 21) so R^H, रुब्भ° $R^{hB}C$, रुज्झ° R^b 22) संस्मृत K (s. zu X 60) = स्मृत S

48b वितीर्णरण- für णिहं णवर 49a गलितकरतलं für वलिअ etc. 51b मत्सरेणां für °रेण

दइआ-करेहि धरिआ खलिआ पणएण पेम्म-राएण हिआ ।
माणेण ववट्ठविआ रण-परिओसेण णिग्गआ रअणिअरा ॥ ५२ ॥
सुर-समरुच्च-च्छन्दा कइ-समसीस-लहुआइअम्मि रण-भरे ।
लज्जन्ति अ संणहिउं ण अ विसहन्ति पमरं परस्स णिमिअरा ॥ ५३ ॥
वण-विवरेसु करालं वण-वेढेसु मुहलं खलन्तइन्तं ।
होइ उर-त्थल-विसमं पुट्ठि-णिराअ-ट्ठिअं महोअर-कवअं ॥ ५४ ॥
सुर-समर-दिट्ठ-सारो रक्खस-णाहस्स जङ्गमो पाआरो ।
सर-मोक्खेसु सुहत्थो संणज्झइ हरिसिओ कमेण पहत्थो ॥ ५५ ॥
तिसिरस्स समुक्खित्तो बहु-कण्ठन्तर-करालिओ संणाहो ।
सिढिलं चिअ ओसरिओ एक्कमुहुक्खित्त-हत्थ-तणुअम्मि उरे ॥ ५६ ॥
दिण-महि-अम्प-गरुअं संचालेन्ते महोअरे अप्पाणं ।
वच्छ-त्थल-पुञ्जइओ ओसरइ भरेण अप्पणो संणाहो ॥ ५७ ॥
णीसरिएरावण-दन्त-मुसल-दीसन्त-मसिण-णिहस-च्छाअं ।
कवअं मज्झ-करालं उत्तम्भिज्जइ उर-त्थले इन्दइणो ॥ ५८ ॥
अइकाअस्स वि कवए चिरेण ऊरूसु ठिअ-पलम्बोसारे ।
देह-प्पहा-विमुक्कं जाअं वोच्छिण्ण-कमण-मिहिअं व णहं ॥ ५९ ॥
समर-तुरिओ विसूरइ उर-त्थलुव्वत्त-दाविअंसोवासं ।
आबन्धिऊण कवअं वज्ज-मुह-च्छिण्ण-बन्धणं धुम्मक्खो ॥ ६० ॥
रोसेण चिर-परूढे फुडिए असणिप्पहस्स वण-संघाए ।
कवअ-विवरेहि गलिअं सुइरं उप्पाअ-जलहरस्स व रुहिरं ॥ ६१ ॥
उक्खिप्पन्त-णिराआ अमरिस-वेअ-वलिए णिउम्भस्स उरे ।
फुड-दाविअ-सीमन्ता विअलिअ-लोह-वलआ विसट्टइ माढी ॥ ६२ ॥

---

1) सुहे C 2) र° C 3) °ल C (Fehler? oder lies °ल-कख°) 4) °वो R[vl] 5) steht als 60 in S, fehlt in K. 6) °ह-विख° C 7) S stellt 56. 57 um. 8) °लेइ C (ein nur aus dem Einfluss der châyâ erklärbarer Fehler) 9) पुञ्ज° R[bBl] (R[h] Lücke) 10) °ह° C 11) °ग्रं, °रं CS 12) so auch K, प्पहाणुविद्धं CR[vl]S 13) °डि° C 14) विह° CKS 15) विहला C

52b निर्णीताः für णिग्गआ (? Ms. corrupt) 53a लघुतागते für लहुआइअम्मि (Ms. लघुका°, aber लघुत्वेनागते Comm.) 57a अकम्पने für महोअरे 58a लोह für णिहस 59a ऊर्ध्व für ऊरूसु 59b देहं für °ह; विच्छिन्न für वो° 62a आचि° für उ° 62b 3mal माडी (Fehler?)

सुर-पहरण-घाअ-सहं सुओ वि सुपरिच्छअं णिवन्धइ कवअं ।
समुह[1]-ट्ठिअं ण आणइ पुरओ दुव्वार-राम-सर-दुज्जाअं ॥ ६३ ॥
तुरिआउच्छिअ-कामिणि- वलन्त-धणिओवऊहणाहिसाणं ।
थण-परिमलं दअन्तो णीइ च्चिअ सारणो ण बन्धइ कवअं ॥ ६४ ॥
जुत्ता कुम्भस्स रहे माआ-बद्ध-मुहलन्धआर-धअ-वडे ।
सुर-रुहिर-दट्ठ-केसर- गुप्पन्त-भुअंग-पग्गहा केसरिणो ॥ ६५ ॥
णिम्माएइ[2] अमरिसं पडिहत्थेइ गरुअं पि सामिअ-सुकअं ।
विहुणइ पराहिमाणं णिमिओ[3] मुट्ठिम्मि मण्डलग्गस्स करो ॥ ६६ ॥
संणज्झन्ति समत्था ण सहिज्जइ कलअलो विसूरइ हिअअं ।
विरएइ सुर-वहु-जणो[4] विमाण-तोरण-गआगओ[4*] णेवच्छं ॥ ६७ ॥
इअ जा[5] समर-[5]सअण्हो संणज्झइ हरिसिओ णिसाअर-लोओ ।
ता रहुवइ-दीसन्तं अल्लीणं चिअ समन्तओ कइ-सेण्णं ॥ ६८ ॥
भग्गाराम-विओलं[6] दलिउज्जाण-भवणोवणिग्गम-लहुइं[7] ।
ओवग्गन्ति पवंगा सोहा-विणिअंसणं णिसाअर-णअरिं ॥ ६९ ॥
अङ्काअअ[8]-रअणिअरं धीराअन्त-पवआहिव[9]-धरिज्जन्तं ।
रसइ विसमाअअ[10]-पअं रोसुद्धाइअ-परिट्ठिअं [11]पवअ-बलं[11] ॥ ७० ॥
रहसल्लिअन्त-गव्विअ- कइ-सेण्ण-च्छन्द[12]-णह-अलल्लीण-सुरं ।
वन्दित्तण-दट्ठव्वं पेच्छइ सुर-वहु-जणो[13] णिसाअर-णअरिं ॥ ७१ ॥
रण-रहस-पत्थिआणं[14] उरु[15]-वेअ-विसट्ट-सेल-सिहर-क्खलिआ ।
पवआण पढम-भग्गा पडन्ति समइञ्छिआण[16] मग्गेण दुमा ॥ ७२ ॥
णह-अल-समुट्ठिएहिं[17] पाआरन्तरिअ-धअ-वडेहि पवंगा ।
सूएन्ति गुडिअ[18]-वारण[19]- रइअ-घडा-बन्ध-संठिए रअणिअरे ॥ ७३ ॥

---

1) समुप° KS 2) °वेइ C, °णेइ K pratika 3) मिलियो R[v1] 4) अ° C 4*) °अं C 5) जाअ und om. स C; तृष्ण: auch K, aber सतृ° im Comm., also unsicher; S frei. 6) so; विलोलं Ueberss. 7) °अं C 8) °गअ R[b]C 9) °हिवइ CK (trotz dieses Consensus ein Fehler) 10) °गअ C 11) कइ-सेण्णं C 12) °च्छन्न KS 13) अ° R[b]C 14) °ण अ CK 15) so = ऊरु R, उर = उरः CKS 16) °इंचि° C 17) समुच्छिएहिं C, समुच्छ्रितैश्च K, S frei. 18) °लि° C 19) रावण(!) R, auch Uebers. gegen Comm.

63a सुपरीक्षितं für सुपरिच्छअं 65a बहल für मु° 65b दिग्ध für दट्ठ 66b निहितः für णिमिओ 69a मृदित für दलिअ 70b प्रधावितं für परिट्ठिअं

भमइ पवणाणुसारी पवअ-बलस्स खलिउट्ठिअ-पउच्छलिओ ।
दुम-भङ्ग-सद्द-विसमो महि-णीहरिअ-गरुओ समुल्लवण-रओ ॥ ७४ ॥
णिद्दलिअ-मणि-अडाणं देन्ति जहासण्ण-विवर-पल्हत्थाणं ।
विहडिअ-सुवेल-लम्बिअ- दिसा-वलन्तोज्झरत्तणं फडिहाणं ॥ ७५ ॥
जे चिर-आल-परूढा समराइञ्छिअ-महिन्द-पअ-णिक्खेवा ।
ते णवर गोउरन्तर- विहडण-चडुलेहि वाणरेहि विहडिआ ॥ ७६ ॥
जाआ णिसाअर-पुरी पाआरब्भन्तरावसेस-धअ-वडा ।
खण-वाणर-संवेल्लिअ- फलिहा-विज्झविअ-रक्खसेन्द-पआवा ॥ ७७ ॥
विअड-गिरि-ऊड-संणिह- णिरन्तरासण्ण-वाणर-परिक्खित्ता ।
जाआ पाआरोहअ- मज्झ-बूढ-फडिह व्व रक्खस-णअरी ॥ ७८ ॥
तो तं वलन्त-विअडं वाणर-सेण्णं विहत्त-दाराहोअं ।
जाअं णिवह-णिरन्तर- लङ्का-पाआर-घडिअ-मण्डलि-बन्धं ॥ ७९ ॥
विइओअहि-गम्भीरे फलिहावत्तम्मि विइअ-बद्ध-गिरि-वहा ।
आढत्ता लङ्घेउं विइअ-सुवेलं व वाणरा पाआरं ॥ ८० ॥
णवरि अ मुक्क-कलअलं वाणर-तुलिअम्मि दहमुहाहिट्ठाणे ।
चलिअं रअणिअर-बलं खअग्गि-विहुए व्व महि-अले उअहि-जलं ॥ ८१ ॥
आरूढो णीइ रहं आसण्ण-गइन्द-लङ्घण-वलन्तेहिं ।
सरहेहि समर-तुलिओ जुत्तं जुअ-भग्ग-केसरेहि णिउम्भो ॥ ८२ ॥
कह वि पडिवद्ध-कवओ समरासङ्घिअ-समत्थ-वाणर-लोओ ।
णीइ धणु-कोडि-ताडण- तूरविअ-तुरंगमो रहेण पअङ्घो ॥ ८३ ॥
चडुल-वडाआ-णिवहो कञ्चण-घर-भित्ति-विअड-कूवर-बन्धो ।
इन्दइणो वि पसरिओ एक्कुद्देसो व्व रक्खस-उरीअ रहो ॥ ८४ ॥

---

1) वल-कखलिअ-उ° C 2) °विओ (lies °रिओ) C 3) °वो C 4) जहा-लद्ध C, यथादृष्ट K, यथाक्रान्त S 5) °लिअ C 6) प° R^{bcB}, फलि° C 7) °रोवग्गिअ C, °रोत्खण्डित K. S? 8) वि° C 9) so auch K, णअर- CS 10) so auch K, °रण CS 11) °लिआ C 12) उ° C 13) दोसद्द CKS 14) किखत्त C 15) °र° C 16) ता C 17) वोओ R^bC, वोओ K pratika 18) so R, womit nur आवर्ते gemeint sein kann, aber पृष्ठे Uebers., वेष्टे Comm.: वट्टम्मि C, बन्धे K, S frei. 19) °अं व C 20) so (= त्वरितः) R^{IIh}, °र° R^bC 21) भुम्म KS 22) पआआ(!) C

77b संपीडित für संवे° 78a निपण्ण für आ° 82b महितः für तुलिओ 83a आसादित (? corrupt) für आसङ्घिअ

खण-परिअत्त-मइन्दा खण-लक्खिअ-कुञ्जरा खणन्तर-महिसा ।
तस्स खण-मेत्त-मेहा रहं वहन्ति खण-पव्वआ अ[1] तुरंगा ॥ ८५ ॥

अविमज्जिअ-णिक्कन्ते अत्थाण[2]-क्खोह-[3]हलहलुट्ठिअ-मुहले ।
दहवअणस्स मुहावइ आणा-भङ्गो वि तक्खणं णिअअ-बले ॥ ८६ ॥

गुडिअ-गुडिज्जन्त-भडं सोहइ रण-तुरिअ-जुत्त-जुज्जन्त-रहं ।
घडिअ-घडेन्त[4]-गअ-घडं चलिअ-चलन्त-तुरअं णिसाअर-सेण्णं ॥ ८७ ॥

हत्थि-गअ-वरिअ-रामं रह-गअ-सच्चविअ-पवअ-वइ-सोमेत्तिं[5] ।
आस-गअ-वरिअ-हणुमं भूमी[6]-गअ-वरिअ-कइ-वलं णीइ बलं ॥ ८८ ॥

रह-संघट्ट-क्खलिअं गोउर-मुह-पुञ्जइज्जमाण-गअ-घडं ।
भवणन्तर-गुप्पन्तं [7]अघडेन्तेक्कमुह-णिग्गमं वलइ[8] बलं ॥ ८९ ॥

दुक्खेण[9] गोउराइं वलन्त-जुअ-कोडि-विहडिअ[10]-कवाडाइं[11] ।
वोलन्ति[12] रक्खस-रहा तंसोणामिअ-धआहओवरि-तडिमा[13] ॥ ९० ॥

णिसुढिअ-दिसा-गइन्दं भग्ग-भुअंग-प्फणं दलिअ-पाआलं ।
गरुअं पि रक्खसाणं अइरा-होन्त-लहुअं भरं सहइ मही ॥ ९१ ॥

अग्ग-क्खन्धावडिअं[14] मज्झे दार-मुह-रुद्ध-पुञ्जिअ-पिहुलं ।
[15]ऊसासिअ-साहि-मुहं [16]कूलाभरिअ-भवणङ्गणं णीइ बलं ॥ ९२ ॥

इअ दार-कअ-त्थम्भं णीइ विहिण्ण-विअडं णिसाअर-सेण्णं ।
एक्कमुह-दरि-विणिग्गअ- सम-त्थलुत्ताण-पत्थिअ-णइ-च्छाअं ॥ ९३ ॥

जाआइ तं मुहुत्तं पुण-ज्झीण-सरिआ-पुलिण-सोहाइं ।
रक्खस-घरङ्गणाइं गअ-समराहिमुह-जोह-पइरिक्काइं ॥ ९४ ॥

लङ्का-वेढण-तुरिओ आलोइअ-दार[17]-णिन्त-रक्खस-लोओ ।
रसिऊण पवअ-णिवहो खर-पवणाइद्ध-वण-दओ[18] व्व पचलिओ[18] ॥ ९५ ॥

---

1) वि C 2) °ट्ठा° C 3) so auch K, कलअलु° C, S? 4) °ड° C 5) so R^{bb}, °मि° $R^{H}C$ 6)°मि C (Fehler) 7) अघड° C 8) भ्रमति KS 9) °हिं C 10) °लिअ C 11) करालाइं C (beruht vielleicht bloss auf Verwechslung von र und व) 12) °ले° C 13) °लि° C 14) °लिअं C 15) ओ°(!) R^{b} 16) कूडा° C 17) मुह ins. C (Glosse) 18) °वो विअ चलिओ C, चचाल S

88b परीयमाणवानरं für वरिअ-कइ-वलं 90a धनुः für जुअः विलिखित für विहडिअ 91a फणान्तरित für प्फणं दलिअ 92a विह्वलं für पिहुलं, cf. zu IX 34. 92b रसति für णीइ 93a उत्तम्भं für त्थम्भं 93b दर für दरि 95b तरुः für दओ; विचलितः für प°

पहरुज्जुअ[1]-पाइक्कं परिवड्ढइ पक्ख-पसरिआसारोहं ।
मुक्कङ्कुस-माअङ्गं सिढिलिअ-रह-पग्गहं णिसाअर-सेण्णं ॥ ९६ ॥
तो एक्काअअ[2]-वेअं एक्कक्कम-दिण-[3]महि-अलब्भहिअ[4]-पअं ।
ठाइ अणोहीण-भडं तह परिमण्डल-पहाविअं कइ-सेण्णं ॥ ९७ ॥
पत्थन्ति जाअ-रोसा पत्थिज्जन्ति अ महग्घ-रण-सोडीरा ।
णिहणन्ति णिहम्मन्ति अ अणुराएण णवरं ण भज्जन्ति भडा ॥ ९८ ॥

॥ इअ सिरि-पवरसेण-विरइए दहमुहवहे महाकव्वे
वारहो आसासओ ॥

---

1) °रोद्यत K = प्रहर्तुमुद्यत् S 2) °गअ C 3) एक्केक्क C (lies °क्कम) 4) रण-रहस C
5) °लि C

97a नसोढ für महि-अल (also दिण-णसहिअब्भ°) 97b धावति गृहीतानुरागं für ठाइ bis भडं (eine Fälschung, um अनुराग in den Schlussvers zu bringen) 98 steht als XIII 67*.

अह णिग्गअ-मिलिएहिं अल्लीण-समागएहि अ विमुक्क-रवं ।
रअणिअर-वाणरेहिं दिण्णं सहिअं च गरुअ-रण-पत्थाणं[1] ॥ १ ॥
तह अ पुरिल्ल-णिवाइअ[2]- देहोवरि-णिमिअ-चलण[3]-पत्थण[4]-तुरिआ ।
[5]एक्कक्कमं [6]अहिगआ थोअं जह पहर-लालसा ओसरिआ ॥ २ ॥
जह हिअएहि ववसिअं रअ-कलुसेहि णअणेहि जह सच्चविअं ।
[7]रअणिअरेहि रण-मुहे[7] तह [8]पडिवक्खम्मि पहरणं ओहरिअं[8*] ॥ ३ ॥
पअ-लम्भब्भहिअ-जवा मुट्ठि-परिट्ठविअ-णिप्पअम्प-क्खग्गा ।
सच्चविअ-लद्ध-लक्खा पढम-पहार[9]-विसआ[10] ण भज्जन्ति भडा[11] ॥ ४ ॥
विहुणन्ति[12] चलिअ-विडवे मुह-मण्डल-घोलणुप्पुसिअ-सिन्दूरे ।
पवअ-स-हत्थाइद्धे[13] कुम्भ-[14]अडुक्खुत्त-पाअवे माअङ्गा ॥ ५ ॥
रोसस्स दासरहिणो मअणस्स अ दूसहस्स रक्खस-वइणो ।
समअं चिअ अड्डुत्तो[15] दोण्ह वि अणुरूअ-दारुणो परिणामो ॥ ६ ॥
णिहणन्ति गएहि गए तुरएहि तुरंगमे रहेहि अ रहिणो ।
जाअं पवंगमाणं पडिवक्खो पहरणं च रक्खस-सेण्णं ॥ ७ ॥
सर-विक्खित्त[16]-महिहरा सर-विहडिअ-सेस-[17]मुग्गराहअ-सेला ।
पहरण-मग्गाइञ्चिअ[18]- भुअ-चुण्णिअ-पव्वआ[19] भमन्ति णिसिअरा ॥ ८ ॥
[20]भाअ-पडिओ वि [20]वित्थअ- गिरि-परिणाह-विअडे पवंग-क्खन्धे ।
अपहुप्पन्तावेढो उल्ललइ गअस्स [21]थोर-कर-पब्भारो ॥ ९ ॥

1) °रं C 2) °लिअ C 3) °र° C 4) पत्थिअ CK, S? 5) एक्के° C 6) अट्ट° C, अभि° RUebers., अति° KS, cf. XIII 12, XIV 6 7) रअणिअर-वाणरेहिं CS 8) पलि° C 8*) ओस° CK, पातितः S 9) प्पहर C 10) = विषयाः oder विशदाः R, = विशदाः KS, विसमा C 11) भुआ (°वा R[H]) R[vl]K 12) विहडन्ति C 13) °विद्धे C 14) अड-कखु R[H] 15) so R[l], अड्डुंतो R[b], आड्डुत्तो R[Hh], आढ° C 16) निर्भिन्न K = भिन्न S (der Consensus kann Zufall sein) 17) मो° C 18) °इंछिअ R[vl] 19) महिहरा C 20) भ°, विहत्थअ C 21) थे° C

2 pratîka अह 4a प्रतिष्ठा° für परि°

रअणिअरोर-त्थल-चुण्णिअस्स कइ-रोस-पेसिअस्स सिहरिणो ।
उड्डं उड्डाइ रओ ओसरइ अहोमुहो सिला-संघाओ ॥ १० ॥
रिउ-बल-मज्झ-णिराआ णिहअ-णिरन्तर-णिसुद्ध-णज्जन्त-भडा ।
विक्कम-णीसामण्णा दट्ठुं पि भडाण दुक्करा गइ-मग्गा ॥ ११ ॥
णिव्वुब्भइ सोडीरं अप्पडिहत्थ-लहुओ हसिज्जइ पहरो ।
वड्ढइ वेरावन्धो अइसंधिज्जन्ति साहसेसु समत्था ॥ १२ ॥
ण पडइ पडिए वि सिरे मूल-विहिण्णं पि णेअ भिज्जइ हिअअं ।
दुप्परिइअं ण लग्गइ लाविज्जन्तं पि पडिभडाण रण-भअं ॥ १३ ॥
सहइ पहरेसु दप्पो दप्प-ट्ठाणेसु सहइ पुरिसासङ्गो ।
णिद्दोसेसु भडाणं ओसारेसु वि ण ओसरइ रोस-रसो ॥ १४ ॥
रिउ-गअ-भिण्णुक्खित्ता रोस-विहुव्वन्त-चडुल-केसर-णिवहा ।
दढ-दट्ठ-दन्त-मूला रसिऊण समच्छरं णिमिल्लन्ति कई ॥ १५ ॥
अवहीरणा ण किज्जइ सुमरिज्जइ संसए वि सामिअ-सुकअं ।
ण गणिज्जइ विणिवाओ दिट्ठे वि भअम्मि संभरिज्जइ लज्जा ॥ १६ ॥
पढुमाणिआहि सुइरं जे जीविअ-संसअम्मि वि परिच्छूढा ।
ते च्चिअ अहिमुह-णिहआ सुर-बन्दीहि अहिसारिआ रअणिअरा ॥ १७ ॥
रअणिअर-बद्ध-लक्खो अवद्ध-रुहिर-परिपण्डुरङ्ग-च्छेओ ।
अगणिअ-वण-संतावो उण्ह-पहार-सरसो समल्लिअइ कई ॥ १८ ॥
ण पडिक्खन्ति अवसरं ओच्छुन्दन्ति जणिअं परेण पआवं ।
वोलेन्ति जहा-भणिअं साहुक्कार-पुरओ अइन्ति समत्था ॥ १९ ॥
इअ ताण तं विअम्भइ सुरङ्गणा-सुरअ-लम्भ-संकेअ-हरं ।
भग्ग-जम-लोअ-वन्थं महेन्द-भवणुज्जुआइअ-वहं जुज्झं ॥ २० ॥

1) °रा° C 2) अप्फलि° C 3) अहि° C 4) भ° R gegen Uebers. Comm. 5) सुउरिसाण C 6) णवर(!) C 7) हसंति KS 8) णिद्दोसं सुह° C 9) रलिअ C (lies व°) 10) णिसिदन्ति C 11) अवधारणा न भज्यते K = भिद्यते न च विनिर्णयबुद्धिः S 12) चिंतिज्जइ CKS 13) so auch R, पढ° K pratika R[H]2Hd 14) अविकू° C 15) सुंदरीहिं C (Glosse) 16) °रू° C, cf. X 21. 17) अङ्ग auch S, °र-वण C, °रभुज K 18) °हिअ C 19) र° C 20) समणि° C 21) °च्छद° C (lies °च्छं°) 22) °विअ C

14a प्रहारस्थानेषु (i. e. पहर° für दप्प- 14b stellt निर्दोषेषु. अपसारेषु um. 15b दर für दढ; मुसलाः für मूला 16a om. वि (also संसअम्मि, oder Fehler?)

कइ-वच्छ-त्थल-परिणअ- णिअअ-मुहत्थमिअ-दन्ति-दन्त-प्फलिहं ।
णिहअ-भड-महिअ-णिवडिअ- सुर-वहु-चल-वलअ-मुहल-पवअ-गइ-वहं ॥ २१ ॥
ओवअणोसुद्ध-रहं उप्पअणोच्छित्त-विहडमाण-गइन्दं ।
गहिअ-प्फिडिअ-तुरंगं अणुधाविअ-पवअ-णिहअ-रक्खस-जोहं ॥ २२ ॥
रस-णिव्वाओर-त्थल- सुह-विसहिज्जन्त-चन्दण-दुम-प्पहरं ।
कलअल-लोहुग्घाडिअ- सुह-वोलीण-सर-मग्ग-णिन्त-णिणाअं ॥ २३ ॥
भिण्ण-घडिज्जन्त-घडं पडिरुद्धोसरिअ-चक्कलिअ-पाइक्कं ।
रुहिरोहिण्ण-रह-वहं मुह-सुक्ख-प्फेण-णिहुअ-हेसिअ-तुरअं ॥ २४ ॥
रिउ-पहरण-परिओसिअ- साहुक्कार-रव-गब्भिण-पडन्त-सिरं ।
णिब्भिण्ण-पहर-मुच्छिअ- वअणब्भन्तर-विराअ-भड-चुक्कारं ॥ २५ ॥
सेल-पहरुव्विआइअ- दुक्ख-ववट्ठविअ-हत्थि-पत्थिअ-जोहं ।
भग्ग-धअ-चिण्ह-विमुहिअ- पणट्ठ-णिअअ-भड-दुक्ख-णज्जन्त-रहं ॥ २६ ॥
गिरि-पेल्लिअ-रह-कड्ढण- विहल-वसारिअ-मुह-त्थणन्त-तुरंगं ।
महि-अल-पलोट्ट-महिहर- रअअ-रसोमलिअ-भिण्ण-पण्डुर-रुहिरं ॥ २७ ॥
कड-मुक्क-चुण्णिअ-ट्ठिअ- सेल-मुणिज्जन्त-सरस-सरिआ-मग्गं ।
ओहरिअ-वञ्चिआइञ्चिआसि-मग्गोवडन्त-वाणर-जोहं ॥ २८ ॥
अहिधावन्त-पवंगम- मुक्कंस-णिराअ-केसर-सडुग्घाअं ।
मज्झन्त-भाअ-णिवडिअ- दण्डाउह-भिण्ण-महि-अलोविद्ध-भडं ॥ २९ ॥
गहिअ-सिर-दट्ठ-वाणर- णिसाअरोर-त्थलद्ध-रोविअ-दाढं ।
णह-धरिअ-पव्वओज्झर- सोभर-तणाअ-गरुडओसण्ण-रअं ॥ ३० ॥

1) ०लिअ C 2) कर-अल C (entstanden aus कर-चल i. e. कर mit der Var. oder Corr. चल) 3) ०णुक्खित्त C 4) ०हल० C 5) प्फलिअ C 6) रुद्ध CK 7) ०कल R^{hb} 8) ०लिअ C 9) रहं C 10) परि० R^{H} (gegen Uebers.) 11) aus ०धिरघूर्ण KComm. (Uebers. fehlt) -पूर्ण S ergibt sich ०राउण als wahrscheinliche Lesart von KS. 12) so R^{h} und darauf führen विडाअ R^{h}, विराय R^{l}, विलीन K; विसट्ट R^{H}C; विशीर्ण RUebers. passt auf beide. S frei. 13) घूत्कारं (2mal) K, वोक्कार-रवं C 14) so R^{h}. ०रुक्कि० R^{Hbl} (क्क oft für व्व), उद्वेदित RUebers., उद्वेजित K, पहारुव्वेइअ C 15) द्द० C 16) प० C 17) ०ल० C 18) रजआवली K = प्रचय S 19) ०रिओवइअंचिअ-असि C (corrupt) 20) ०ग्गावलन्त C 21) दन्ता० C 22) अला० C 23) आ० C 24) णाउल्लाअ (i. e. तणाअ mit der Var. oder Glosse उल्लाअ = उणाअ; cf. vl VI 22, VIII 60)

21a हस्ति- für दन्ति- 23b निनद für लोह 24a प्रतिविद्ध für ०रुद्ध (der Comm., Uebers. fehlt) 28a स्रोतः für मग्गं 28b अपसृत für ओहरिअ 29b पर्याप्तफाल für मज्झन्त-भाअ; निपातित (i. e. wahrscheinlich ओसुद्ध) für ओविद्ध

मारहि-हत्थ-अलाहअ- मुह-पडिउट्ठिअ-तुरंग-णिव्बूढ-रहं ।
सर-घाअ-चुणिओवडअ-पवआवीअ-रुहिर-सरिआ-सोत्तं ॥ ३१ ॥ आइकुलअं ॥१२॥

अट्टन्ति असहणाइं खण्डिज्जन्त-पडिमारिअइन्ताइं ।
वोच्छिज्जन्त-मुहाइं भिज्जन्तोसरिअ-पडिभडाइ बलाइं ॥ ३२ ॥

वाणर-पहरुक्खुडिआ अणिरूविअ-लक्ख-पेसिआसि-पहरणा ।
मुच्छा-णिमीलिअच्छा ओहीरन्ता वि अल्लिअन्ति णिसिअरा ॥ ३३ ॥

चुण्णिअ-गरुअ-पडिभडो फुरइ अणल्लीण-रक्खसाहअ-विहलो ।
खण्डिज्जन्त-पअट्टो ओलि-च्छिण्ण-पडिओ पवंगम-जोहो ॥ ३४ ॥

सोडीरेण पआवो छाआ पहरेहि विक्कमेहि परिअणो ।
जीएण अ अहिमाणो रक्खिज्जइ अ गरुओ सरीरेण जसो ॥ ३५ ॥

भिज्जइ उरो ण हिअअं गिरिणा भज्जइ रहो ण उण उच्छाहो ।
छिज्जन्ति सिर-णिहाआ तुङ्गा ण उण रण-दोहला सुहडाणं ॥ ३६ ॥

सेलोज्झरेहि गअणे धुअ- लोहिअ-सीभरेहि धारा-मग्गे ।
मअ-सलिलेहि घडासु अ वोच्छिज्जइ पसरिअं महि-रउट्ठाणं ॥ ३७ ॥

विसहिअ-खग्ग-प्पहरा गइन्द-दन्त-लिहिअग्गला-पडिरूआ ।
सेलाइञ्छण-वलिआ विसमं भज्जन्ति पवअ-बाहु-प्फडिहा ॥ ३८ ॥

तण्हाइओ वि सुइरं संणाह-च्छेअ-गब्भिणम्मि वण-मुहे ।
णिव्वलिअ-लोह-विरसं ण पिअइ आमुअइ चक्खिऊण विहंगो ॥ ३९ ॥

वेवइ पडिओ वि भुओ ओसुद्धम्मि वअणम्मि धरइ अमरिसो ।
लुअ-सीसं पि कवन्धं धावइ उक्खित्त-कण्ठ-लोहिअ-धारं ॥ ४० ॥

1) ७३ C 2) = आवर्तन्ते RUebers., अस्यते S, चोयन्ते K und अर्द्दन्ति pratika: sicher falsch, aber ob für unsre Lesart? 3) समुहल्लाइं C 4) so CK, सु° R (R[II] zwar मु°, aber ohne Autorität, da der Text nur von 2Hd am Rand und Uebers. Comm. danach corr. scheinen); S frei. 5) °क्खलिआ C cf. स्खलिताः K 6) अणि° C 7) so auch S, °ण CK 8) भि° C 9) सुभ° C 10) शीकरलोहितेन K wohl = शीकरितास्रैः S 11) °ण CKS 12) वित्थअ C 13) पल्लि° C 14) °इंचण C 15) °अं C. विशदं K 16) °लिआ lies °हा, C 17) तण्णा° K pratika. तृषित: Uebers., उण्णाइदो C (lies °ओ und cf. Vers 30 vl) 18) रुहिरं CS (K Lücke) 19) °णं पि C 20) रह C (für रण i. e. वण. cf. vl XII 54. XIII 18) 21) °ल्लि° C 22) निपातितो पि (i. e. ओसुद्धो वि) K. आलुग्गं पि वअणं धरेइ अमरिसं CS 23) ठाइ रउ° lasen KS (रअ = रय K, nicht = रेणु i. e. रजस् S)

32a प्रतिधावित für °सारिअ 32b विच्छिद्यमानः चोयमाण für भि° 35a प्रहारेण für °हि 37b विच्छिद्यमानविरलं für वोच्छिज्जइ पसरिअं 38b उत्पीडाः (= समूहाः Comm.) für प्फडिहा 39b add. न vor आमुञ्चति

देइ रसं रिउ-पहरो वहइ धुरं विक्कमस्स वेरावन्धो ।
आअड्ढिअ-रण-रहसो दप्पं वड्ढेइ आअओ अइभारो ॥ ४१ ॥
साहेइ रिउं व जसं ण सहइ आआरिअं व काल-क्खेवं ।
लहइ [1]सुहं मिव णासं[1] जीअं मुअइ समुहं पहरणं व भडो ॥ ४२ ॥
विसहिअ-खग्ग-प्पहरा विअलिअ-लोहिअ-किलिन्त[2]-णीसार-भुआ ।
[3]मुच्छिज्जन्तोअल्ला [4]अक्कन्ता णिअअ-महिहरेहि पवंगा ॥ ४३ ॥
दअइ कुसुअं[5] व माणं वड्ढन्तं पि अणहं ण पत्तिअइ[6] जसं ।
ण करेइ लोअ-गरुए जीअ च्चिअ णवर आअरं भड-सत्थो ॥ ४४ ॥
णिहआलक्खिअ-जोहे जाए लहुअम्मि णिअअ-धारा-मग्गे ।
परिवड्ढन्ताइ[7]-भरं गरुअं पर-संकुलं अइन्ति समत्था ॥ ४५[8] ॥
धारेन्ति जसस्स धुरं एन्तं ण सहन्ति विक्कमस्स परिहवं ।
रोसस्स करेन्ति[9] धिइं माणं वड्ढेन्ति साहसस्स समत्था ॥ ४६ ॥
पहरासाइअ-हरिसं खण-मुच्छा-गलिअ-रण-मणोरह-सोक्खं ।
जीअ-[10]विढत्तच्छरसं सिर-परिवत्तिअ-जसं विअम्भइ समरं ॥ ४७ ॥
संदेहेसु हसिज्जइ रज्जिज्जइ साहसे रमिज्जइ वसणे ।
मुच्छासु वीसमिज्जइ णिव्वूढं ति णवरं गणिज्जइ मरणे ॥ ४८ ॥
चलिओ अ चरण-पहओ अउव्व-दिण-रइ[11]-मण्डल-गहासङ्को ।
अत्थेक्क-[12]कड्ढिअ-णिसो अभाअ[13]-भग्ग-दिअसो[14] महि-रउग्घाओ ॥ ४९ ॥
मूले बहलुग्घाओ मज्झोआसे[15] पसारिअत्तण-तडिणो[16] ।
णह-पुञ्जिअ-वित्थरिओ पडइ दिसासु गरुअत्तणेण महि-रओ ॥ ५० ॥
मुअइ भरेइ[17] ण[17] वसुहं णीइ दिसाहिं[18] थएइ ण दिसा-अक्कं ।
अहिट्ठ-णिग्गम-वहो पडइ णहाहि गअणं विलग्गइ ण रओ ॥ ५१ ॥

---

1) सुक्षतामिव मानं K. नाम चापि सुखवत् S 2) °ल° R^bC 3) सु°(!) C 4) मु°(!) C 5) so R^{Hh}, °मं R^bC 6) पत्तेइ C 7) so zu trennen wenn = आजिभरं, wie RComm. R^{bl}Uebers. wollen; R^hR^H1HdUebers. K haben अतिभरं 8) S om. 9) °र° C 10) विढंत°(!) R^b, cf. Vers 74. 11) °वि C 12) व° C 13) °हा° C 14) °हो C 15) °वासे C 16) °लि° C 17) °रेण(!) C und stellt um. 18) °हि (R^b °इ gegen Uebers.) त्थ° codd., cf. XIV 39.

41b citiert vl आकर्षति für आकृष्ट 42a आकारकं für °रिअं (so 3mal statt °णं, auch in dem Citat Halây. I 154) 46a यश इव für जसस्स 47a त्तपित für गलिअ 47b विभक्त für विढत्त 49b 50a उत्खातः (resp. °तं) für उग्घाओ

दीसइ रअणिअर-वलं पवंग-जोहेहि मासल-रअन्तरिअं ।
ओसाअ-हअस्स ठिअं पुरओ मणि-पव्वअस्स व हअ-च्छाअं ॥ ५२ ॥
ओधूसरिअ-धअ-वडो पसरइ मइलिअ-तुरंगम-मुह-प्फेणो ।
कसण-मिहिअ व्व तणुओ णहम्मि सामलइआअवो रअ-णिवहो ॥ ५३ ॥
वारण-रहस-विसज्जिअ- णहङ्गणोवइअ-सेल-मग्ग-णिराओ ।
रइणो कलुसं-च्छाओ पडइ पणालोज्झरो व्व किरणुज्जोओ ॥ ५४ ॥
कुविओहरिअ-णिसाअर- पवअ-दढ-कबन्ध-पूरिअद्दन्तासुं ।
मंसल-महु-कोस-णिहो वज्झइ वद्ध-रुहिरासि-धारासु रओ ॥ ५५ ॥
रण-परिसक्कण-विहला रइ-किरणाहअ-किलिन्त-मउलिअ-णअणा ।
णिव्वाअन्ति गइन्दा सीभर-संवलिअ-रेणु-कद्दमिअ-मुहा ॥ ५६ ॥
मूलाहोअ-कराला सोणिअ-सोत्त-णिवहन्तराल-पसरिआ ।
एक्कक्कमेण समअं संवज्झन्ति उअरिं महि-लउप्पोडा ॥ ५७ ॥
णिव्वालेऊण णहे गअ-सुक्कारिअ-वलन्त-धअ-वड-तणुइं ।
पवणो कड्ढइ विसमं छाआ-वह-पट्ट-धूसरं रअ-लेहं ॥ ५८ ॥
संरुम्भइ दिट्ठि-वहं गआण अहिमुह-पहाविआण रण-मुहे ।
मारुअ-कम्पिज्जन्तो वअणब्भासम्मि मुह-वडो व्व महि-रओ ॥ ५९ ॥
णवरि अ भड-वच्छ-त्थल- वण-मग्ग-णिराअ-पत्थिउच्छलिआए ।
रुहिर-णईअ महि-रओ उम्मूलिअ-कूल-पाअवो व्व णिसुड्ढो ॥ ६० ॥
पलहुअ-णीहार-णिहं संघाडअ-कमल-णाल-तन्तु-च्छाअं ।
घोलइ दर-वोच्छिण्णं मारुअ-भिण्ण-तलिण-ट्ठिअं रअ-सेसं ॥ ६१ ॥
रुम्भन्तुज्जुअ-मग्गं धराहरन्तर-वलन्त-णइ-सोत्त-णिहं ।
वलइ वलन्त-धअ-वडं पडिअ-गइन्द-णिवहन्तरालेसु वलं ॥ ६२ ॥

---

1) सामल (gegen Uebers.) R[hb], स्सम° corr. zu मस्स° R[H], मंस° C 2) कसण C 3) °र C 4) रु° C (cf. Vers 18) 5) °रासु R[Hb] (gegen Uebers.) C 6) °वि C 7) °लिम्मन्त C (verschrieben) 8) र° C 9) °इ° C 10) °ग C 11) वद्व C 12) धावि° C 13) °इ C 14) मुखपर्यस्त K = मुखादभिनिर्यत् S 15) मू° C 16) so R = संघातित K; संघटित R Uebers.! संवलिअ C. परिभुग्न S 17) तण C 18) so auch K pratika

---

53b प्रतनुकः für व्व त° 62a वहत् für वलन्त

दूसह-सहिअ-प्पहरा दुव्वोज्झ-विलग्ग-समर-णिव्वूढ-भरा ।
ओच्छुण्ण-दुग्गम-पहा[1] कअ-दुक्कर-पेसणा पडन्ति पवंगा ॥ ६३ ॥

बन्धु-वह-बद्ध-वेरं सहस्स-पूरण-कबन्ध-जणिआमोअं ।
वड्ढइ भड-[2]दिण्ण-रसं भुज[3]-पब्बल[4]-पहुत्त[5]-वीर-पडणं जुज्झं ॥ ६४ ॥

मणिबन्धागअ-पुञ्जिअ- संणाह-च्छेअ-वलअ-दिण्णावेढं ।
णेउं[6] ण चएइ[7] सिआ मूलुच्छिण्ण-गरुअं णिमिअरस्स भुअं ॥ ६५ ॥

आवत्तन्तर-वलिआ रुहिर-णिहाएसु[8] पास-बद्ध-प्फेणा ।
ओल्लन्त-पम्ह-गरुआ अत्थाअन्ति पडिऊण[9] चमरुप्पीडा ॥ ६६ ॥

उद्ध-मुह-मुक्क-णाआ पुव्वद्ध-भरोसिअन्त-पच्छिम-भाआ ।
कुम्भे पवअ-सिलाहअ- खुप्पन्तुद्धङ्कुसे धुणन्ति गइन्दा ॥ ६७ ॥

अह पवअ-भरुब्भन्ता[10] पहरुज्जुअ[11]-तिअस-भङ्ग-दाण-समुइआ[12] ।
जाआ रक्खस-जोहा पढमुग्गअ[13]-दुक्करं पडिवहाहिमुहा ॥ ६८ ॥

भग्गोणिअत्तिअ[14]-गअं भमिअं ठाण-[15]परिवत्तिओभग्ग-रहं ।
एक्क-पअ-वलिअ-जोहं मण्डलि-दिण्ण-तुरअं णिसाअर-सेण्णं ॥ ६९ ॥

अमरिस-वित्थक्कन्ता विवलाअन्ति भमिऊण गलिआमरिसा ।
ईसि-विअत्त[16]-च्छूढा[17] णिब्भीअल्लीण-वाणरा रअणिअरा ॥ ७० ॥

रह-संदाणिअ-तुरअं तुरंगमोर-त्थल[18]-क्खलिअ-पाइक्कं ।
पाइक्कावलिअ-गअं गअ-भज्जन्त-रह-संकुलं वलइ बलं ॥ ७१ ॥

ससइ विसमुद्ध-कम्पं[19] गरुआअन्त-भुअ-लम्बिओभग्ग[20]-दुमं ।
[21]विहलोसरिअ-पडिभडं [22]सणोवाहिअ-णिसाअरं[22] पवअ-बलं ॥ ७२ ॥

---

1) व° C 2) so RK = भावितहर्षं S; भिण्ण CK[vl] (C fälschlich °उब्भि° st. °ड-भि°) 3) so R, °अ C 4) प्रत्यय K (cf. zu IV 25), पर्वत S 5) so (= प्रभूत!) R, वज्जल C, लघु K; S hat हतारववीरं; auf welche Lesart führt आरव? (oder अ°?) 6) हतुं KS 7) सक्कइ R[H]2Hd 8) °ए सुवा°(!) C 9) भमिऊण C = विघूर्ण्य S 10) परंभंता C, बलाक्रान्ताः K, साध्वसचमत्कृतिमूढाः S 11) °रोद्यत KS 12) so auch K, समत्था CS 13) °मुल्लअ C, °माश्रय K, S? 14) °ग्ग-विणि° C 15) परिअ° C 16) विअंत (! = विवृत्त) R[Hb], दिवत्त (lies वि°) C 17) व्वू° C 18) तुरगोपरिसंस्थित KS 19) अ° C 20) °भुग्ग C 21) विहडो° C 22) अणुवं⁻भग्ग-णिसिअरं C, cf. सानुबन्धपरियातनिशाटं S; अन्योन्यविभिन्ननिशिचरं K; bedeutet die unleserliche Silbe ⁻ in C घो? RK wohl secundär.

64b रवं für रसं, auch in der vl 65b छेद für उच्छिण्ण 67* = XII 98, und damit schliesst der Açv., indem 68—99 den 14ten bilden. 69b भिन्न für दि° 70a अवसराः für अमरिसा 70b निवृत्ताननमुखाः für विअत्तच्छूढा 71b दलति für वलइ

अक्खरिडअ-सोडीरा पवआणिअ-पढम-माण-भङ्गावसरा ।
भग्गा वि भमन्ति पुणो णीसेसं रक्खसा ण गेण्हन्ति भअं ॥ ७३ ॥
तह वि अ दर-परिवत्तिअ- चक्कलइज्जन्त-गरुअ-चक्क-रह-वहं ।
वित्थक्कन्त-पहाविअ- समत्थ-संठावणा-विढत्त-रण-जसं ॥ ७४ ॥
वाणर-परंमुहोणामिअद्ध-मोडिअ-णिलाड-वट्ट-णिसिअरं ।
पर-सेण-कलअलाहित्थ- पडिणिअत्तन्त-गअ-विओलारोहं ॥ ७५ ॥
चल-वाणराणुधाविअ- वाल-धरिज्जन्त-णिच्चल-ट्ठिअ-तुरअं ।
णिहअ-भड-पडिअ-सारहि- पवंग-भेमिअ-तुरंग-हीरन्त-रहं ॥ ७६ ॥
धारा-मग्ग-णिवाडअ- वल-पडिहअ-विरल-वाणरुणिअ-मग्गं ।
भग्गं गलन्त-पहरण- सुण्णइओहअ-भुअं णिसाअर-सेणं ॥ ७७ ॥ अन्त्यकुलकं ॥४॥
अह हिअ-मच्छर-लहुआ एक्कक्कम-चक्खु-रक्खणाहिअ-हिअआ ।
हिअआवडिअ-दहमुहा वलिआ पडिमुक्क-रण-भआ रअणिअरा ॥ ७८ ॥
वोच्छिण्ण-संधिअ-जसा होन्ति णिअत्त-समुह-ट्ठविअ-सोडीरा ।
कइ-वल-दुप्परिअल्ला सिढिलिअ-पडिवण्ण-रण-धुरा रअणिअरा ॥ ७९ ॥
तो भङ्ग-लज्जिआणं परिवड्ढिअ-पसर-हरिसिआण अ गरुअं ।
रअणिअर-वाणराणं वरिआआरिअ-भडं पवट्टइ जुज्झं ॥ ८० ॥
सुग्गीवेण पअङ्को सत्तच्छअ-पाअवेण दिण्ण-रण-मुहो ।
वण-गअ-दाण-सुरहिणा वच्छुच्छलिअ-कुसुमट्टहासेण हओ ॥ ८१ ॥
दिविआहअस्स समरे सुरहिं उर-पडिअ-सरस-चन्दण-गन्धं ।
असणिप्पहस्स जीअं अग्घाअन्त-मुहिओणिमिल्लस्स गअं ॥ ८२ ॥
हन्तूण वज्जमुट्ठिं हसइ मइन्दो वि मुट्ठि-घाअ-णिसुढं ।
आहित्थ-दिट्ठि-णिग्गअ- जलण- सिहाअम्ब- फुडिअ-लोअण-जुअलं ॥ ८३ ॥

---

1) चक्कण° C 2) CKS stellen um. 3) वित्थि° C 4) विढंत R[IIb] 5) °लि°, °ल, पलि° C
6) °इ R[b] 7) °ल्लिअ C 8) °रणिअ C = अन्वित K = अनुग S 9) अंत्थ° C 10) एक्कि° C
11) °ह(!) C 12) भमिआ CK, S? 13) °कारिअ C 14) पअत्तं C, प्रवृद्धं K, आस S 15) शिखामार्गपतित KS 16) °लि° C

73b घटन्ते für भमन्ति (S?) 74b विपक्त für विढत्त 77b भग्न- für भग्गं (also प्पहरण) 78a आतुर vl für आहित 78b धुराः für भआ 82a मधुं für सुरहिं 82b जीवितं für जीअं

कुविएण विज्जुमाली चिर-जुज्झिअ-हरिसिओ सुसेणेण कओ ।
चलण[1]-जुअलावलम्बिअ- [2]णक्खुक्खित्त- [3]खुडिओहअ-भुअ-प्फडिहो[4] ॥ ८४ ॥
महिअ-पहरं णलेण वि तवणस्स[5] तलाहिघाअ-मोडिअ[6]-कण्ठं ।
णिहिअं[7] देहम्मि सिरं देहो अद्ध-णिमिओ[8] महि-अलम्मि कओ ॥ ८५ ॥
हन्तूण जम्बुमालिं फत्ति[9] विहिणो अइञ्चिओ पवण-सुओ ।
मअल-तल[10]-गाढ[11]-ताडण- [12]भिण्णुच्छलिअ-सिर[12]-मेअ-सित्त-दस[13]-दिसं ॥ ८६ ॥
अह गेण्हइ अइभूमिं इन्दइ-वालि-तणआण रण-सोडीरं ।
णिहएक्कमेक्क-परिअण- स-हत्थ-[14]पडिवक्ख-संसअ-तुलारोहं ॥ ८७ ॥
बाणन्धआरिअ-दिसं धणु-मण्डल-परिगअं विसेसेइ परं ।
आलोइउक्खआणिअ- मुक्क-पडन्तेहि गिरि-सहस्सेहि कई ॥ ८८ ॥
णिवडन्ति कुसुम-णिब्भर- मिलिअ-वलन्त[15]-विडवोवऊढ[16]-महुअरा ।
विवइण-प्फल-लहुआ धुअ-मज्झ-क्खुडिअ[17]-पल्लवा दुम-णिवहा ॥ ८९ ॥
वालि-तणअं ण पावइ गअणे गुप्पइ दुमेहि[18] सर-संघाओ ।
छिज्जन्ति अद्ध-वन्थे[19] एन्ता दहमुह-सुअं ण लङ्घन्ति[20] दुमा ॥ ९० ॥
विक्खित्त-लोद्ध-कुसुमं सर-दलिउद्धाअमाण-चन्दण-गन्धं ।
उद्धुअ-मन्दार-रअं सरस-लवङ्ग-दल[21]-गब्भिणं होइ णहं ॥ ९१ ॥
इअ तं सम-पडिहत्थं वारं-वार-बल-दिण्ण-साहुक्कारं ।
इन्दइ-वालि-सुआणं परं पमाणं गअं पि वड्ढइ जुज्झं ॥ ९२ ॥
दुम-कुसुम-मज्झ-णिग्गअ- सर-पुङ्खालग्ग-[22]णिज्जमाण-महुअरं ।
णिव्वावारोसरिअ[23]- ट्ठिओहआविग्ग-सेण्ण-विम्हअ-दिट्ठं ॥ ९३ ॥
दहमुह-तणअ-विसज्जिअ- सर-भरिअ-णहङ्गणुप्पइअ-वालि-सुअं ।
वालि-सुअ-[24]रोस-पेसिअ[24]- साल-सिला-सेल-रुद्ध-दहमुह-तणअं ॥ ९४ ॥

---

1) °र° C 2) क° CKS 3) खं° C 4) °लि° C 5) तप°(!) R 6) °मि° C 7) °हि° C 8) ठिओ CK 9) शक्ति- KS 10) कर C 11) मग्ग C (Ms. मग्गुत्ता°!). मन्द KS 12) C stellt भिण्ण-सिरुच्छ° 13) °ह C 14) वलिव° C 15) °ड° C 16) °डवा° C 17) उत्ख° RUebers., cf. V35, IX65, wohl bloss eine Ungenauigkeit der Uebers. 18) °सु C = अनोकहपुञ्जे S 19) °त्थे R 20) °कख° C 21) लव CK 22) ण° CR[M] 23) °सारिअ-ठि° C 24) वेअ-रोसिअ C

85a लता für तल 85b ऊर्ध्व für अद्ध 90b भिद्यन्ते für छि° 91a उत्थित-तमाल für उद्धाअमाण 92a प्रतिपक्षं für °हत्थं 92b विजृम्भते für पि वड्डइ 94a अवपतित für उ°

णिसिअर-सर-णिद्दारिअ- वाणर-देह-रुहिरारुण-दिसाहोअं ।
वाणर-पहर-पअत्तिअ- रक्खस-रुहिरोह-कद्दमिअ-भूमि-अलं ॥ ९५ ॥
रिउ-सूल-दूमिओहीरमाण-वालि-सुअ-दिण्ण-वाणर-मोअं ।
सेलाहिघाअ-मुच्छिअ- दहमुह-तणअ-भअ-भिण्ण-रअणिअर-बलं ॥ ९६ ॥
तारा-तणअ-विसेसिअ- रअणिअर-पअत्त-पवअ-सेण-कलअलं ।
मन्दोदरि-सुअ-दूमिअ- वाणर-परिओस-मुहल-रक्खस-लोअं ॥ ९७ ॥
भुअ-पडिअ-णिप्फल-प्फलिह-भङ्ग-हेला-हसन्त-वाणर-जोहं ।
उर-भिण्ण-सिला-अल-मेहणाअ-मुक्कट्टहास-पण्डुरिअ-णहं ॥ ९८ ॥ आइकुलअं ॥ ७ ॥
अह इन्दइम्मि वालि-तणएण समराणुराअ-भग्गुच्छाहे ।
णिहओ त्ति हसन्ति कई माआइ ठिअ त्ति हरिसिआ रअणिअरा ॥ ९९ ॥

॥ इअ तेरहो आसासओ परिसमत्तो ॥

1) णहाभोअं (Ms. ॰होभा॰) CK, wahrscheinlich S (अभं) 2) ॰ट्टिअ C 3) देह ins. R! (auch Uebers. Comm.) 4) दारिओ॰ C 5) दीन. सैन्यं KS 6) सेणं CS. योधं K 7) ॰लि॰ C 8) त॰ C 9) ॰ओ C

95b दर für ओह 97a स्रवंग सैन्य ?]मुक्तकलकलं für पअत्त etc. 99a भिन्न für भग्ग

अह णिप्फल-गअ-दिअसो[1] जहिच्छिआसंपडन्त[1a]-दहमुह-लम्भो।
जूरइ[2] लङ्काहिमुहो अलसाअन्त-हअ-रक्खसो रहुणाहो ॥ १ ॥
एएसु सुह-णिसण्णो ण णीइ समरं दसाणणो त्ति गणेन्तो।
इच्छइ दिणाआसे रअणिअरेसु पडिमुञ्चिउं[3] सर-णिवहे ॥ २ ॥
दिट्ठम्मि पत्थिअम्मि अ आवडिअम्मि अ परे सर-णिसुम्भन्ते।
समरम्मि विसूरन्ता मोहूक्करिमिअ-दुमा भमन्ति पवंगा ॥ ३ ॥
भेत्तूण तुरिअ-मुक्के अणुलोम-पहाविए सिला-संघाए।
पढमं साहेन्ति परं विहडिअ-वाणर-मणोरहा राम-सरा ॥ ४ ॥
छिज्जइ कोरा[5] समत्तं पवए णल्लिअइ रक्खसाण पहरणं।
पावइ तुरिअ-विमुक्कं अणहं ण अ रक्खसं पवंग-पहरणं ॥ ५ ॥
भिण्णे वच्छम्मि सिला गिरि-सिहरं छिण्ण-पाडिअ-सिर-ट्ठाणे।
णिवडइ सराहिसंधिअ- परक्कमेहि पवएहि राम-विमुक्कं ॥ ६ ॥
सइ संधिओ च्चिअ सरो रहुणाहस्स सइ चक्कलइअं च धणुं।
अच्छिज्जइ अ सराहअ- सइ-पल्हत्थन्त-रक्खस-सिरेहि मही ॥ ७ ॥
विसमालग्ग-हुअवहा विसहर-रेअविअ-विल-मुह-पडिच्छन्दा।
दीसन्ति वाण-मग्गा रक्खस-देहेसु से ण दीसन्ति सरा ॥ ८ ॥
उक्करिसन्तस्स करे पत्थन्तस्स हिअए रसन्तस्स मुहे।
दीसन्ति णवर पडिआ णिवड्ड-सिर-पडण-सूइआ राम-सरा ॥ ९ ॥

---

1) °हो C 1a) so RC, aber यदृच्छयासंपद्यमान 2 Fehler! RUebers.: प्रतीचिता[सं]पतत् (also पडिच्छि° KS 2) झू° corr. R^b 2Hd 3) °उंचिउं C 4) सिलाहि R^b (शि° codd.), शरैः KS 5) °हे °से C 6) °न्नि° °नड् C 7) शराभिसंहित RUebers. = संभावित S; aber वञ्चित erklärt RComm., was auf अतिसं° K führt. 8) ओ° CR^h (aber nicht R^l), आच्छाद्यते RUebers., आस्तीर्यते KS 9) रेविअ (°चि°?) R^b, विद्दुअ C, cf. XI 2. 10) °सु° C

2b निश्वासान् für सर-णिवहे 4a तुलित für °रिअ 5a भिद्यते für छि° 5b प्लवंगमप्रहारः ॥

जो जत्थ च्चिअ दिट्ठो सुओ जहिं जस्स विअलिओ वि णिणाओ ।
चलिओ अ जो जहिं चिअ तस्स तहिं चेअ णिवडिआ राम-सरा ॥ १० ॥
हअ-हत्थि-भड-तुरंगा दीहा दीसन्ति तम्मि रक्खस-सेणे ।
अग्ग-क्खन्ध-पअत्ता कूलं भेत्तूण णिग्गआ राम-सरा ॥ ११ ॥
जं चिअ उअलद्ध-भअं काहिइ समअं पडाइआरम्भं ।
तं राम-सराहिहअं दिट्ठं णवर पडिअं णिसाअर-सेण्णं ॥ १२ ॥
इअ तं वाणुक्खित्तं पडन्त-सम-काल-दिट्ठ-सिर-संघाअं ।
सुअ-सारणावसेसं खणेण रक्खस-बलं कअं रहुवइणा ॥ १३ ॥
ताव अ सलोहिआरुण- रक्खस-बल-णिव्विसेस-संझा-तिमिरो ।
परमत्थओ चिरस्स व णिव्वाओ गलिअ-रक्खस-भओ दिअहो ॥ १४ ॥
अह उग्गाहिअ-चाओ एक्को वालि-सुअ-माडिअ-रहुप्पइओ ।
संचरइ मेहणाओ णिअअ-च्छवि-मेलिअन्धआरम्मि णहे ॥ १५ ॥
तो णिट्ठविअ-णिसिअरा इन्दइणा गरुअ-वेर-मूलाहारा ।
समअं चिअ मच्चविआ अहिट्ठेण विहिणोव्व दहरह-तणआ ॥ १६ ॥
सुअइ अ सअंभु-दिण्णे ताण भुअंग-मुह-णिग्गआणल-जीहे ।
णीसेस-णिहअ-रक्खस- वीसत्थ-पलम्बिओहअ-भुआण सरे ॥ १७ ॥
तो भिण्णुण्णअ-देहा विच्छारिअ-वीअ-बाहु-पाअडिअ-मुहा ।
राहव-देहम्मि ठिआ लिअ-संदाणिअ-भुआ भुअंगम-वाणा ॥ १८ ॥
णिद्दाआअम-सीला णिन्ति विसाणल-फुलिङ्ग-पज्जलिअ-मुहा ।
धणु-संधाण-विमुक्का अउव्व-णाराअ-विब्भमा भुअइन्दा ॥ १९ ॥
णिवडन्ति विज्जु-मुहला तार-समव्वाहिअ-लोह-लट्ठि-च्छाआ ।
कसण-जलओअराहि व रक्खस-माअन्धआरिअ-णहाहि सरा ॥ २० ॥

---

1) विलु° C, अविह्वल: K, सुविभ्वल: (भ्व = ह्व mehrfach) S 2) वा KS 3) °लिआ C 4) °डं C 5) काद्दहि R 6) so R[b], पला° C, R[IIb] zweifelhaft. 7) °क्कंत्तं C, उत्क्षिप्त S 8) आल C 9) °वो C 10) °लि° C 11) रहो° R[b] 12) °धारा C 13) °द्दं C 14) so codd. 15) °ण C 16) विद्दुअ C 17) °लिअ C 18) णि° C 19) दशाननसुतस्य विह्वलमुखा: K, cf. ज्वलन्मुखा राक्षसराजसूनो: S; metri c. und wegen S scheint विह्वल falsch. 20) °र्लन्ति C 21) ताव CKS

11a केवलं für तम्मि 12a समरे für समअं 14a राग: für तिमिरो 14b अपि für व 18b देहयो: für °हे 19b संस्थाननिवन्धा: für संधाण-विमुक्का

पढुमं[1] रवि[2]-बिम्ब-णिहा[3] [4]पलउक्का[5]-संणिहा णहद्ध[6]-पडन्ता[4] ।
भिन्दन्ता होन्ति सरा दर-णिब्भिण्ण-भमिआ[7] भुआसु भुअंगा ॥ २१ ॥
[8]वज्झन्ति दहरह-सुआ दर-भग्ग-मणोरहा किलिम्मन्ति सुरा ।
अदिट्ठ-मेहणाआ उण्णामिअ-पव्वआ[9] भमन्ति पवंगा ॥ २२ ॥
रसइ णहम्मि णिसिअरो [10]भिण्णमभिण्ण[10]-हिअअं दिसासु कइ-बलं ।
भिज्जन्तो वि ण भिज्जइ रिउ-दंसण-दिण्ण-लोअणो दासरही ॥ २३ ॥
रोसाणल-पज्जलिअं जलन्त-वडवा[11]-मुहाणल-[12]पडिच्छन्दं ।
अङ्गेसु लद्ध-पसरा हिअअं से णवर परिहरन्ति भुअंगा ॥ २४ ॥
ताण भुअंग-परिगआ दुक्ख-पहुप्पन्त-विअड-[13]भोगावेढा ।
जाआ [14]थिर-णिक्कम्पा मलअ-अडुप्पण्ण-चन्दण-दुम व्व भुआ ॥ २५ ॥
तह पडिवण्ण-धणु-सरा सर-णिब्भिज्जन्त[15]-णिच्चल-[16]भुअ-प्फलिहा[16] ।
दट्ठोट्ठ-मेत्त-लक्खिअ-णिप्फल-रोस-लहुआ कआ रहु-तणआ ॥ २६ ॥
सर-णिब्भिण्ण-सरीरा जाआ आलोअ-मग्गिअव्वावअवा ।
दर-दिट्ठ-पत्तणन्तर-णिहित्त-संखाअ-लोहिआ रहु-तणआ ॥ २७[17] ॥
सर-सीविओरु-जुअलं संकीलिअ-विहल[18]-णिच्चल-ट्ठिअ-चलणं ।
णिअलिअ[19]-देहावअवं[20] संचरिअव्वं पि रहु-सुआण अवहत्थं[21] ॥ २८ ॥
तो सुर-हिअएहि समं पडिअं[22] विहलन्त[23]-पढम-संठिअ[24]-बाणं ।
अदिट्ठ-रिउ-विसज्जिअ-सर-पहरक्कमिअ-[25]वाम-हत्थाहि धणुं ॥ २९ ॥
उद्धाइओ अ सहसा विवलाअ-विमाण-तडिम[22]-पच्छिम-देसे ।
सुर-वहु-विसमक्कन्दो एक्कमुहाहअ-रसन्त-तन्ति-च्छाओ ॥ ३० ॥

---

1) so nach R^hC (beide °ढु°); °ठ°, °ट° (i. e. °ढ°) $R^{bl}R^{H}$2Hd; R^{H}1Hd unleserlich, war wohl °ढु° 2) °द्द R^b 3) °भा R^h 4) उल्का — नभोर्धपथपतन्तः K = नभोर्धवर्त्मापतिता इवोल्काः S 5) दंड ins. C (cf. V 72) 6) °हम्मि C 7) °मिरा (Ms. °म्मि°) C, cf. भ्रमणशीलाः RUebers. 8) उ° C, वि° K 9) महिहरा C 10) °हिण्ण C, भिद्यते भिण्ण K = विभिन्नचित्ताः कपयो हरित्सु S 11) °ल° C, °आ R^b 12) पलि° C 13) भोआ° C 14) चि° C, स्थित KS 15) सीव्यमान KS 16) स्थापितभुजा KS 17) S om. 18) व° C 19) °मिअ CK, S? 20) °हवं C 21) पडिह° C, अवगतं K, न चासीत् S 22) °लि° C 23) विगलत् KS 24) °धि° CKS 25) रा° CK

23b कम्पते für भिज्जइ 27b दृष्ट für दि° 30a उद्धावितः, s. zu VII 35.

तो पडिओ रहुणाहो भञ्जन्तो तिहुवणस्स आसा-बन्धं ।
सीह-णहङ्कुस-पहओ तुङ्गं आसण्ण-पाअवं व वण-गओ ॥ ३१ ॥

पडिअस्स अ रहुवइणो पडिओ अणुमग्गअं सुमित्ता-तणओ ।
ऊद्ध-ट्ठिअस्स पणओ पल्हत्थस्स व दुमस्स छाआ-णिवहो ॥ ३२ ॥

धरणि-पडिएसु तेसु अ णिव्वण्णन्त-समुहोणअ-भरुव्वत्ता ।
उत्ताणिएक्क-चक्का सुराण तंस-तडिमा चिरं आसि रहा ॥ ३३ ॥

हिअअ-पडणे व्व मूढं रइ-पडणे व्व महसा तमम्मि णिवडिअं ।
राम-पडणम्मि जाअं सिर-पडणे व्व गअ-जीविअं तेल्लोक्कं ॥ ३४ ॥

अह राम-परित्ताणं सुण्ण-दिसा-मुह-पलोअण-णिरुच्छाहं ।
भअ-णिच्चल-पुञ्जइअं ण मुअइ पडिअं पि राहवं कइ-सेण्णं ॥ ३५ ॥

दीणं भग्गुच्छाहं उव्विग्ग-मणं विसाअ-पेल्लिअ-हिअअं ।
राहव-विइण्ण-णअणं आलेक्ख-गअं व संठिअं कइ-सेण्णं ॥ ३६ ॥

पडिअस्स वि रहुवइणो दीसन्तो देइ पवअ-वइ-संलावं ।
अविसाअ-महग्घविओ सामअ-धीर-धरिओ मुहस्स पसाओ ॥ ३७ ॥

णवरि अ विहीसण-जलाहअच्छिणा वाणराहिवेण णह-अरो ।
पासम्मि धणु-सहाओ दिट्ठो कअ-पेसणो दसाणण-तणओ ॥ ३८ ॥

तो रोस-तुलिअ-पव्वअ- सहसुद्धाइअ-पहाविओ सुग्गीओ ।
लङ्कं भअ-विवलाअं अहिलेऊण णवरं ठिओ रअणिअरं ॥ ३९ ॥

इन्दइणा विणिवेइअ- राहव-णिहण-सुहिओ णिसाअर-णाहो ।
आसाइअ-जणअ-सुआ- समागमोवाअ-णिव्वुओ ऊससिओ ॥ ४० ॥

अह णिसिअरीहि दहमुह- वअणाणिअ-दिट्ठ-सरस-खण-वेहव्वा ।

1) °ज्ज° R[H]2HdR[l]C, °ज° R[h] 2) °ङ्कअ° C 3) णि° C, प्रहृतः K, विद्धः S 4) वि C, Ueberss. om. 5) °ओ CK 6) °लि° C 7) °वि C 8) निमग्नं KS 9) पुञ्ज° R[hb], पुंजिअअं C 10) in S nach 37; CK om. 11) वल CKS 12) Lücke K, अभयं Comm., अभीतिं S 13) निशिचरः K; auf diese pleonastische Lesart führt wohl auch S, indem sie das Wort nicht übersetzt. 14) °विअ. °वो C 15) °णेऊण C, अतिनीय K, प्रणीय S 16) °र ट्ठि° R[H], °र ट्ठि° R[hb]C, अथ (i. e. णवरि अ) K und wahrscheinlich S 17) कओ खण-मेत्तं C 18) °गमाणुवंध-णिवेध (i. e. °गम-णिवंध?) C cf. प्रवन्ध S 19) दहवअणो C

31 pratika अह 32b वनगज- für पणओ 33a आगतभयाविग्ना: [illegible] für ओणअ etc. 33b जणं für चिरं (aus Comm., Uebers. verstümmelt) 35a हत- für अह (auch Comm., aber अह das pratika) 39a शैलः für पव्वअ

मुक्कक्कन्द-विसंठुल- दर-विलविअ-मुच्छिआ कआ जणअ-सुआ ॥ ४१ ॥
तो गअ-मोहुम्मिल्लो पेच्छन्तो राहवो सुमित्ता-तणअं ।
परिदेविउं पउत्तो तक्खण-पब्भट्ठ-सअल-सीआ-दुक्खो ॥ ४२ ॥
जस्स सअलं तिहुअणं आरुहइ धणुम्मि संसअं आरूढे ।
सो वि हओ सोमित्ती णत्थि वणो जं ण एइ विहि-परिणामो ॥ ४३ ॥
अह वाअं कअ-कज्जो मज्झ कए मुक्क-जीविओ सोमित्ती ।
णिप्फल-वूढ-भुअ-भरो णवर मए च्चेअ लहुइओ अप्पाणो ॥ ४४ ॥
अह जम्पइ सुग्गीवं महुरं उच्छाह-दाविअ-परिच्छेअं ।
वअणं महसोवत्थिअ- मरणावत्था-ववट्ठविअ-गम्भीरं ॥ ४५ ॥
णिव्वूढं धीर तुमे इमो वि उअहुत्त-भुअ-वलो कइ-लोओ ।
कम्मं इमेण वि कअं जअ-णिव्वडिअ-जस-दुक्करं मारुइणा ॥ ४६ ॥
आवद्ध-बन्धु-वेरं जं मे ण णिआ विभीसणं राअ-सिरी ।
दुक्खेण एण अ महं अविहाविअ-वाण-वेअण-रसं हिअअं ॥ ४७ ॥
ता वच्चसु मा मुज्झसु तुरिअं तेणेअ सेउ-वन्धेण तुमं ।
पेच्छसु वन्धव-वग्गं दुक्खं कालस्स जाणिउं परिणामं ॥ ४८ ॥
तो तिव्व-रोस-लङ्घिअ- विहुआणण-दुक्ख-धरिअ-वाहुप्पीडो ।
रहुवइणो पडिवअणं भणइ अदाऊण वाणरे पवअ-वई ॥ ४९ ॥
वच्चह लक्खण-सहिअं णव-पल्लव-रइअ-वीर-सअणत्थरणं ।
पावेह वाणर-उरिं अविहाविअ-वाण-वेअणं रहुणाहं ॥ ५० ॥
अहअं पि विज्जु-पडणाइरित्त -संपाअ-गहिअ-पव्विद्ध -धणुं ।
अद्धोहरिआसाइअ- वलिअ-भुअक्खित्त-माडिअ -गआ-विहलं ॥ ५१ ॥

---

1) °म्ह° C = प्रमुषित K = विस्मृत्य S 2—4) C stellt 2. 4. 3, K 3. 2. 4. 5) गतः KS 6) so Hem. II 206, cf. मन्ये S; जए RC, जनः K 7) कज्जं CK; S? 8) से C 9) विही° C 10) ते° C 11) इज्झइ CS 12) वेअणं म (lies मह oder मे) CS 13) °मः K = दैवस्य तावत्परिणामसंस्थां विज्ञातुमीशः कतमो जनः स्यात् S 14) अह CKS 15) पवआण(!) C 16) °क्क C 17) so C = प्रविद्ध KS, प्पविद्ध (= प्रवृद्ध Uebers.) R, gegen Metr. 18) °द्धोसरि° C 19) उहअ C 20) °लि° C

44a छतेन गत für कए मुक्क 46a उपयुक्त für °हुत्तः S? 47a stellt न नीता यन्मे 47b दुःखायते तेन मम für दु° bis महं: मरण für वाण: हृतं (verschrieben, wofür? अतिशयं Comm.) für रसं 51b आकारित oder अवारित (Comm. lässt die Wahl) für आसाइअ

खन्धद्धन्तोवाहिअ- कर-जुअलोलुग्ग-चन्दहास-क्खग्गं ।
अक्कन्त-चलण-ताडिअ- दलिअ-रहाहोमुहोसरन्त-पहरणं ॥ ५२ ॥
भग्ग-पुरिल्ल-विसंदुल- भुअ-जुअलुक्खुडिअ-सेस-णिप्फल-बाहुं ।
वज्ज-णिह-हत्थ-णिवडन्त- दिण्ण-दढ-मुट्ठि-भिण्ण-वच्छद्धन्तं ॥ ५३ ॥
भुअ-णिव्वालिअ-कड्ढिअ- खुडिअक्केक्क-विसरन्त-पव्विद्ध-सिरं ।
णिप्फल-सीआ-संधिअ- णक्खुक्खुडिअ-हिअअं करेमि दहमुहं ॥५४॥ अन्धकुलअं॥
इअ अज्जं चेअ मए णिहअम्मि दसाणणे णिआ किक्किन्धं ।
अणुमरिहिइ व मरन्तं दच्छिहि व जिअन्त-राहवं जणअ-सुआ ॥ ५५ ॥
विसहर-बाण त्ति इमे विहीसणेण विणिवारिए सुग्गीए ।
आढत्तो चिन्तेउं मन्तं हिअएण गारुडं रहुणाहो ॥ ५६ ॥
णवरि अ सहसुच्छिप्पन्त-साअरद्धन्त-धुव्वमाण-सुवेलं ।
जाअं खर-वाआहअ- किरन्त-रक्खस-कलेवरं धरणि-अलं ॥ ५७ ॥
पेच्छइ अ कणअ-पेहुण- बहलुज्जोअ-पडिमारिअ-महा-तिमिरं ।
णव-पिञ्छ-मउअ-पम्हं थिर-पिंत्थि-णिहित्त-महुमहासण-मग्गं ॥ ५८ ॥
दुव्वार-वासवाउह- घाअ-विमुक्केक्क-पिञ्छ-पाअड-वच्छं ।
रामो पाआलञ्छिअ- कण्ठ-वलन्त-ट्ठिओरअ-धरं गरुडं ॥ ५९ ॥ जुग्गअं ॥
तो कअ-राम-पणामे गरुडे ओवइअ-समुह-संठिअ-दिट्ठे ।
दोण्ह वि मुक्क-सरीरा ण विणज्जइ ते कहिं गआ सर-णिवहा ॥ ६० ॥

---

1) °भग्ग C (K s. u.), S? 2) °र° C 3) पस°(!) C 4) °लकिखत्त C, °लस्खलित K, S? 5) om. C (Fehler) 6) गरुअ CK 7) घोर ins. C (Glosse zu गरुअ) 8) °णिअ R 9) णिव्वलिआअ-ड्ढिअ CS. निष्पाटितकृत (so! lies °कृष्ट?) K 10) मंत्तं पक्केक्क(!) C 11) रसत KS 12) °कम्पलिअ C 13) so C und darauf führen °प्फ° R[II], °कि° R 14) °हिइ R 15) जी° R 16) °वे C 17) so CR[I], °त्तिप्प° R[IIms] 18) so fälschlich R (कीर्यमाण Uebers.) = प्रकीर्यमाण S; परित्त C = पर्यंत (i. e. परियत) K; cf. zu IX 88 und ZDMG 32. 110ff. 19) कसण C 20) वक्क° R[I] (gegen Uebers.) 21) = निःसारित S; परिसामिअ C, प्रशमित K 22) om. C, निशा K = तमी S 23) हृतपिञ्छपक्ष्मप्रकट KS 24) पिक्क R[b]C 25) पु° C 26) पिक्क C 27) वासो C (2 Schreibfehler) 28) = °लाञ्छित RUebers., °लञ्छिअ C, पदाभिमृष्ट S (lies °कृष्ट, cf. XI 61) 29), °ठविअ(!) C

52a स्तिमितविकीर्ण (Metrum!) für अद्धन्तोवाहिअ: चरणावभग्नहृत für कर-जुअलोलुग्ग 52b व-लित für द° 53a स्फुरत् für पुरिल्ल (das verstümmelte pratika zeigt, dass auch in K hier ein auf °रिल्ल endendes Wort stand) 53b मुग्नसार्थ für णिह-हत्थ 54 pratika धुअ 54b संस्थित für °धि° 57a चाल्यमाण für धुव्वमाण (Glosse?) 59b अर्जित für ओञ्छिअ: वरं für धरं 60a निहित für सं°

अह सर-बन्ध-विमुक्को विण्णआ-तणओवऊहण-क्खअ-रहिओ ।
अप्पाहिअत्थ[1]-मन्तो जाओ गअ-गरुड-दारुणो रहुणाहो ॥ ६१[2] ॥
अह सर-बन्ध-विमुक्के सोऊण णिसाअराहिवो रहुणाहे ।
आअअ[3]-गरुडासङ्को धुम्मक्खम्मि सअलं णिमेइ रण-भरं ॥ ६२ ॥
सो रोसेण रहेण व उच्छाहेण व णिसाअर-बलेण समं ।
णीइ भुअं व पहरिसं वहमाणो विक्कमं[4] व वेरावन्धं ॥ ६३ ॥
तो सो रक्खस-णिवहो सह धुम्मक्खेण साअरइन्त-णिहो ।
वडवा-मुहाणलस्स व संचरण-[5]पहम्मि मारुअ-सुअस्स ठिओ ॥ ६४ ॥
अह दारुणावसाणे कइ-रक्खस-सेण्ण-वइअरम्मि पअत्ते ।
[6]संभारिअक्ख-णिहणो ओत्थरइ सरेहि मारुइं धुम्मक्खो ॥ ६५ ॥
तो तस्स सर-णिघाए[7] रोमन्तर-लग्ग-णिप्फले धुअमाणो ।
अक्कमण-मोडिअ-रहो हिअ-धुम्मक्ख-धणु-संठिओ हसइ कई ॥ ६६ ॥
भग्गो भुअम्मि फलिहो वच्छुच्छलिअ-दलिअं ण इट्ठं[8] मुसलं ।
धुम्मक्ख-रोस-मुक्कं पवअस्स जहिं तहिं विराइ पहरणं ॥ ६७ ॥
तो दीह-वाम-कर-अल- [9]पडिवण्णावेढणोणअ-गलुद्देसं ।
[10]रुम्भन्त[11]-जीव[12]-णिग्गम- वच्छब्भन्तर[13]-भमन्त-सीह-णिणाअं ॥ ६८ ॥
खण-वावारि[14]-विसंदुल- गलन्त-पहरण-पलम्बिओहअ-हत्थं ।
कुणइ पभञ्जण-तणओ उद्धुट्ठिअ[15]-मुक्क-जीविअं धुम्मक्खं ॥ ६९ ॥ जुग्गअं ॥
अह पडिए[16] धुम्मक्खे हअ-सेसम्मि अ गए णिसाअर-सेण्णे ।
दहमुह-समुहाणत्तं णिन्तं पेच्छइ [17]अकम्पणं पवण-सुओ ॥ ७० ॥
तं पि [18]विइण्ण-त्थल- वीसत्थोहरिअ-णिट्ठिआउह-णिवहं ।
ओसुम्भइ हणुमन्तो[19] एक्केक्क-क्खुडिअ[20]-विप्पइणावअवं ॥ ७१ ॥

---

1) ॰अप्प C, आभापितव्य K (i. e. अप्पाहिअव्व. da आभाप् bei K dieses Verbum übersetzt.) 2) S om. 3) ॰ग॰ C 4) पहरणं CS 5) व॰ C 6) संभाविं॰ C 7) ॰हा॰ CK (da er निकायान् übers.) 8) so (= दृष्टं) R[bl], und darauf führt दट्ठं R[h]; दि॰ R[H]C 9) व॰ R[b], ॰न्नापोडनाव॰ KS 10) चीयमाणतलिननिर्गत KS 11) ॰ब्भ॰ R[b] 12) ॰अ C 13) ॰भ्भन्तर R[Hhb], ॰भ्भन्त॰ R[l] 14) वावरिअ CK, S? 15) ॰द्ध-ट्ठि॰ CKS 16) णिहए C 17) पअंप॰ C (lies अअं॰) 18) पइ॰ C 19) पवण-सुओ C 20) ॰लि॰ C

61b शान्तः für मन्तो; गरल für गरुड und dieses als vl 62a तनयौ für णाहे 62b निदधाति für णिमेइ 63b ध्वजं für भुअं 70b आयान्तं (i. e. एन्तं) für णिन्तं

अह दहमुह-संदिट्ठो हणुमन्ताघाअ-मम-तुलग्ग-प्फिडिओ ।
पडिओ णीलस्स मुहे अलद्ध-समर-सुह-दूमिअस्स पहत्थो ॥ ७२ ॥
णवरि अ पत्थाणे च्चिअ वाणो कालाअसो पहत्थ-विमुक्को ।
पडिओ णीलस्स उरे वण-पडिभिण्ण-रुहिरुग्गमेण पिसुणिओ ॥ ७३ ॥
वेओवत्तिअ-विडवं मुअइ कई वि सुर-हत्थि-परिमल-सुरहिं ।
गइ-मग्ग-लग्ग-भसलं पडिसोत्त-पसारिअंसुअं कप्प-दुमं ॥ ७४ ॥
बोलन्त-जलहरस्स व तो से आसार-जल-लव-त्थवअ-णिहो ।
आगम-मग्गम्मि ठिओ धुअ-विडव-क्खलिअ-मोत्तिआ-फल-णिवहो ॥ ७५ ॥
तो तस्स भुअ-विमुक्को भग्गो वण-भरिअ-मोत्तिअ-प्फल-वअरो ।
भज्जन्त-विडव-विअलिअ- सिअंसुआवीअ-पहर-रुहिरम्मि उरे ॥ ७६ ॥
समअं वच्चेइ सरे थएइ समअं कई दुमेहि णह-अलं ।
समअं तेण विमुक्को चउद्दिसं पाअडो सिला-संघाओ ॥ ७७ ॥
विअलन्त-दुम-च्छेआ सर-घाअ-दलन्त-विअलिअ-सिला-णिवहा ।
दीसन्ति दलिअ-पव्वअ- वोच्छिज्जन्तोज्झरा णह-अलुद्देसा ॥ ७८ ॥
गिरि-धाउ-रअ-क्खउरो अंस-विपल्हत्थ-बहल-केसर-णिवहो ।
संझाअव-विच्छुरिओ सजलो व्व घणो णहम्मि दीसइ णीलो ॥ ७९ ॥
णवरि अ गअणद्धन्ते ओवडणक्खित्त-धणु-णिअत्त-त्थिमिओ ।
तह धरिओ विअ दीसइ पढम-विमुक्केहि सर-समूहेहि कई ॥ ८० ॥
अह णिसिअरेण मुसलं णीलस्स ललाट-वट्ट-पच्चुप्फलिअं ।
मज्झम्मि धरेन्त -रवं समुहागअ-तूरिअ-वच्चिअं पडिवखं ॥ ८१ ॥
गेण्हइ अ जलण-तणओ सुवेल-सिहरद्ध-लग्ग-मेह-च्छाअं ।
विअड-पहत्थोर-त्थल- सम-वित्थार-कढिणत्तणं कमण-सिलं ॥ ८२ ॥

---

0) °ल्लि° C 1) °णC 2) °र-णिग्ग° C 3) °म° R^{II}, °मरं C 4) वो° K pratika, cf. aber I 57, III 2?, XI 83. 5) °अ-प्फ° CK 6) णिअरो C, प्रकर: K, S? 7) प° C 8) °डन्त C 9) विह° CK, S? 10) वेढा CK, S? 11) °अ° C 12) ओवअ° C 13) धृत auch K, aber छादित im Comm.; भ° C, वृत S 14) °हं R^b 15) °र° C

73a प्रस्थानसमं für °णे च्चिअ 74b प्रतिपथ für °सोत्त 75a स्छेद für त्थवअ 77a शरं für °रे 78a दर für दलन्त ! Metrum 78b विस्मिक्र° für वो° 79b शैल इव नभः पुनर्नभसि दृश्यते निली-नः ॥ (!) für सजलो etc. 81a मुक्तप्रत्युद्भ्रष्टं (i. e. °प्फिडिअं) für वट्ट etc.

दूर-समुप्पइएण अ णीलेण सिला-अलोत्थअम्मि दिणअरे।
जाओ णहम्मि दिअसो[1] तक्खण-वद्ध-तिमिरा महि-अलम्मि णिसा ॥ ८३ ॥
अह णीलस्स पहत्थो रणाणुराएण सहिअ-गाढ-प्पहरो।
घाअब्भन्तर-[2]भिण्णो गलन्त-जीअ-रुहिरो[2] गओ धरणि-अलं ॥ ८४ ॥

॥ इअ सिरि-पवरसेण-विरइए दहमुहवहे महाकव्वे
चउद्दहो आसासओ ॥

---

1) °हो C 2) संक्षोभभिन्नगलितहृदयो K = व्यथनविपोथितायतोरःपीठः S

अह णिहअम्मि पहत्थे वन्धु-वहामरिस-णिन्त-वाहुप्पीडो ।
चलिओ सिहि-पज्जुग्गअ- हुंकार-भरेन्त-दस-दिसो दहवअणो ॥ १ ॥
तह कुविएण पहसिअं कराल-मुह-कन्दरा-भरेन्त-दस-दिसं ।
जह से भअ-तुणिहक्को भवण-क्खम्भेसु परिअणो वि णिलुक्को ॥ २ ॥
तो रक्खस-परिवारं णिअ-पाअ-भरोणमन्त-पच्छिम-तडिमं ।
सारहिणा रुब्भन्तं चडुल-तुरंगम-धअं रहं आरूढो ॥ ३ ॥
हुंकारेण सहाए खुहिअ-महा-कलअलेण लङ्का-मज्झे ।
पुर-सेण-कलअलेण अ णाओ चलिओ त्ति वाणरेहि दहमुहो ॥ ४ ॥
णवरि अ मुह-णिवहोवरि दुक्ख-पहुत्त-धवलाअवत्त-च्छाओ ।
णिग्गन्तूण पुरीओ भञ्जइ भग्ग-रण-मच्छरं कइ-सेणं ॥ ५ ॥
तो मुह-मेत्त-वलन्ता पच्छिम-केसर-सडाहअग्ग-क्खन्धा ।
भग्गाणुमग्ग-लग्गा पेच्छन्ति दसाणणं पवंगम-णिवहा ॥ ६ ॥
तो ते भिण्ण-पअट्टे दहवअणक्कन्त- दिण्ण-विहविअ-पए ।
पम्हट्ठ-जहा-भणिए भणइ समुप्पण्ण-रण-भए जलण-सुओ ॥ ७ ॥
मा मुञ्चह समर-धुरं एस समुक्खित्त-मलअ-सिहरद्धन्तो ।
जस्स कएण पडाअह तं चिअ वो हरइ जीविअं पवअ-वई ॥ ८ ॥
सीआहिअ-हिअएण अ अह सो त्ति दसाणणेण सारहि-सिट्ठो ।
ण वि तह रामो त्ति चिरं जह तीअ पिओ त्ति सवहुमाणं दिट्ठो ॥ ९ ॥

---

1) °र° C 2) वि° C, हसितं K und ins. च hinter तथा 3) °ह C 4) अल्लीणो C, निलीनः (ohne अपि) K 5) °लि° C 6) रुब्भ° C 7) वहल C 8) स° CK 9) हलेण C (lies हलह°) 10) = पूर्ण RUebers.! पुरि CKS 11) °ऊप्पन्त C = प्रभवत् K 12) °डु° C 13) °ग्गं CKS 14) °त्ते C 15) C om. दिण्ण, und गद्द-वहे (lies metri c. वन्थे?) für पए, wohl = विपन्नपन्नतीन् S 16) °ब्भ° R[b] 17) शैल K = गिरि S 18) पला° C 19) steht in K nach 6, in S nach 61.

3a भरभुग्न für पाअ-भर (? corrupt) 3b सारथिसंरुध्यमानं 5a सकल für धवल 6a महा für अग्ग 7a विधूत für विहविअ (Metr.) 8b stellt जीवितं हरति 9b स्फुटं für चिरं

अह राम-सराहिहओ पवएहि परंमुहोहसिज्जन्त[1]-रहो ।
छिण्ण-[2]पडिआअवत्तो लङ्काहिमुहो गओ णिसाअर-णाहो ॥ १० ॥
तो तेण लहुइअ-जसं पत्त-विणासेण मुक्क-सोडीर-पअं[3] ।
पडिवोहणं[4] अआले सुहोवसुत्तस्स कुम्भअण्णस्स कअं ॥ ११ ॥
[5]सो वि अ[5] जम्भाअन्तो अआल-पडिवोह-गरुइअ-सिरद्धन्तो ।
णीइ हसिऊण सुइरं लहुअं सोऊण राम-वह-संदेसं ॥ १२ ॥
[6]ओच्छुण्ण-रइ[7]-रह-वहो जाओ देहस्स से कणअ-पाआरो ।
ऊरु-पएसालग्गो दर-खलिओ[8] व्व तवणिज्ज-राअ-परिअरो ॥ १३ ॥
लङ्घिअ-पाआरस्स अ तो से विवलाअ[9]-मअर[10]-पक्कग्गाहा[11] ।
जाणु-प्पमाण-सलिला जाआ फडिहा[12]-गआ समुद्दद्धन्ता ॥ १४ ॥
तो तं पेच्छन्त च्चिअ [13]पच्छाहुत्ता णिअत्त-रण-वावारा ।
हत्थ-पडन्त-धराहर- विसमक्कन्ता पडाइआ[14] कइ-णिवहा ॥ १५ ॥
अह सेलेहि तरूहि अ फलिहेहि अ[15] मोग्गरेहि हन्तूण दढं[16] ।
दढ-दण्डाउह-मग्गण- [17]मुसलेहि खणेण[17] वाणर-बलं सअलं ॥ १६[18] ॥
तो[19] पवआइ गआइं तुरआइ अ रक्खसाइ लोहिअ[20]-मत्तो ।
राम-सराघाअ-धुओ णिअअ-वले पर-वले पअत्तो[21] खत्तुं[22] ॥ १७[18] ॥
चिर-जुज्झिअस्स तो से दोण्ह वि राम-धणु-णिग्गअ-सराहिहआ[23] ।
पढमं धरणीअ भुआ पच्छा छेअ-रुहिरोज्झरा पल्हत्था ॥ १८ ॥
एक्को रुद्ध[24]-णइ-मुहो अणुवेलं णिवडिओ सुवेलो व्व भुओ ।
साअर-लद्ध-त्थामो[25] वीओ से[26] वीअ-सेउ-बन्ध[27] व्व ठिओ ॥ १९ ॥
आअण्ण-[28]कड्ढिएण अ तो से चक्कलिअ-सिहि-सिहेण रण-मुहे ।
रहुवइ-सरेण तुङ्गं चक्केण व राहुणो सिरं उक्खुडिअं[29] ॥ २० ॥

1) उपहस्यमान RUebers.! 2) वलिआ° C 3) धुरं CKS 4) पडिओ° C 5) अह सो C 6) उ° R^H, इ° R^hb, आक्रान्त RUebers., ओक्क° CK pratîka, अवचुण्ण KUebers. 7) °वि C 8) ग-लिओ (Ms. णिग्गलिओ), CK, S? 9) °अमाण R (entstanden aus der falschen Uebers. विपलायमान, die sich noch einmal, XII 42, findet) 10) °क° R 11) पग्गाह C 12) पणिहा(!) C 13) मग्गाङ्क° CK, S? 14) पहाविआ CK, S? 15) समो° C 16) चिरं C 17) मण्डल-अग्गेहिं C 18) KS om. 19) सो C 20) मोइअ C 21) °ट्टो C 22) जुज्झं C (lies °ज्झुं? cf. जुज्झ neben °ज्झिअ) 23) °हिअआ R, °हिआ C, °भिहतौ Ueberss. 24) रुंध C 25) °हो C 26) om. R, auch Uebers. 27) °न्धो C 28) अ° C 29) उक्खलिअं C

10b भिन्न für छि° 11b प्रसुप्तस्य für उव°

गअणुण्णएण तेण अ पवण-भरेन्त-मुह-कन्दरा-मुहलेणं ।
छिण्ण-पडिएण वि कओ चउत्थ-तुङ्ग-सिहरुग्गमो व्व तिऊडो ॥ २१ ॥
पडिए अ कुम्भअण्णे दूर-पलाअ-दर-भग्ग-पङ्कग्गाहो ।
देह-भरन्तुच्छङ्गो पव्वालेइ वडवा-मुहं मअरहरो ॥ २२ ॥
तो कुम्भअण्ण-णिहणं सोऊण दसाणणो पहत्थब्भहिअं ।
रोसाअव-रज्जन्तं पुणो वि हसिऊण धुणइ मुह-संघाअं ॥ २३ ॥
णिन्तस्स अ तं वेलं अमरिस-परिवड्ढिअस्स भवणुच्छङ्गे ।
खम्भन्तर-वित्थारा ते च्चिअ वच्छ-त्थलस्स से ण पहुत्ता ॥ २४ ॥
दर-णिग्गअस्स णवरि अ उग्घाडिअ-वच्छ-भरिअ-भवणुच्छङ्गो ।
जाणु-पडिउट्ठिओ से जम्पइ हसिऊण मेहणाओ त्ति सुओ ॥ २५ ॥
णिम्माविअम्मि कज्जे साहस-गरुए वि अप्पणा च्चिअ गुरुणा ।
पुत्तेण पुत्त-सरिसं पुत्त-प्फरिसं ण पाविओ होइ पिआ ॥ २६ ॥
कीस समम्मि धरेन्ते माणुस-मेत्तस्स दहरह-सुअस्स कए ।
इअ णीसि अप्पणा च्चिअ लहुअन्तो अम्ह रक्खस-उलस्स जसं ॥ २७ ॥
उक्खअ-भुअंग-रअणं णिसुढिअ-णन्दण-वणं पलोट्टिअ-सेलं ।
अप्पाणं व ण आणसि समं समत्थस्स तिहुअणस्स भर-सहं ॥ २८ ॥
किं णिहणेमि रण-मुहे सरेक्क-सोसविअ-साअरं रहुणाहं ।
ओ सत्त वि अज्जं चिअ वलन्त-वडवा-मुहे मलेमि समुद्दे ॥ २९ ॥
इअ विणविअ-दहमुहो पच्छिम-सारहि-कर-ट्ठविअ-सीसक्को ।
आवद्ध-कवअ-मन्थर- पअ-विक्कम-भर-णमन्त-वित्थअ-तडिमं ॥ ३० ॥
धअ-सिहर-ट्ठिअ-जलहर- मुच्चन्तासणि-पडिप्फलिअ-सूर-कारं ।
समर-तुरिओ विलग्गइ रहं सुआसण्ण-राम-धणु-णिग्घोसो ॥ ३१ ॥ जुग्गअं ॥

---

1) ०र० C 2) ०वेण(!) R^H 3) भअ C 4) ०ल०, ०लि०, पलि० C 5) दुक्खागअ C, ऋज्जायत K, S? 6) ०दृअम्मि C 7) गरुअम्मि CK (da er kein अपि hat) 8) कज्जारंभं C 9) ०र० C 10) ०इ C 11) पि C 12) ण ह० C 13) अ० C

21b भिन्न für छि०; जातः für वि कओ 22a रुग्ण für भग्ग 22b प्रम्लापयति (i. e. पव्वाएइ) für पव्वालेइ 23 pratika अह 23b रोपिण भ्रियमाणः für रो० bis ०न्तं 24b पुत्रैः für ०त्तेण 27a श्रमति für धरेन्ते 27b निर्याथ für णीसि (corrupt); लङ्घयन्तः für लहुअन्तो 28b जानीथ für आणसि 29a तनयं für णाहं 30b निर्गम für विक्कम 31a पात्यमान (also wohl सुब्भन्त oder ०ब्भ०) für मुच्चन्त

इअ वारिअ-दहवअणो दहवअणाणत्ति [1]विलइउक्खित्त-भरो।
णीइ रहं आरूढो रक्खस-परिवारिओ दसाणण-तणओ ॥ ३२ ॥
जो दहमुहग्ग-दारे तुरिअ-पहाविअ-रहस्स जो णअरि-मुहे।
खोहेन्तस्स[2] कइ-बलं सो च्चिअ[3] वेओ अ से पअत्त-हलहलो ॥ ३३[4] ॥
अह राम-बद्ध-लक्खो पढमुद्धाइअ-पवंगम-क्खविअ[5]-बलो।
वाणर-जोहेहि समं जलण-सुएण वरिओ[6] दसाणण-तणओ ॥ ३४ ॥
णीलेण गण्ड-सेलं दिविएण दुमं सिला-अलं मारुइणा।
दारेइ सरेहि[7] समं णालेण मुक्कं च मलअ-सिहर-क्खण्डं[8] ॥ ३५ ॥
तो भग्ग-पवअ-सेण्णं णिउम्भिला[9]-हुत्त-[10]सच्चविअ-पत्थाणं।
वारेह[11] मेहणाअं विभीसणेण[12] भणिओ सुमित्ता-तणओ ॥ ३६ ॥
तो माआहि सरेहि अ सेलेहि अ जुज्झिअस्स रक्खस-सरिसं।
सोमित्तिणा णिसुद्धं पिआमहत्थेण मेहणाअस्स सिरं ॥ ३७ ॥
सोऊण इन्दइ-वहं मुअइ सरोसं दसाणणो बाह-जलं।
अब्भुत्तिअ[14]-दीवाणं [15]णिवडइ तुप्पं व तक्खणं महुआसं ॥ ३८ ॥
णिहए अ मेहणाए परिअत्तन्तेण तक्खणं च्चिअ विहिणा।
रोस-विसाएहि[16] समं हत्थेहि व दोहि आहओ[17] दहवअणो ॥ ३९ ॥
णीसेस-णिहअ-बन्धू तो सो एक्को वि बहु-भुआ-दुप्पेच्छो।
भीसण-मुह-संघाओ रक्खस-लोओ व्व णिग्गओ[17] दहवअणो ॥ ४० ॥
णवरि अ पवण-पणोल्लिअ- कसण-पडाआ-[18]दरन्धआरिअ-सूरं।
परिणअ-मत्तेरावण- मअ-पह्वालिअ-तुरंग-केसर-भारं ॥ ४१ ॥
चक्क-मल-मडलिओअर- धअ-वड-पुसिअ-ससि-बिम्ब-पच्छिम-भाअं।
धणअ-गआ-भङ्गुग्गअ- सिहि-जालालुङ्खिअं रहं आरूढो ॥ ४२ ॥ जुग्गअं ॥

---

1) °लग्गि° C 2) खोह° C 3) च्चेअ C 4) S om. 5) so C, क्षपित RUebers. K, °लि° R; S? 6) so auch S. ध° CK 7) °ण C 8) °रद्धंतं C 9) °णा C 10) संट्ठवि° C 11) वारयति KS 12) विहो° C 13) °ण C 14) अब्भ° C 15) so C = स्नेहं पतन्तं व S; णिव्वलइ घअं R: घअं (aus घृतं) ist Skrticismus, णिव्व° Conject. metri c. 16) °ण C 17) °वो R^b 18) दर-त्थइअ-सूर-अरं C, ebenso, nur अवस्क्कादित für त्थइअ, K

---

32 fehlt. 33b रणे für अ से: कलकलः ॥ 34a समरलब्ध für राम-बद्ध: ob उद्धावित oder °त्थापि° ist unsicher. 37a eine unleserliche Var. für जुज्झिअस्स 38 fehlt. 39a पतिते für णिहए 39b शोक für रोस

दट्ठूण अ तं णिन्तं पीआ मङ्गल-मणाहि रअणिअरीहिं ।
जत्तो च्चिअ उप्पण्णा तेहिं चिअ लोअणेहि वाह-त्थवआ ॥ ४३ ॥
तो तेण कर-अल-ट्ठिअ- सेलोज्झर-सलिल-णिव्वरिअ-वच्छ-अडं ।
दिट्ठीहि अ बाणेहि अ तुलिअं जाइ लहुअं पवंगम-सेण्णं ॥ ४४ ॥
पासावडिअम्मि वि से विहीसणे पवअ-सेण्ण-कअ-परिवारे ।
दीणो त्ति सोअरो त्ति अ अमरिस-रस-संधिओ वि उल्ललइ सरो ॥ ४५ ॥
विसहिअ-पढम-प्पहरो णवरि अ रोसेण संधिउब्भड-बाणो ।
इन्दासणीअ व दुमो सत्तीअ उरम्मि लक्खणो णिब्भिण्णो ॥ ४६ ॥
सो वि अ पवण-सुआणिअ- धराहरोसहि-विइण्ण-जीअब्भहिओ ।
तह-संधिअ-चाव-सरो णिसाअरेहि सह जुज्झिउं आढत्तो ॥ ४७ ॥
अह रामो वि णिअच्छइ तुरअ-खुर-प्पहर-विहल-जलहर-वट्टं ।
ठिअ-वज्जहरालम्बिअ- कणअ-धअ-क्खम्भ-णिम्महन्त-परिमलं ॥ ४८ ॥
वाम-भुअ-गहिअ-पग्गह- माअलि-भर-णमिअ-दीहर-धुरा-दण्डं ।
भिज्जन्त-मेह-सीहर- तणाओणअ-णिमण-चामर-पम्हं ॥ ४९ ॥
ससि-णिहस-तुसारोल्लिअ- रवि-अर-वसुआअ-धअ-वड-सिहद्धन्तं ।
उण्णअ-पच्छिम-तडिमं णिवडन्तं खअ-वडं व सग्गाहि रहं ॥ ५० ॥ कुलकं ॥
तो रामो माअडिणा पढम-दराभासणुम्मुह-पसण्ण-मुहो ।
तिअस-बहुमाण-गरुअं दूरअरोणामिआणणेण पणमिओ ॥ ५१ ॥
देइ अ रह-पुञ्जइअं उहअ-कर-क्खिवण-पाअडिअ-वित्थारं ।
कवअं तिहुअण-वइणो अब्भन्तर-लग्ग-णिम्महन्त-परिमलं ॥ ५२ ॥
तं च कवअं सुराहिव- सव्वङ्ग-पहुत्त-लोअण-सुह-प्फरिसं ।
सीआ-विरहोलुग्गे जाअं थोअ-सिढिलं रहुवइस्स उरे ॥ ५३ ॥

1) ०विअ CK, cf. प्रसिक्त S 2) व R[vl] 3) so zu teilen nach R (= याति लघुतां) = पलायितं S; जातिलघुकं K 4) पंथा० CKS 5) ०ल्लिअम्मि C 6) णेण तेन K, धणु-सं० CKS 7) जोवब्भुअओ CKS 8) णिउ० C 9) ०अ C = चत S; विषम K 10) ०रावल० CK 11) णिग्ग०(!) R[b] 12) ०भ० C 13) ०लि०, ०लंत, ०ल्लिणा C 14) -अरा० (so getrennt, aber wohl ०मअरा० zu lesen) C cf. प्रथमतरा० K, S? 15) वद्द-मा० CS 16) उत्क्षेपण KS 17) प्फंसं C 18) विओअ-रुग्गे CS 19) S stellt 53. 54 um.

43a एनं für तं 43b Schluss fehlt: unzweifelhaft विन्दवः für त्थवआ 44a अनेन für तेण (cf. Hem. III 70 Schol.) 45b क्षीणः vl für दीणो; वश für रस 46a प्रथमप्रहारसहितः für विस० etc. 49a तुण्डं für द० 51a उन्नत für उम्मुह 52a भुज für कर

महि-अलमोइएण अ सुर-वइ-हत्थ-परिमास-मइ-दुल्ललिअं ।
आरूढस्स रहं से कवअं सव्वङ्गिअं कअं माअडिणा[1] ॥ ५४ ॥
तो णील-रवि-सुएहिं समल्लिओ[2] राहवं सुमित्ता-तणओ ।
भणइ धरणीअ तक्खण- विलइअ-धणु-गब्भिणं णिमेऊण करं ॥ ५५ ॥
वीसमउ तुम्ह चावं अडणि-मुह-प्फिडिअ[3]-सिढिल-जीआ-बन्धं ।
अइरा पेच्छ विराअं ममम्मि णीले व्व रवि[4]-सुए व्व दहमुहं ॥ ५६ ॥
[5]गरुअम्मि कुणसु कोवं लहुए दहमुह-वहम्मि मुअसु अमरिसं ।
तुङ्गं तडं णिसुम्भइ[6] ण अ णइ-वप्पं सम-त्थलिं व वण[7]-गओ ॥ ५७ ॥
पज्जत्तस्स समत्थं दहिउं[8] अइच्छि-पेच्छिएण वि तिउरं ।
रहुवइ किं व ण सुव्वइ[9] आणत्ती तिणअणस्स तिअसेहि कआ ॥ ५८ ॥
तो दहवअणालोअण- रोसुग्गअ-सेअ-लङ्घिअ-णिलाड[10]-अडो ।
पुलइअ-णील-रवि-सुओ पणअं[11] पडिभणइ[12] लक्खणं[13] रहुणाहो ॥ ५९ ॥
णिव्वूढ-जम्पिआणं आसङ्कइ तुम्ह वअसिअं मह हिअअं ।
किं उण भरो व्व होहिइ सअं-अणिट्ठविअ-दहमुहो मज्झ भुओ ॥ ६० ॥
कुम्भस्स पहत्थस्स अ दूसह णिहणेण इन्दइस्स अ समरे ।
दसकण्ठं[14] मुह-वडिअं केसरिणो वण-गअं व मा हरह महं ॥ ६१ ॥
ताण अ कहं पअत्तं वोच्छिन्दन्तस्स दहमुहस्स रण-मुहे ।
उम्मूलिउं[15] पअत्तो[16] अग्ग-कबन्धम्मि कइ-वलं सर-णिवहो[16] ॥ ६२[17] ॥
तो दोण्ह वि सम-सारं बाण-वह-प्फिडिअ[18]-तिअस-पेक्खिज्जन्तं[18] ।
एक्कअर-मरण-गरुअं जाअं रामस्स दहमुहस्स अ जुज्झं ॥ ६३ ॥

---

1) °लिणा C 2) °णिओ C, समन्वितः RUebers. S, während RUebers. XII 10. XIII 18 समाली hat; समाश्रितः K (wie an jenen Stellen) 3) °लि° C 4) °इ R^bC 5) गु° R^b 6) णिउ° C 7) सुर CK, S? 8) ड° C 9) °सि R (°वसि R^b), शृणोषि RUebers.! 10) °ल C 11) वअणं C 12) पलि° C 13) त° C 14) दह° C 15) ओवग्गिउं C = अभिभवितुं K 16) °त्ता °हा C 17) S om., s. zu Vers 9. 18) विम्हअ-दिट्ठं C

54a तलपरिस्थितेन für अलमोइएण (cf. K zu VI 11. VII 44, 50. VIII 104. XI 115. XIV 23: lauter Conjecturen, um den Uebergang von ˙ in म् zu vermeiden!) 55b निधाय für णिमेऊण 56a प्रभो मीलयतु युष्मद्धनुः für वीसमउ etc. 57b खलु für अ; समुच्छ्रितमपि für सम-त्थलिं व 58a विलोकितेन (i. e. पुलइएण) त्रिभुवनं für पेच्छि° etc. 60a समरभारं नाशङ्कते für जम्पिआणं आसङ्कइ 62a व्युच्छिन्दन्निव für वोच्छिन्दन्तस्स 63b रावणस्य für दहमुहस्स

तो कड्ढिऊण चावं कुराडल-मणि-किरण-घडिअ-जीआ-बन्धं ।
मुक्को रामस्स उरे पढमं हअ-बन्धुणा दहमुहेण सरो ॥ ६४ ॥
वेअ-पडिएण तेण अ तह धीरो वि परिकम्पिओ रहुणाहो ।
अप्पाण-णिव्विसेसं सअलं जह तेण कम्पिअं तेल्लोक्कं ॥ ६५ ॥
रहुणाहस्स वि बाणो अणुपरिवाडि-घडिअ-प्फुडिअ-केऊरं ।
दहवअण-भुअ-णिहाअं ताल-वण-क्खन्ध-परिअएण अइगओ ॥ ६६ ॥
अणं संधिअ-बाणं रहसाअड्ढिअ-णिराअ-वट्टं अणं ।
समअं रक्खस-वइणो अणं सर-लहुइओअरं होइ धणुं ॥ ६७ ॥
सइ-संधिअ-णिन्त-सरं अवङ्ग-देस-सइ-लग्ग-जीआ-बन्धं ।
दीसइ सइ-मुक्क-सरं सइ-मराडलिअ-विअडोअरं राम-धणुं ॥ ६८ ॥
वामो पसारिअ च्चिअ दाहिण-हत्थो अवङ्ग-देस-णिवडिओ ।
चावेसु अ तह णिमिआ ताणं दीसन्ति अन्तरालेसु सरा ॥ ६९ ॥
दहमुह-विसज्जिएण अ सरेण सीआ-विओअ-सइ-संतत्तं ।
हिअअं अमुक्क-धीरं णिहाअ-भिणं पि राहवेण ण णाअं ॥ ७० ॥
रहुणाह-पेसिएण अ सरेण समुहागअस्स रक्खस-वइणो ।
भिण्णो णिडाल-वट्टो ण अ से फुड-भिउडि-विरअणा विहविआ ॥ ७१ ॥
तो से मुच्छा-विहलो लोहिअ-णीसन्द-भरिअ-लोअण-णिवहो ।
वारं-वार-पअट्टो भमिओ बाहु-सिहरेसु मुह-संघाओ ॥ ७२ ॥
तो गअ-मोहुम्मिल्लो णअण-हुआसण-पइत्त-पत्तण-पम्हं ।
मुअइ सरोसाअड्ढिअ- विडअ-मुहावङ्ग-मिलिअ-पुङ्खं बाणं ॥ ७३ ॥
तो सो खआणल-णिहो किरण-सहस्सेहि णिब्भरेन्त-दस-दिसो ।
रहुवइ-सर-राहू-मुहे पन्थद्धे सूर-मराडलो व्व णिउड्डो ॥ ७४ ॥

1) पडि° C 2) °ङ्ग-तणओ C 3) च्चिअ सेसं C 4) मिलिअ CK, मिलत् S, मलिअ Kvl 5) प्फलिअ CK 6) °ओ C 7) णिअ° C = निर्गलित: K; S? 8) वेदनं KS 9) पृष्ठं (!) R Uebers. 10) विअलिआ (!) C 11) पल्लोट्टो CKS 12) सिर C 13) °म्मीलो RIII, °मीलो RI 14) प्रदीप्त Ueberss., °ड्डि° C 15) अग्गं C 16) °रन्त C 17) °ह C 18) °लं व R (Skrticismus)

64a मिलित (? corrupt) für घडिअ 65a वीरो für धी° 66b सालद्रुम für ताल-वण 67a आकर्णानमत् für आअड्ढिअ-णिराअ 69b निहिता: für णिमिआ 70a जनकतनया für सीआ: om. सइ: प्रतप्तं für सं° 72a ततो मूर्छागममुकुल: 73a निवहं für पम्हं 73b गलित für मिलिअ (Fehler?) 74, 77 fehlen.

रहुणाहो वि सधीरं   उक्करिसेऊण अग्ग-हत्थेण सरं।
[1]आसण्ण-लाइअव्वं[2]   पेच्छइ फुल्ल-कमलाअरं व दहमुहं ॥ ७५ ॥
रामो संधेइ सरं   विभीसणन्तेण[3] वलइ रक्खस-लच्छी।
दहमुह-विणास-पिसुणं   फुरइ अ सीआइ तक्खणं वामच्छं[4] ॥ ७६ ॥
वामं णिसिअर-णअणं   रहुवइणो दाहिणं च फुन्दइ[5] णअणं।
बन्धु-वह-रज्ज-पिसुणं   पप्फुरइ[6] विहीसणस्स लोअण-जुअलं ॥ ७७ ॥
वच्छ-भरन्तुच्छङ्गे[7]   संधिअ-बाणे धणुम्मि कड्ढिज्जन्ते।
राम-सर-पत्तणेहि व   उप्पुसिआ सुर-वहूण बाह-त्थवआ ॥ ७८ ॥
णवरि अ सो रहुवइणा   वारं वारेण चन्दहास-च्छिण्णो[8]।
एक्केण सरेण लुओ   एक्कमुहो दहमुहस्स मुह-संघाओ ॥ ७९ ॥
अविहत्त-कण्ठ-गरुओ   छिण्णो वि दसाणणस्स होइ भअअरो।
धरणि-अलुत्तिणस्स व   णिअअ-च्छेअ-पडिउट्ठिओ[9] मुह-णिवहो ॥ ८० ॥
तस्स[10] हअस्स रण-मुहे   रक्खस-णाहस्स अहिमुहं अप्पाणो।
दसहि[11] वि[12] मुहेहि समअं   सिहा-करालो व्व हुअवहो णिक्कन्तो ॥ ८१ ॥
अह णिहअम्मि दहमुहे   ऊससिअम्मि अ समन्तओ[13] तेल्लोक्के।
वअणम्मि [14]अ उप्पुसिआ[14]   भिउडी ओआरिअं[15] च रामेण धणुं ॥ ८२ ॥
णिहअ[16]-बन्धुप्पित्था   जाणन्ती विक्कमं णिसाअर-वइणो।
माअ त्ति परिगणेन्ती   ण मुअइ णिहअं[17] पि रावणं राअ-सिरी ॥ ८३ ॥
ताहे विभीसणस्स[3] वि   अन्तो-हिअअम्मि बन्धु-णेहुप्पण्णो[18]।
दासरहिणो वि पुरओ   मुक्को[18] च्चिअ लोअणेहि बाह-त्थवओ[18] ॥ ८४ ॥
णिहअम्मि अ दहवअणे   विहीसणो णिन्दिआमरत्तण-सद्दो।
परिदेविउं पउत्तो   मरण-समब्भहिअ-दुक्ख-दिण्णाआसो ॥ ८५ ॥
जो च्चिअ जेऊण जमं[19]   दिट्ठो[20] इच्छा-सुहं तुमे जम-लोओ।

1) ओ° C   2) लावि° C   3) विही° C   4) °क्किं C   5) ? oder फ°? पु° R^{b}, फु° R^{Hh}, स्पन्दते RUebers., अप्फन्दइ C   6) फुरइ अ C   7) °ङ्गं C   8) च्चिण्हो C   9) परिसंस्थितः K, संस्थि° S   10) अ ins. R, auch Uebers.   11) °हं° C   12) व C   13) समस्ते K = समग्र- S   14) समुप्पसिआ C   15) ओसा° C   16) णिग्गअ R^{vl} 17) पडिअं CS   18) °ण्णा °क्का °आ CK (s. aber unten) S   19) तु° C   20) °ट्ठि C

78a वर्धितरभसनिनादे für वच्छ etc. 78b 84b बिन्दवः für त्थवआ, °ओ 80a सुविभक्त für अ° 83 fehlt. 84a विभीषणेन चाप्यून्यहृदयेन für विभी° bis °अम्मि 85a अथ निहते दशमुखे 85b दत्तायासं॥

दीसिहिसि कह णु पत्थिव इण्हिं तं चेअ मेम-जण-सामण्णं ॥ ८६ ॥
एक्केण रक्खसाहिव पुव्वं अवहीरिओ वएसेण वि तं ।
सम-णिहणेण रण-मुहे पडिमुक्कं णवर कुम्भअण्णेण तुहं ॥ ८७ ॥
पत्थिव तुमं मुअन्तो सम-सुह-दुक्खेहि बन्धवेहि अमुक्कं ।
जइ हं धम्म-पहाणो धम्म-पहाणाण को गणिज्जउ पुरओ ॥ ८८ ॥
आहासइ अ रहुवइं मरण-समोत्थहिअ-रुद्ध-बाहुप्पीडो ।
बन्धु-वहागअ-दुक्खो गिम्हुम्हा-सुक्ख-णइ-मुहो व्व महिहरो ॥ ८९ ॥
पहु वीसज्जेहि महं ता दहमुह-कुम्भअण्ण-चलण-णिवडिओ ।
पच्छा पर-लोअ-गअं छिवामि सीसम्मि मेहणाअं च सुअं ॥ ९० ॥
महि-अल-पडिअ-विसंठुल- विहीसण-विलाव-जाआणुअम्पेण ।
रामेण वि पवण-सुओ आणत्तो रक्खसाहिवइ-सक्कारे ॥ ९१ ॥
णिहअम्मि अ दहवअणे आसंकन्तेण जणअ-तणआ-लम्भं ।
सुग्गीवेण वि दिट्ठो पच्चुवआरस्स साअरस्स व अन्तो ॥ ९२ ॥
काऊण अ सुर-कज्जं रहुवइ-वीसज्जिएण कइ-अण-पुरओ ।
जलहर-गुप्पन्त-धओ सग्गाहिमुहो रहो कओ माअलिणा ॥ ९३ ॥
घेत्तूण जणअ-तणअं कञ्चण-लट्ठिं व हुअवहम्मि विसुद्धं ।
पत्तो पुरिं रहुवई काउं भरहस्स सप्फलं अणुराअं ॥ ९४ ॥

एत्थ समप्पइ एअं सीआ-लम्भेण जणिअ-रामब्भुअअं ।
रावणवह त्ति कव्वं अणुराअङ्कं समत्थ-जण-णिव्वेसं ॥ ९५ ॥

॥ इअ सिरि-पवरसेण-विरइए कालिदास-कए दहमुहवहे महाकव्वे
पञ्चरहो आसासओ परिसमत्तो ॥

---

1) so R = द्रक्ष्यसि Uebers.! दच्छिहिसि C 2) ए° C 3) मअल lies स°, C 4) दे C 5) = ऽधर्म; अध° C 6) °इ C 7) so R, सम° C 8) °म्होम्ह C 9) °ह C 10) तो C 11) °कंपेण C 12) अ C 13) विण्णविए C = निवेदितः S („benachrichtigt" scil. Râma, die Constr. ist in S activ); आज्ञप्तः K 14) °रो C 15) C stellt um. 16) °लिणा C 17) °हं ति R^{hb} 18) S om.

86b पार्थिव कथं für कह etc. 87b निहतेन रणमुखे पुनर für सम bis मुहे: अनुसदृशं für पडिमुक्कं; हतं für तुहं 89. 90 fehlen. 91a दत्तमन्युस्तम्भं für जाआ° etc. 91b आरब्धः für आणत्तो (cf. N. 13) 93a रघुतनय für °वइ; also auch विस° für वी° 93b यत्तध्वजपटः für गुप्पन्त-धओ; नीतः für कओ Wortstellung unsicher 94a च जनकसुतां für जण° etc. 95a हृदय für राम 95b सतृष्णसुख für समत्थ-जण

Anhang.[1]

॥ अथाधिकानि स्कन्धकानि ॥

संझा-पणाम-घडिओ गिरि-तणआ-विहुअ-वाम-हत्थ-विहडिओ ।
हसिऊण मुक्क-सलिलो एक्क-करेण णिअमञ्जली जेण कओ ॥ १[2] ॥

[3]गरुए वि[3] समर-कज्जे विअसन्ति[4] च्चिअ रसं लिहन्ति[5] समत्था ।
बद्ध-प्फलम्मि कुसुमे वोलीणो होइ महुअराण[6] अवसरो ॥ २[7] ॥

एन्ति वलन्ति वलन्ता राम-सराघाअ-लङ्घिअ-णहाहोआ ।
[8]थोरा– – – –[8]-सरिसा तुङ्गा मणि-पव्वअ व्व Lücke, 8 morae ॥ ३[9] ॥

जलण-प्पहाणुविद्धं आवत्त[10]-भमन्त-पव्वअ-दुमालग्गं ।
संबन्ध-रअण-पुप्फं फुरइ फुरन्त-प्पहं पवाल-किसलअं ॥ ४[11] ॥

मसिणिअ-मीण-क्खन्धा अडन्ति णिब्भिण्ण-महिहरन्तर-सरिआ ।
भिज्जन्त-रोस-लङ्घिअ- मुह-लग्ग-भुअंगम-प्फणा राम-सरा ॥ ५[12] ॥

पलअ-घणेहि व खुब्भइ वेवइ उप्पाअ-मारुएहि व उअही ।
खअ-सूरेहि व झिज्जइ रसइ सरेहि तिअसेहि व महिज्जन्तो ॥ ६[13] ॥

वाणोसारिअ-सलिला थोअं भिज्जन्त-पाअडिअ-सिप्पि-उडा ।
विअसन्ति विअसिआअव- ओअट्टन्त[14]-मणि-गब्भिणा पुलिण-वहा ॥ ७[15] ॥

सीस-[16]रइअञ्जलि-उडो सर-विअणा-दूमिआणणो सलिलणिही ।
पाएसु दासरहिणो पवण-वस[17]-क्खित्त-पाअवो व्व णिवडिओ ॥ ८[18] ॥

वाणर-चरणक्कन्तं उच्चलिअ-समुद्द-सलिल-गहिओआसं ।
चलइ चल-पाअव-लअं कम्पइ कम्पिअ-धराहरं महि-वेढं ॥ ९[19] ॥

---

1) die von R nicht erklärten Strophen enthaltend. 2) I 8* C mit der Note अधिकमिदं स्कन्धकं ॥, I 7* K (mit Comm.) R^h (ohne Comm.), fehlt in $R^{Hb}S^{1.2}$, wirkt in CR^h nicht auf die Zählung ein. 3) गुरुअम्मि K 4) विकसति (also °सन्ते) K 5) लभन्ते KS 6) so K, भमराण (lies metri c. °रआण?) C, मधुपानां S entscheidet nichts. 7) III 5* CKS 8) स्थूलावसमुल K 9) V 37* K 10) आवर्तेषु K (aus dem Comm. in die Uebers. geraten) 11) V 46* K, 47* S 12) V 49* K 13) V 64* K 14) ? oder ओसुकखन्त? गुप्यत् KS 15) V 70* KS 16) Conject., रजताञ्ज° K 17) im Ms. ist nur श्च übrig. 18) in K an Stelle von VI 7, von welchem dieser Vers eine Variation ist. 19) VI 29* K

विसम-विसट्टन्त-सिला- अल-सिहरुप्पइअ-भीअ-किणर-मिहुणा ।
ओज्झर-मुक्कक्कन्दा उम्मूलिज्जन्ति वाणरेहि महिहरा ॥ १० ॥
आइद्ध-महिहर-णिहं उअहि-जल-पलोट्ट-मेह-अड-पब्भारं ।
पडइ व पुरओ-हुत्तं टङ्क-च्छेअम्मि सेउ-वन्धस्स मुहं ॥ ११ ॥
बज्झन्तम्मि समुद्दे सोऊण वि कलअलं महा-कड-सेणं ।
जाअं तक्खण-विहलं भअ-भीअ-विसंठुलं दसाणण-हिअअं ॥ १२ ॥
रअणीअ सामल-मुहं दंसण-गलिअ-तिमिरंसुअ-मुहालोअं ।
विक्खित्त-किरण-हारं चन्दं णव-जोव्वणे थणं व मलेन्तं ॥ १३ ॥
पुलअं जणेन्ति दसकन्धरस्स सरहस-राम-सरा सरीरम्मि ।
जणअ-तणआ-थण-प्फंस-महग्घ-कर-अल-कड्ढिअ-धणु-विमुक्का ॥ १४ ॥

॥ इत्यधिकानि स्कन्धकानि ॥

1) om. K und add. दर hinter शिखर 2) dafür citiert K eine corrupte vl. 3) VI 50* CK 4) VIII 41* K, 57* S 5) VIII 89* K 6) IX 34* K 7) Metrum! 8) XV 66* C

॥ अथ सेतुसरणौ तृतीयः सर्गः[1] ॥

मीलतः कपिमतङ्गजसंघान्भ्रामितानथ विषादमदेन ।
बाहुषूपलगतेषु निषण्णान्वन्धयूपतुलितेष्विव तत्र ॥ १ ॥
स्वध्वनेरपि [2]समूर्जदतीवकीर्तिसुध्वनि जगाद कपीन्द्रः ।
धैर्यसारगुरु दन्तरुचस्तन्निर्मलार्थसुभगं विनयेन ॥ २ ॥ युग्मं ॥
काममस्य धरणीधरणे तद्वाहवा ऽब्धिमथने सुरदैत्याः ।
अव्ययः क्षयविधौ हननीये यूयमत्र रिपुनाम्नि सहायाः ॥ ३ ॥
संनिवृत्य कथमप्युपनीतं संमुखं सुभगशाश्वतगर्वं ।
अर्थितोपगतमत्र यशस्तन्मा पराङ्मुखयताः स्वजनं वः ॥ ४ ॥

1) Die Verszählung des Originals ist von mir auch da beibehalten worden, wo die Reihenfolge in S abweicht. Metrum: Svâgatâ; 46: Vasantatilakâ; 59 — Ende: Mâlinî. 2) समूर्जदतीव metri c. für अतीवस॰ (Weber) 3) i. e. ॰त आः 4) so sehr oft, cf. 7, 14, 23, 29, 34, 48 (2mal).

सिन्धुलङ्घनगुरुः कृतिभारः कर्बुरक्षयसुदुर्वहसारः ।
पूर्वमेव रचितः[1] स्वयमस्मांश्चेतसाथ तुलितो ऽथ विलग्नः ॥ ५ ॥
युद्धकर्मणि गुरूण्यपि भूरा लब्धवाञ्छितरसा विकसन्ति ।
बद्धमञ्जुलफले कुसुमे ऽतिक्रामति ह्यवसरो मधुपानां ॥ ५[2] ॥
भार एष भवतामिह तावदाज्ञयैव सफलः प्रभुशब्दः ।
काश्यपिर्वहति भास्करतेजः स्वात्मनैव विकसन्ति तडागाः ॥ ६ ॥
लङ्घितुं ननु न केवलमेनं तीरवञ्जुलरसातिसुगन्धं ।
अम्बुधिं फलरसं व समर्थाः किं तु पातुमपि पाणिपुटेन ॥ ७ ॥
भूरिकालकलितासमसाम्यबन्धमुक्त्यवसरो ह्ययमेव ।
एष एव हि नमद्वदनानां प्रार्थितः परमभ्मानिजनानां ॥ ८ ॥
पूरुषा जगति ते न भणन्तः कार्यमार्यमथ ये घटयन्ति ।
ते द्रुमाश्च विरला ननु ये ऽप्यज्ञातपुष्पमुकुलाः फलदाः स्युः ॥ ९ ॥
खिन्नपाणिमिषुधौ रुषि चेतो दीर्घकालकलुषीकृतमद्य ।
मा ददातु वत राघववीरो बाष्पकल्मषदृशं विशिखे च ॥ १० ॥
स्वीकरोतु भवतां यश एनं रावणोग्र्यगुणराजगृहीतं ।
अभ्युदस्य तटिनीपतिकाञ्ची दिग्वधूनिवहसम्भ्रगेहं ॥ ११ ॥
साहसं यदपि नो वत कुर्युर्जीवितं तदिह ते हि दयन्ते ।
यस्त्वचीर्णसुकृतप्रतिकारः स व्यसुर्जगति किं गणनार्हः ॥ १२ ॥
किं न वेत्थ ननु कार्यमिदं वा मृद्वपीह वत यत्परिणामे ।
मृद्यमानमथ पीवरमोहं पुष्पवद्विषतरोर्विदधाति ॥ १३ ॥
उद्यमं विघटितं हि समर्था दक्षदुर्गमपि वर्त्म नयन्ति ।
पिष्टपान्तरमितो दिनकर्ता स्यन्दनं व नियतैकरथाङ्गं ॥ १४ ॥
तालभानिव भुजान्कृतकार्यान्पश्यताचिरमनुज्झटदुःखान् ।
रक्षसः स खलु रागसहायः सत्वरं व्रजतु राजनिसर्गः ॥ १५ ॥
वेल्लिताकलितकोणपलोकः क्षोभिताम्बुधिरसौ हृदयेन ।
वीक्ष्य नो जलधिरोधसि मुग्धान्मातरिश्वतनयो हसति स्म ॥ १६ ॥
सर्वतो विसृमरो ऽध्यवसायः स्रोतसां चय इवोग्रनदीनां ।

---

1) चरितः cod., sinnlos. S folgt offenbar der Lesart K's, dessen Uebers. von 5b fehlt; aus den Resten des Comm. (प्रथममेव रचिते युष्मान् पश्चात् etc.) sieht man aber, dass er etwa वो रइओ für रहुवइणा las. 2) s. Anhang 2. 3) भयांतः cod.

दुर्गमप्रतिहतः स्फुटशूरच्छाय ऊर्ध्वमयते स्म भटानां ॥ १७ ॥
मानसंभृतपदा कुलरीतिप्रस्तुतानवनतालमपूर्वा ।
स्मर्तुमप्यथ न शक्यत एवं छाद्यमानकिरणा निजकीर्तिः ॥ १८ ॥
वर्धमानकिरणच्युतसंयन्मत्सरैरनभिलब्धगुणौघः ।
कृष्यतां हि सुभटत्वविरावः केन वा कुयशसा परिभूतः ॥ १९ ॥
अर्थिताजिघटना व्यसने ऽपि चोत्सवे ऽपि समरागमनस्काः ।
सूदितार्थविषमा ननु धीराः संशये ऽपि हि भवन्ति समर्थाः ॥ २० ॥
पाणिगं सुभगकर्मसतृष्णास्ते कथं हि न पिबन्ति यशोम्भः ।
ये सुसंशयविधौ विषमाराद्वमन्ति भुजगा इव कोपं ॥ २१ ॥
बन्धनानि सहते मृगराजः प्राप्यते वशमहिर्न पुनः स्युः ।
जीविनः क्षणमपि प्रतिघातात्प्रस्तुताद्यसपरा हि समर्थाः ॥ २२ ॥
संमुखाकलनसंगतबिम्बं दर्पणे व वदने वनितानां ।
रिक्तकर्मविमुखाः कथमादौ द्रक्ष्यथ स्वमुदितं नु विषादं ॥ २३ ॥
नीयते ऽम्बुधिगभीरतमो ऽपि स्रोतसः प्रतिमुखं पृथुवेगः ।
शक्यते न हि पुनः प्रतिनेतुं कर्म नो परिसमाप्य मनस्वी ॥ २४ ॥
यो ऽन्वहं रविरथेन विलङ्घ्यो यश्च कल्पशुचिना क्षयमेति ।
सागरो ऽयमुदयात्परिभूतः सो ऽप्यलङ्घ्य इति किं प्रलपन्ति ॥ २५ ॥
चिन्तयन्तु चिरमद्य भवन्तः कौलिकोर्जितयशः प्रवहन्तः ।
किं द्वयोरिह भवेद्व्यतिलङ्घ्यं दुष्करं जलधिरेष तथा ह्रीः ॥ २६ ॥
मा विजित्य वत वः सुखहन्त्री चन्द्रशारदवलाहक एषः ।
संदधातु किरणाशनिमुच्चै राघवेन्द्रतनये चिरखिन्ने ॥ २७ ॥
सेव्यते यदि परो विनयेन सो ऽपि बान्धवगणाभ्यधिकः स्यात ।
किं पुनर्विहिततादृशकर्मा बन्धुतां प्रभुवधान्मयि नीचे ॥ २८ ॥
सा स्थितिः कथमनायतिशुद्धा कालमाः कति न मोक्ष्यति रामं ।
पद्मजापि कमलं रजनीषु श्रीर्विमुञ्चति कथं न तदेव ॥ ३० ॥
अद्य चापि मम न प्रतिरूढा श्रीर्लतेव मुकुलायत एव ।

---

1)? 2) „die Schwierigkeiten überwindend“, s. oben die vl; hier ist विषम natürlich Subst. 3) da dies auf keine Weise als Uebers. von सेल-समारम्भे gelten kann — auch nicht als eine misverständliche — und da der Reim die Annahme einer Var. ausschliesst, so liegt hier eine willkürliche Veränderung des Uebersetzers vor: cf. 57. 4) ? = विसंवादश्रा

दोहदे व समरे कृतहर्षिर्दर्शयत्यथ फलं न विना तत् ॥ २९ ॥
उज्ज्वलीकृतसमग्रमहीके सत्प्रभावविततारिवललोके ।
नो विधानमलिनत्वमिवार्के तिष्ठतीह सुचिरं हि समर्थे ॥ ३१ ॥
सज्जनप्रकटवर्त्म पुरा यद्राघवेण विहितं हि मदर्थे ।
तत्समं भवति वा यदि कुर्मः किं पुनस्तदपि चेन्न हि कुर्मः ॥ ३२ ॥
राघवेण घटितो युधि तावद्दृक्ष्यते दशमुखः कियदूर्ध्वं ।
मूर्धमध्यविकटाशनिपातः काननद्रुम इव त्वरदृश्यः ॥ ३३ ॥
प्रातरर्ककिरणं व विधूतालातवह्निकणवत्प्रवगौघं ।
नैव राक्षसगणाः परियन्तुं ध्वान्तरेणव इवेक्षितुमर्हाः ॥ ३४ ॥
वैरितेजसि गुरुण्यपि वीरा वारिताः स्युरधिकप्रतिकूलाः ।
यद्वदङ्कुशविशीर्णशिरस्काः कोपिनः प्रतिगजेषु गजेन्द्राः ॥ ३५ ॥
केवलं वत धुरंधर एव धारयेन्निजधुरं व्यसनेऽपि ।
किं ग्रहे दिनमणेर्दिवसस्य पालकः क्व च भवेच्छशिबिम्बः ॥ ३६ ॥
पादपाश्च नवदत्तफलौघा मुक्तनीरजलदा लघवोऽपि ।
ते भवन्ति गुरवः समराग्रे ताण्डवायदसयश्च भुजास्ते ॥ ३७ ॥
नो त्यजन्ति हि भुजाश्चिरदर्पं शस्त्रकर्मसुलभा गिरयोऽमी ।
विस्तृतं गगणवर्त्म गुरुत्वं नोयते किमिति स प्रतिपक्षः ॥ ३८ ॥
केवलं सुपुरुषा गुरुभारं धारयन्ति निजधैर्यमवन्तः ।
अत्यजन्त इदमात्मपदं यत्पिष्टपं रविकराः प्रतपन्ति ॥ ३९ ॥
भीरुमुक्तधुरमात्मबलं ते यानलङ्घितबलाग्रविभागाः ।
प्राग्जयन्ति भटकर्मधुरीणाः शेषतः प्रहरणैः प्रतिपक्षान् ॥ ४० ॥
श्रीरुपैति कुशलान्यनुयन्ति वर्धते त्रिजगतीषु समज्ञा ।
युद्धकर्मणि महोत्सवबुद्ध्या प्रस्थिते रिपुवधाय धुरीणे ॥ ४१ ॥
शूरकर्षितकृपाणनिपातैः प्रापितः परपदं रिपुभावः ।
न द्वितीयमनुयाति विलूनपक्षपर्वत इव प्रतिबद्धः ॥ ४२ ॥
जानकी शयमुखी रघुनाथः शोचति स्म दशवक्त्रकथापि[2] ।
तावदेव भवतां हृदि धैर्यं यावदास्तिरयतीह[3] विषादः ॥ ४३ ॥
अन्यचेतसि किमन्यदिवास्ते तन्न जान इह किं तु ममेमं ।

1) so; s. PW, s. v. 2) „so lange ist vom D. die Rede“ i. e. existiert er. 3) i. e. आः तिरयति

आञ्जनेयमभिपश्यत आत्मा सवर्णं न दयितः प्रतिभाति ॥ ४४ ॥
वैरिभूतिमतिशातयतां तद्गृह्णतां स्वकुलकीर्तिमुदारां।
साधुनीतिकृतिनां निधनं चेज्जीवितं न च विमानजनानां ॥ ४५ ॥
आलोकिताः कमलयैवमुदारविज्ञास्तत्पाणिकेशरयुपः शरणायताक्ष्या ।
मुह्यन्ति के रणसमापकदक्षधाम्नि मानानुरागसमदे मयि जल्पतीत्थं ॥ ४६ ॥
अम्बुदेन मलिने व हिमांशौ यामिनीरतिगुरौ हिमदग्धे।
निष्परागकलिके कमले व मत्तभृङ्गगणघूर्णनशीर्णे ॥ ४८ ॥
पुष्पगुच्छ इव मन्मथखिन्ने भ्रान्तिशालिनि रघूद्वहचित्ते।
शोच्यतां न नलिनीव हि सीता शीतदर्शनभयेव जनेन ॥ ४७ ॥ युग्मकं ॥
कौलिकार्जितयशः सुभटानां येन दुष्यति न जातु कृतेन।
अप्रमत्तचरितैर्भवितव्यं तत्र तैर्न तु गतोपमजीवे ॥ ४७ ॥
विप्रलम्भतनुतापरिमुक्ताशेषभूषणसुखानि हि कर्हि।
श्वासघूर्णदलकावलिसंपत्पक्ष्मलाततकपोलतलानि ॥ ४९ ॥
श्रोणिविम्बपरिषक्तविशीर्यत्कङ्कणाङ्गदविकीर्णभुजानि ।
स्तावकैरनुगताः कलयामः प्रीणिताः प्रियकलत्रकुलानि ॥ ५० ॥ युग्मकं ॥
भण्यमानमलमित्थमितीदं सीद्यमानवपुरायतचिन्तं।
पङ्कलग्नमिव वारणयूथं कर्षणश्रमततं कपिसैन्यं ॥ ५१ ॥
नो यदा चलति दावभृताद्रिगह्वरोद्गतसुघोरनिनादं।
शत्रुविक्रममथासहमानः स्मेरमाह स पुनः प्लवगेशः ॥ ५२ ॥ युग्मं ॥
इत्थमस्थिरबले निजलोके कस्य वा भवति चित्तसमाधिः।
तत्र नाम दशवक्त्र इदानीं मङ्गजः प्रतिभटो ऽस्य तदेषः ॥ ५३ ॥
पार्श्वतः करतलाहतिशीर्यन्निर्गताम्बुनिवहो मम वार्धिः।
यावदेव न पुनः प्रतिवृत्तस्तावदेव तरतु प्लवगौघः ॥ ५४ ॥

---

1) = अनादृतः „ich komme mir verächtlich vor". S folgt also der Lesart K's, aber nicht seiner Erklärung, da dieser अनादृत = „sorglos" fasst, also dem Sinne nach mit RC (अणाहिओ = अनाधिः) zusammentrifft. 2) °युप् in fin. comp. sehr häufig, etwa in dem Sinne von °भाज् (z. B. अदृष्टियुप् unsichtbar, आभा° glänzend, दिग्युप् überall hin sich verbreitend etc.) übersetzt hier क्षिक्कत्र! 3) hierin ist सरल 2mal repräsentiert: richtig durch आयत, und falsch (vielleicht in Folge einer in Pkt-Mss. nicht seltenen Vertauschung von ल und ण) durch शरण. 4) selbständig. 5) परिपक्त (°श्ग° cod.) weist auf eine Var. für कखलित्र; die Lesart K's ist durch eine Lücke ungewis. विशीर्यत् für °र्यमाण; cf. 54 und PW, s. v. शर्.

दुर्हृदामसुखदे[1] मलयस्य संभृतां हि शिखरेषु भुजेन ।
वाहिनीं लघु हसन्विशदांसेनाद्य योजनशतानि नयामि ॥ ५५ ॥
संपरायमिलिते मिथ आस्तां कः सहाय इति संशयकीर्णे ।
दृष्टिमाक्षिपति यावदयं नो तावदेव खलु कर्मसमाप्तिः ॥ ५६ ॥
प्रस्थितस्य मम सागरमेनं न प्रभूतमिदमम्बरखण्डं ।
किं तु [2]सानुचरपात्रसपत्नं निर्वृतो ऽहमभिहत्य[3] वसामि ॥ ५७ ॥
सागरस्य तरणं मम कार्यं तेन किं विहितकर्मसमाप्तिः ।
किं तु सानुचरमद्य सपत्नं निर्वृतः किमनिहत्य भवामि ॥ ५७* ॥ उक्तिपोषः[4] ॥
यूयमत्र न हि मुह्यत शूरा मत्पदाक्रमणमुग्धभुजंगा ।
यत्र नाम नमतीह धरित्री तत्र यातु पयसां निधिरेषः ॥ ५८ ॥
अद्य पश्यत सुवेलविलग्नां भग्नयातुविटपां भुजकृष्टां ।
जानकीकिसलयावलिशेषां वल्लरीमिव हतामिह लङ्कां ॥ ६२ ॥
कनकगिरिशिलोच्चस्तम्भयुग्भायमानस्फुटविकटभुजाभ्यामुद्धृतस्थापितेन ।
विततजलधिपृष्ठे संक्रमेणेव तावद्व्यतितरतु तदेतद्विन्ध्यशैलेन सैन्यं ॥ ५९ ॥
अतिवलितभुजंगोद्भूतपाथश्चरौघं वलदचलसपक्षग्रावनिर्धूतधारं ।
कलयत मम वक्त्रोद्गारफूत्कारदूरप्रहितजलमथैतं वर्त्म भीमं करोमि ॥ ६० ॥
अपि च [5]निजभुजाग्रोत्पाटितोर्जत्सुवेलं क्षयितनिखिलरक्षःक्षेत्रमत्रानयामि ।
किमुत मलयमारादुज्झिरत्कालकूटोरगगणगुरुमेनं तत्र वा पातयामि ॥ ६१[6] ॥
अयमहमिह कुर्यां भग्नरक्षोद्रुमां तां विनिहतदशवक्त्रस्फूर्जदूर्जन्मृगेन्द्रां ।
वनगज इव भीमां रामरागाभिमत्तो वनभुवमिव लङ्कामद्य संचूर्णयामि ॥ ६३ ॥

॥ इति सेतुसरणे महाकाव्ये सुग्रीवोत्साहो नाम तृतीयः सर्गः ॥

---

1) eine ganz mechanische Uebers. von अहिआणं तोसि-हरे (= अहितानां तोपहरे R); den Sinn hat S so wenig verstanden, dass sie sogar die Congruenz mit सिहरे zerstört hat! 2) zu सानुचर gegenüber रहिर-वसामिस cf. die Note zu 27. 3) °हित्य cod. 4) heisst das „Hypertrophie, Pleonasmus“? insofern dieser Vers nur eine Art Variation des vorigen ist. Der Terminus findet sich nochmals zu VIII 30, wo diese Bedeutung freilich schlecht passt. 5) निभु° cod. 6) wie hier weichen noch mehrfach die Schlussverse der Sargas, soweit sie in künstlichen Metren abgefasst sind, beträchtlich vom Original ab.

INDEX.

A = Anhang S. 136 f., * hinter Zahlen = vl zu dem betr. Verse; ohne Skrtübs. sind tatsamas, bei tadbhavas ist die Entstehung von ण aus न und von auslautendem इ उ aus ई ऊ nicht besonders hervorgehoben.

[1]) gegen Hem. IV 162.

[1]) durch falsche Analogie aus अत्थमिअ; cf. अल्ल, अप्पाह, णिम, बोल.

[1]) nach der umgekehrten Analogie von पलोट्ट – पलोट्टिअ, पल्हत्थ — पल्हत्थिअ etc.

[1]) Denom. vom part. perf. pass., cf. unter ओवग्ग, कर्ष्, णिम्माण, णिसम्म, णोल्ल, थक्क, दूमपसम्म, पेल्ल, मील्, 2.लक्ख, लग्, लुक्क? लोट्ट, विसट्ट, शुष्, सक्क, ह्रद्.

[1]) aus आवे°; cf. ओहामिअ bei भू.

इ

[1]) da die Formen von इ und आ-इ z.T. zusammen fallen müssen, bin ich in ihrer Verteilung lediglich dem Sinne gefolgt; doch ist es mir zweifelhaft, ob für das Sprachgefühl der Unterschied überhaupt noch bestand; die Uebss. schwanken.

¹) manche der hierher gestellten Formen können auch zu ईच् gehören.

²) diese Formen sind wahrscheinlich, als auf Dialektmischung beruhend, auszumerzen; s. die vl und Hem. IV 181. Var. XII 18.

¹) cf. ओल्ल? Da aber das Wort immer als 2. Glied im Compos. auftritt und sein Anlaut nie mit dem vorangehenden Voc. contrahiert wird, lautet es wohl ursprünglich consonant. an; alsdann cf. तण्णाअ.

[1]) wohl falsch: K hat उण्ण. Auch die Gramm., obgleich sie den Genuswechsel nicht ausdrücklich lehren, kennen nur उम्हा, Var. III 32. Hem. II 74.

[1]) cf. काहे, जाहे, ताहे.

[2]) cf. अणो, तो.

[3]) auf diese Form hat die Analogie von एत्तो gewirkt, zu dem es sich scheinbar verhält = कत्थ zu कत्तो, जत्थ zu जत्तो, तत्थ zu तत्तो.

[1]) diese Form ist wahrscheinlich falsch; s. ओवत्रण, पत् und cf. die vl.

[2]) häufig versuchen die Comm., auslautendes °त्र, welches स्वार्थे क ist, in einer der verschiedenen Bedeutungen von क zu fassen: diese Spielereien habe ich hier nicht berücksichtigt.

1) Analogiebildung nach जत्थ, तत्थ.

2) cf. उम्हा, पेम्म, रोम; die Regel der Grammatiker über das Genus der नान्तास् (Var. IV 18. Hem. I 32) bewährt sich also nicht. cf. auch Lassen 295; übrigens widersprechen jener Regel eine Menge Beispiele bei den Gramm. selbst. s. Hem. II 74. III 25 etc.

1) = कीर्यमाण R! eine falsche Lesart, s. ZDMG 32, 111.

2) cf. उपस्कृ. प्रतिस्कृ. विष्किर

3) Denom. von *कड्ढ = कृष्ट.

[1]) ? könnte auch अक्खि° sein: die Scholl. schwanken.

ख

[1]) nach K aber = त्रुट्; cf. Hem. IV 116 gegenüber I 53.

[2]) = उत्ख° oder अवख°.

[3]) खुप्प ist Passivstamm zu खु = खन्, cf. ZDMG 29, 494.

[1]) = गजभग्नद्रुम RS!

[1]) R teilt fälschlich वि णि°!

[1]) = अपवाहित R, was auch möglich ist; s. aber Hem. IV 205.

[2]) oder = गोप्यते R.

[1]) der Form nach zum Passivstamm घेप्प् gehörig, cf. ZDMG 29, 493.

[2]) hierher nach K, zu गा nach S; R [illegible]

[3]) nicht caus.

[1]) s. Lassen Inst. 203, E. Kuhn Paligr. 22. Die Verschiebung der Bedeutung ist Folge des durch den nom. °मा veranlassten Genuswechsels.

छ

ज

[1]) ob वोच्छिद् = व्यवच्छिद् (R) oder = व्युच्छिद् (K) ist, bleibt ungewis. s. Hem. I 116.

---

[1]) dies Wortspiel wird nur von R angenommen.

[2]) nach Hem. IV 93 wäre diese Form von den andern zu trennen.

---

[1]) hinter **ण**.

[2]) mit † sind diejenigen Fälle markiert, in welchen sich — sei es im Text oder in der vl — Proklisis des **ण** zeigt. cf. ZDMG 32, 104 f.

त

[1]) zur Bildung cf. खम्मद्, चिम्मद्, जम्मद्, हम्मद्.

[1]) = तत्, ततस् R gegen Hem. IV 278.
[2]) = तत्, तस्मात् K, oder las er तं?

थ

द

[1]) durch थाम — *थाव — *थात्र.

[1]) hier zugleich = दोस R.

[1]) पिº K, da er zu 5, 57 Var. I 3 citiert.

[2]) zwischen diesen 2 Präfixen ist im Pkt eine viel weiter gehende Confusion eingetreten als Hem. I 38 annimmt.

[1]) differenziert sich in **पट्** und **पत्**, letztere Form in der Compos. mit **श्रव** und **उद्**, für welche 2 Fälle also die Regel Var. VIII 51, Hem. IV 219 falsch ist; **श्रोवडण**, **श्रोवडन्त** sind verdächtig, ebenso **णिवाइश्र**.

[2]) wahrscheinlich falsch.

[1]) R nimmt fälschlich überall ausser 15, 78 (auch 9, 65. 15. 73!) °णा an.

[1]) = वीज्यमान! S.

[1]) davon mar. पाईक, skt पायिक.

[2]) diesen doppelten Ursprung nehme ich darum an, weil das Wort einigemal — 6, 62 und wahrscheinlich 8, 64 — partic. (daher Uebss. पार्श्वस्थ etc.), sonst subst. (daher पार्श्व) Bedeutung hat.

[1]) Genus unbestimmt.

¹) transitiv.

¹) transitiv.

²) nach S von **हस्**; die ursprüngl. Lesart war **ओहामिअ**, s. K.

म

¹) hierunter auch die Fälle, in denen das Genus zweifelhaft ist.

²) cf. ओहामिअ bei भू.

³) cf. आमेलिअअ, पुणाम, भुमआ.

[1]) Bühler, Pâiyal. Index s. v.

[1]) die Scheidung zwischen मर्ज् und मर्श् ist einigemal unsicher.

---

[1]) so! im Hindi „Ringpanzer“.

[2]) doch ergibt sich aus dem Parallelismus mit

छाआ, dass das Feminin gemeint ist; ebenso 12, 59. wenn man mit R Parallel. mit पहा annimmt.
[2]) eigentl. Denomin. von °मिल्ल.

व[1]

[1]) was man hier vermist, suche man unter प व.

[1]) cf. पत्; in der Verteilung derjenigen Formen, welche sich auf beide Verba zurückführen lassen, folge ich R, von dem aber K oft abweicht.

[2]) णिव्वल्, °व्वड् hierher nach R = निर्वल्; निर्व्रज् K; cf. Hem. IV 62, 128.

[1]) für das Pkt wäre eigentl. वि+इज्झा anzusetzen wegen समिज्झाइ Hem. II 28.

[1]) zugleich Pktform der √ वेष्ट, s. Hem. IV 222 f. Uebss. schwanken zwischen beiden.

[2]) der Bedeutung halber vom vorigen getrennt: ob ursprgl. dazugehörend?

[3]) so die Gramm. und Scholl., ob mit Recht?

[1]) so R: शंस K; S schwankt.

[1]) so auch Bühler Pâiyal. Index s. v. ओसक्क; anders Weber Hâla S. 67, Childers s. v. सक्कति.

[1] so auch Urv. Vs 38, wo die Uebss. „Brief".

[1]) cf. hindî शिप्पा, mar. शिंपी.

[2]) ob ज्योत्स्ना K eine Variante oder eine andere Uebs. ist, bleibt ungewis.

[1]) diese Uebs. beruht auf einer Confusion mit सुध्.

[2]) सुध् : सुम्भ् = रुध् : रुम्भ्.

---

[1]) natürlich masc., was ich nur wegen सोत्तं Hem. II 98 erwähne.

[2]) gegen Var. II 30, Hem. I 254.

[3]) zu थम्भ् — *थम्ह् — थङ्घ् vgl. रुन्ध् — रुम्ह् — रुम्भ्; cf. auch श्रासङ्घ bei शंस्, संघश्र bei हन्, GN 1874 468 ff., Prâkṛtica 5.

[4]) R übs. 3mal श्रवस्तृत!

[1]) in der Compos. mit स्था scheinen परि und प्रति vollständig zusammengeflossen zu sein: परिट्ठिअ etc. und पडि° werden durchweg von R mit परि°, von K mit प्रति° übs., cf. Hem. I 38.

ह

[1]) nur in fine comp. für घर, daher eigentl. zu diesem zu stellen.

[1]) oder आहा°.

[1]) oder आहुत्त.

Druck von Gebr. Unger (Th. Grimm) in Berlin, Schönebergerstr. 17a.

